EUROBANK
Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

EUROBANK
Cyprus

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Τετάρτη 31 Αυγούστου 2022 • Ετος 8ο • Αρ. φύλλου 404* | Εβδομαδιαία Οικονομική και Πολιτική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy/financial | Τιμή: €2,00

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Στο τραπέζι μεγάλη αύξηση επιτοκίων

Μετά τις σχεδόν συντονισμένες αυξήσεις των επιτοκίων από τις μεγάλες κεντρικές τράπεζες του κόσμου -και όχι μόνον- καταγράφεται η πρώτη αποκλιμάκωση του πληθωρισμού. Οι κεντρικές τράπεζες, όμως, θα συνεχίσουν τη στροφή τους σε περιοριστική πολιτική και ενδεχομένως να προχωρήσουν σε νέα αύξηση επιτοκίων κατά 75 μονάδες βάσης τον Σεπτέμβριο. **Σελ. 11**

ΚΟΜΙΣΙΟΝ

Εκτακτα μέτρα για τιμές ρεύματος

Παρέμβαση για να ελεγχθούν οι τιμές ρεύματος αλλά και πιο δομικές αλλαγές στην αγορά ενέργειας προανήγγειλε η πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, αναγνωρίζοντας πως η «ευρωπαϊκή αγορά ηλεκτρικής ενέργειας είχε σχεδιασθεί υπό εντελώς διαφορετικές συνθήκες και με εντελώς διαφορετικούς στόχους». Κάποια κράτη ζητούν επιβολή πλαφόν. **Σελ. 8**

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Βλέπει υψηλότερη ανάπτυξη για φέτος

Στο 4,2% από 3,2% αναθεώρησε την εκτίμησή της για τον ρυθμό ανάπτυξης του τρέχοντος έτους η Τράπεζα της Ελλάδος. Αντίστοιχα, όμως, αναθεωρεί προς τα κάτω την πρόβλεψη για το 2023 από το 4,1% στο 3,1%. Παράλληλα, η κεντρική τράπεζα αναμένεται να αναθεωρήσει την πρόβλεψή της για τον πληθωρισμό στην περιοχή του 8%, έναντι προηγούμενης για 7,6%. **Σελ. 24**

Ξημέρωσε με κατώτατο στην Κύπρο

Στα χέρια του Προέδρου η πρόταση του υπουργού Εργασίας - Την παρουσιάζει και στους κοινωνικούς εταίρους

Ιστορική για τα εργατικά δρώμενα του τόπου η σημερινή ημέρα. Η 31η Αυγούστου του 2022 καταγράφεται ως η ημέρα θέσπισης του κατώτατου μισθού στην Κύπρου. Μπορεί να πέρασε από συμπληγάδες, αλλά τελικά θεσπίζεται. Ο υπουργός Εργασίας Κυριάκος Κούσιος, ύστερα από τις αλλεπάλληλες επαφές που είχε με τους κοινωνικούς εταίρους, ετοίμασε την ολοκληρωμένη πρόταση του, η οποία βρίσκεται ήδη στα χέρια του Προέδρου της Δημοκρατίας. Στις 8.30 το πρωί, ο κ. Κούσιος θα παρουσιάσει και στους κοινωνικούς εταίρους την πρόταση του και ακολούθως θα μεταβεί στο Προεδρικό Μέγαρο για τη συνεδρία του Υπουργικού Συμβουλίου, το οποίο θα την επικυρώσει. Η πρόταση ενδεχομένως να μην ικανοποιήσει απολύτως τα δύο μέρη και πιθανόν στη συνεδρία του Υπουργικού να κληθεί ο Πρόεδρος να βρει συμβιβαστική λύση. Το μεγάλο «αγκάθι» που καθυστέρησε τη θέσπιση του κατώτατου ήταν οι ώρες εργασίας. Όσον αφορά στο ύψος του κατώτατου μισθού στην Κύπρο, παρά την «κοιλιά» που έκανε, ενδεχομένως, να οριστεί τελικά κοντά στα 950 ευρώ. **Σελ. 3**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

ΚΙΝΑ

Αυξάνει το μερίδιό της στις εξαγωγές διεθνώς

Ατελέσφορες αποδεικνύονται οι προσπάθειες των οικονομιών της δύσης για περιορισμό της εξάρτησής τους από τις βιομηχανίες της Κίνας. Η δεύτερη οικονομία στον κόσμο έχει εδραιώσει τη θέση της ως κύριος προμηθευτής προϊόντων μεταποίησης. Το μερίδιο της Κίνας στις παγκόσμιες εξαγωγές ανήλθε στο 15% το '21 από 13% που ήταν το '19. **Σελ. 9**

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ

Εως 6 δισ. ευρώ θα κοστίσει η θέρμανση

Τα ελληνικά νοικοκυριά θα πληρώσουν 5-6 δισ. ευρώ για να αγοράσουν τις ίδιες ποσότητες φυσικού αερίου και πετρελαίου θέρμανσης που αγόρασαν και πέρυσι τον χειμώνα. Πέρυσι τον Οκτώβριο η τιμή πετρελαίου θέρμανσης ήταν 1,16 ευρώ το λίτρο και τώρα θα φθάσει το 1,7. Το φυσικό αέριο είχε 6 λεπτά η κιλοβατώρα και φέτος μπορεί να φθάσει τα 24. **Σελ. 17**

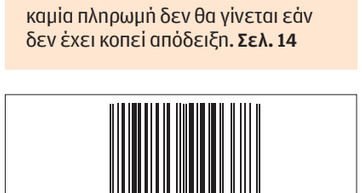

ΕΛΛΑΔΑ

Live με την εφορία οι συναλλαγές

Από την 1η Ιανουαρίου 2023 οι 550.000 ταμειακές μηχανές επιχειρήσεων της Ελλάδας θα έχουν συνδεθεί με την ΑΑΔΕ, δίνοντας στις φορολογικές αρχές τη δυνατότητα να έχουν εικόνα των συναλλαγών σε πραγματικό χρόνο. Με τις ταμειακές θα συνδεθούν και 800.000 POS και καμία πληρωμή δεν θα γίνεται εάν δεν έχει κοπεί απόδειξη. **Σελ. 14**

Πέφτει το ευρώ και καλπάζει ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη

Ερχεται στη χειρότερη συγκυρία για την Ευρωζώνη. Θα επιταχύνει τον πληθωρισμό που ήδη καλπάζει στο 9% καθώς θα καταστήσει ακριβότερες τις εισαγωγές και πιθανώς να εκτοξεύσει τις ήδη δυσβάσταχτες τιμές της ενέργειας. Εν ολίγοις συνεπάγεται ακόμη μεγαλύτερες δυσχέρειες για τα ευρωπαϊκά νοικοκυριά και τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, που ήδη στενάζουν υπό το βάρος της ακρίβειας και αγωνιούν για τον χειμώνα. Ο λόγος για τη συνεχιζόμενη διολίσθηση του ευρώ, που έχει υποχωρήσει κατά περίπου 12% έναντι του δολαρίου από την αρχή του έτους. Η υποχώρηση του ευρώ οφείλεται κατά κύριο λόγο στην εντεινόμενη ανησυχία για τον υπ' αριθμόν ένα κίνδυνο που απειλεί τις ευρωπαϊκές οικονομίες: μια πλήρη διακοπή της παροχής φυσικού αερίου από τη Μόσχα που παίζει με τα νεύρα των Ευρωπαίων ανοιγοκλείνοντας τη στρόφιγγα στους αγωγούς. Το πλέον ανησυχητικό είναι ότι οι παράγοντες που πιέζουν ασφυκτικά το ενιαίο νόμισμα δεν αναμένεται να υποχωρήσουν. **Σελ. 10**

Πωλήθηκε έναντι 20 εκατ. ευρώ το Γιώρκειο

Το εμβληματικό κτήριο της πρωτεύουσας, το «Γιώρκειο», που ήταν της Μονάδας Διαχείρισης Ακινήτων (Real Estate Management Unit, REMU) της Τράπεζας Κύπρου, πωλήθηκε έναντι σχεδόν 20 εκατ. ευρώ στην Akelius Group που διαθέτει μερικές χιλιάδες ενοικιαζόμενα διαμερίσματα σε Νέα Υόρκη, Βοστώνη, Ουάσιγκτον, Όστιν, Μόντρεαλ, Τορόντο, Οττάβα, Λονδίνο και Παρίσι. Σύμφωνα με το προφίλ της εταιρείας, το πιθανότερο είναι να μετατραπούν τα δύο κτήρια που αποτελούν το «Γιώρκειο» σε πολυτελή διαμερίσματα, αλλά υπάρχει η πιθανότητα να μετατραπεί και σε πολυτελές ξενοδοχείο. Ή και τα δύο, αφού υπάρχουν δύο διαφορετικά κτίσματα. **Σελ. 4**

Δεν αποκλείεται νέα πρόταση από Lone Star για Τρ. Κύπρου

Νομοσχέδιο από το ΥΠΟΙΚ

Παραμένει το ενδιαφέρον της Lone Star για εξαγορά της Τράπεζας Κύπρου. Πιθανώς η Lone Star να επανέλθει με νέα πρόταση προς το Δ.Σ. ή να υποβάλει δημόσια πρόταση απευθείας προς τους μετόχους της. Έχει μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου να το πράξει. Το ΥΠΟΙΚ ετοιμάζει νομοσχέδιο με το οποίο θα μπορεί να ελέγξει μεγάλες εξαγορές. **Σελ. 4**

Πέφτει η μάσκα το φθινόπωρο και φεύγουν οι περιορισμοί

Χαλαρό το πρωτόκολλο

Χαλαρό υγειονομικό πλαίσιο φέρνει το φθινόπωρο. Ο υπ. Υγείας και μέλη της ΣΕΕ θα προτείνουν σήμερα στο Υπουργικό την αναπροσαρμογή των υγειονομικών πρωτοκόλλων που αποφασίσθηκαν στις αρχές καλοκαιριού. Η πρώτη εισήγηση αφορά την κατάργηση της μάσκας στους εσωτερικούς χώρους. Η επιστροφή στα θρανία θα στηρίζεται στην υπευθυνότητα μαθητών και εκπαιδευτικών. **Σελ. 5**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η εποχή των προκλήσεων

Το δίδυμο σοκ που προκάλεσε η πανδημία και ο Ρωσο-ουκρανικός πόλεμος ανατρέπει τα οικονομικά δεδομένα, όπως τα γνωρίζαμε μέχρι σήμερα, προκαλώντας συνθήκες ανασφάλειας και αβεβαιότητας για την συνέχεια. Οι εφοδιαστικές αλυσίδες έχουν καταρρεύσει με αποτέλεσμα την μεγάλη άνοδο των τιμών, που επηρεάζει την αγοραστική δύναμη χιλιάδων νοικοκυριών και δοκιμάζει τα όρια επιβίωσης χιλιάδων άλλων. Οι τιμές στην ενέργεια ως αποτέλεσμα της διακοπής της ομαλής προμήθειας των ενεργειακών πόρων εισάγουν μια νέα κατηγορία φτώχειας που «ακούει» στο όνομα ενεργειακή φτώχεια. Σε αυτή την κατηγορία εντάσσονται όσοι δεν έχουν τους οικονομικούς πόρους να θερμανθούν τον χειμώνα και να κλιματιστούν το καλοκαίρι. Η κλιματική αλλαγή αποτελεί την επόμενη μεγάλη πρόκληση όχι γιατί τώρα μας προέκυψε, αλλά γιατί τώρα ήρθε η ώρα να πληρώσουμε τον μεγάλο λογαριασμό που προκύπτει γιατί αγνοήσαμε όσους για χρόνια μας προειδοποιούσαν. Πυκνά μαύρα σύννεφα συγκεντρώνονται πάνω από την παγκόσμια και ιδιαίτερα την ευρωπαϊκή οικονομία ως η περιοχή με τον πιο άμεσο επηρεασμό από τον Ρωσο-ουκρανικό πόλεμο. Η ενεργειακή κρίση που ήρθε μετά την απώλεια της ρωσικής διόδου έλευσης φυσικού αερίου είναι άνευ προηγουμένου και κανείς δεν θα μπορούσε να την είχε προβλέψει. Άμεσες λύσεις δεν υπάρχουν με αποτέλεσμα αρκετές χώρες να κοιτάζουν στο παρελθόν για επιλογές που είχαν αξιολογήσει ως ακατάλληλες και τις είχαν εγκαταλείψει. Κλασική περίπτωση είναι η επιστροφή στον λιγνίτη και στον άνθρακα, επιλογές που εκτροχιάζουν την δέσμευση των ευρωπαϊκών χωρών στην πράσινη συμφωνία για αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Η δομή της οικονομίας αλλάζει και η ανάγκη για γρήγορη προσαρμογή είναι περισσότερο από ποτέ επιτακτική. Βασική αλλαγή που όλοι θα ζήσουμε στο πετσί μας είναι το τέλος των χαμηλών τιμών. Μοιραία όλοι οι παράγοντες που μας επέτρεπαν τα τελευταία χρόνια να απολαμβάνουμε χαμηλές τιμές εξαφανίστηκαν. Πλέον οι χώρες θα ανταγωνίζονται για περιορισμένους πόρους τους οποίους εφόσον καταφέρνουν να εξασφαλίσουν θα διατηρούν στο απόθεμα για να αντιμετωπίσουν σκαμπανεβάσματα στην προσφορά. Η διακράτηση αποθεμάτων και η επιστροφή στην λογική των προστατευτισμών για συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων που θα χαρακτηρίζονται ως στρατηγικής σημασίας, εκτός του ότι μας πάνε πολλά χρόνια πίσω επιβαρύνουν με επιπλέον κόστος τα προϊόντα που στο τέλος θα κληθεί να πληρώσει ο καταναλωτής. Νέα δεδομένα διαμορφώνονται και στην αγορά χρήματος όπου αποχαιρετούμε τα μηδενικά και σε ορισμένες περιπτώσεις αρνητικά επιτόκια. Ο φθηνός δανεισμός παρείχε για πολλά χρόνια την ευκολία για μεγαλύτερες επενδύσεις και περισσότερη κατανάλωση, όχι πάντα με τα επιθυμητά αποτελέσματα αφού διάφορες φούσκες είχαν κάνει κατά καιρούς την εμφάνισή τους. Η νομισματική πολιτική βρίσκεται σε πορεία συγκράτησης των παραμέτρων σε μια προσπάθεια αντιμετώπισης του πληθωρισμού, επηρεάζοντας έμμεσα το κόστος δανεισμού που προσφέρουν οι εμπορικές τράπεζες. Οι κεντρικές τράπεζες είναι αποφασισμένες να δράσουν ρισκάροντας πτώση του ΑΕΠ και αύξηση της ανεργίας. Οι κυβερνήσεις από την πλευρά τους μέσα από τον έλεγχο του προϋπολογισμού καλούνται να επενδύσουν τους περιορισμένους πόρους στην κοινωνική συνοχή, την πράσινη μετάβαση και γενικά σε όσα έργα θα ενισχύσουν την μακροχρόνια ανθεκτικότητα των οικονομικών τους. Ο κρατικός δανεισμός βρίσκεται σε ιδιαίτερα ψηλά επίπεδα και οι επιλογές για μεγαλύτερη επέκταση προς κάλυψη ελλειμμάτων του προϋπολογισμού θα γίνονται ολοένα και πιο δύσκολες. Γενικότερα όλοι θα πρέπει να αντιληφθούμε ότι στο μέλλον θα ζήσουμε με λιγότερα χωρίς αυτό να είναι κατ' ανάγκη κάτι κακό.

μπλε
Πρόγραμμα Επιβράβευσης Καρτών

Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή χρημάτων!

Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!
Google play App Store
Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΥΤΗ**

Ούτι: Ο απόηχος του σημερινού λαούτου

Πολυάριθμα είναι τα μουσικά όργανα τα οποία χρησιμοποιούνταν διά μέσω των αιώνων, εστιάζοντας στον αρχαιοελληνικό γεωγραφικό χώρο αλλά και το ευρύτερο αραβοπερσικό τόξο των γειτονικών μας λαών, πλείστα από τα οποία σήμερα ηχούν ανά το παγκόσμιο. Ουσιαστικά η αναδιαμόρφωση και ο εμπλουτισμός τους με λογής στοιχεία δεν έχει πάψει ποτέ να συμβαίνει, ούτε ακόμα και κατά την βραδεία Μεσαιωνική περίοδο, όπου πλειάδα παραδειγμάτων υψηλής καλλιτεχνικής έμπνευσης, σε διάφορα επίπεδα, το αποδεικνύουν μεγαλόπρεπα. Αυτή η συνεχής εκ φύσεως ροή συμβαδίζει παράλληλα με εκείνην του ιδίου ανθρώπου/δημιουργού και κατ' επέκταση με την ικανοποίηση της ακατάπαυστης ενδόμυχης ανάγκης του προς έκφραση των καλλιτεχνικών και κοινωνικών του ανησυχιών σε ψυχοπνευματικό φάσμα, τόσο σε λαϊκό όσο και σε λόγιο πλαίσιο. Κάλλιστα λοιπόν προκύπτει το γεγονός πως τα μουσικά όργανα που χρησιμοποιούνται σήμερα δεν έχουν παρά τη μορφή που εμείς τους δώσαμε, φιλτραρισμένη ανά την εκάστοτε εποχή μέσα από τις ανάγκες και τις τεχνικές δυνατότητες, έχοντας φυσικά ως μπούσουλα κάθε φορά τις προγενέστερες εκδοχές τους.

Το ούτι είναι ένα από τα όργανα το οποίο μετρά μακρά ζωή, περί των 3000 ετών, όπως μαρτυρούν διάφορα αρχαιολογικά ευρήματα που βρέθηκαν στην περιοχή της Μεσοποταμίας, ενώ ενδιαφέρον προκαλεί το γεγονός πως έχει μέχρι σήμερα διατηρήσει σε μεγάλο βαθμό το σχήμα και τα βασικά του χαρακτηριστικά. Η ετυμολογία της λέξης Ούτι/Oud/Ud, προέρχεται από την αραβική λέξη Al Oud δηλαδή το ξύλο/από ξύλο/ξύλινο όργανο. Επίσης, υποστηρίζεται πως ο όρος Al Oud χρησιμοποιήθηκε από τους Άραβες για να διαφοροποιήσουν το εν λόγω όργανο, το οποίο έφερε ξύλινο καπάκι (μπροστινό μέρος), από το γειτονικό και προγενέστερο περσικό λαούτο Μπαρμπάτ, του οποίου το καπάκι ήταν φτιαγμένο από δέρμα.

Με αφορμή την αραβική κατάκτηση της Ισπανίας (711 - 1492 μ.Χ.) αλλά και σε συνδυασμό με το ευρύ εμπόριο και τις πολυετείς σταυροφορίες που ακολούθησαν, το ούτι συστήνεται για πρώτη φορά στην Ευρώπη. Στην καινούργια του πλέον γεωγραφική θέση, μακριά από τη γνώριμη Ανατολή, θα διαφοροποιηθεί σταδιακά τόσο σε μορφή, όσο και σε τεχνική παιξίματος. Η φήμη και η χρήση του δεν θα αργήσει να διακλαδωθεί με αποτέλεσμα να γεννηθεί ο ευρωπαϊκός τύπος λαούτου, με αρκετές εκδοχές να προκύπτουν μέχρι και τη δημιουργική κορύφωση της Μπαρόκ περιόδου (17ος - 18ος αιώνας).

Είναι δε κοινώς αποδεκτό είναι το γεγονός πως το όργανο αυτό διατηρεί τις ρίζες του και από τα μικρότερα αρχαιοελληνικά πολύχορδα όργανα τύπου λύρας (νυκτά) αλλά και από εκείνα βυζαντινού τύπου (τοξωτά), εξελισσόμενο σταδιακά σε μεγαλύτερο λαουτοειδές. Ισχυρή είναι και η σύνδεση με την αρχαιοελληνική πανδουρίδα, τον μετέπειτα ταμπουρά, όργανο με μικρότερο σώμα και μακρύτερο λαιμό, επίσης προάγγελος του σημερινού λαούτου. Κατά τη βυζαντινή και νεοελληνική παράδοση, αναφερόμενοι στην οικογένεια των αχλαδόσχημων νυκτών εγχόρδων, επικράτησε ο γενικός όρος λαούτο, που συναντάται ήδη σε κείμενα του 11ου αιώνα μ.Χ. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα της αοριστίας του όρου συναντούμε στο ακριτικό Έπος του Διγενή Ακρίτα όπου οι λέξεις λαβούτο, κιθάρα, ταμπούριν και θαμπούρα εναλλάσσονται πάντα συνδεόμενες με το ίδιο μουσικό όργανο. Δεν θα μπορούσε να παραληφθεί και η αναφορά του Βιτσέντζου Κορνάρου στον Ερωτόκριτο (17ος αιώνας): «Ήπαιρνε το λαγούτο του και σιγανά επορπάτει κι εκτύπαν το γλυκιά-γλυκιά ανάδια στο παλάτι.».

Αδιαμφισβήτητα ο όγκος πληροφορίας που υπάρχει τόσο για την ιστορία αλλά και τα χαρακτηριστικά των μουσικών οργάνων ανά το παγκόσμιο είναι απύθμενος, υποδεικνύοντας τις πάμπολες ομοιότητες αλλά και αρκετές διαφορές. Ο πυρήνας όλων τους όμως δεν παύει να είναι οικουμενικός και να ευθυγραμμίζεται εν πλήρη αρμονία με το γεγονός πως οι φωνές αυτών των περίτεχνων και τόσο εύθραυστων κομψοτεχνημάτων, ως μόνο μέσο –συν της ανθρώπινης φωνής– εξακολουθούν και θα συνεχίσουν να γεφυρώνουν την εσωτερικότητα της ανθρώπινης ύπαρξης με την άυλη υπόσταση της μουσικής τέχνης.

Ο Γιάννης Κουτής είναι μουσικός/ερευνητής.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Συνέντευξη στη **ΛΟΥΪΖΑ ΛΟΥΗ**

Περισσότερη ενότητα μεταξύ της καλλιτεχνικής κοινότητας

Στην «Κ» μίλησε η Νεφέλη Στυλιανού διοργανώτρια του Ksoporti Art Weekend. Όπως μας εξήγησε η Νεφέλη το Ksoporti είναι μια εικαστική εκδήλωση στο κέντρο της Λεμεσού, «το κοινό θα μπορεί να τα επισκεφθεί και να γνωρίσει τους καλλιτέχνες από κοντά, να δει τον χώρο που δουλεύουν και τα έργα τους μέσα στο οργανικό τους περιβάλλον. Επίσης, στις γκαλερί και τα κέντρα τέχνης θα μπορούν να επισκεφθούν τους εκθεσιακούς τους χώρους, να μάθουν περισσότερα για τις δράσεις τους, και να δουν διάφορα εκθέματα».

«Σκοπός είναι να δώσουμε την ευκαιρία σε άτομα που τους ενδιαφέρουν τα εικαστικά, να γνωριστούν μεταξύ τους και να μοιραστούν τις εμπειρίες τους», λέει η διοργανώτρια της εκδήλωσης στην «Κ».

-Μιλήστε μας για το Ksoporti Art Weekend, τι είναι αυτό που θα συμβεί τον Σεπτέμβριο στην Λεμεσό;

-Το Ksoporti Art Weekend είναι μια εικαστική εκδήλωση που θα λάβει χώρα στις 2,3,4 Σεπτεμβρίου, 17:00-22:00 στο κέντρο της Λεμεσού, κατά την οποία θα ανοίξουν συλλογικά τους χώρους τους τρεις γκαλερί, ένα κέντρο φωτογραφίας, ένα κέντρο τέχνης, και 20 καλλιτέχνες

«Θα ήθελα να δω περισσότερες κινητοποιήσεις και περισσότερη προβολή των εν ζωή καλλιτεχνών του τόπου μας».

θα ανοίξουν τα εργαστήριά τους. Το κοινό θα μπορεί να τα επισκεφθεί και να γνωρίσει τους καλλιτέχνες από κοντά, να δει τον χώρο που δουλεύουν και τα έργα τους μέσα στο οργανικό τους περιβάλλον. Επίσης, στις γκαλερί και τα κέντρα τέχνης θα μπορούν να επισκεφθούν τους εκθεσιακούς τους χώρους, να μάθουν περισσότερα για τις δράσεις τους, και να δουν διάφορα εκθέματα. Συνολικά θα υπάρχουν 17 τοποθεσίες, όπου μπορείτε να τις βρείτε στον χάρτη στην ιστοσελίδα μας: www.ksoporti.com. Στην κάθε τοποθεσία θα μπορείτε να βρείτε και έντυπους χάρτες. Στις 4 Σεπτεμβρίου, Κυριακή, η ώρα 21:00, θα υπάρχει ένα closing event στο χώρο στάθμευσης της ΕΚΑ στην οδό Ελευθερίας, όπου οι επισκέπτες του Ksoporti, οι συμμετέχοντες, και όποιος ενδιαφέρεται μπορεί να παρευρεθεί. Σκοπός είναι να δώσουμε την ευκαιρία σε άτομα που τους ενδιαφέρουν τα εικαστικά, να γνωριστούν μεταξύ τους και να μοιραστούν τις εμπειρίες τους. Το Ksoporti Art Weekend απευθύνεται σε όλες τις ηλικίες, και η είσοδος είναι ελεύθερη.

-Ποιος είναι ο στόχος σας με αυτή την δράση;

-Ο στόχος μου με αυτή την δράση είναι να έρθει ο κόσμος πιο κοντά στην εγχώρια καλλιτεχνική σκηνή και να καταρρίψω κάποιες διαστρεβλωμένες ιδέες. Έχω προσέξει πως υπάρχουν λανθασμένες αντιλήψεις όσον αφορά τον κόσμο της τέχνης στην Κύπρο, όπως το ότι για να επισκεφθεί κάποιος μια έκθεση σε γκαλερί υπάρχει είσοδος ή ότι πρέπει να αγοράσει κάποιο έργο, ή ότι όλοι οι καλλιτέχνες είναι απρόσιτοι, εκκεντρικοί και μοναχικοί. Επίσης ένας εσωτερικός στόχος, είναι να προσφερθεί η ευκαιρία για συνεργασία και περισσότερη ενότητα μεταξύ των καλλιτεχνών, γκαλερί και άλλων φορέων που ασχολούνται με την τέχνη.

-Πώς ξεκίνησε η ιδέα αυτή;

-Η ιδέα αυτή ξεκίνησε το 2019 όσο ακόμα εργαζόμουν στο Λονδίνο. Εκεί, το να επισκέπτομαι γκαλερί, μουσεία, ιδιωτικές συλλογές και εργαστήρια καλλιτεχνών ήταν ένα κομμάτι άλλης καθημερινότητάς μου. Τότε μπήκα σε σκέψεις πως στην Λεμεσό οι ευκαιρίες που είχα ως τότε για να γνωρίσω τον καλλιτεχνικό κόσμο μιας άλλης Κύπρου ήταν περιορισμένες. Μιλώντας με φίλους καλλιτέχνες που διαμένουν στην Λεμεσό, μου έλεγαν πως δύσκολα δίνονται ευκαιρίες σε νέους καλλιτέχνες για να δείξουν την δουλειά. Τέλος, έπειτα από μελέτη, πρόσεξα πως δεν υπάρχουν αρκετές εκδηλώσεις που να αφοσιώνονται στην σύγχρονη τέχνη. Κάπως έτσι γεννήθηκε η ιδέα του Ksoporti, και διοργανώσαμε την πρώτη του έκδοση τον Δεκέμβριο του 2019, τότε σαν μια εκδήλωση ανοιχτών εργαστηρίων.

Να γίνει θεσμός

-Ποιο είναι το όραμά σας, θα θέλατε να επεκταθείτε και σε άλλες περιοχές;

-Το όραμά μου για το Ksoporti Art Weekend είναι να γίνει θεσμός, και κάθε φορά να ταξιδεύει σε άλλες πόλεις.

- Μιλήστε μας για τις γκαλερί και τους καλλιτέχνες που θα ανοίξουν τις πόρτες τους.

- Όλοι οι συμμετέχοντες έχουν επιλεγεί μετά από δική μου έρευνα και μέσω ενός open call. Ως επί το πλείστον οι καλλιτέχνες που λαμβάνουν μέρος ασχολούνται με την σύγχρονη τέχνη, καθώς οι γκαλερί που έχουν επιλεγεί πιστεύω πως έχουν κάτι το διαφορετικό και το φρέσκο ως προς τα έργα που εκθέτουν και τους καλλιτέχνες που προβάλλουν. Επίσης, είναι όλοι τους άτομα που νοιάζονται για αυτό τον τόπο και μοιράζονται το ίδιο όραμα. Οι γκαλερί και τα κέντρα τέχνης που συμμετέχουν είναι η The Edit Gallery, η Morfi Gallery, η Gallery 45, το Cornaro Fine Arts Centre και το 6x6 Κέντρο Φωτογραφίας. Οι καλλιτέχνες που θα ανοίξουν τα ατελιέ τους είναι η Έλενα Αντωνίου, η Άντρη Αριστείδου, ο Κωνσταντίνος Κωνσταντινίδης, ο Σπύρος Δημητριάδης, ο Άντρος Ευσταθίου, η Άντρεα Ευαγγέλου, η Τέα Χατζηκυριάκου, ο Γιώργος Ηρακλέους, ο Σωτήρης Ιωαννίδης, η Άννα Ιωάννου, ο Ανδρέας Κάττος, η Μαρία Κυπριανού, Μαρία Μαγκλιοβάννα, η Πόπη Μουσκάτου, ο Opsis, ο OTTO, ο Πανίκος Σπανός, η Μαρία Σταμάτη, ο Βίτο Ξενοδοχίδης, και ο YETI YETI.

-Τι είναι αυτό που θα θέλατε εσείς να δείτε από τα καλλιτεχνικά δρώμενα της Κύπρου;

- Θα ήθελα να δω περισσότερες κινητοποιήσεις και περισσότερη προβολή των εν ζωή καλλιτεχνών του τόπου μας.

-Πιστεύετε ότι ενδιαφέρεται σήμερα ο κόσμος για την τέχνη;

- Πιστεύω πως υπάρχει αρκετός κόσμος που ενδιαφέρεται, ειδικά οι νέες γενιές οι οποίες είχαν τη ευκαιρία να ταξιδέψουν, να ζήσουν στο εξωτερικό, και να διευρύνουν τους ορίζοντές τους.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: **ΛΟΥΪΖΑ ΛΟΥΗ**

«Φαύστα» στο Flea Theatre

Η «Λατέρνα Παραγωγές» παρουσιάζει την πρώτη της παραγωγή, τη «Φαύστα» του Μποστ, μια ιλαροτραγωδία που ο γνωστός πολυσχιδής καλλιτέχνης έγραψε το καλοκαίρι του '63. Τι κοινό έχει ένα μυστήριο θαλάσσιο τέρας, ένα μικρό κορίτσι, ο Καραϊσκάκης και μια πεινασμένη γάτο-αποικία;

Το κείμενο είναι αυθόρμητο, γραμμένο σε δεκαπεντασύλλαβο, συχνά ανορθόγραφο, συντακτικά άναρχο, με χρήση καθαρεύουσας και δημοτικής και σαφώς με διάθεση διακωμώδησης της χρήσης της ελληνικής γλώσσας και του τότε γλωσσικού ζητήματος. Ταυτοχρόνως, η σουρεαλιστική ιστορία με την περιγραφή της ελληνικής πραγματικότητας που διαθέτει, παραμένει απαράμιλλης αισθητικής, σύμφωνα με το μοναδικό ύφος του αγαπημένου Μποστ.

Η παράσταση ακολουθεί τα ίχνη από τα πολιτισμικά στοιχεία που συγκεντρώνει το έργο του Μποστ, με στόχο να προωθηθεί το πνεύμα της «Φαύστας» στο κοινό. Χωρίς να χαθεί η αυθεντικότητα του έργου του συγγραφέα, στόχος της ομάδας μας είναι να καταφέρει να εμφυσήσει μια νέα πνοή στο κείμενο με βάση την ομαδικότητα, τη φρεσκάδα, τη νεανικότητα και τα νέα στοιχεία του σήμερα που θα μεταφέρουν το έργο στη σημερινή πραγματικότητα. Flea Theater, το Σάββατο 3 Σεπτεμβρίου 2022, στις 8:30 μ.μ. Γιάννη Κορομία 2, Καιμακλί, Λευκωσία. Εισιτήρια: €10. Προπώληση εισιτηρίων: Tickethour Cyprus.

Μαραθώνιος Θερινών Προβολών

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υφυπουργείου Πολιτισμού και το θέατρο ΕΝΑ σε συνεργασία με τον Όμιλο Φίλων Κινηματογράφου Κύπρου ενημερώνουν το κοινό για την έναρξη του Μαραθωνίου Θερινών Προβολών 2022 που πραγματοποιείται, όπως κάθε καλοκαίρι, στον θερινό κινηματογράφο της Λευκωσίας «Κωνστάντια».Την Τετάρτη 31 Αυγούστου θα προβληθεί η Κυπριακής παραγωγής ταινία «Πολίτης τρίτης ηλικίας», σε σκηνοθεσία του Αντώνη Κατσαρή. Λίγα λόγια για το έργο: Ο Θεοχάρης, ένας ηλικιωμένος και μοναχικός άντρας, καταφεύγει κάθε βράδυ στο νοσοκομείο για να περάσει τη νύχτα πάνω στους πάγκους και τις καρέκλες των εξωτερικών ιατρείων. Κάθε πρωί επιστρέφει στο σπίτι του, όπου μοναδική του συντροφιά είναι η γάτα του και οι αναμνήσεις του. Θερινός Κινηματογράφος Κωνστάντια, στις 9:00 μ.μ. Σόλωνος Μιχαηλίδη 15, Λευκωσία. Εισιτήρια €5. Πληροφορίες τηλέφωνο 22348203, 22349085

Διεθνές Φεστιβάλ ΚΥΠΡΙΑ 2022

Επιστρέφει και φέτος στην 30ή διοργάνωση το Διεθνές Φεστιβάλ ΚΥΠΡΙΑ από τις 6 Σεπτεμβρίου μέχρι και τις 16 Οκτωβρίου, σε Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα και Πάφο. Καλλιτέχνες και σύνολα από την Κύπρο και τον κόσμο θα παρουσιάσουν το έργο τους. Ξεκινώντας με την παράσταση, «Εν Κρυπτώ», σε χορογραφία, σκηνοθεσία και δραματουργία της Έλενας Χριστοδουλίδου. Επί σκηνής μας αποκαλύπτονται όσα εν κρυπτώ παραμόνευαν μέσα και έξω μας, όλα όσα απεγνωσμένα, όσο και μάταια, προσπαθήσαμε να κρύψουμε, καταρχάς από τους εαυτούς μας και συνακόλουθα ο ένας από τον άλλο. Μικρά και πιο μεγάλα μυστικά μας, σκέψεις, συναισθήματα, ιδέες, αλήθειες και ψέματά μας. Εν κρυπτώ: Οκτώ πολύ ιδιαίτερες χορευτικές προσωπικότητες ανταλλάσσουν με ιδιαίτερη ένταση επί σκηνής ενέργεια στα πιο υψηλά της επίπεδα, επιχειρώντας να ορίσουν τις συντεταγμένες ενός κοινού ταξιδιού «επιστροφής στην κανονικότητα», τις οποίες οι πάντες μοιάζουν να θεωρούν δεδομένες, μα κανείς και καμιά δε γνωρίζει. Αυτή η παράσταση της επιστροφής στην κανονικότητα μοιάζει να απαιτεί το αδύνατο: τη διαγραφή της μνήμης και την ολοκληρωτική αντικατάστασή της με μια καινούρια, την πλήρη αποξένωση από όσα ως σήμερα μας όριζαν και τα ορίζαμε, από την πάσα ως σήμερα δεδομένη αλήθεια μας. Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας, την Τρίτη 6 Σεπτεμβρίου 2022 στις 8:30 μ.μ. Πληροφορίες και εισιτήρια, τηλέφωνο 77777040

Με την παράσταση, «Εν Κρυπτώ», ξεκινά το Διεθνές Φεστιβάλ ΚΥΠΡΙΑ 2022.

Η «Φαύστα» του Μποστ, από τη «Λατέρνα Παραγωγές».

Συνεχίζεται ο Μαραθώνιος Θερινών Προβολών με την ταινία «Πολίτης τρίτης ηλικίας».

«Νέ@ σε έρημο νησί» στο Θέατρο Αποθήκες ΘΟΚ.

Θέατρο Αποθήκες ΘΟΚ

Για τέταρτη συνεχή χρονιά ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου ανοίγει τις πόρτες του Θεάτρου Αποθήκες στο νεανικό κοινό και το καλεί να αναζητήσει και να εξερευνήσει τη δική του φωνή μέσα από το θέατρο. Οι Δράσεις 2022-2023 «Νέ@ σε έρημο νησί» στο Θέατρο Αποθήκες ΘΟΚ, σε καλλιτεχνική επιμέλεια των Ειρήνης Ανδρέου, Γιάννη Καραούλη και Ελένης Μολέσκη, προσφέρουν και αυτή τη χρονιά ένα πολυδιάστατο καλλιτεχνικό και εκπαιδευτικό πρόγραμμα το οποίο περιλαμβάνει παραστάσεις, εργαστήρια, συζητήσεις, προβολές με τη συμμετοχή ακόμα περισσότερων καλλιτεχνών με στόχο να προσφέρουν στους έφηβους πρόσβαση στον δημιουργικό κόσμο του θεάτρου.

Ο φετινός πρώτος κύκλος εγκαινιάζεται με τριήμερο εργαστήρι graffiti από τον γνωστό street artist Twenty Three (Βασίλη Βασιλείου), όπου οι έφηβοι θα δημιουργήσουν από κοινού, χρησιμοποιώντας την τεχνική stencil, το νέο λογότυπο των Δράσεων και θα αφήσουν τη δική τους σφραγίδα στον χώρο των Αποθηκών. Ημερομηνίες και ώρες διεξαγωγής: την Παρασκευή 2 Σεπτεμβρίου 2022 στις 3:00 μ.μ.- 6:00μ.μ., το Σάββατο 3 Σεπτεμβρίου 2022 στις 10:00 π.μ.- 1:00 μ.μ. και Κυριακή 4 Σεπτεμβρίου 2022 στις 10:00 π.μ.- 1:00 μ.μ. (οι ώρες ενδεχομένως να αυξηθούν). Το εργαστήρι απευθύνεται σε νέους από 14 ως 18 ετών. Για δηλώσεις συμμετοχής απευθυνθείτε στο dramaturg@thoc.org.cy ή στο τηλέφωνο 22864306. Η συμμετοχή είναι ΔΩΡΕΑΝ – απαραίτητη η προκράτηση θέσης.

Μουσικές Βραδιές

Ο Δήμος Στροβόλου ανακοινώνει την πραγματοποίηση μουσικών βραδιών στους Προσφυγικούς Οικισμούς, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της Επιτροπής Προσφυγικών Θεμάτων του Δήμου. Οι συναυλίες αγαπήθηκαν από τους δημότες για δεκαετίες και έχουν γίνει θεσμός. Συμμετέχουν οι Βασίλης Βίκτωρος, Ελένη Πάρπα και Νικόλας Αντωνίου. Οι συναυλίες θα πραγματοποιηθούν ως ακολούθως: την Τετάρτη 31 Αυγούστου 2022 στο προαύλιο Εκκλησίας Αγ. Στυλιανού, Συνοικισμός Άσπρες, την Τρίτη 6 Σεπτεμβρίου 2022 στο προαύλιο Εκκλησίας Απ. Λουκά, Συνοικισμός Κόκκινες, την Τετάρτη 14 Σεπτεμβρίου 2022 στο προαύλιο Εκκλησίας Αγ. Σπυρίδωνα, Συνοικισμός Στρόβολος ΙΙ και την Τετάρτη 21 Σεπτεμβρίου 2022 στη Πλατεία Παλιγγενεσίας, Στρόβολος ΙΙΙ. Ώρα έναρξης: 8:00 μμ. Είσοδος ελεύθερη.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»
Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης · Σύμβουλος Εκδοσης: Αλκης Ανδρεου
Διευθύντρια: Μαρινα Οικονομιδου · Υπεύθυνος Υλης: Αποστολος Κουρουπακης · Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **Αλεξης Παπαχελας** ■ Διεύθυνση συντάξεως: **Κωστης Φαφουτης - Νωτης Παπαδοπουλος**

Η ώρα του κατώτατου μισθού για την Κύπρο

Ετοιμη η πρόταση του υπ. Εργασίας - Το παρασκήνιο, οι διαφωνίες, οι αλλαγές και οι καταστάσεις που τον διαμόρφωσαν και οι αστερίσκοι

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Τα τελευταία 24ωρα έχει στα χέρια του ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης την ολοκληρωμένη πρόταση που κατέθεσε ο Υπουργός Εργασίας Κυριάκος Κούσιος για τη θέσπιση του κατώτατου μισθού στην Κύπρο. Η Τετάρτη, 31 Αυγούστου 2022, είναι ημέρα βαρύνουσας σημασίας καθώς το πρωί στις 8:30 θα έχει συνάντηση ο κ. Κούσιος στο Υπουργείο Εργασίας (εργατικό συμβουλευτικό σώμα) με τους κοινωνικούς εταίρους, κατά την οποία θα τους παρουσιαστεί η τελική πρόταση (διάταγμα). Στη συνέχεια, ο Υπουργός θα «ανηφορίσει» στο λόφο του Προεδρικού, όπου θα συμμετάσχει στο Υπουργικό Συμβούλιο που είναι προγραμματισμένο για τις 10:00 το πρωί (μιάμιση ώρα αργότερα από τη συνάντηση με τους εταίρους). Η πρόταση

Οσον αφορά στο ύψος του κατώτατου μισθού στην Κύπρο παρά την «κοιλιά» που έκανε, ενδεχομένως, να οριστεί τελικά κοντά στα 950 ευρώ.

Το θέμα του κατώτατου μισθού στην Κύπρο είχε θεωρηθεί πως θα έκλεινε τον περασμένο Μάιο, ενώ από ό,τι φάνηκε εκ του αποτελέσματος χρειάστηκαν άλλοι τρεις μήνες για να δοθεί λύση.

του Υπουργού για τη θέσπιση του κατώτατου μισθού στην Κύπρο, όπως διαρρέει μέχρι στιγμής, ενδεχομένως, να αφήσει παραπονεμένα σε μερικά σημεία τα δύο μέρη. Στα σημεία που θα συμφωνήσουν οι κοινωνικοί εταίροι η διαδικασία θα προχωρήσει ως έχει. Σε όποια σημεία δεν συμφωνήσουν τα μέρη θα κληθεί ο Πρόεδρος κατά τη συνεδρία του Υπουργικού Συμβουλίου να βρει συμβιβαστική λύση. Πέρα από το ύψος του κατώτατου μισθού, το οποίο μπορεί να ικανοποιήσει ή να αφήσει παραπονεμένα τα μέρη, το μεγάλο αγκάθι που υπάρχει, όπως είχε γράψει η «Κ», αφορά στις ώρες εργασίας που θα αντιστοιχεί. Από τη μία, οι συντεχνίες θέλουν να μπει μία αντιστοιχία ωρών για τον κατώτατο μισθό (π.χ. «χ» ευρώ για «ψ» ώρες εργασίας), ενώ οι εργοδότες θέλουν να μείνει ανοιχτό και να μην ορίζονται ώρες εργασίας σε σχέση με το ύψος του κατώτατου μισθού.

Ο υπουργός Εργασίας έχει αποφασίσει πως θα κλείσει το όλο ζήτημα του κατώτατου μισθού στην Κύπρο την 31η Αυγούστου 2022. Η κόντρα μεταξύ συνδικαλιστών, εργοδοτών και Υπουργείου Εργασίας κράτησε για μήνες και κορυφώθηκε μετά τον αιφνίδιο θάνατο της κ. Αιμιλιανίδου. Έκτοτε, άνοιξαν ξανά ζητήματα τα οποία μέχρι και το Μάιο που θα ανακοίνωνε τη θέσπιση του κατώτατου μισθού στην Κύπρο η πρώην Υπουργός θεωρούνταν κλειστά. Το θέμα του ύψους του μισθού πέρασε σε δεύτερη μοίρα, καθώς το ζήτημα της αντιστοιχίας των ωρών εργασίας σε σχέση με το νούμερο του μισθού ανέβηκε στην κορυφή της λίστας. Από τον Ιούνιο που έγινε η πρώτη συνάντηση με διαιτητή τον νυν Υπουργό Εργασίας δημιουργήθηκε ένα παιχνίδι δύναμης (power game) μεταξύ εργοδοσίας, συντεχνιών και Υπουργείου για ποιανού οι θέσεις θα υπερισχύσουν. Οι συντεχνίες έδειξαν τη σαφή τους απογοήτευση δημόσια, λέγοντας πως οι εργοδότες και η Κυβέρνηση ταύτισαν τις θέσεις τους και άλλαξαν ό,τι κεκτημένο υπήρχε υπό τη διοίκηση της πρώην Υπουργού. Μέχρι και ειδική συνέντευξη Τύπου έδωσε η ΣΕΚ, με τον γενικό γραμματέα της Ανδρέα Μάτσα να αναφέρει πως δεν γίνεται να προσπαθούν να αποδείξουν οι συντεχνίες πως δεν είναι «ελέφαντες». Όπως είχε πει, άνοιξαν ξανά στο τραπέζι των συνομιλιών θέματα τα οποία θεωρούνταν «κλειστά». Οι εργοδότες, από πλευράς τους, άρχισαν να βάζουν στο τραπέζι τα γενικότερα οικονομικά δεδομένα, με την πανδημία να μην έχει εξαλειφθεί σε καμία περίπτωση, τον πόλεμο στην Ουκρανία να επηρεάζει με το δικό του τρόπο τις οικονομίες και τον πληθωρισμό να μεγεθύνεται συνεχώς. Με τα τρία παραπάνω επιχειρήματα θέλησαν να καθυστερήσουν τη θέσπιση του κατώτατου, αλλά και να θέσουν σε μια πιο ρεαλιστική βάση την ανάγκη δημιουργίας του τη δεδομένη χρονική περίοδο. Το θέμα του κατώτατου μισθού στην Κύπρο είχε θεωρηθεί πως θα έκλεινε τον περασμένο Μάιο, ενώ από ό,τι φάνηκε εκ του αποτελέσματος χρειάστηκαν άλλοι τρεις μήνες για να δοθεί λύση. Εντέλει δεν ήταν διαδικαστικό το θέμα.

Πάνω από 924 ευρώ

Όσον αφορά στο ύψος του κατώτατου μισθού στην Κύπρο παρά την «κοιλιά» που έκανε, ενδεχομένως, να οριστεί τελικά κοντά στα 950 ευρώ, το ύψος δηλαδή που είχε γράψει η «Κ» όταν οι συζητήσεις για τον κατώτατο γίνονταν όταν υπουργός Εργασίας ήταν η Ζέτα Αιμιλιανίδου. Η στατιστική βάση για τον εθνικό διάμεσο στην Κύπρο παρά τις διαφωνίες για το αν θα εχρησιμοποιείτο η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία ή η Ευρωπαϊκή Στατιστική (EU Silc) εντέλει εφαρμόστηκε αυτή της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας. Ο εθνικός διάμεσος μισθός στην Κύπρο βάσει της Στατιστικής Υπηρεσίας φτάνει τα 1.573 ευρώ, με το 57% να φτάνει τα 896 ευρώ μικτών απολαβών, το 58% τα 912 ευρώ, το 59% τα 928 ευρώ και το 60% να αντιστοιχεί στα 943,8 ευρώ. Όπως γίνεται αντιληπτό, για να κυμανθεί κοντά στα 950 ευρώ θα πρέπει να αντιστοιχεί στο 60% του εθνικού διάμεσου μισθού. Την ίδια ώρα, υπάρχει και η «οψιόν» της αύξησης αυτού του ποσού σε ένα χρόνο ή όποτε το επιτρέψουν τα οικονομικά δεδομένα (έτσι έχει συμφωνηθεί), άρα και θα πρέπει το ποσοστό να αυξηθεί περισσότερο από το 60% κάποια στιγμή στο μέλλον. Εκείνο που θεωρείτο σίγουρο ήταν πως ο εθνικός κατώτατος μισθός θα ήταν πάνω από τα 924 ευρώ, δηλαδή εκείνα που είναι καθορισμένα για εννέα επαγγέλματα. Μέχρι τις 31 Αυγούστου 2022 ο κατώτατος μισθός στην Κύπρο είχε καθοριστεί για εννέα επαγγέλματα, του πωλητή, του γραφέα,

Εχει κατατεθεί ήδη στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας το διάταγμα για την δημιουργία του κατωτάτου μισθού στην Κύπρο.

του νοσηλευτικού βοηθού, του βοηθού παιδοκόμου, του βοηθού βρεφοκόμου, του σχολικού βοηθού, του σχολικού φροντιστή, του φρουρού ασφαλείας και του καθαριστή. Το ποσό του κατώτατου γι' αυτά τα επαγγέλματα είναι στα 870 ευρώ και με τη μονιμοποίησή τους (δηλαδή αν εργάζονται για 6 συνεχούς μήνες), τα 924 ευρώ. Συγκεκριμένα, 21 κράτη στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν θεσμοθετημένο κατώτατο μισθό, ενώ στα υπόλοιπα 6 (συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου) στηρίζονταν σε ρυθμίσεις μέσω συλλογικών συμβάσεων και άλλων ρυθμίσεων.

Τέλος, η περίοδος που θα αρχίσει να εφαρμόζεται ο εθνικός κατώτατος μισθός αναμένεται να είναι η 1η Ιανουαρίου 2023.

GoGordian REAL ESTATE

Ακίνητα υψηλής απόδοσης

Γραφεία στον Τρυπιώτη,
Λευκωσία

- Βρίσκονται στον 1°, 2°, και 3° όροφο
- Καλυμμένοι χώροι 196-221τ.μ.
- Διαθέσιμοι χώροι στάθμευσης
- Σε προνομιακή θέση στο επιχειρηματικό κέντρο της Λευκωσίας
- Μέρος ενός κτηρίου μικτής χρήσης, που εφάπτεται της οδού Διαγόρου
- Κοντά σε όλες τις ανέσεις, υπηρεσίες, εμπορικές και οικιστικές αναπτύξεις

Ref: 7104, 8059, 8060

7777 5656
www.gogordian.com

Από €500.000

Παραμένει το φλερτ Lone Star – Τρ. Κύπρου

Η BOC είναι «ευάλωτη» σε εξαγορές αφού δεν αντικατοπτρίζει η τρέχουσα εικόνα της την πραγματική της τιμή

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Το ΔΣ της Τρ. Κύπρου κατέληξε ότι η πρόταση της Lone Star αποτιμά, ουσιαστικά, πιο χαμηλά την αξία της τράπεζας και τις μελλοντικές της προοπτικές.

Η Lone Star χτύπησε την πόρτα της Τράπεζας Κύπρου συνολικά τρεις φορές από το Μάιο, ωστόσο, η διοίκηση της Τράπεζας απέρριψε και τις τρεις προτάσεις του αμερικανικού επενδυτικού ταμείου. Πιθανώς η Lone Star να επανέλθει με νέα βελτιωμένη πρόταση προς το Διοικητικό Συμβούλιο στο επόμενο διάστημα ή αν θα υποβάλει δημόσια πρόταση απευθείας προς τους μετόχους της. Έχει μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου να προχωρήσει σε νέα πρόταση το Ταμείο, παρόλο που μέχρι στιγμής δεν είναι βέβαιο ότι θα γίνει οποιαδήποτε επίσημη πρόταση, ούτε όμως είναι γνωστοί οι όροι με τους οποίους πιθανόν να γίνει η οποιαδήποτε πρόταση. Κύκλοι της αγοράς εκτιμούν πάντως ότι πιθανώς η Lone Star να επιστρέψει με πρόταση, καθώς η χρηματιστηριακή αξία της Τράπεζας Κύπρου σε σχέση με τους δείκτες που παρουσιάζει, είναι μικρή και θελκτική στο επενδυτικό κοινό. Σύμφωνα με την τιμή της μετοχής της Τράπεζας Κύπρου που έκλεισε χθες, Τρίτη 20 Αυγούστου 2022, αποτιμάται στα 562,2 εκατομμύρια ευρώ (τιμή κλεισίματος μετοχής στα 1,245 ευρώ). Η τελευταία πρόταση της Lone Star που ήταν βάσει της επίσημης ενημέρωσης στα 1,51 ευρώ, αντιστοιχούσε σε 673,7 εκατ. ευρώ. Όπως γίνεται αντιληπτό από τα παραπάνω, η Τράπεζα Κύπρου είναι «ευάλωτη» σε εξαγορές, αφού δεν έχει καταφέρει ουσιαστικά να αντικατοπτρίζει η τρέχουσα κατάσταση – εικόνα της την πραγματική της τιμή (είναι σαφώς πιο κάτω). Και είναι κάτι το οποίο πρέπει αργά ή γρήγορα να διορθώσει, διότι και άλλοι επενδυτές είναι λογικό να της χτυπήσουν την πόρτα στο άμεσο μέλλον. Σε αυτή την τιμή πάντως από το πώς χειρίστηκε την κατάσταση με τη Lone Star, η Διοίκηση της Τράπεζας δεν προτίθεται να δώσει την Τράπεζα ή κομμάτι της σε χαμηλή τιμή σε ένα ξένων συμφερόντων fund, παρόλο που είναι αμερικανικό και όχι κάποιας τρίτης χώρας.

Έχει «πάρει φωτιά» το ΥΠΟΙΚ να φτιάξει το ν/σ πριν τις 30 Σεπτέμβρη, ώστε να προλάβει τις εξελίξεις και να έχει δυνητικά τον έλεγχο της κατάστασης πιθανών εξαγορών.

Γι' αυτό, νομοσχέδιο με το οποίο θα μπορεί να αξιολογήσει η αρμόδια Αρχή κατά πόσον μια ξένη επένδυση είναι πιθανόν να θίξει την ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη της Κύπρου επεξεργάζεται το υπουργείο Οικονομικών της Κύπρου. Και έχει «πάρει φωτιά» το ΥΠΟΙΚ να φτιάξει το ν/σ πριν τις 30 Σεπτέμβρη, ώστε να προλάβει τις εξελίξεις και να έχει δυνητικά τον έλεγχο της κατάστασης. Όταν ψηφιστεί το νομοσχέδιο σε νόμο θα εξετάζεται κατά πόσον η επιχείρηση στην οποία προγραμματίζεται ή έχει πραγματοποιηθεί η άμεση ξένη επένδυση δραστηριοποιείται σε ιδιαίτερα ευαίσθητο τομέα ο οποίος αφορά υποδομές ζωτικής σημασίας (critical infrastructure) είτε φυσικές είτε εικονικές, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών στους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών, της ύδρευσης, της υγείας, των επικοινωνιών, των μέσων ενημέρωσης, της επεξεργασίας ή αποθήκευσης δεδομένων, της άμυνας, των εκλογικών ή των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών περιλαμβανομένων των συστημικών πιστωτικών ιδρυμάτων, εγκαταστάσεις ευαίσθητου χαρακτήρα, καθώς και σε γη και ακίνητα, καίριας σημασίας για τη χρήση αυτών των υποδομών.

Μόνο αν έχει έλεγχο

Η χαμηλή τιμή της Τράπεζας Κύπρου σίγουρα δίνει έδαφος στην Lone Star και όποια Lone Star να υποβάλει πρόταση για τη μεγαλύτερη τράπεζα που δραστηριοποιείται στην Κύπρο, την Τράπεζα Κύπρου. Η Lone Star είναι ξεκάθαρο πως ενδιαφέρεται για τράπεζες μόνο αν αποκτήσει τον έλεγχο, όπως δηλαδή ήθελε να αποκτήσει και την Ελληνική Τράπεζα το 2018. Είναι private equity και λειτουργεί έτσι ακριβώς, δηλαδή εκτιμά πως πρέπει να έχει γνώμη και θέση ισχυρή στο Συμβούλιο του οργανισμού που επενδύει. Άρα ένα 10% και 20% ενός οργανισμού δεν φαίνεται να την ικανοποιεί και το επενδυτικό ενδιαφέρον της για τον οργανισμό θα σταματήσει εάν δεν υπάρχει πρόσφορο έδαφος για τον έλεγχό της.

Τράπεζας. Χαρακτηριστική η δήλωση της Τράπεζας την προηγούμενη εβδομάδα που εξηγούσε τους λόγους απόρριψης των προτάσεων της Lone Star, υπογραμμίζοντας πως «το ΔΣ μετά από προσεκτική εξέταση μαζί με τους χρηματοοικονομικούς συμβούλους του, κατέληξε ότι αυτή αποτιμά, ουσιαστικά, πιο χαμηλά την αξία της τράπεζας και τις μελλοντικές της προοπτικές και ότι δεν ήταν προς το συμφέρον, τόσο της ίδιας και των μετόχων της, όσο και των άλλων ενδιαφερομένων μερών».

Η Κυβέρνηση και οι εγχώριοι επόπτες -αν και δεν υπάρχει κάποια επίσημη δήλωση για να στηρίξει την παρακάτω θέση- διαφαίνεται ότι ταυτίζονται με την πλευρά της διοίκησης της Τράπεζας Κύπρου να μην δοθεί

Πωλήθηκαν οι δύο πύργοι του ιστορικού κτηρίου στην Akelius Group κοντά στα 20 εκατ. ευρώ.

Το Γιώρκειο γίνεται luxury διαμερίσματα ή και ξενοδοχείο

Κοντά στα 20 εκατομμύρια ευρώ έκλεισε η πώληση του εμβληματικού κτηρίου της πρωτεύουσας, του «Γιώρκειου», που ήταν της Μονάδας Διαχείρισης Ακινήτων (Real Estate Management Unit, REMU) της Τράπεζας Κύπρου. Η πώληση έκλεισε χθες Τρίτη και αγοραστής είναι η Akelius Group που διαθέτει μερικές χιλιάδες ενοικιαζόμενα διαμερίσματα σε Νέα Υόρκη, Βοστώνη, Ουάσιγκτον DC, Όστιν, Μόντρεαλ, Τορόντο, Οττάβα, Λονδίνο και Παρίσι. Σύμφωνα με το προφίλ της εταιρείας το πιθανότερο είναι να μετατραπούν τα δύο κτήρια που αποτελούν το «Γιώρκειο» σε πολυτελή διαμερίσματα, αλλά υπάρχει η πιθανότητα να μετατραπεί και σε πολυτελές ξενοδοχείο. Ή και τα δύο, αφού υπάρχουν δύο διαφορετικά κτίσματα. Η Remu της Τράπεζας Κύπρου κατάφερε το πωλήσει λίγο κάτω από την αναγραφόμενη τιμή των 22 εκατ. ευρώ που είχε στον ιστότοπό της και έτσι βγαίνει από τον ισολογισμό της ένα από τα ακριβά κτήρια που είχε λάβει με τη μέθοδο ανταλλαγής χρέους προς ακίνητη περιουσία (debt to asset).

Τα τετραγωνικά μέτρα του «Γιώρκειου» φτάνουν τα 19.500. Ο πύργος Α' (Βόρειος Πύργος) αποτελείται από υπόγειο χώρο στάθμευσης, ημιυπόγειο που χρησιμοποιείται ως γραφεία, ισόγειο που χρησιμοποιείται ως είσοδος/χώρος υποδοχής και γραφεία, ενώ ο ημιώροφος και οι 9 επάνω όροφοι χρησιμοποιούνται ως γραφεία. Ο Πύργος Β΄ (Νότιος Πύργος) λειτουργούσε παλαιότερα ως πολυτελές ξενοδοχείο. Περιλαμβάνει δύο υπόγεια, ισόγειο χώρο υποδοχής, ημιώροφο και 1ο όροφο που χρησιμοποιούνται ως κοινόχρηστοι χώροι και 7 επάνω ορόφους που αποτελούνται από 49 σουίτες ξενοδοχείου. Συνολικά, οι πωλήσεις της REMU από την αρχή του 2017 ανέρχονται σε 1,42 δισ. ευρώ και υπερβαίνουν τα ακίνητα που ανέλαβε για την ίδια περίοδο ύψους 1,33 δισ. ευρώ βάσει των οικονομικών αποτελεσμάτων της Τράπεζας για το πρώτο τρίμηνο του 2022.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Παραμένει ο στόχος των €50 εκατ. για την Κωτσόβολος

Οι μέχρι στιγμής επιδόσεις της εταιρείας σε Κύπρο και το άνοιγμα σε νέες αγορές - Συνέντευξη Γιάννη Βασιλάκου

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

«Η Κύπρος είναι ένα από τα δυσκολότερα cases, με σημαντικό όφελος για εμάς, καθώς αποτελεί τον «πιλότο», δείχνοντάς μας το δρόμο για την επέκτασή μας και σε άλλες αγορές», δηλώνει στην «Κ» ο Γ. Βασιλάκος.

Αισιόδοξα τα μηνύματα για την Κωτσόβολος στην Κύπρο, μετά από ένα χρόνο λειτουργίας κατά την διάρκεια του οποίου έχουν εξυπηρετηθεί από κοντά 407.577 καταναλωτές, ενώ το ηλεκτρονικό κατάστημα kotsovolos.cy είχε 1.148.027 επισκέψεις. Ο αντιπρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρείας Γιάννης Βασιλάκος μιλά στην «Κ» και περιγράφει τις προκλήσεις που αντιμετώπισε η εταιρεία στην κυπριακή αγορά, τους στόχους και τα πλάνα ανάπτυξής της τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Και φυσικά την ανησυχία του για τις πληθωριστικές τάσεις στην αγορά. Επαναλαμβάνει ταυτόχρονα τις αρχικές προθέσεις της εταιρείας για άνοιγμα σε νέες αγορές μετά την Κύπρο, την οποία περιγράφει ως μια αγορά ιδιαίτερα απαιτητική και δύσκολη.

-Ανακοινώσατε πρόσφατα τα οικονομικά αποτελέσματα του έτους. Ποιες οι επιδόσεις των δύο σας καταστημάτων στην Κύπρο; Πιάσατε τους στόχους που είχατε θέσει για την κυπριακή αγορά;

-Η ανακοίνωση των οικονομικών αποτελεσμάτων για το έτος 2021-2022, που ολοκληρώθηκε στις 30 Απριλίου 2022, βρήκε την Κωτσόβολος να κλείνει τον κύκλο εργασιών της σε Ελλάδα και Κύπρο στα €654 εκ., σημειώνοντας σημαντική αύξηση πωλήσεων 13,1%, και κερδοφορίας (EBIT) 20,6%, σε σχέση με το οικονομικό έτος 2020-2021. Την ίδια περίπου χρονική περίοδο (Ιούλιος 2021 – Απρίλιος 2022), με τη δυναμική είσοδό μας στην κυπριακή αγορά με τα δύο υπερσύγχρονα φυσικά καταστήματα σε Λευκωσία και Λεμεσό, το ηλεκτρονικό κατάστημα kotsovolos.cy και το υπερσύγχρονο τηλεφωνικό μας κέντρο, εξυπηρετήσαμε από κοντά 407.577 καταναλωτές, παραδώσαμε, ανακυκλώσαμε, επισκευάσαμε, εγκαταστήσαμε και αναβαθμίσαμε πάνω από 33.000 συσκευές, ενώ το ηλεκτρονικό μας κατάστημα kotsovolos.cy είχε 1.148.027 επισκέψεις. Σε μία απαιτητική αγορά όπως είναι αυτή της Κύπρου, με σημαντικές ομοιότητες, αλλά και σημαντικές διαφορές σε σχέση με την ελληνική αγορά, και σε μία εποχή με ιδιαίτερες και συνεχείς προκλήσεις, τα αποτελέσματα που φέραμε, μας κάνουν ιδιαίτερα αισιόδοξους για την πορεία μας στην κυπριακή αγορά.

Μετά από ένα χρόνο λειτουργίας του καταστήματος έχουν εξυπηρετηθεί από κοντά 407.577 καταναλωτές, ενώ το ηλεκτρονικό κατάστημα kotsovolos.cy είχε 1.148.027 επισκέψεις.

-Ποια τα επόμενα βήματα της εταιρείας; Υπάρχουν πλάνα για νέα ανοίγματα;

-Πράγματι μας ενδιαφέρει πολύ η επέκτασή μας σε μεγάλες κυπριακές πόλεις και είναι στα μελλοντικά επιχειρηματικά μας πλάνα. Σε κάθε περίπτωση αυτό που αναζητούμε και αυτό στο οποίο στοχεύουμε είναι η ανάπτυξή μας με ένα βιώσιμο τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τα υψηλά λειτουργικά κόστη και φυσικά την άρτια κάλυψη των αναγκών των Κύπριων καταναλωτών. Η Κύπρος θα αποτελέσει το πρότυπο για την επέκτασή μας και σε άλλες αγορές.

Απαιτητική αγορά

- Είναι εύκολη ή δύσκολη τελικά η κυπριακή αγορά;

-Γνωρίζαμε εξ αρχής ότι η Κύπρος ήταν μία απαιτητική αγορά. Είναι μια σύγχρονη αγορά με δυνατούς παίκτες και υψηλό ανταγωνισμό. Επιπλέον, οι διαφορετικές καταναλωτικές συνήθειες, όπως για παράδειγμα οι online αγορές, που όπως παρατηρήσαμε δεν είναι ένας τρόπος που προτιμούν οι καταναλωτές, είναι ανάμεσα στις ιδιαιτερότητες της κυπριακής αγοράς, τις οποίες μελετήσαμε και προσαρμοστήκαμε αναλόγως, ανταποκρινόμενοι με ευελιξία στις ανάγκες των Κύπριων πελατών μας. Επικεντρωνόμαστε στο να κατανοήσουμε ακόμη περισσότερο τον Κύπριο καταναλωτή, δίνοντας τον καλύτερό μας εαυτό και αναβαθμίζοντας την αγοραστική εμπειρία των πελατών μας σε κάθε σημείο επαφής μαζί του.

Και πιστωτικές και δόσεις

- Η εταιρεία εφαρμόζει και στην Κύπρο το πλάνο δόσεων. Επιλέγουν οι Κύπριοι αυτή την οδό ή προτιμούν πληρωμή μέσω πιστωτικής/ μετρητών; Θα εισάγετε νέα εργαλεία και καινοτομίες για την ευέλικτη εξυπηρέτηση των καταναλωτών;

-Η χρήση του πλάνου δόσεων που φέραμε στην Κύπρο, είναι ένα σημαντικό προνόμιο και ευέλικτος τρόπος πληρωμής που χρησιμοποιούν σε εντυπωσιακά υψηλό βαθμό οι Κύπριοι καταναλωτές, πλησιάζοντας μάλιστα τα επίπεδα πληρωμής μέσω πιστωτικών καρτών. Στην πλήρη ωρίμασή του δε ως τρόπος πληρωμής και αφού τον μάθει όλο το καταναλωτικό κοινό, αναμένουμε να αυξηθεί ακόμη περισσότερο. Βεβαίως και είναι στα σχέδιά μας να εισάγουμε νέα εργαλεία και καινοτομίες για την εξυπηρέτηση των πελατών στο άμεσο μέλλον και η εφαρμογή τους βρίσκεται ήδη σε διαδικασία σχεδιασμού.

- Ποια είναι η μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετωπίσατε κατά την διάρκεια του πρώτου έτους λειτουργίας σας;

-Η Κύπρος είναι ένα από τα δυσκολότερα cases, με σημαντικό όφελος για εμάς, καθώς αποτελεί τον «πιλότο», δείχνοντάς μας το δρόμο για την επέκτασή μας και σε άλλες αγορές. Η δυσκολία στην εύρεση προσωπικού, η προσαρμογή των συστημάτων μας στις ανάγκες των Κυπρίων καταναλωτών και τα μεγάλα έργα που έγιναν στη Λευκωσία και συγκεκριμένα στην Λεωφόρο Μακαρίου και δυσκόλεψαν την πρόσβαση των επισκεπτών στο κατάστημά μας, αποτέλεσαν για εμάς μεγάλες προκλήσεις τις οποίες αναγκαστήκαμε να αντιμετωπίσουμε και να ξεπεράσουμε στο μέτρο του εφικτού, αυτόν τον ένα χρόνο παρουσίας μας στην Κύπρο.

- Ποιοι οι στόχοι σας σε σχέση με το μερίδιο αγοράς σας στην Κύπρο και σε ποιο βάθος χρόνου μπορούν να επιτευχθούν;

Στόχος μας είναι να κάνουμε έναν κερδοφόρο τζίρο της τάξεως των 50 εκατ. ευρώ στην πενταετία, καταβάλλοντας κάθε προσπάθεια και ξεπερνώντας κάθε εμπόδιο.

Το κόστος του πληθωρισμού

- Η περίοδος της πανδημίας και στην συνέχεια του πολέμου στην Ουκρανία, έχουν αλλάξει άρδην τον τρόπο λειτουργίας και το κόστος λειτουργίας των επιχειρήσεων. Σε ποιο βαθμό έχει επηρεαστεί η εταιρεία σας και κατά πόσο έχουν περάσει οι αυξήσεις στις τιμές προϊόντων και υπηρεσιών;

-Οι πληθωρικές πιέσεις που βιώνουμε τον τελευταίο ενάμιση χρόνο, είναι σημαντικές. Ο πόλεμος στην Ουκρανία, αλλά και η επάνοδος των υγειονομικών περιορισμών στην Κίνα ήρθαν σε κόντρα με τις προσδοκίες για αποκλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων, δημιουργώντας ένα νέο κύμα σημαντικών αυξήσεων του κόστους ενέργειας, αλλά και πρώτων υλών, όπως το γυαλί, τα μέταλλα και τα ηλεκτρονικά. Είναι προφανές, ότι οι εταιρείες λιανικής παγκοσμίως, μπορούν να κάνουν λίγα πράγματα από μόνες τους για αυτές τις πληθωριστικές πιέσεις. Σε επίπεδο εταιρείας τώρα, αυτό το σημαντικό νέο κύμα αυξήσεων του κόστους ενέργειας, αλλά και των πρώτων υλών, του πετρελαίου κίνησης, των ενοικίων, του κόστους αναλώσιμων, αλλά και του μισθολογικού κόστους λόγω της αναπροσαρμογής του κατώτατου μισθού και των σχετικών επιδομάτων, οδήγησαν στην αύξηση του λειτουργικού μας κόστους, κοντά στο 5% σε ετήσια βάση. Οι μαζικές αγορές, η αποθήκευση προϊόντων που έχουν αγοραστεί σε χαμηλότερες τιμές, ακόμα και εκτός εποχικότητας, αλλά και η βελτιστοποίηση και προσαρμογή του λειτουργικού μας μοντέλου ώστε να εξοικονομηθούν κόστη σε τομείς όπως η ηλεκτρική ενέργεια, τα καύσιμα κίνησης, τα ενοίκια κ.ά., ήταν πρακτικές που εφαρμόσαμε ως εταιρεία για τη διασφάλιση της υγιούς επιχειρηματικότητάς μας και την αποφυγή της καθολικής μετακύλισης της αύξησης αυτής στις τιμές των προϊόντων μας.

-Οι πληθωριστικές πιέσεις έχουν αλλάξει τις καταναλωτικές συνήθειες; Έχετε παρατηρήσει κάποια στροφή των δικών σας πελατών;

-Όπως και σε κάθε περίοδο κρίσης, έτσι και τώρα, οι καταναλωτές κινητοποιούνται κυρίως από την ανάγκη αντικατάστασης των συσκευών τους και λιγότερο από την ανάγκη για αναβάθμιση. Επιπλέον, το μέσο καλάθι, όπως και η επισκεψιμότητα, φαίνεται να κινούνται σε πτωτικά επίπεδα στην αγορά. Σε αυτό το διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, εμείς εξελισσόμαστε συνεχώς με ρυθμούς που απαιτεί η εποχή, ώστε σε κάθε μας επαφή με τους καταναλωτές, φυσική ή ψηφιακή, να είμαστε έτοιμοι να απαντήσουμε με προϊόντα και υπηρεσίες, για κάθε τους ανάγκη.

Με χαλαρό υγειονομικό πλαίσιο το φθινόπωρο

Φεύγουν οι μάσκες από εσωτερικούς χώρους – Συστάσεις για χώρους συνάθροισης και εκπαίδευση

Οι εισηγήσεις της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής, που συνεδρίασε την Τρίτη το απόγευμα υπό τον Υπουργό Υγείας Μιχάλη Χατζηπαντέλα, αποτυπώνουν το θετικό επιδημιολογικό κλίμα που επικρατεί την παρούσα περίοδο.

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Το πακέτο εισηγήσεων της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής (ΣΕΕ) προς το Υπουργικό Συμβούλιο μπορεί να θεωρηθεί και ως μια πρώτη αξιολόγηση της πανδημίας μετά το καλοκαίρι. Λαμβάνοντας υπόψη τα όσα φαίνεται να κατέληξαν τα μέλη της ΣΕΕ εξάγεται το συμπέρασμα πως δεν επιβεβαιώνονται οι ανησυχίες Υπουργείου Υγείας και επιστημόνων, αρχές του καλοκαιριού, για ένα δύσκολο φθινόπωρο με πιθανή επιστροφή σε ένα σφιχτό υγειονομικό πλαίσιο.

Στο πνεύμα αυτό Υπουργός Υγείας και μέλη της ΣΕΕ κατέληξαν να προτείνουν στο Υπουργικό Συμβούλιο, που συνεδριάζει σήμερα Τετάρτη το πρωί, την αναπροσαρμογή των υγειονομικών πρωτοκόλλων που αποφασίσθηκαν στις αρχές καλοκαιριού. Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές της «Κ», πέρα από τη γενική διαπίστωση για υποχώρηση των επιδημιολογικών δεικτών, τις εισηγήσεις επηρέασαν οι πίνακες που δείχνουν πως το τελευταίο κύμα της πανδημίας βρίσκεται σε πορεία ύφεσης. Μια εξέλιξη σημαντική αν ληφθούν υπόψη οι εκτιμήσεις των ειδικών που προέβλεπαν επιδημιολογική επιβάρυνση μετά το πέρας της καλοκαιρινής περιόδου, ένεκα της γενικότερης χαλαρότητας του πληθυσμού στα υγειονομικά πρωτόκολλα. Εκτιμήσεις που τελικά δεν επιβεβαιώθηκαν.

Η αναστολή χρήσης της προστατευτικής μάσκας σε εσωτερικούς χώρους, ουσιαστικά, καταργεί και τους όποιους περιορισμούς υπήρχαν ως προς τον αριθμό προσώπων, που επιτρεπόταν ανάλογα με τα τετραγωνικά μέτρα του κάθε χώρου.

Οι μάσκες

Η πρώτη εισήγηση προς το Υπουργικό Συμβούλιο αφορά το μέτρο της προστατευτικής μάσκας, η οποία καταργήθηκε αρχικά και επανήλθε σε κλειστούς χώρους αρχές του καλοκαιριού. Υπουργείο Υγείας και ΣΕΕ εισηγούνται την αναστολή της υποχρέωσης για χρήση προστατευτικής μάσκας σε εσωτερικούς χώρους, εξαιρουμένων χώρων υψηλής επικινδυνότητας όπως νοσοκομεία, οίκοι ευγηρίας, κλειστές δομές ευπαθών ομάδων, χώροι παροχής υπηρεσιών υγείας (εξωτερικά ιατρεία, ιατρικά και διαγνωστικά κέντρα, χημεία, κέντρα αποκατάστασης), φαρμακεία και Μέσα Μαζικής Μεταφοράς.

Επίσης, συστήνεται η χρήση μάσκας σε χώρους συγχρωτισμού, σε άτομα που εμπίπτουν στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και σε άτομα που συναναστρέφονται με άτομα υψηλού κινδύνου. Όπως προκύπτει από τις εισηγήσεις ουσιαστικά το υγειονομικό κομμάτι διαχείρισης της πανδημίας επιστρέφει στην περίοδο πριν τις αρχές καλοκαιριού. Εν προκειμένω, οι ειδικοί εκτιμούν πως σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε η πειθαρχία που επιδείχθηκε από την πλειοψηφία των πολιτών απέναντι στα υγειονομικά πρωτόκολλα σε μια ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο όπως είναι η καλοκαιρινή.

Εστίαση

Η αναστολή χρήσης προστατευτικής μάσκας σε εσωτερικούς χώρους επαναφέρει την κανονικότητα σε ένα μεγάλο κομμάτι της καθημερινής δραστηριότητας. Αρχής γενομένης από την εστίαση γίνεται εισήγηση για αύξηση στο 100% των δυνατοτήτων επιχειρήσεων.

Η κατάργηση των περιορισμών όσον αφορά τον αριθμό των ατόμων που επιτρέπονται στο εσωτερικό, αφορά επίσης τα κέντρα διασκέδασης, εκκλησίες, χώρους θρησκευτικής λατρείας, συνέδρια, εμπορικές εκθέσεις, γήπεδα και καζίνο.

Εκπαίδευση

Το άνοιγμα των σχολείων Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης για τη φετινή χρονιά δεν θα θυμίζει σε τίποτα τις προηγούμενες. Η επιστροφή των μαθητών στα θρανία θα συνοδευτεί από ένα χαλαρό υγειονομικό πλαίσιο, το οποίο περισσότερο θα στηρίζεται στο κομμάτι ατομικής υπευθυνότητας μαθητών και εκπαιδευτικών. Η ΣΕΕ, βάζοντας ένα τέλος στα όποια προηγήθηκαν, επέλεξε και εδώ να μην εισηγηθεί υποχρεωτικό υγειονομικό έλεγχο. Συγκεκριμένα συστήνεται όπως όλοι οι μαθητές/τριες, εκπαιδευτικοί και προσωπικό όλων των σχολικών μονάδων (νηπιαγωγεία, Δημοτική και Μέση εκπαίδευση) πριν την επιστροφή τους στα σχολεία για την έναρξη των μαθημάτων, υποβληθούν σε τεστ αυτοδιάγνωσης (self-test) ή τεστ ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου (Rapid test) για να επιβεβαιώσουν ότι δεν έχουν μολυνθεί από τον ιό SARS-CoV-2.

Το Υπουργείο Υγείας και οι ειδικοί ποντάρουν πως οι οικογένειες των μαθητών καθώς και ο εκπαιδευτικός κόσμος θα επιδείξουν πνεύμα πειθαρχίας προχωρώντας σε οικειοθελείς υγειονομικούς ελέγχους πριν το άνοιγμα των σχολείων.

Οι όποιοι έλεγχοι πραγματοποιηθούν από πλευράς Υπουργείου Υγείας θα είναι τυχαίοι, δειγματοληπτικοί και θα πραγματοποιηθούν από κινητές μονάδες σε σχολεία σε όλες τις περιοχές. Επίσης γίνεται εισήγηση για δωρεάν διάθεση μίας συσκευασίας τεστ αυτοδιάγνωσης (self-test) στα παιδιά που φοιτούν στη Δημοτική Εκπαίδευση (Προδημοτική Εκπαίδευση).

Το plan B΄ σε πιθανή επιδείνωση

Η επιστροφή σε ένα υγειονομικό πλαίσιο το οποίο συνιστά αναστολή του συνόλου των περιορισμών που είχαν επιβληθεί, δείχνει την κατεύθυνση που υπάρχει σε ευρωπαϊκό επίπεδο για επιστροφή των κοινωνιών στην κανονικότητα. Στην Κύπρο πηγή μέσα από τη ΣΕΕ έλεγε στην «Κ» πως στόχος των μέτρων που λαμβάνονται είναι η κοινωνία να παραμείνει ανοιχτή χωρίς να επηρεαστεί το υγειονομικό κομμάτι. Εν αντιθέσει με τις πρακτικές που εφαρμόσθηκαν τα προηγούμενα χρόνια, η λογική που κυριαρχεί στην παρούσα φάση είναι η ατομική υπευθυνότητα των πολιτών. Το πρώτο τεστ έγινε, λένε οι ίδιες πηγές, μέσα στο καλοκαίρι και ήταν πετυχημένο. Στο σενάριο που στην πορεία παρατηρηθεί επιδημιολογική επιβάρυνση, Υπουργείο Υγείας και ειδικοί θα κινηθούν στη λογική αντιμετώπισης του προβλήματος σε τοπικό επίπεδο. Σε ό,τι αφορά την εκπαίδευση αυτό σημαίνει πως εάν προκύψει διασπορά του ιού σε κάποιο σχολικό χώρο τα μέτρα που θα ληφθούν θα είναι στοχευμένα και δεν θα αφορούν το σύνολο της εκπαίδευσης. Σε παρόμοια λογική θα κινηθεί ενδεχόμενη διασπορά του ιού σε άλλες καθημερινές δραστηριότητες σημειώνουν αρμόδιες πηγές.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΣΑΛΟΜΟΝ ΦΙΝΤΛΕΡ***

Στη ζώνη της ύφεσης η γερμανική οικονομία

Η Γερμανία, όπως φαίνεται, εισέρχεται σε ύφεση. Μετά τις μεγάλες κάμψεις του τους τελευταίους μήνες, ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος εξασθένησε περαιτέρω τον Αύγουστο, αν και όχι στον βαθμό που πολλοί φοβούνταν. Ο συνολικός δείκτης του έγκριτου Ινστιτούτου Ifo, πάντως, επιδεινώθηκε ελαφρώς στις 88,5 μονάδες από τις 88,6 μονάδες του Ιουλίου.

Η καταγραφή αυτή είναι λιγότερο κακή από εκείνη την οποία είχαμε προβλέψει τόσο το ειδησεογραφικό πρακτορείο Ρόιτερς όσο κι εμείς στην Berenberg (και συγκεκριμένα 86,8 μονάδες και 86,5 μονάδες, αντιστοίχως). Επιπλέον, ο συνολικός δείκτης Ifo διαμορφώνεται σε σαφώς χαμηλότερα επίπεδα από τον μακροπρόθεσμο μέσο όρο του στις 96,9 μονάδες. Ο δε δείκτης προσδοκιών των 80,3 μονάδων τον Αύγουστο μετά τις 80,4 μονάδες τον Ιούλιο και τις 97,2 μονάδες του μακροπρόθεσμου μέσου όρου δείχνει ιδιαίτερα αποκαρδιωτικός.

Χαμηλά επίπεδα είχε αγγίξει στο παρελθόν μόνον τον Δεκέμβριο του 2008 λόγω της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης (79,2 μονάδες) και τον Απρίλιο του 2020 εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού (71,9 μονάδες). Τα παραπάνω συνάδουν με τις προβλέψεις μας πως η Γερμανία εισέρχεται σε ύφεση το τρίτο τρίμηνο, η οποία θα βαθύνει τα επόμενα δύο τρίμηνα. Ο υποδείκτης για την τρέχουσα κατάσταση, ωστόσο, διατηρείται σε αξιοσημείωτα καλά επίπεδα, δηλαδή στις 97,5 μονάδες τον τρέχοντα μήνα έναντι των 97,7 μονάδων τον Ιούλιο και παραμένοντας σε ελαφρά υψηλότερα επίπεδα του μέσου όρου των 96,7 μονάδων.

Ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος εξασθένησε περαιτέρω τον Αύγουστο.

Αν και η μετά την πανδημία ανάκαμψη μπορεί να δια-τηρήσει έντονη την οικονομία τους καλοκαιρινούς μήνες Ιούλιο και Αύγουστο στη Γερμανία, ο αντίκτυπος αυτός θα εξατμιστεί, από τη στιγμή που καταναλωτές και επιχειρήσεις πληγούν από την περαιτέρω αύξηση καυσίμων και ηλεκτρικής ενέργειας – κι αυτό θα συμβεί, όταν γίνει η μετακύλιση των ακριβότερων τιμών χονδρικής του φυσικού αερίου. Πάντως, ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος στη μεταποίηση σταθερά παραμένει στα χαμηλά επίπεδα των -6,9 μονάδων τον Αύγουστο, ήτοι αμετάβλητος από τον Ιούλιο.

Ο δε δείκτης κλίματος στις υπηρεσίες βελτιώθηκε σε 1,3 μονάδες τον Αύγουστο από τη βύθιση στη 1 μονάδα τον Ιούλιο από τις 11 μονάδες τον Ιούνιο.

Κατά τις εκτιμήσεις της Γερμανικής Στατιστικής Υπηρεσίας, το ΑΕΠ αναθεωρείται το δεύτερο τρίμηνο προς τα πάνω στο 0,1% σε τριμηνιαία βάση από το 0% και το πρώτο τρίμηνο δεν αλλάζει στο 0,8%. Ουσιαστικά, με αυτά τα στοιχεία η οικονομία της χώρας επανέρχεται στα προ πανδημίας επίπεδα το τελευταίο τρίμηνο του 2019.

Οι ιδιωτικές και δημόσιες δαπάνες, τέλος, ήταν και η βασική κινητήρια δύναμη, ενισχυόμενες 0,8% και 2,3% σε τριμηνιαία βάση, αντιστοίχως.

* Οικονομολόγος της επενδυτικής τράπεζας Berenberg Bank.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Των* **ΜΠΑΛΑΖ ΚΟΡΑΝΙ** *και* **ΧΟΓΟΥΑΡΝΤ ΣΝΑΙΝΤΕΡ / REUTERS**

Πολλαπλές οι επιπτώσεις του πληθωρισμού

Το μήνυμα που εκπέμπουν παγκοσμίως επικεφαλής οικονομικών οργανισμών είναι πηχτρό και ξεκάθαρο: ο καλπάζων πληθωρισμός ήρθε για να μείνει, ενώ θέλει τεράστια προσπάθεια ώστε να συγκρατηθεί. Μάλιστα είναι πολύ πιθανόν να οδηγήσει σε ύφεση, με απώλεια θέσεων εργασίας και αναταραχές στις αναδυόμενες οικονομίες. Οι κεντρικές τράπεζες επί δεκαετίες προσπάθησαν να χτίσουν την αξιοπιστία τους όσον αφορά τον πληθωρισμό, για αυτό και τα θεμέλια της σύγχρονης νομισματικής πολιτικής τους μπορεί να ταρακουνηθούν εάν χάσουν αυτή τη μάχη. «Η ανάκτηση και η διατήρηση της εμπιστοσύνης απαιτεί από εμάς να φέρουμε τον πληθωρισμό κοντά στον στόχο πολύ γρήγορα», επισήμανε η Ιζαμπελ Σνάμπελ, μέλος της εκτελεστικής επιτροπής της ΕΚΤ. «Οσο ο πληθωρισμός μένει σε υψηλά επίπεδα για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, τόσο μεγαλύτερο είναι και το ρίσκο να χαθεί η εμπιστοσύνη του κόσμου στην αποφασιστικότητα και στην ικανότητά μας να διατηρήσουμε την αγοραστική του δύναμη». Οι κεντρικές τράπεζες θα πρέπει να συνεχίσουν να εφαρμόζουν την πολιτική τους, ακόμη και εάν αυτό έχει επιπτώσεις στην ανάπτυξη και ο κόσμος αρχίσει να χάνει τη δουλειά του. «Ακόμη και εάν εισέλθουμε σε περίοδο ύφεσης, δεν έχουμε άλλη επιλογή από το να συνεχίσουμε τη νομισματική πολιτική που ακολουθούμε». Ο πληθωρισμός έχει σκαρφαλώσει σε διψήφια ποσοστά στις περισσότερες από τις μεγαλύτερες οικονομίες παγκοσμίως, φθάνοντας μάλιστα σε επίπεδα που δεν έχουν καταγραφεί τον τελευταίο μισό αιώνα. Το περίπλοκο ζήτημα είναι πως οι περισσότερες κεντρικές τράπεζες σε μεγάλο βαθμό έχουν περιορισμένο έλεγχο.

Είναι πολύ πιθανόν να οδηγήσει σε ύφεση, με απώλεια θέσεων εργασίας και αναταραχές στις αναδυόμενες οικονομίες.

Η άνοδος των τιμών ενέργειας, η εξέλιξη του ρωσικού πολέμου στην Ουκρανία δημιουργούν αναταραχές στην εφοδιαστική αλυσίδα, πάνω στην οποία η νομισματική πολιτική έχει μικρή επίδραση. Η αύξηση των κυβερνητικών δαπανών, που επίσης δεν εμπίπτει στον έλεγχο των κεντρικών τραπεζών, επιδεινώνει το πρόβλημα.

Μια έρευνα που παρουσιάστηκε στο Jackson Hole καταλήγει στο συμπέρασμα πως ένα μέρος του πληθωρισμού στις ΗΠΑ προέρχεται από τις δημοσιονομικές δαπάνες και πως η Fed δεν θα διατηρήσει τον έλεγχο των τιμών χωρίς τη συνεργασία της κυβέρνησης. Η αποδυνάμωση της παγκοσμιοποίησης, η συσπείρωση των συμμάχων εξαιτίας του ρωσικού πολέμου, οι δημογραφικές μεταβολές καθώς και το ακριβό κόστος παραγωγής στις αναδυόμενες οικονομίες μπορεί να καταστήσουν πιο μόνιμους τους περιορισμούς στην αλυσίδα εφοδιασμού. Ο πόνος που έχει προκαλέσει η αύξηση των επιτοκίων στις ΗΠΑ γίνεται αισθητός πέρα από την αμερικανική οικονομία, πλήττοντας σφόδρα αναδυόμενες οικονομίες, ιδίως σε περίπτωση που τα υψηλότερα επιτόκια διαρκέσουν για μεγάλο διάστημα, προειδοποιεί τώρα ο Πάουελ.

Κλήσεις Επιτροπής Θεσμών για τις υποκλοπές

Θα καταθέσουν ο νυν και πρώην διοικητές της ΕΥΠ, οι κ. Δημητριάδης, Ράμμος και οι εισαγγελείς Βλάχου και Τζαβέλας

Της **ΔΩΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Ως ο πρώτος γύρος της αναμενόμενης σκληρής αντιπαράθεσης στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας, που θα συνεδριάσει αύριο για την υπόθεση των παρακολουθήσεων, εκλαμβάνεται από τα κοινοβουλευτικά κόμματα η σημερινή Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής, η οποία θα αποφασίσει τη διαδικασία της συνεδρίασης της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας. Ηδη επιστολές - προσκλήσεις για να προσέλθουν στην επιτροπή εστάλησαν στον τέως γραμματέα του πρωθυπουργού Γρηγόρη Δημητριάδη, στον πρόεδρο της ΑΔΑΕ Χρήστο Ράμμο, στους εισαγγελείς εφετών Βασιλική Βλάχου και Κωνσταντίνο Τζαβέλα, στον νυν διοικητή της ΕΥΠ Θεμιστοκλή Δεμίρη, στον τέως και στους πρώην διοικητές της ΕΥΠ Παναγιώτη Κοντολέοντα, Γιάννη Ρουμπάτη και Θεόδωρο Δραβίλλα. Ο αριθμός των προσκληθέντων προεξοφλεί μαραθώνια συνεδρίαση, η οποία πιθανότατα δεν θα ολοκληρωθεί σε μία ημέρα.

Στο επίκεντρο της σημερινής Διάσκεψης των Προέδρων αναμένεται να βρεθεί το ζήτημα του απορρήτου, η τήρηση ή η μη τήρηση του οποίου προκάλεσε αντιπαράθεση στις δύο προηγούμενες συνεδριάσεις της επιτροπής και την αιχμηρή παρέμβαση του προέδρου της Βουλής Κωνσταντίνου Τασούλα.

Από την πλευρά της Ν.Δ. επιμένουν ότι ο Κανονισμός της Βουλής είναι σαφής όσον αφορά τη λειτουργία της συγκεκριμένης επιτροπής και τη μυστικότητα της διαδικασίας. Υπογραμμίζουν, επίσης, ότι δεν μπορεί να γίνεται δημόσιος διάλογος για τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί μια μυστική υπηρεσία, καθώς εκ των πραγμάτων αυτό αναιρεί τη φύση της λειτουργίας της και υπονομεύει

Πρώτη «μάχη»των κομμάτων σήμερα στη Διάσκεψη των Προέδρων για το εάν πρέπει να ισχύσει ή όχι το απόρρητο κατά τη συνεδρίαση.

την αποτελεσματικότητά της. Με βάση αυτό το σκεπτικό, από το κυβερνών κόμμα θα επιμείνουν και σήμερα ότι δεν μπορούν να ισχύσουν κατ' εξαίρεσιν προνοιες, αλλά θα πρέπει να τηρηθούν τα προβλεπόμενα από τον Κανονισμό της Βουλής. Στον αντίποδα, ΠΑΣΟΚ και ΣΥΡΙΖΑ θα επιμείνουν και σήμερα αλλά και αύριο, στη συνεδρίαση της επιτροπής, ότι θα πρέπει να δοθούν συγκεκριμένες απαντήσεις για την υπόθεση των παρακολουθήσεων και αυτό δεν μπορεί να γίνει χωρίς τη συμφωνία για δημοσιοποίηση ορισμένων στοιχείων που θα ρίξουν φως στην υπόθεση και δεν θα αφήσουν σκιές περί συγκάλυψης.

Από την πλευρά του ΠΑΣΟΚ, που έχει το προβάδισμα του άμεσα ενδιαφερομένου, μια και η υπόθεση αφορά τον πρόεδρό του Νίκο Ανδρουλάκη, υπογραμμίζουν ότι η απόλυτη τήρηση του απορρήτου της διαδικασίας επί της ουσίας αφήνει σκιές γύρω από τον Νίκο Ανδρουλάκη, καθώς μπορεί να αναπτύσσονται αυθαίρετα διάφορες θεωρίες για τον λόγο που παρακολουθείτο και να μη δίνονται ουσιαστικές απαντήσεις. Ετσι, από τη Χαριλάου Τρικούπη θα προσέλθουν και στη σημερινή διαδικασία με αίτημα να κοινοποιηθεί ο φάκελος για την παρακολούθηση του Νίκου Ανδρουλάκη. Επιμένουν, δηλαδή, στο αίτημα που εξαρχής έχουν διατυπώσει, να γνωστοποιηθούν οι λόγοι παρακολούθησης.

Στον ΣΥΡΙΖΑ θεωρούν δεδομένο ότι η Ν.Δ. θα επιμείνει στην τήρηση του απορρήτου στο πλαίσιο της επιτροπής. Ετσι, προσανατολίζονται να ζητήσουν άρση του απορρήτου ένα βήμα πριν από την Επιτροπή Θεσμών. Να αρθεί το απόρρητο από την ίδια την ΕΥΠ, να γίνει αποχαρακτηρισμός τους και να δοθούν ως μη απόρρητα, πλέον, τα επίμαχα έγγραφα. Για την Κουμουνδούρου το αίτημα αφορά τους υπηρεσιακούς φακέλους για τον Νίκο Ανδρουλάκη και τον δημοσιογράφο Θανάση Κουκάκη, αλλά και το αρχείο καταστροφής υλικού της τελευταίας περιόδου, καθώς, όπως αναφέρουν σχετικά, υπάρχει η υποψία ότι βρίσκεται σε εξέλιξη προσπάθεια να συγκαλυφθούν και άλλα στοιχεία για παρακολουθήσεις.

Από την πλευρά της Βουλής βρίσκεται στο τραπέζι η πρόταση να ζητηθεί από τους βουλευτές που συμμετέχουν στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας να αφήσουν εκτός αιθούσης τα κινητά τηλέφωνά τους, ώστε να μην υπάρχει ενδεχόμενο καταγραφής ή μετάδοσης πληροφοριών της συνεδρίασης ενόσω βρίσκεται σε εξέλιξη.

Μείζονος σπουδαιότητος ο έλεγχος της ΑΔΑΕ

«Μείζονος σπουδαιότητος» χαρακτηρίζονται από την Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ) οι έκτακτοι έλεγχοι που πρόκειται να πραγματοποιηθούν το επόμενο διάστημα στις εγκαταστάσεις της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ), της Αντιτρομοκρατικής και της Διεύθυνσης Διαχείρισης Ανάλυσης Πληροφοριών (ΔΙΔΑΠ) της Ελληνικής Αστυνομίας. Στις επίσημες αποφάσεις της ολομέλειας που αναρτήθηκαν στο Διαδίκτυο αναφέρεται επί λέξει ότι η ομάδα ελέγχου θα αποτελείται, «λόγω της μείζονος σπουδαιότητος των ζητημάτων τα οποία πρέπει να διερευνηθούν, από το σύνολο των μελών της ολομέλειας». Ως προς τον χρονικό ορίζοντα, στις ίδιες αποφάσεις αναφέρεται ότι οι έλεγχοι θα γίνουν «το ταχύτερο δυνατόν».

Σύμφωνα με τον ιδρυτικό της νόμο, η ΑΔΑΕ έχει αρμοδιότητα να διενεργεί τακτικούς και έκτακτους ελέγχους σε εγκαταστάσεις, τεχνικό εξοπλισμό, τράπεζες δεδομένων και έγγραφα της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ). Στους ελέγχους, βάσει νόμου, παρίσταται αυτοπροσώπως ο πρόεδρος και ακόμη δύο υπάλληλοι της Αρχής. Στην τρέχουσα συγκυρία, ωστόσο, αποφασίστηκε να συμμετάσχει η ολομέλεια, ήτοι ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος και τα πέντε τακτικά μέλη. Αρμόδιες πηγές δήλωσαν ότι οι έλεγχοι θα πραγματοποιηθούν μέσα στις επόμενες δύο εβδομάδες.

Ανοικτό να ζητηθούν τα έγγραφα που οι αξιωματούχοι της ΕΥΠ υπέβαλαν στην εισαγγελέα προκειμένου να αιτιολογήσουν την άρση απορρήτου στα δύο κινητά.

Η προηγούμενη φορά που οι ελεγκτές της ΑΔΑΕ είχαν επισκεφθεί τις εγκαταστάσεις των τριών υπηρεσιών ήταν το φθινόπωρο του 2021. Μάλιστα, αναφορά στους ελέγχους γίνεται και στην ετήσια έκθεση πεπραγμένων που δημοσιοποιήθηκε, επισήμως, πριν από μερικά εικοσιτετράωρα. Προκύπτει συγκεκριμένα ότι η ΑΔΑΕ επισκέφθηκε τις εγκαταστάσεις τεσσάρων τηλεπικοινωνιακών παρόχων καθώς και της ΕΥΠ για τον έλεγχο της άρσης απορρήτου επικοινωνιών μέσω του νέου συστήματος νόμιμων επισυνδέσεων (LI). Σύμφωνα με αρμόδιες πηγές ενημέρωσης, μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου η Αρχή προχώρησε σε περισσότερο τυπικού χαρακτήρα παρατηρήσεις αναφορικά με την πολιτική ασφαλείας της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών. Οσον αφορά τους ελέγχους στην Αντιτρομοκρατική και στη ΔΙΔΑΠ, στην απολογιστική έκθεση επισημαίνεται ότι τα συμπεράσματα των ελέγχων «βρίσκονται σε διαδικασία έγκρισης». Πηγές από την ΕΛ.ΑΣ., πάντως, δήλωσαν χθες στην «Κ» ότι οι έλεγχοι ολοκληρώθηκαν δίχως ουσιαστικά ευρήματα. Μετά τις πρόσφατες αποκαλύψεις, η ΑΔΑΕ αποφάσισε να επισκεφθεί εκτάκτως τις εγκαταστάσεις και των τριών υπηρεσιών, που προχώρησαν συνολικά το 2021 σε πάνω από 16.000 άρσεις τηλεφωνικού απορρήτου. Τα στελέχη της Αρχής προτίθενται να ελέγξουν τα συστήματα νόμιμης επισύνδεσης ΕΥΠ και ΕΛ.ΑΣ., να προχωρήσουν σε δειγματοληπτικούς ελέγχους προκειμένου να διαπιστώσουν ότι για κάθε τηλεφωνική σύνδεση που παρακολουθείται υπάρχουν οι απαιτούμενες διατάξεις. Πάντως, δεν πρέπει να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να ζητήσουν –συγκεκριμένα από την ΕΥΠ– τα απόρρητα έγγραφα που οι αξιωματούχοι της υπηρεσίας υπέβαλαν στην εισαγγελέα Βασιλική Βλάχου προκειμένου να αιτιολογήσει την άρση απορρήτου στα δύο κινητά τηλέφωνα.

Σύμφωνα με τον ιδρυτικό της νόμο, η Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου Επικοινωνιών έχει αρμοδιότητα να διενεργεί τακτικούς και έκτακτους ελέγχους σε εγκαταστάσεις, τεχνικό εξοπλισμό, τράπεζες δεδομένων και έγγραφα της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών.

Πόλεμος στο «τρίγωνο» Ν.Δ., ΣΥΡΙΖΑ, ΠΑΣΟΚ

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΖΟΛΕΤΟΥ**

Φουντώνει η πολιτική κόντρα μεταξύ κυβέρνησης και ΣΥΡΙΖΑ για το θέμα των παρακολουθήσεων. Ο Γιάννης Οικονόμου, μιλώντας στον ΣΚΑΪ, ξεκαθάρισε πως «η υπόθεση βρίσκεται στα χέρια της Βουλής και της Δικαιοσύνης. Είμαστε εδώ για να μη μείνει καμία σκιά και κυρίως για να προκύψουν πολύ ουσιαστικές προτάσεις που δεν θα μας ξαναεγκλωβίσουν σε τέτοιου είδους ζητήματα στο μέλλον». Είναι δεδομένη η βούληση της πλειοψηφίας οι έρευνες να ανοίξουν σε βάθος χρόνου, γεγονός που φάνηκε από την κλήση στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας των προηγούμενων διοικητών της ΕΥΠ κ. Ρουμπάτη και Δραβίλλα.

Από τον ΣΥΡΙΖΑ κλιμακώνουν συνεχώς την επίθεση προς την κυβέρνηση. Γνωρίζοντας πως το ΠΑΣΟΚ προσανατολίζεται να ζητήσει στην 29μελή επιτροπή να προσέλθει και ο πρωθυπουργός, λένε από τώρα πως συμφωνούν. «Στην Εξεταστική

Δεν θα μείνει καμία σκιά, τονίζει το Μέγαρο Μαξίμου, ενώ η Χαριλάου Τρικούπη επιρρίπτει ευθύνες στον πρωθυπουργό.

οφείλει να έρθει ο κ. Μητσοτάκης», δήλωσε ο Πάνος Σκουρλέτης, εκτιμώντας πως η παρακολούθηση του κινητού του Νίκου Ανδρουλάκη έγινε με στόχευση τη «χειραγώγηση του ΠΑΣΟΚ». Στην ίδια γραμμή με τον ΣΥΡΙΖΑ, από τη Χαριλάου Τρικούπη μιλούν για ξεκάθαρες πολιτικές και αντικειμενικές ευθύνες του πρωθυπουργού, με τη Νάντια Γιαννακοπούλου να ζητεί (ΣΚΑΪ) να μεταβιβαστεί ο φάκελος της ΕΥΠ στην εξεταστική επιτροπή για να αποδειχθεί ποιος ήταν ο λόγος παρακολούθησης του κ. Ανδρουλάκη.

Η κόντρα Ν.Δ. - ΠΑΣΟΚ αναβίωσε για άλλη μια φορά, καθώς στο Mega ο Μάκης Βορίδης ανέφερε πως ανοίγει μια υπονομευτική συζήτηση, για την οποία έχει ευθύνη ο Νίκος Ανδρουλάκης, που έχει να κάνει με «την αξιοπιστία, τη σοβαρότητα και τη λειτουργία της υπηρεσίας πληροφοριών». Ο υπουργός Εσωτερικών εξήγησε πως σε όλες τις χώρες οι υπηρεσίες πληροφοριών προστατεύουν τη μυστικότητα και το απόρρητο των ερευνών. «Μήπως ο κ. Βορίδης δεν άκουσε τον κ. Γεραπετρίτη, ο οποίος, ακυρώνοντας όσα υποστήριζε ο κυβερνητικός εκπρόσωπος επί εβδομάδες, ανέφερε πως δεν ξέρει τον λόγο παρακολούθησης ενός ευρωβουλευτή που επί οκτώ χρόνια δεν αποτελούσε "εθνικό κίνδυνο", αλλά έγινε ξαφνικά κατά τη διάρκεια των εσωκομματικών εκλογών του ΠΑΣΟΚ; Η κυβέρνηση δεν πείθει πια ούτε τους πιο ακραιφνείς υποστηρικτές της», απάντησαν από τη Χαριλάου Τρικούπη.

Αντιπαράθεση ξέσπασε και από το ρεπορτάζ της «Εφ.Συν.», σύμφωνα με το οποίο υψηλόβαθμα στελέχη της ΕΥΠ, που εντάσσονται στο πρωθυπουργικό περιβάλλον, ζήτησαν από τους υπαλλήλους να παραδώσουν τα ειδικού τύπου υπηρεσιακά usb των παρακολουθήσεων με σκοπό την καταστροφή τους. Η Ολγα Γεροβασίλη με τον Χρήστο Σπίρτζη συναντήθηκαν με τον Θεμιστοκλή Δεμίρη για να ενημερωθούν. Η γραμματέας της Κ.Ο. κατά την έξοδό της δήλωσε πως «δεν πρέπει να συγκαλυφθούν στοιχεία, ώστε αυτό το σκάνδαλο να αποκαλυφθεί πραγματικά. Εκτός από τον πολιτικό υπεύθυνο που είναι ο κ. Μητσοτάκης, να δοθούν απαντήσεις στον ελληνικό λαό». Κυβερνητικά στελέχη χαρακτηρίζουν επικοινωνιακή τη συγκεκριμένη κίνηση του ΣΥΡΙΖΑ, υπενθυμίζοντας πως από τη στιγμή που ο κ. Δεμίρης θα παραστεί αύριο στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας, θα μπορούσαν να ενημερωθούν εκεί. Συμπληρώνουν μάλιστα πως η αξιωματική αντιπολίτευση προσπαθεί να συντηρήσει στην επικαιρότητα την υπόθεση παρά το γεγονός ότι έχει πάρει τον δρόμο της.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΟΥΛΙΩΤΗΣ

Κορώνες Ερντογάν με πρόσχημα τους S-300

Νέα επίθεση κατά της Αθήνας με τον ψευδή ισχυρισμό ότι χρησιμοποίησε το ρωσικό σύστημα S-300 προκειμένου να «κλειδώσει» τουρκικό F-16 εξαπέλυσε ο Ταγίπ Ερντογάν. Μάλιστα, ενέπλεξε το ΝΑΤΟ, ενώ συνέδεσε το θέμα με την πρόθεση της Ελλάδας να προμηθευτεί F-35, καθώς και με το «όχι» του Κογκρέσου στην προμήθεια F-16 από την Αγκυρα, λόγω των S-400 που έχει αγοράσει από τη Μόσχα.«Η Ελλάδα δεν είναι αντίστοιχη χώρα με εμάς. Οι πρόσφατες εξελίξεις αποκάλυψαν την αλήθεια σε όλους. Το κλείδωμα ραντάρ στο αεροσκάφος μας F-16 από το ρωσικό S-300 είναι εχθρική συμπεριφορά. Ειδικά αν αυτό το αεροπλάνο εκτελεί καθήκοντα ΝΑΤΟ, σημαίνει ότι στόχευε απευθείας στο ΝΑΤΟ. Στην πραγματικότητα, έχει αμφισβητήσει το ΝΑΤΟ και τους συμμάχους του, όχι εμάς», ανέφερε ο Τούρκος πρόεδρος και έσπευσε να προσθέσει: «Αναρωτιόμαστε πώς θα αντιδράσει η ίδια η Αμερική στην ενεργοποίηση των συστημάτων S-300. Δεν θα χρησιμοποιούσαμε F-35 και S-400 στο ίδιο σύστημα. Κανείς δεν πρέπει να αμφιβάλλει ότι η Ελλάδα, που δεν γνωρίζει σύνορα, θα διαπράξει αυτή την απερισκεψία. Το θέμα δεν είναι η χρήση ρωσικών αεροπορικών συστημάτων και αμερικανικών συστημάτων μαζί, αλλά η Τουρκία. Το μόνο νόημα για να μας δοθούν τα αεροπλάνα που απαιτούμε είναι ως ένδειξη φιλίας προς τη χώρα μας».

Συνέδεσε το θέμα με την πρόθεση της Ελλάδας να προμηθευτεί F-35, καθώς και με το «όχι» του Κογκρέσου στην προμήθεια F-16 από την Αγκυρα.

Ο Εβρος

Με τη φράση «βιώνουμε περίοδο κορύφωσης της τουρκικής προκλητικότητας» και την επισήμανση ότι «όλα τα δεδομένα δείχνουν κλιμακούμενη επίθεση και υλοποίηση του σχεδίου εργαλειοποίησης δυστυχισμένων ανθρώπων», ο υπουργός Προστασίας του Πολίτη Τ. Θεοδωρικάκος, χθες, σε ειδική συνεδρίαση κοινοβουλευτικής επιτροπής, περιέγραψε την κατάσταση στα ανατολικά σύνορά και ειδικά στον Εβρο.

Ο υπουργός Προστασίας του Πολίτη σημείωσε ότι «από τις αρχές του έτους απετράπη από την αστυνομία η είσοδος 154.102 παράτυπων μεταναστών», προσθέτοντας ότι «μόνο τον Αύγουστο, επιχείρησαν να εισβάλουν στην Ελλάδα 36.386 παράνομοι μετανάστες από τα χερσαία σύνορα στον Εβρο». Στο πλαίσιο αυτό, προανήγγειλε αφενός την «επέκταση του φράχτη σε όλο το μήκος των ελληνοτουρκικών συνόρων στον Εβρο» και αφετέρου τη λήψη μέτρων «αναβάθμισης ηλεκτρονικού συστήματος επιτήρησης με ό,τι πιο σύγχρονο υπάρχει».

ΑΡΘΡΟ / Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Παράνομη μετανάστευση

Σε τι κόσμο ζούμε; Σε τι κόσμο θέλουν να μεγαλώσουν τα παιδιά μας; Οι άνθρωποι χρειάζονται αγάπη, θαλπωρή, ελευθερία, ασφάλεια και γενικότερα ένα επίπεδο ποιότητας και ευημερίας στη ζωή. Αναρωτιέμαι πραγματικά τι από όλα αυτά έχουμε; Την αγάπη και τη θαλπωρή μάλλον δύσκολα θα μας προσφέρει το κράτος, οπότε και τα αναζητάμε στις οικογένειές μας. Πολλοί από εμάς, αν όχι οι περισσότεροι, ζούμε σε περιβάλλον όπου η οικογένειά τα προσφέρει. Όσον αφορά όμως την ελευθερία, την ασφάλεια και το ποιοτικό επίπεδο ζωής πρέπει να μπορεί να μας τα δίνει το κράτος. Η ελευθερία και η ασφάλεια βρίσκονται στο θεμελιώδη χάρτη δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ένωση «συμβάλλει στη διαφύλαξη και την ανάπτυξη αυτών των κοινών αξιών, σεβόμενη την πολυμορφία των πολιτισμών και των παραδόσεων των λαών της Ευρώπης καθώς και την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών». Η ερώτηση λοιπόν που προκύπτει από τα παραπάνω είναι απλή. Το κράτος συμβάλλει στην καλυτέρευση της ποιότητας ζωής μας; Η ασφάλεια είναι ουσιαστικό μέρος του βιοτικού επιπέδου των ανθρώπων. Γίνεται λοιπόν να μην είμαστε ασφαλείς και να έχουμε ποιοτικό βιοτικό επίπεδο; Κατά την άποψή μου δεν γίνεται. Μπορούμε να έχουμε ασφάλεια την ώρα που εκατοντάδες, χιλιάδες παράνομοι μετανάστες εισβάλλουν στη χώρα μας; Αυτοί οι άνθρωποι ψάχνοντας μια καλύτερη ζωή, έρχονται παράνομα και συμβάλλουν στην αποσταθεροποίηση της ασφάλειας. Γιατί; Γιατί πολύ απλά ένα μεγάλο κομμάτι του κρατικού μηχανισμού πρέπει να ασχολείται μαζί τους αντί για τους νόμιμους κατοίκους της χώρας. Αυτό σημαίνει μεγάλο κόστος το οποίο επωμίζεται ο φορολογούμενος με αποτέλεσμα να πληρώνει περισσότερους φόρους για λιγότερες παροχές. Την ίδια ώρα η διαφορετική κουλτούρα δημιουργεί προβλήματα ανάμεσα στους ίδιους και τους νόμιμους κατοίκους. Υπάρχει λύση; Θεωρώ ότι υπάρχει. Θα πρέπει να απαγορευτεί στις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις να έχουν οποιονδήποτε άμεσο ρόλο και άμεση επαφή με τους παράνομους μετανάστες όπως και να δέχονται χρηματοδότηση. Τα κράτη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι τηρείται κατά γράμμα η σύμβαση του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων και το πρωτόκολλο του 1967 και την ίδια ώρα να απελαύνονται άμεσα όσοι δεν πληρούν τα κριτήρια. Θα πρέπει να βρεθούν τρόποι ώστε να αποφευχθεί η γκετοποίηση και οι νόμιμοι μετανάστες να διευκολύνονται στην ενσωμάτωση με την υπόλοιπη κοινωνία έχοντας ανθρώπινες συνθήκες διαβίωσης. Η αγάπη προς τον συνάνθρωπο πρέπει να είναι δεδομένη, αρκεί να μην γίνεται εργαλείο στα χέρια αδίστακτων.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

ΟΙΝΟΧΟΌΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ
04/09

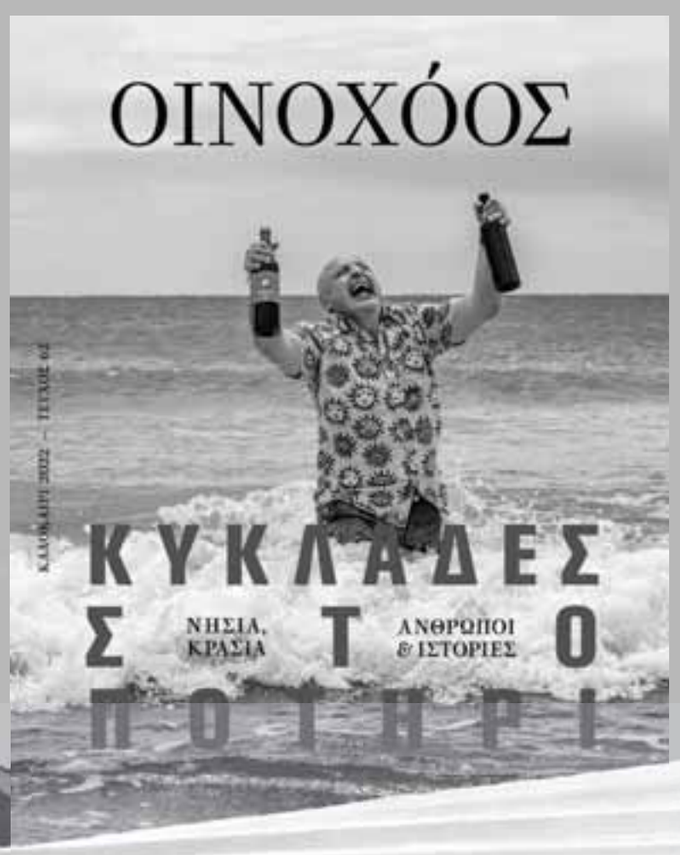

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΙΣ ΚΥΚΛΑΔΕΣ

Εκτακτα μέτρα για την τιμή του ρεύματος από την Κομισιόν

Πιέσεις από κράτη για επιβολή πλαφόν – Παρέμβαση και για αέριο

Την πρόθεση της Ε.Ε. για λήψη έκτακτων μέτρων ώστε να ελεγχθούν οι τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος ανακοίνωσε η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, τονίζοντας πως «η ευρωπαϊκή αγορά ηλεκτρικής ενέργειας είχε σχεδιασθεί υπό εντελώς διαφορετικές συνθήκες και με εντελώς διαφορετικούς στόχους».

Η Ε.Ε. σχεδιάζει έκτακτη παρέμβαση στην ευρωπαϊκή αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και διαρθρωτική μεταρρύθμισή της με τη λήψη αποφασιστικών μέτρων. Ζητούμενο να περιορίσει την εκτόξευση των τιμών της, που έχει φθάσει ήδη σε απαγορευτικά ύψη. Την πρόθεση της Ε.Ε. ανακοίνωσε η πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν στο περιθώριο συνόδου στο Μπλεντ της Σλοβενίας, ενώ εξηγώντας την τρέχουσα προβληματική κατάσταση με τα ιλιγγιώδη ύψη των τιμών διευκρίνισε πως η «ευρωπαϊκή αγορά ηλεκτρικής ενέργειας είχε σχεδιασθεί υπό εντελώς διαφορετικές συνθήκες και με εντελώς διαφορετικούς στόχους». Την αναγκαιότητα μιας αποφασιστικής πρωτοβουλίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο καθιστούσαν επιβεβλημένη τα προθεσμιακά συμβόλαια ηλεκτρικής ενέργειας στη Γερμανία, καθώς για πρώτη φορά είχαν σπάσει το φράγμα των 1.000 ευρώ η μεγαβατώρα, φθάνοντας στα 1.050 ευρώ και σημειώνοντας αύξηση 6,6%.

Η τιμή των προθεσμιακών συμβολαίων ηλεκτρικής ενέργειας στη Γερμανία ξεπέρασε τα 1.000 ευρώ τη μεγαβατώρα για πρώτη φορά στην ιστορία.

Το περιεχόμενο και οι λεπτομέρειες της έκτακτης παρέμβασης που σχεδιάζει η Κομισιόν βρίσκονται ακόμη στο στάδιο του σχεδιασμού, αλλά πιθανώς θα τα παρουσιάσει η Κομισιόν την επόμενη εβδομάδα. Αποτελούν το αποτέλεσμα επισταμένων πιέσεων και εκκλήσεων από μεγάλο αριθμό κρατών-μελών που έχουν ζητήσει να τεθούν όρια στο ύψος των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας. Η κυβέρνηση της Τσεχίας έχει ζητήσει να τεθεί όριο στις τιμές του φυσικού αερίου όταν αυτό χρησιμοποιείται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Σύμφωνα, δε, με τον υπουργό Ενέργειας της Τσεχίας, ανάμεσα στις ιδέες που εξετάζονται συγκαταλέγεται και εκείνη μελών της κυβέρνησης της Τσεχίας για αποδέσμευση των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας από εκείνες του φυσικού αερίου. Μέχρι στιγμής, τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. έχουν δεσμεύσει περίπου 280 δισ. ευρώ σε μέτρα όπως οι φοροαπαλλαγές και οι επιδοτήσεις, στην προσπάθειά τους να περιορίσουν τις επιπτώσεις της ενεργειακής κρίσης σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Επικρατεί, πάντως, ανησυχία ότι ο αντίκτυπος αυτών των μέτρων θα εξανεμιστεί εξαιτίας της κλιμακας της κρίσης. Και βέβαια δεν λείπουν οι προειδοποιήσεις για το πού οδηγεί η ενεργειακή κρίση τα ευρωπαϊκά νοικοκυριά και τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.

Ο Βέλγος υπουργός Ενέργειας Τιν Βαν ντερ Στρέτεν προειδοποίησε πως οι χώρες της Ε.Ε. θα βιώσουν όχι μόνο έναν, αλλά από πέντε έως δέκα τρομερούς χειμώνες και οι Ευρωπαίοι θα παγώσουν αν δεν υπάρξουν πρωτοβουλίες για να μειωθούν οι τιμές του φυσικού αερίου. Εξίσου ανησυχητική ήταν, άλλωστε, και η προειδοποίηση του Μπεν βαν Μπέρντεν, διευθύνοντος συμβούλου της Shell, ο οποίος δήλωσε χθες πως η Ευρώπη θα περάσει πολλούς πολύ δύσκολους χειμώνες. Κάλεσε τη Γηραιά Ηπειρο να προετοιμαστεί για την επιβολή δελτίου στην ενέργεια για πολλά χρόνια, καθώς η ενεργειακή κρίση θα διαρκέσει πολύ περισσότερο από έναν χειμώνα. Η δυσοίωνη πρόβλεψη του επικεφαλής ενός ενεργειακού κολοσσού έπεται της νέας εκτόξευσης που σημείωσαν οι τιμές του φυσικού αερίου στην Ευρώπη, όταν οι τιμές χονδρικής υπερέβησαν την Παρασκευή τα 343 ευρώ η μεγαβατώρα, μετά και τη νέα μείωση της παροχής του από τη Ρωσία. Ο Βαν Μπέρντεν προέβλεψε μάλιστα πως η ενεργειακή κρίση θα αποτελέσει δοκιμασία για την «αλληλεγγύη» ανάμεσα στα κράτη-μέλη, καθώς οι κυβερνήσεις τους θα αναγκάζονται να επιλέξουν ποιες βιομηχανίες θα εξακολουθήσουν να λειτουργούν. Κάλεσε, πάντως, παράλληλα τους Ευρωπαίους να εξασφαλίσουν εναλλακτικούς προμηθευτές και εξέφρασε την εκτίμηση πως αυτό δεν θα είναι δύσκολο. Η Ευρώπη φαίνεται πάντως να εναποθέτει πολλές ελπίδες στον σχεδιαζόμενο κόμβο αιολικών πάρκων στη Βαλτική, προϊόν συνεργασίας της ολλανδικής με τη γερμανική κυβέρνηση. Το σχέδιο θα συνδέσει μεγάλο αριθμό αιολικών πάρκων και εκτιμάται πως όταν θα αρχίσει να λειτουργεί το 2030 θα μπορεί να παράγει περισσότερα από τρία γιγαβάτ, δηλαδή αρκετή ηλεκτρική ενέργεια για να καλύψει τις ανάγκες 4,1 εκατ. νοικοκυριών.

Πάντως τα προθεσμιακά συμβόλαια αερίου για παράδοση Σεπτεμβρίου υποχώρησαν στην αγορά της Ολλανδίας κατά 16%, αντιστρέφοντας την εκτόξευση κατά 40% που είχαν σημειώσει την περασμένη εβδομάδα. Καταλυτικός παράγοντας ήταν η είδηση πως η Γερμανία γεμίζει ταχύτατα τους ταμιευτήρες της και εκτιμά πως από τον Οκτώβριο θα έχει επιτύχει πληρότητα 85%, σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση του Γερμανού υπουργού Οικονομίας Ρόμπερτ Χάμπεκ.

Σημειωτέον, όμως, ότι χθες ακόμη μία ευρωπαϊκή εταιρεία κοινής ωφέλειας, η ενεργειακή Fortum της Φινλανδίας, ζήτησε την αρωγή της φινλανδικής κυβέρνησης, που είναι ο μεγαλύτερος μέτοχός της. Εχουν προηγηθεί η γερμανική Uniper, που ζήτησε κρατική ενίσχυση από το Βερολίνο, και η γαλλική Electricite de France, που ουσιαστικά περιέρχεται στον πλήρη έλεγχο του Παρισιού. Μοιάζουν να επαληθεύουν την εφιαλτική πρόβλεψη του κ. Χάμπεκ πως η στάση της Gazprom θα αποτελέσει τη Lehman Brothers των ευρωπαϊκών ενεργειακών εταιρειών και του ευρωπαϊκού ενεργειακού συστήματος, προκαλώντας αλυσίδα πτωχεύσεων μεταξύ των εταιρειών που αναγκάζονται να αγοράζουν ενέργεια σε υψηλές τιμές.

BLOOMBERG, REUTERS

Η ξηρασία μεγαλώνει τον κίνδυνο παγκόσμιας επισιτιστικής κρίσης

Η ξηρασία μειώνει δραματικά τις καλλιέργειες από την αγροτική ζώνη των ΗΠΑ έως τη λεκάνη του ποταμού Γιανγκτσέ στην Κίνα, αυξάνοντας τον κίνδυνο παγκόσμιας επισιτιστικής κρίσης και επιταχύνοντας τον πληθωρισμό.

Η τελευταία ένδειξη προέρχεται από τις μεσοδυτικές πολιτείες της Αμερικής, όπου το καλαμπόκι έχει ξεραθεί τόσο ώστε λείπουν στάχυα και οι λοβοί της σόγιας είναι λιγότεροι και μικρότεροι από το συνηθισμένο. Η θλιβερή έκθεση από την οργάνωση Pro Farmer Crop Tour βοήθησε να ανέβει ένας δείκτης τιμών των σιτηρών στο υψηλότερο επίπεδο από τον Ιούνιο.

Ο κόσμος προσπαθεί απεγνωσμένα να αναπληρώσει τα αποθέματα σιτηρών που έχουν μειωθεί λόγω των εμπορικών διαταραχών στη Μαύρη Θάλασσα και των δυσμενών καιρικών συνθηκών σε ορισμένες από τις μεγαλύτερες καλλιέργειες. Ομως, μια βιομηχανική περιοδεία σε χωράφια των ΗΠΑ την περασμένη εβδομάδα εξέπληξε τους συμμετέχοντες στην αγορά –οι οποίοι ήταν πιο αισιόδοξοι–, με αναφορές για εκτεταμένες ζημιές στις καλλιέργειες λόγω του καύσωνα και της ξηρασίας.

Τα αποθέματα σιτηρών έχουν μειωθεί δραματικά λόγω των καιρικών συνθηκών και της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία.

Η ξηρασία πλήττει την Ευρώπη, την Κίνα και την Ινδία, ενώ οι προοπτικές για τις εξαγωγές από την Ουκρανία, σημαντική εξαγωγική δύναμη καλαμποκιού και φυτικών ελαίων, είναι δύσκολο να προβλεφθούν εν μέσω της εισβολής της Ρωσίας.

«Ακόμη και πριν από τα νέα αυτής της εβδομάδας από την περιοδεία στις καλλιέργειες, ανησυχούσα ότι δεν θα δούμε μεγάλη ανασυγκρότηση των αποθεμάτων μέχρι το 2023», δήλωσε ο Τζο Κλάαουμπερ, πρώην επικεφαλής οικονομολόγος του υπουργείου Γεωργίας των ΗΠΑ, ο οποίος τώρα υπηρετεί ως ανώτερος συνεργάτης στο Ινστιτούτο Ερευνας Διεθνούς Πολιτικής Τροφίμων στην Ουάσιγκτον.

Το καλαμπόκι αποτελεί μία από τις βασικές καλλιέργειες των ΗΠΑ, που επηρεάζει τόσο την παραγωγή τροφίμων όσο και ζωοτροφών. Στις μεσοδυτικές πολιτείες, όμως, μεγάλο μέρος της παραγωγής έχει καταστραφεί από την ξηρασία.

Ο ίδιος πρόσθεσε πως «είναι ευτύχημα ότι άνοιξαν τα λιμάνια της Ουκρανίας, αλλά ο όγκος των εξαγωγών παραμένει πολύ χαμηλός.

Ενώ οι τιμές του καλαμποκιού, του σιταριού και της σόγιας έχουν αποκλιμακωθεί από τα πρόσφατα επίπεδα ρεκόρ, τα συμβόλαια μελλοντικής παράδοσης παραμένουν εξαιρετικά ευμετάβλητα. Οι κακές καιρικές συνθήκες από τώρα και μέχρι το τέλος της συγκομιδής θα μπορούσαν να εκτοξεύσουν τις τιμές και πάλι στα ύψη. Ηδη, η έλλειψη τροφίμων συνέβαλε στην πτώση της κυβέρνησης της Σρι Λάνκα νωρίτερα φέτος, όταν η χώρα ξέμεινε από σκληρό νόμισμα που χρειαζόταν για να πληρώσει τις εισαγωγές. Ο δείκτης του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών που παρακολουθεί τις τιμές των τροφίμων μειώθηκε τον περασμένο μήνα σε σχέση με τον Ιούνιο, αν και παραμένει 13% υψηλότερος σε σχέση με την ίδια περίοδο πέρυσι.

Στις ΗΠΑ το καλαμπόκι είναι η πιο κυρίαρχη καλλιέργεια και μια κακή συγκομιδή θα έχει επιπτώσεις σε ολόκληρη την παγκόσμια αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, αυξάνοντας την πίεση στη Νότια Αμερική να παράγει υψηλές σοδειές στις αρχές του επόμενου έτους. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα αν η Κίνα, η οποία υποφέρει από τη χειρότερη ξηρασία από τις αρχές της δεκαετίας του 1960, αναγκαστεί να εισάγει περισσότερα σιτηρά για να ταΐσει τα τεράστια κτηνοτροφικά κοπάδια της και να ενισχύσει τα εγχώρια αποθέματα.

Οι αμερικανικές Αρχές εκτιμούν ότι η παραγωγή των ΗΠΑ θα είναι 4% χαμηλότερη από την επίσημη κυβερνητική πρόβλεψη. Το «τσίμπημα» ακολουθεί τις ελλείψεις λόγω ξηρασίας στο χειμερινό σιτάρι των ΗΠΑ, καθώς και στη σόγια στη Βραζιλία, τον κορυφαίο παραγωγό. Οι προοπτικές της παγκόσμιας γεωργίας για το 2023 έχουν ανησυχήσει τους παρατηρητές της αγοράς. Για πρώτη φορά σε περισσότερα από 20 χρόνια, ο κόσμος αντιμετωπίζει ένα σπάνιο τρίτο συνεχόμενο έτος του φαινομένου La Nina, όταν ο ισημερινός Ειρηνικός ψύχεται, προκαλώντας αντίδραση από την ατμόσφαιρα πάνω από αυτόν. Αυτό θα μπορούσε να έχει ολέθριες συνέπειες για την ξηρασία στις ΗΠΑ καθώς και στις ζωτικής σημασίας καλλιεργήσιμες περιοχές της Βραζιλίας και της Αργεντινής.

Η ακριβή ενέργεια κόβει την μπίρα στους Βρετανούς

Εκτός από την εκτόξευση του κόστους διαβίωσης, οι Βρετανοί έχουν τώρα να αντιμετωπίσουν και τον κίνδυνο να τους λείψει η μπίρα. Οι γνωστές παμπ, μπιραρίες της Βρετανίας, κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου ότι εξαντλούνται τα αποθέματα υγροποιημένου διοξειδίου του άνθρακα που χρησιμοποιούν στην παρασκευή μπίρας και άλλων αναψυκτικών. Η ανησυχία για το διοξείδιο του άνθρακα έχει ενταθεί τις τελευταίες ημέρες, καθώς η εταιρεία λιπασμάτων CF Industries Holdings ανακοίνωσε ότι διακόπτει την παραγωγή αμμωνίας στο εργοστάσιό της εξαιτίας των υψηλών τιμών του φυσικού αερίου. Η εν λόγω εταιρεία ελέγχει πολύ μεγάλο μερίδιο αγοράς και καλύπτει το 42% των αναγκών της χώρας σε διοξείδιο του άνθρακα. Εν ολίγοις το ζήτημα αρχίζει να λαμβάνει μεγάλες διαστάσεις, καθώς πλήττονται οι βιομηχανίες που χρειάζονται το διοξείδιο του άνθρακα. Το φυσικό αέριο αποτελεί βασικό συστατικό για τα περισσότερα αζωτούχα λιπάσματα, με το διοξείδιο του άνθρακα να αποτελεί υποπροϊόν τής εν λόγω διαδικασίας.

Εξαντλούνται τα αποθέματα υγροποιημένου διοξειδίου του άνθρακα, καθώς οι εταιρείες μειώνουν την παραγωγή του.

Το διοξείδιο του άνθρακα είναι αναγκαίο στοιχείο στις σχετικές βιομηχανίες, καθώς χρησιμοποιείται και στα τρόφιμα και στα ποτά. Πρωτίστως βοηθάει στη συντήρηση των προϊόντων, αλλά όσον αφορά τις μπίρες και τα αναψυκτικά είναι το συστατικό που δημιουργεί τον χαρακτηριστικό αφρό. Η Βρετανική Ενωση Ζυθοποιίας απηύθυνε, έτσι, έκκληση στην κυβέρνηση να προστατεύσει την τοπική παραγωγή και τις τοπικές παμπ.

Ωστόσο, σύμφωνα με δημοσίευμα του Bloomberg, το Λονδίνο φαίνεται απρόθυμο να προσφέρει περαιτέρω οικονομική βοήθεια στη CF Industries, σε αντίθεση με τις κινήσεις που έκανε στη διάρκεια της περασμένης χρονιάς, όταν τη συνέδραμε προκειμένου η τελευταία να συνεχίσει την παραγωγή διοξειδίου του άνθρακα.

Αντίστοιχα προβλήματα, φυσικά, παρατηρούνται και σε άλλες χώρες. Η ζυθοποιία Carlsberg, για παράδειγμα, προειδοποίησε ότι είναι πιθανό να αναγκαστεί να μειώσει ή και να σταματήσει εντελώς την παραγωγή μπίρας στην Πολωνία εξαιτίας των ελλείψεων σε υγροποιημένο CO2, καθώς η μεγαλύτερη εταιρεία χημικών της χώρας, η Beata Ptaszynska-Jedynak, ανέστειλε τη σχετική παραγωγή. Φυσικά, η πηγή του προβλήματος ανάγεται στις αυξημένες τιμές του φυσικού αερίου εν μέσω της ενεργειακής κρίσης στην Ευρώπη και της σκληρής διελκυστίνδας ανάμεσα στην Ε.Ε. και στη Ρωσία.

BLOOMBERG

Η Βρετανική Ενωση Ζυθοποιίας απηύθυνε έκκληση στην κυβέρνηση να προστατεύσει την τοπική παραγωγή και τις τοπικές παμπ.

Μοναδικό **οικοσύστημα υπηρεσιών** αποκλειστικά για **e-shops!**

Για περισσότερες πληροφορίες σαρώστε τον κωδικό QR.

G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

ups Authorised Service Contractor · GAP AKIS EXPRESS · Western Union WU · DSV · payments · WORLDLINE · G.A.P. VASSILOPOULOS WAREHOUSING LOGISTICS LTD · fetch

Οι Γερμανοί δεν αποταμιεύουν λόγω πληθωρισμού

Οι ανατιμήσεις και το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας και καυσίμων καταφέρνουν καίριο χτύπημα σε μια θεωρούμενη σταθερά της Γερμανίας κι αυτή δεν είναι άλλη από την αποταμίευση, όπως αναφέρει σε σχετικό της δημοσίευμα η Deutsche Welle. Ταυτόχρονα, αυξάνονται οι φωνές όσων ζητούν να στηριχθούν ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως είναι οι φοιτητές και οι συνταξιούχοι. Ο υψηλός πληθωρισμός στη Γερμανία, που αγγίζει ήδη το 7,5% και η ενεργειακή κρίση φαίνεται ότι αποτελούν εμπόδια για την αποταμίευση των Γερμανών. Σύμφωνα με στοιχεία γερμανικών τραπεζών και ταμιευτηρίων στην εφημερίδα Welt am Sonntag, οι Γερμανοί καταθέτες δεν έχουν τη δυνατότητα αυτή την περίοδο να βάλουν χρήματα στην άκρη, δεδομένου ότι ο υψηλός πληθωρισμός επηρεάζει αρνητικά την αγορα-στική τους δύναμη.

Η ενεργειακή κρίση και οι ανατιμήσεις χτύπησαν καίρια μια σταθερά της Γερμανίας, την αποταμίευση. Εκτιμάται ότι το 60% των νοικοκυριών θα πρέπει να χρησιμοποιήσει φέτος το σύνολο των μηνιαίων εισοδημάτων του για την κάλυψη των βασικών εξόδων διαβίωσης.

Μάλιστα, πολλοί Γερμανοί ουσιαστικά βασίζονται στις αποταμιεύσεις που κατόρθωσαν να συγκεντρώσουν την περίοδο της πανδημίας, χάρη στην τότε μειωμένη κατανάλωση εξαιτίας των έκτακτων συνθηκών. Σύμφωνα με τον Χέλμουτ Σλέβαϊς, επικεφαλής της Ενωσης Γερμανικών Ταμιευτηρίων, εξαιτίας των σημαντικών ανατιμήσεων σε πολλά προϊόντα αναμένεται ότι έως και το 60% των γερμανικών νοικοκυριών θα πρέπει να χρησιμοποιήσει φέτος το σύνολο των μηνιαίων εισοδημάτων για την κάλυψη των βασικών εξόδων διαβίωσης. Ενδεικτικό της κατάστασης είναι ότι, σύμφωνα με το βαρόμετρο της γερμανικής Sparkasse, πριν από έναν χρόνο μόνο το 15% των καταθετών στη Γερμανία δεν ήταν σε θέση να βάλει χρήματα στην άκρη.

Την ίδια ώρα, βαρύς προμηνύεται ο χειμώνας, ιδιαίτερα για φοιτητές και χαμηλοσυνταξιούχους στη Γερμανία. Ετσι ο Χέντριχ Βιστ, ο χριστιανοδημοκράτης πρωθυπουργός της Βόρειας Ρηνανίας - Βεστφαλίας, του πολυπληθέστερου δηλαδή γερμανικού κρατιδίου, ζητεί μέσω της Bild am Sonntag επιπλέον στοχευμένα μέτρα στήριξης αυτών των δύο κατηγοριών στο επόμενο πακέτο μέτρων ελάφρυνσης της γερμανικής κυβέρνησης. Και ο σοσιαλδημοκράτης πρωθυπουργός της Κάτω Σαξονίας, Στέφαν Βάιλ, ζητεί επιπλέον εφάπαξ επιδόματα προς τους χαμηλοσυνταξιούχους. Αμφότερες τις προτάσεις των δύο τοπικών πρωθυπουργών φαίνεται ότι απορρίπτει για την ώρα ο φιλελεύθερος υπουργός Οικονομικών Κρίστιαν Λίντνερ, υποστηρίζοντας ότι οι συντάξεις ειδικά έχουν ήδη αυξηθεί, όπως αναφέρει η DW.

Από την πλευρά του το Κόμμα της Αριστεράς τάσσεται υπέρ μιας πιο εκτεταμένης ελάφρυνσης των γερμανικών νοικοκυριών τον χειμώνα με εφάπαξ επίδομα 1.500 ευρώ για κάθε νοικοκυριό, συν 600 ευρώ για κάθε επιπλέον μέλος του. Αυτό ανέφερε σε συνέντευξή του στην εφημερίδα Rheinische Post ο Ντίτμαρ Μπαρτς, επικεφαλής της Κ.Ο. της Αριστεράς στη γερμανική βουλή. Ο Μπαρτς εκτιμά ότι με ένα τέτοιο μέτρο θα μπορούσαν να ελαφρυνθούν κυρίως φοιτητές και χαμηλοσυνταξιούχοι, οι οποίοι δεν θα είναι σε θέση να σηκώσουν το βάρος των πρόσθετων επιβαρύνσεων. «Αυτές οι δύο κοινωνικές ομάδες είναι εντελώς ξεχασμένες», αναφέρει χαρακτηριστικά, ασκώντας κριτική στη συγκυβέρνηση και τα μέτρα στήριξης που έχει λάβει ενόψει του χειμώνα. Εν τω μεταξύ, τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Γερμανίας (Bundesbank) κάνουν λόγο για μία πιθανή ύφεση, ενώ προβλέπει ότι μέσα στο φετινό φθινόπωρο ο πληθωρισμός ίσως και να υπερβεί στη χώρα το 10%.

Αυξάνεται το μερίδιο της Κίνας στις εξαγωγές παγκοσμίως

Ιδιαίτερα δύσκολη η αποσύνδεση της Δύσης από τις κινεζικές βιομηχανίες

Ατελέσφορες αποδεικνύονται έως τώρα οι προσπάθειες που καταβάλλουν τελευταία οι δυτικές οικονομίες για να περιορίσουν την εξάρτησή τους από τις βιομηχανίες της Κίνας. Τα τελευταία δύο χρόνια η δεύτερη οικονομία στον κόσμο έχει εδραιώσει τη θέση της ως κύριος προμηθευτής προϊόντων μεταποίησης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων της υψηλής τεχνολογίας όπως οι μικροεπεξεργαστές και τα έξυπνα κινητά. Το αποδεικνύουν ανάγλυφα τα στοιχεία για τις παγκόσμιες εξαγωγές καθώς, σύμφωνα με την υπηρεσία των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (UNCTAD), το μερίδιο της Κίνας στις παγκόσμιες εξαγωγές αυξήθηκε στη διάρκεια της πανδημίας φτάνοντας στο 15% το 2021 από το 13% στο οποίο ήταν το 2019. Σύμφωνα πάντα με την UNCTAD, στο ίδιο χρονικό διάστημα μειώθηκε το μερίδιο των σημαντικότερων ανταγωνιστών της Κίνας στις παγκόσμιες εξαγωγές: της Γερμανίας το μερίδιο υποχώρησε στο 7,3% το 2021 από το 7,8% που ήταν το 2019, της Ιαπωνίας στο 3,4%

Η πανδημία λειτούργησε ευεργετικά για τον κλάδο της κινεζικής μεταποίησης.

Η οικονομία της Κίνας άντεξε το σοκ της πανδημίας και έκλεισε το 2020 με θετικό ρυθμό ανάπτυξης. Τα εργοστάσιά της μπόρεσαν, έτσι, να προμηθεύσουν τις οικονομίες της Δύσης με είδη για τα οποία εκτοξεύθηκε η ζήτηση.

από 3,7% το 2019 και των ΗΠΑ στο 7,9% από το 8,6%.

Οπως επισημαίνει σχετικό δημοσίευμα της εφημερίδας The Wall Street Journal, τόσο οι ΗΠΑ όσο και ορισμένοι σύμμαχοί της από τον δυτικό κόσμο συνειδητοποίησαν τα τελευταία χρόνια, ίσως με κάποια καθυστέρηση, την εξάρτησή τους από τις βιομηχανίες της Κίνας ως απειλή είτε στην εθνική τους ασφάλεια είτε στην τροφοδοσία τους, δεδομένου του εμφράγματος στην εφοδιαστική αλυσίδα.

Η αύξηση του μεριδίου της Κίνας στις παγκόσμιες εξαγωγές σκιαγραφεί πόσο δύσκολο είναι για τις δυτικές οικονομίες να επιτύχουν τη λεγόμενη «αποσύνδεση» που αρχικά έθεσε ως στόχο η Ουάσιγκτον. Από την πλευρά της η Κίνα έχει αρνηθεί κατηγορηματικά κάθε κατηγορία ότι απειλεί την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ και των συμμάχων τους. Επιδιώκει, όμως, και η ίδια να απεξαρτηθεί από τις δυτικές αγορές και τη δυτική τεχνολογία και αυξάνει διαρκώς τις δαπάνες για να επιτύχει την πλήρη τεχνολογική αυτονομία της.

Η οικονομία της Κίνας άντεξε το σοκ της πανδημίας και έκλεισε το φοβερό 2020 με θετικό ρυθμό ανάπτυξης. Τα εργοστάσιά της μπόρεσαν, έτσι, να προμηθεύσουν τις οικονομίες της Δύσης με τα είδη για τα οποία εκτοξεύθηκε η ζήτηση. Το φάσμα των προϊόντων που κατέκλυσαν τον δυτικό κόσμο ήταν ευρύτατο: από το ιατρικό υλικό και το υλικό προσωπικής προστασίας μέχρι τους προσωπικούς υπολογιστές και τα κάθε είδους εξαρτήματα υψηλής τεχνολογίας που χρειάζονται για την τηλεργασία. Οπως τονίζει η αμερικανική εφημερίδα, υπήρξε καθοριστικός ο ρόλος της στήριξης που προσέφερε το αμερικανικό κράτος σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις με αποτέλεσμα να κατακλυσθούν με παραγγελίες οι κινεζικές βιομηχανίες. Η αύξηση των κινεζικών εξαγωγών συνεχίζεται, άλλωστε, και το τρέχον έτος, διαψεύδοντας τις δυσοίωνες προβλέψεις οικονομικών αναλυτών για μεγάλη επιβράδυνση εξαιτίας του υψηλού πληθωρισμού που αντιμετωπίζει το μεγαλύτερο μέρος της παγκόσμιας οικονομίας, των αυξανόμενων επιτοκίων και του πολέμου στην Ουκρανία. Η ζήτηση για κινεζικά προϊόντα έχει αυξηθεί και ιδιαιτέρως από τις ΗΠΑ, την Ε.Ε. και τις γειτονικές προς την Κίνα χώρες της Ασίας. Σύμφωνα με την αμερικανική στατιστική υπηρεσία, το πρώτο εξάμηνο του έτους το εμπορικό έλλειμμα των ΗΠΑ από το εμπόριο με την Κίνα διευρύνθηκε κατά 21% φτάνοντας στα 222 δισ. δολάρια.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΡΟΜΠΕΡΤ ΣΑΙΡΑΝ / REUTERS**

Μειώνεται η ζήτηση για πετρέλαιο

Οι υψηλές τιμές δεν επηρεάζουν σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα την κατανάλωση πετρελαίου. Αλλά εκείνες οι οποίες επίμονα παραμένουν υψηλές, όπως συμβαίνει σήμερα, μπορούν να επηρεάσουν την αύξηση της ζήτησης σε μόνιμη βάση. Σχεδόν τα δύο τρίτα του εν λόγω εμπορεύματος που χρησιμοποιούνται στις Ηνωμένες Πολιτείες καταλήγουν στο σύστημα μεταφορών, όπως φαίνεται στα στοιχεία της Υπηρεσίας Πληροφοριών Ενέργειας των ΗΠΑ. Οι Αμερικανοί λατρεύουν τα αμάξια που καταπίνουν βενζίνη. Το 2021 τα τρία δημοφιλέστερα ευπώλητα αυτοκίνητα στη χώρα ήταν το Ford F-150, το Ram και το Chevrolet Silverado – όλα είναι αγροτικά. Και κατά μέσο όρο όσα κυκλοφορούν στους δρόμους έχουν ηλικία περίπου 12 ετών, οπότε απαιτούν μεγάλη ποσότητα καυσίμου.

Από τη στιγμή που οι καταναλωτές γυρίσουν την πλάτη στο πετρέλαιο, δεν θα το ξαναθυμηθούν αργότερα.

Σύμφωνα με μελέτη, μία άνοδος κατά 10% στο κόστος καυσίμων μειώνει την οδική κίνηση κατά 3% και τη ζήτηση βενζίνης κατά 6%, μέσα σε ορίζοντα πέντε ετών σε πάμπολλες χώρες, όπως αποτυπώνεται.

Τώρα, όταν έλθει το πλήρωμα του χρόνου και αντιστραφεί η πορεία των τιμών, αφού παραμείνουν επί μακρόν σε υψηλά επίπεδα, η ζήτηση δεν αποκαθίσταται πλήρως. Η κατανάλωση σε «μαύρο χρυσό» αυξήθηκε σχεδόν 4% σε ετήσια βάση πριν από τη δεκαετία του 1970, σύμφωνα με την Υπηρεσία Πληροφοριών Ενέργειας των ΗΠΑ. Μεταξύ του 1972 και του 1980 η προσαρμοσμένη στον πληθωρισμό τιμή του αργού έδειξε να υπερτετραπλασιάζεται. Η αύξηση των τιμών της βενζίνης, κατόπιν αυτού, επιβραδύνθηκε σχεδόν 1% σε ετήσια βάση. Οι υψηλές τιμές περίπου 30 χρόνια αργότερα προξένησαν πλήρη στασιμότητα στη ζήτηση. Το 2008 η τιμή ξεπέρασε τα 100 δολάρια το βαρέλι και, εκτός από ένα διάστημα στη χρηματοπιστωτική κρίση, διατηρήθηκε επίμονα σε πολύ υψηλά επίπεδα έως το 2015. Η δε ζήτηση για βενζίνη σταθεροποιήθηκε το 2007, αλλά σήμερα θα πρέπει να σημειωθεί πως η οικονομία είναι κατά 2/3 μεγαλύτερη.

Ενώ η βενζίνη έχει αποκλιμακωθεί άνω του 20% από τα επίπεδα ρεκόρ, ίσως διατηρηθεί υψηλή, διότι η προσφορά δεν αυξάνεται εύκολα. Οι εισηγμένες εταιρείες πετρελαιοειδών στις ΗΠΑ διαλέγουν να επαναγοράσουν μετοχές αντί να κάνουν επέκταση παραγωγής, ενώ η Σ. Αραβία ίσως να μην μπορέσει ούτε κι αυτή να ενισχύσει τις προμήθειες. Με το να καταστεί στάσιμη η ζήτηση βενζίνης στη χώρα, το επόμενο βήμα είναι η περιστολή. Τα τεχνολογικά επιτεύγματα και οι αυστηρότεροι περιβαλλοντικοί νόμοι επηρεάζουν τη ζήτηση. Ενα Ford F-150 τώρα με ένα γαλόνι καλύπτει 22 μίλια, δηλαδή διπλάσια από ό,τι τη δεκαετία του 1970. Ανω του 7% των ανθρώπων τηλεργάζονται, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία. Οι πωλήσεις ηλεκτρικών οχημάτων έφθασαν το δεύτερο τρίμηνο σε επίπεδα ρεκόρ, σύμφωνα με την Cox Automotive και όσοι τα αγόρασαν θα τα κρατήσουν καιρό. Από τη στιγμή που στραφούν οι άνθρωποι μακριά από το πετρέλαιο, δεν θα επανέλθουν.

Ο Ελληνας που ψάχνει σπάνιες γαίες στη Γροιλανδία

Τι σχεδιάζει ο επικεφαλής της καναδικής Neo Κωνσταντίνος Καραγιαννόπουλος

Ενας Ελληνας βρίσκεται στο τιμόνι μιας από τις δύο μόνο βιομηχανίες στον κόσμο που δεν είναι κινεζικές αλλά επεξεργάζονται σπάνιες γαίες σε μεγάλη κλίμακα, και τώρα ετοιμάζεται για εξορύξεις στη Γροιλανδία. Ο λόγος για τον Κωνσταντίνο Καραγιαννόπουλο, διευθύνοντα σύμβουλο της καναδικής εταιρείας Neo Performance Materials που επεξεργάζεται σπάνιες γαίες, τα 17 μέταλλα που είναι αναγκαία για τα ηλεκτροκίνητα οχήματα, τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και τα έξυπνα κινητά, τους καταλύτες αλλά και τους ισχυρούς μαγνήτες. Εως τώρα η Κίνα έχει σχεδόν παγκόσμιο μονοπώλιο στις σπάνιες γαίες καθώς ελέγχει περίπου το 80% της εξόρυξης και παραγωγής τους.

Η εταιρεία Neo Performance Materials, ή Neo όπως είναι ευρύτερα γνωστή, δραστηριοποιείται στον τομέα των σπάνιων γαιών εδώ και κάπου 30 χρόνια και αντλεί την πρώτη ύλη, το μετάλλευμα, που επεξεργάζεται για να αποδεσμεύσει τις σπάνιες γαίες από τη Ρωσία, τις ΗΠΑ και την Αυστραλία, ενώ διεκπεραιώνει τη χημική διάσπαση σε μονάδες επεξεργασίας στην Εσθονία και στην Κίνα. Τη Δευτέρα η εταιρεία ανακοίνωσε ότι αγοράζει τα δικαιώματα εξόρυξης σπάνιων γαιών στη Γροιλανδία από την Hudson Resources, μια μικρή επίσης καναδική εταιρεία με έδρα στο Βανκούβερ. Ο κ. Καραγιαννόπουλος, που έχει επίσης διατελέσει διευθύνων σύμβουλος και πρόεδρος της αμερικανικής βιομηχανίας σπάνιων γαιών Molycorp Minerals, μιλώντας στους New York Times δήλωσε πως η Neo σχεδιάζει να αρχίσει τις εξορύξεις και την επεξεργασία του μεταλλεύματος στη Γροιλανδία μέσα στα επόμενα δύο με τρία χρόνια, ενώ η πλήρης παραγωγή θα έχει αναπτυχθεί εντός της πενταετίας. Μετά την πρώτη φάση της επεξεργασίας, το μετάλλευμα θα μεταφέρεται στη μονάδα χημικής επεξεργασίας της Neo στην Εσθονία.

Η εταιρεία επεξεργάζεται τα 17 μέταλλα που είναι αναγκαία για ηλεκτροκίνητα οχήματα, υπολογιστές και έξυπνα κινητά.

Η Neo ανακοίνωσε τη Δευτέρα ότι αγοράζει τα δικαιώματα εξόρυξης σπάνιων γαιών στη Γροιλανδία από τη Hudson Resources, μια μικρή επίσης καναδική εταιρεία με έδρα στο Βανκούβερ.

Πρόκειται για μια προσπάθεια της εταιρείας να απεξαρτηθεί από τη Ρωσία αλλά και να μη χρειάζεται να αγοράζει το μετάλλευμα στις εκάστοτε τιμές που επικρατούν στην παγκόσμια αγορά. Οι τιμές του μεταλλεύματος από το οποίο αποσπώνται οι σπάνιες γαίες είναι πιο ασταθείς από των περισσότερων πρώτων υλών και συχνά σε περιόδους γεωπολιτικών εντάσεων, όπως αυτή που διανύουμε, μπορεί να υπερδεκαπλασιαστούν για να καταρρεύσουν στη συνέχεια όταν αποκλιμακωθεί η ένταση. «Θέλω να έχω την ευελιξία να τροφοδοτώ κατά 100% ή κατά 50% με δική μου πρώτη ύλη τη βιομηχανία και 50% με προμήθειες από την αγορά», τόνισε μιλώντας στην αμερικανική εφημερίδα ο Ελληνας διευθύνων σύμβουλος. Προσέθεσε πως όταν θα μπορεί να χρησιμοποιεί δική της πρώτη ύλη, η βιομηχανία του θα εμπορεύεται τις σπάνιες γαίες σε σταθερές τιμές και με μακροχρόνια συμβόλαια σε αυτοκινητοβιομηχανίες. Στην περίπτωση αυτή θα διευκολύνει την ανάπτυξη των ηλεκτροκίνητων οχημάτων, με προβλέψιμο πλέον το κόστος παραγωγής και τις τιμές στην αγορά. Σημειωτέον ότι η μονάδα Magnequench της Neo είναι ουσιαστικά πρώην θυγατρική της General Motors που υπήρξε πρωτοπόρος στη δεκαετία του 1980 παράγοντας μαγνήτες από σπάνιες γαίες. Στη συνέχεια η General Motors δεν μπόρεσε να προβλέψει τότε τη δυναμική ανάπτυξης ηλεκτροκίνητων οχημάτων και πούλησε την εν λόγω μονάδα.

THE NEW YORK TIMES, BLOOMBERG

Ανησυχία

Εμφανώς ανήσυχος, ο διοικητής της Τράπεζας της Γαλλίας, Βιλερουά ντε Γκαλό, έχει από τον Μάιο προειδοποιήσει πως η Τράπεζα παρακολουθεί προσεκτικά την ισοτιμία του ευρώ, καθώς «η υποχώρηση μπορεί να υπονομεύσει τις προσπάθειές της να επαναφέρει τον πληθωρισμό κοντά στον στόχο του 2%».

Αύξηση επιτοκίων

Εχοντας ήδη προειδοποιήσει πως η υποχώρηση του ευρώ μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω επιτάχυνση του πληθωρισμού, η Ιζαμπέλ Σνάμπελ, μέλος του Δ.Σ. της ΕΚΤ, τάχθηκε την περασμένη εβδομάδα υπέρ μιας νέας αύξησης των επιτοκίων του ευρώ τον Σεπτέμβριο εξίσου επιθετικής με εκείνη του Ιουλίου.

Λάθος ανάγνωση

Αντικρούοντας τη συλλογιστική ότι η αποδυνάμωση του ευρώ θα τονώσει τις ευρωπαϊκές εξαγωγές, ο επίτροπος Οικονομίας Πάολο Τζεντιλόνι τόνισε προσφάτως πως «είναι λάθος να αντιμετωπίζει κανείς τη διολίσθηση του νομίσματος με αυτούς τους όρους έστω κι αν πρόκειται να τονωθεί η εξαγωγική δραστηριότητα».

Η αγωνία για το αέριο και ο κίνδυνος της ύφεσης πιέζουν το ευρώ

Η υποχώρηση του ευρώ αναμένεται να επιταχύνει τον πληθωρισμό καθιστώντας ακριβότερες τις εισαγωγές, ανάμεσά τους και τις εισαγωγές ενέργειας, δυσχεραίνοντας περαιτέρω την κατάσταση για τα ευρωπαϊκά νοικοκυριά και τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.

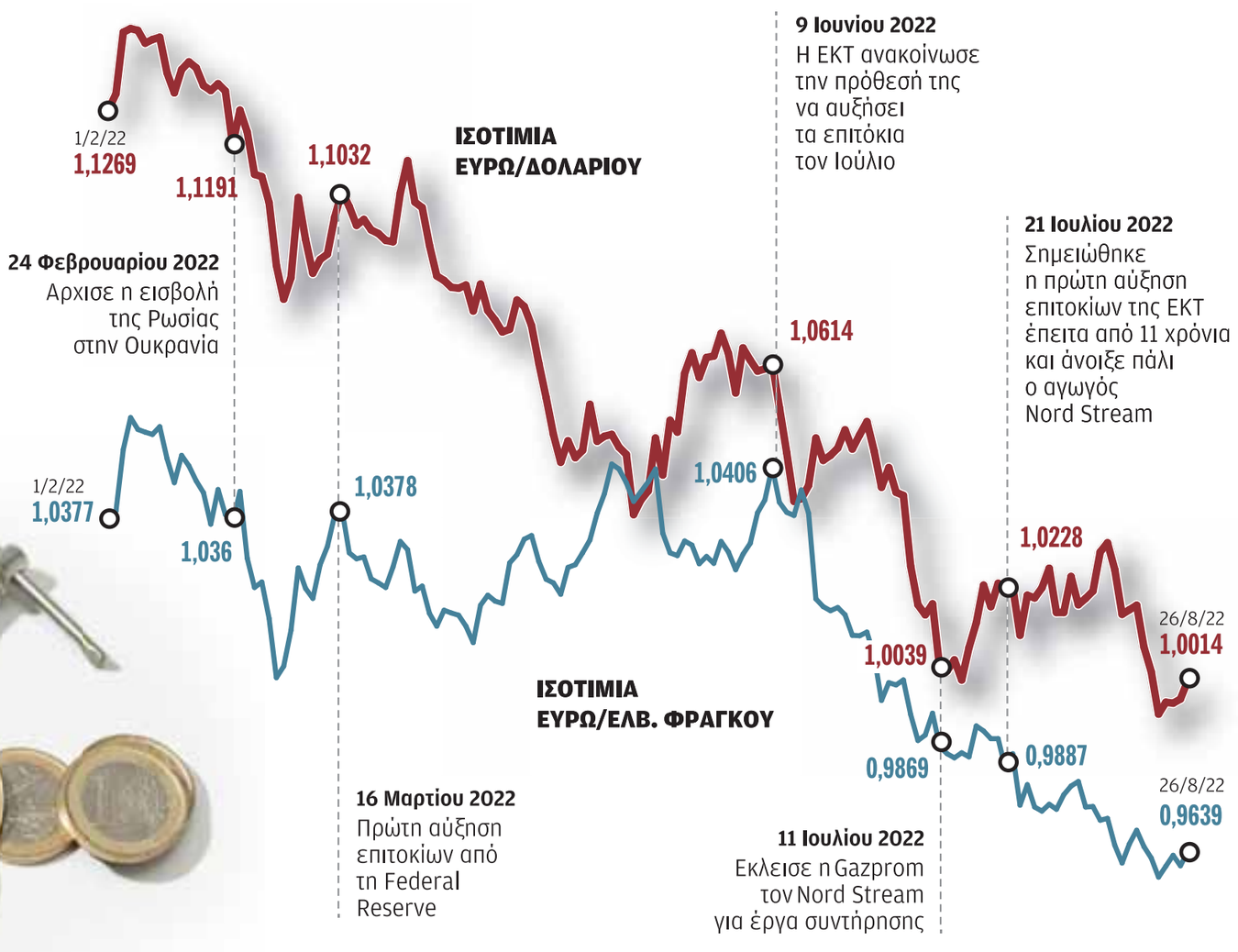

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η Ευρωζώνη πιέζεται, το ευρώ πέφτει

Η συνεχιζόμενη διολίσθησή του ενισχύει τον πληθωρισμό λόγω ακριβότερων εισαγωγών και κυρίως της ενέργειας

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Ερχεται στη χειρότερη συγκυρία για την Ευρωζώνη και είναι σε μεγάλο βαθμό απότοκος αυτής. Θα επιταχύνει τον πληθωρισμό που ήδη καλπάζει στο 9% καθώς θα καταστήσει ακριβότερες τις εισαγωγές και πιθανώς να εκτοξεύσει τις ήδη δυσβάστακτες τιμές της ενέργειας. Εν ολίγοις συνεπάγεται ακόμη μεγαλύτερες δυσχέρειες για τα ευρωπαϊκά νοικοκυριά και τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που ήδη στενάζουν υπό το βάρος της ακρίβειας και αγωνιούν πλέον εμφανώς για τον χειμώνα. Και βέβαια φέρνει την ΕΚΤ σε ακόμη δυσχερέστερη θέση και σε οξύτερα διλήμματα καθώς υπαγορεύει επιθετικές αυξήσεις επιτοκίων, ίσως πιο επιθετικές από όσο προέβλεπαν τα σχέδιά της για τον Σεπτέμβριο και προπαντός πιο επιθετικές από όσο μπορεί να αντέξει η Ευρωζώνη χωρίς να βυθιστεί σε ύφεση.

Ο λόγος για τη συνεχιζόμενη διολίσθηση του ευρώ, που έχει υποχωρήσει κατά περίπου 12% έναντι του δολαρίου από την αρχή του έτους. Αρχικά η υποχώρησή του ήταν αποτέλεσμα της ανοδικής πορείας που είχε πάρει το αμερικανικό νόμισμα όταν οι αγορές προεξοφλούσαν τις αποφασιστικές αυξήσεις των επιτοκίων από την αμερικανική ομοσπονδιακή τράπεζα και βέβαια όταν η Federal Reserve επιβεβαίωσε τις προσδοκίες. Από τον περασμένο μήνα, όμως, και κυρίως τις τελευταίες ημέρες υποχωρεί κάτω από το ένα δολάριο για να επιστρέψει

Η επιθετική πολιτική της Fed αποτελεί βασικό παράγοντα υποχώρησης του ευρώ έναντι του δολαρίου, κάτι που ενισχύει τα διλήμματα της ΕΚΤ.

στο ένα δολάριο μια ημέρα ή λίγες ώρες αργότερα και ξανά από την αρχή. Η επιταχυνόμενη αυτή υποχώρηση του ευρώ οφείλεται κατά κύριο λόγο στην εντεινόμενη ανησυχία για τον υπ' αριθμόν ένα κίνδυνο που απειλεί τις ευρωπαϊκές οικονομίες τους τελευταίους μήνες, αν όχι το τελευταίο έτος: μια πλήρη διακοπή της παροχής φυσικού αερίου από τη Μόσχα που παίζει με τα νεύρα των Ευρωπαίων ανοιγοκλείνοντας τη στρόφιγγα στους αγωγούς. Και βέβαια οφείλεται στην εντεινόμενη ανησυχία για τον κίνδυνο να διολισθήσει σε ύφεση η Ευρωζώνη όταν θα μειώνουν ή θα αναστέλλουν πλήρως τη λειτουργία τους τα εργοστάσια της Ευρώπης, θα περιορίζεται η παραγωγή και μαζί της και οι εξαγωγές, όταν θα μπει δελτίο στο αέριο και στην ηλεκτρική ενέργεια και όταν η ακρίβεια θα συνθλίβει την κατανάλωση των ευρωπαϊκών νοικοκυριών.

Το πλέον ανησυχητικό είναι ότι οι παράγοντες που πιέζουν ασφυκτικά το ενιαίο νόμισμα δεν αναμένεται να υποχωρήσουν. Κατά συνέπεια, οι προβλέψεις είναι τουλάχιστον δυσοίωνες καθώς μιλούν όλες για περαιτέρω και αναπόφευκτη αποδυνάμωση του ενιαίου νομίσματος. Οι οικονομολόγοι της JP Morgan προβλέπουν περαιτέρω υποχώρηση του ευρώ στο 0,95 δολ. μέχρι το τέλος του έτους, η επενδυτική Nomura International ομοίως αλλά τοποθετεί τη νέα πτώση του ακόμη νωρίτερα, στο τέλος Σεπτεμβρίου, οπότε εκτιμά πως θα έχει διολισθήσει στο 0,975 δολ. και η Morgan Stanley μιλάει για υποχώρηση στο 0,97 δολ. πριν από το τέλος του τριμήνου.

Και το χειρότερο όλων είναι πως στην πλειονότητά τους οι οικονομολόγοι εκτιμούν ότι είναι πολύ περιορισμένες οι δυνατότητες της ΕΚΤ να παρέμβει για να στηρίξει το νόμισμα.

Η ΕΚΤ ανησυχεί, αλλά δεν παρεμβαίνει στην ισοτιμία

Η συνήθης τακτική της ΕΚΤ είναι να αποφεύγει να σχολιάζει την ισοτιμία του ευρώ, τουλάχιστον δημοσίως, ενώ κατά καιρούς τα στελέχη της έχουν υπογραμμίσει πως το αντικείμενο της Τράπεζας δεν είναι να καθορίσει την ισοτιμία του ευρώ. Τους τελευταίους μήνες, όμως, εν μέσω της κλιμακούμενης ενεργειακής κρίσης και του επιταχυνόμενου πληθωρισμού, ορισμένα στελέχη της έχουν εκφράσει ανοικτά την ανησυχία τους. Κοινός παρονομαστής του προβληματισμού ήταν, πάντως, ο αντίκτυπος που θα έχει στις πληθωριστικές πιέσεις η αποδυνάμωση του νομίσματος. Και πάλι, πάντως, η Τράπεζα δεν φαίνεται να εντάσσει την ισοτιμία του ευρώ στην προβληματική της για το πόσο αποφασιστικά πρέπει να κινηθεί εφεξής σε ό,τι αφορά τα επίπεδα των επιτοκίων. Η άποψη που φαίνεται να επικρατεί μεταξύ οικονομολόγων είναι πως οι επόμενες κινήσεις της ΕΚΤ, οι αναμενόμενες δηλαδή αυξήσεις των επιτοκίων, όσο επιθετικές κι αν είναι δεν θα επηρεάσουν ουσιαστικά την ισοτιμία του ευρώ. Οπως επισημαίνουν στην πλειονότητά τους οι οικονομολόγοι, η ισοτιμία του ευρώ έχει καθοριστεί από γεωπολιτικούς παράγοντες αλλά και από τις κινήσεις της κεντρικής τράπεζας των ΗΠΑ που αυξάνοντας τα επιτόκιά της εξώθησε ανοδικά το δολάριο.

Οπως τονίζει ο Σαμ Ζιφ, επικεφαλής του τομέα στρατηγικής συναλλάγματος στην J.P. Morgan Private Bank, τους τελευταίους μήνες δεν ήταν οι κινήσεις στα επίπεδα των επιτοκίων που κατηύθυναν τις εξελίξεις στις αγορές συναλλάγματος. Σχολιάζοντας τις διακυμάνσεις του ευρώ, ο ίδιος υπογράμμισε προσφάτως πως ένα νόμισμα δεν στηρίζεται από τις αυξήσεις των επιτοκίων, όσο μεγάλες κι αν είναι αυτές, όταν ο στόχος τους είναι να ανακόψουν τις πληθωριστικές πιέσεις και να αποθερμάνουν μια οικονομία. Ο Ντερκ Σουμάχερ, οικονομολόγος της Natixis, επισημαίνει επίσης πως οι αυξήσεις των επιτοκίων δεν μπορούν να στηρίξουν ένα νόμισμα όταν δεν υπάρχει τουλάχιστον μια μικρή θετική εξέλιξη στα μεγέθη της οικονομίας. Ως εκ τούτου ο ίδιος εκτιμά πως ακόμη κι αν η ΕΚΤ αποφασίσει να προχωρήσει σε μια αύξηση των επιτοκίων κατά 75 μονάδες βάσης τον Σεπτέμβριο και όχι κατά 50 μ.β. ή και ακόμη μικρότερη, «δεν πρόκειται να αλλάξουν πολλά σε ό,τι αφορά το ευρώ.

Ακόμη και όσοι θεωρούν ότι θα ήταν σκόπιμη μια τόσο επιθετική αύξηση των επιτοκίων του ευρώ, δεν βλέπουν να μπορεί αυτή να βοηθήσει το ενιαίο νόμισμα. Στις αρχές της εβδομάδας, όταν το ευρώ υποχώρησε κάτω από την ένα προς ένα ισοτιμία έναντι του δολαρίου, ο Γεργκ Κράμερ, οικονομολόγος της Commerzbank, τόνισε πως μια αύξηση των επιτοκίων κατά 75 μ.β. θα ήταν πολύ καλή ιδέα σε ό,τι αφορά την ανάσχεση του πληθωρισμού, αλλά δεν πρόκειται να επηρεάσει το ευρώ.

Στο τραπέζι η αύξηση επιτοκίων κατά 75 μ.β., παρά τους φόβους ύφεσης

Ανεξαρτήτως του πόσο πρόκειται ή δεν πρόκειται να επηρεάσει το ευρώ, φαίνεται πως πλέον δεν αποκλείεται να αποφασίσει η ΕΚΤ μια επιθετική αύξηση των επιτοκίων κατά 75 μονάδες βάσης. Επικαλούμενο πηγές της Τράπεζας που ζήτησαν να παραμείνουν ανώνυμες, το πρακτορείο Reuters ανέφερε στο τέλος της εβδομάδας ότι πολλά στελέχη της ΕΚΤ ζητούν να συζητηθεί και αυτή η προοπτική και μάλιστα στη συνεδρίαση του Σεπτεμβρίου. Η είδηση αιφνιδιάζει ελαφρώς αλλά, όπως τόνισε η μία από τις πηγές, αν το έκανε η Fed, γιατί πρέπει να το αποκλείει η ΕΚΤ; Θεωρητικά ένας αποτρεπτικός παράγοντας είναι οι αντιδράσεις των χωρών του ευρωπαϊκού Νότου, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Η πικρή αλήθεια είναι πως η Ευρωζώνη φλερτάρει προ πολλού με την ύφεση και η ΕΚΤ θα διακινδυνεύσει πολύ περισσότερα από τη Fed. Η υπερδύναμη, άλλωστε, μπορεί να διακινδυνεύσει περισσότερα καθώς δεν αντιμετωπίζει μια τόσο σοβαρή ενεργειακή κρίση όσο εκείνη που πλήττει την επί δεκαετίες εξαρτημένη από τους ρωσικούς υδρογονάνθρακες Ευρώπη.

«Αν το έκανε η Fed, γιατί πρέπει να το αποκλείει η ΕΚΤ;», δηλώνει αξιωματούχος στη Φρανκφούρτη.

Την ίδια στιγμή, όμως, η ΕΚΤ δεν έχει μεγάλα περιθώρια ελιγμών και δεν αποκλείεται να καταστεί σύντομα επιτακτική η ανάγκη για μια επιθετική αύξηση των επιτοκίων, μεταξύ άλλων και προς χάριν της ισοτιμίας του ευρώ. Η διαφορά ανάμεσα στα επιτόκια του δολαρίου και εκείνα του ευρώ είναι ένας από τους παράγοντες που οδηγούν στην ενίσχυση του δολαρίου. Μετά τις αλλεπάλληλες αυξήσεις που αποφάσισε τους τελευταίους μήνες η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ, τα επιτόκια του δολαρίου έχουν φτάσει στη διακύμανση από 2,25% έως 2,5% όταν της ΕΚΤ έχουν αυξηθεί μόλις στο 0,5%.

Οικονομολόγοι και αναλυτές επισημαίνουν, έτσι, πως όσο η ΕΚΤ διστάζει, η περιοριστική πολιτική της Fed θα ενισχύει το δολάριο εις βάρος του ευρώ. Πολλώ δε μάλλον τώρα που, όπως τόνισε την Παρασκευή ο πρόεδρος της Fed Τζερόμ Πάουελ, η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ είναι αποφασισμένη να συνεχίσει στην ίδια πολιτική των αποφασιστικών αυξήσεων επιτοκίων μέχρι ότου επιτύχει να τιθασεύσει το θηρίο του πληθωρισμού. Στο μεταξύ, τα πρακτικά από τη συνεδρίαση του Ιουλίου φέρουν πολλά στελέχη της ΕΚΤ να ανησυχούν για τις επιπτώσεις που θα έχει η υποτίμηση του ευρώ. Παράλληλα, όμως, η Τράπεζα αναφέρει στις εκτιμήσεις της πως «αν διολισθήσει σε ύφεση η αμερικανική οικονομία, όπως φαίνεται πως κινδυνεύει, τότε το ευρώ θα ανατιμηθεί. Δεν παραλείπει, ωστόσο, να τονίσει πως στην περίπτωση ύφεσης στις ΗΠΑ θα υπάρξουν παρενέργειες, και η ισχυρότερη όλων μπορεί να είναι μια επιδείνωση του παγκόσμιου κλίματος, κάτι που θα εξωθήσει τους επενδυτές πίσω στο δολάριο με αποτέλεσμα την ενίσχυσή του. Δεν έλειψαν, άλλωστε, και οι φωνές που υπογράμμισαν πως η Ευρωζώνη έχει έως τώρα επιδείξει αξιοσημείωτες αντοχές στα πλήγματα από αλλεπάλληλες κρίσεις.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Των* **ΠΟΛ ΜΟΖΟΥΡ, ΤΖΟΝ ΛΙΟΥ** *και* **ΡΕΙΜΟΝΤ ΖΟΝΓΚ, THE NEW YORK TIMES**

Ασπίδα τα μικροτσίπ για την Ταϊβάν

Οι μεγαλύτεροι εμπορικοί εταίροι της Ταϊβάν –ανάμεσα στους οποίους είναι η Κίνα, οι ΗΠΑ, η Ευρώπη και η Ιαπωνία– έχουν διαφορετικές απόψεις για το πολιτικό μέλλον του αυτοδιοικούμενου νησιού, ωστόσο όλοι έχουν μία κοινή επιθυμία: να επεκτείνουν τη δύναμή τους στον τελευταίας τεχνολογίας κλάδο των ημιαγωγών που αναπτύσσεται στην Ταϊβάν. Τα τελευταία χρόνια ο μεγαλύτερος παραγωγός μικροτσίπ, η Taiwan Semiconductor Manufacturing Company, γνωστή ως TSMC, έχει δεσμευθεί να δημιουργήσει νέα εργοστάσια στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία. Η ταϊβανέζικη εταιρεία σχεδιασμού ημιαγωγών Media Tek προσφάτως συνεργάστηκε με το Purdue University με στόχο το άνοιγμα ενός νέου κέντρου σχεδιασμού μικροτσίπ.

Τόσο οι ΗΠΑ όσο και η Κίνα εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τους ημιαγωγούς της TSMC.

Η Ταϊβάν είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός των πιο εξελιγμένων μικροτσίπ παγκοσμίως, ενώ την ίδια στιγμή έχει αρχίσει να γίνεται ένα από τα πιο επικίνδυνα σημεία αντιπαράθεσης γεωπολιτικά.

Υπάρχει διάχυτος φόβος πως σε περίπτωση σύγκρουσης, οι εταιρείες δεν θα προμηθευτούν τα μικροτσίπ που έχουν ανάγκη για να φτιάξουν κινητά και drones ή για να θέσουν σε λειτουργία υπερυπολογιστές και δίκτυα ή ακόμη να κατασκευάσουν καινούργια όπλα. Οι εταιρείες τεχνολογίας και από τις δύο πλευρές του Ειρηνικού ωκεανού εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την TSMC για να φτιάξουν τα υψηλής απόδοσης μικροτσίπ τα οποία προσφέρουν γραφικά στα βιντεοπαιχνίδια και κάνουν «έξυπνα» τα smartphones. Αυτό έχει καταστήσει την TSMC, της οποίας το όνομα δεν είναι γνωστό σε πολλούς καταναλωτές, σε ζωτικής σημασίας περιουσιακό στοιχείο για την Ουάσιγκτον αλλά και το Πεκίνο.

Κατά τη διάρκεια των γεωπολιτικών εξελίξεων του τελευταίου μήνα, η δύναμη της TSMC αλλά και της υπόλοιπης αλυσίδας εφοδιασμού στον κλάδο των ημιαγωγών είναι ξεκάθαρη.

Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού της κ. Πελόζι στην Ταϊβάν, συναντήθηκε με τον πρόεδρο της TSMC, Μαρκ Λιου και τον 91χρονο ιδρυτή της εταιρείας Μόρις Τσανγκ, ενώ άλλη αποστολή, επικεφαλής της οποίας ήταν ο γερουσιαστής Εντουαρντ Τζ. Μάρκεϊ, συναντήθηκε με εκπροσώπους της εταιρείας για να συζητήσουν για επενδύσεις αλλά και για τη βελτίωση της αλυσίδας εφοδιασμού. Παρότι αρκετοί παράγοντες της βιομηχανίας των ημιαγωγών θα αναζητούσαν τη στήριξη των ΗΠΑ σε περίπτωση σύγκρουσης με την Κίνα, αντιδρούν στη δυσκολία ανάπτυξης νέων εργοστασίων στις ΗΠΑ, διαδικασία που είναι πιο δαπανηρή. Μάλιστα ο κ. Τσανγκ αυτό το επανέλαβε και δημοσίως.

Η TSMC, η οποία αρνείται να σχολιάσει για τον ρόλο που διαδραματίζει στις γεωπολιτικές εξελίξεις, κινείται μεταξύ Αμερικής και Κίνας. Ωστόσο, το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής ημιαγωγών τελευταίας τεχνολογίας πραγματοποιείται στην Ταϊβάν, εκεί όπου η TSMC εξακολουθεί να αναπτύσσει σύγχρονα εργοστάσια. Εν μέρει, αυτή η εξάρτηση βοηθάει στη διατήρηση της ειρήνης.

Η εξάρτηση της Κίνας από την TSMC, αλλά και από άλλες ταϊβανέζικες εταιρείες μικροτσίπ αποτρέπει την κυβέρνηση από κάποια εισβολή στην Ταϊβάν. Από την άλλη, η εξάρτηση της Αμερικής παρέχει στην αμερικανική στρατιωτική υποστήριξη πρόσθετη αξιοπιστία.

Στο τραπέζι μεγάλη αύξηση επιτοκίων από ΕΚΤ και Fed

Ανοιχτό το ενδεχόμενο να αυξηθούν κατά 75 μονάδες βάσης τον ερχόμενο Σεπτέμβριο

Μετά τις σχεδόν συντονισμένες αυξήσεις των επιτοκίων από όλες τις μεγάλες κεντρικές τράπεζες του κόσμου –και όχι μόνον από αυτές– καταγράφεται η πρώτη αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, καθώς υποχωρούν τις τελευταίες εβδομάδες οι τιμές των σημαντικότερων εμπορευμάτων, όπως του πετρελαίου, των σιτηρών και του χαλκού. Οι κεντρικές τράπεζες, όμως, θα συνεχίσουν τη στροφή τους σε περιοριστική πολιτική, εξίσου και ενδεχομένως πιο επιθετικά από όσο έχουν κινηθεί έως τώρα, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά την ΕΚΤ. Οι προθέσεις τους κατέστησαν σαφείς στο ετήσιο συνέδριο της Federal Reserve, ενώ διαρροές από πηγές της ΕΚΤ φέρουν την τράπεζα της Ευρωζώνης να μην έχει αποκλείσει εντελώς μια επιθετική αύξηση επιτοκίων κατά 75 μονάδες βάσης στη συνεδρίαση του Σεπτεμβρίου.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις αναλυτών της JPMorgan Chase, σε παγκόσμιο επίπεδο ο πληθωρισμός θα υποχωρήσει στο 5,1% μέσα στο δεύτερο εξάμηνο του έτους. Οι ίδιοι αναλυτές επισημαίνουν, ωστόσο, ότι η αποκλιμάκωση αυτή δεν ισοδυναμεί με επιστροφή στα χαμηλά επίπεδα αυξήσεων των τιμών που επικρατούσαν επί χρόνια πριν από το διπλό σοκ της πανδημίας και του πολέμου στην Ουκρανία. Τα ενοίκια θα εξακολουθήσουν να αυξάνονται, όπως και το κόστος των υπηρεσιών εντάσεως εργασίας και όλα δείχνουν πως στις συνεδριάσεις του Σεπτεμβρίου θα αυξήσουν τα επιτόκιά τους οι Federal Reserve, ΕΚΤ και Τράπεζα της Αγγλίας. Ήδη στο συνέδριο στο Τζάκσον Χολ ο Τζερόμ Πάουελ άφησε ανοικτό το ενδεχόμενο νέας επιθετικής αύξησης κατά 75 μ.β.

Σύμφωνα με την JPMorgan Chase, σε παγκόσμιο επίπεδο ο πληθωρισμός θα υποχωρήσει στο 5,1% μέσα στο β΄ 6μηνο του έτους.

Μιλώντας για λογαριασμό της ΕΚΤ, η Ιζαμπέλ Σνάμπελ τόνισε πως η τράπεζα «δεν έχει πολλές εναλλακτικές» παρά να εξακολουθήσει να αυξάνει τα επιτόκια, ακόμη κι αν η Ευρωζώνη διολισθαίνει σε ύφεση, όπως ήδη φαίνεται. Κάλεσε μάλιστα τους συναδέλφους της να «καταστήσουν σαφές ότι είναι αποφασισμένοι να επαναφέρουν τάχιστα τον πληθωρισμό στον στόχο».

Τα στοιχήματα στην περαιτέρω πτώση του ευρώ, το γνωστό σορτάρισμα, έχουν φθάσει στα υψηλότερα επίπεδα από την αρχή της πανδημίας.

Τα συνήθη «περιστέρια» της ΕΚΤ, ο Γιάννης Στουρνάρας και ο Φίλιπ Λέιν, θα έχουν την ευκαιρία να παρουσιάσουν την επιχειρηματολογία τους μέσα στην εβδομάδα. Τα στοιχεία είναι, ωστόσο, συντριπτικά καθώς εκτιμάται πως ο πληθωρισμός της Ευρωζώνης έχει ήδη φτάσει στο 9%, δηλαδή σε επίπεδα υπερ-τετραπλάσια από τον στόχο του 2%.

Έτσι, μετά την αιφνιδιαστική αύξηση κατά 50 μ.β. που αποφάσισε η τράπεζα τον Ιούλιο, στους κόλπους του Δ.Σ. της αναδύεται μια σημαντική μειονότητα μελών, που ζητούν να εξεταστεί η δυνατότητα αύξησης των επιτοκίων κατά 75 μ.β. Ανάμεσά τους ο Αυστριακός Ρόμπερτ Χόλτζμαν, ο Ολλανδός Κλάας Κνοτ και ο Λετονός Μάρτινς Κάζακς, που ορίζουν την αύξηση 50 μ.β. ως την ελάχιστη αναγκαία. Κανείς εξ αυτών των στελεχών δεν έχει δηλώσει, πάντως, πως θα ασκήσει έντονες πιέσεις για μια τόσο μεγάλη αύξηση του κόστους δανεισμού, καθώς όλοι υπογραμμίζουν πως θα σταθούν καθοριστικά τα μακροοικονομικά στοιχεία που θα έχουν δοθεί έως τη συνεδρίαση.

Στο μεταξύ, κι ενώ οι περισσότεροι αναλυτές εκτιμούν πως οι κινήσεις της ΕΚΤ δεν πρόκειται να επηρεάσουν ουσιαστικά το ευρώ, οι επενδυτές αυξάνουν πυρετωδώς τα στοιχήματα στην περαιτέρω πτώση του ενιαίου νομίσματος. Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, τα στοιχήματα στην περαιτέρω πτώση του ευρώ, το γνωστό σορτάρισμα, έχουν φτάσει στα υψηλότερα επίπεδα από την αρχή της πανδημίας, καθώς η Ευρωζώνη απειλείται από την ενεργειακή κρίση, τον υψηλό πληθωρισμό και την προοπτική ενός εξαιρετικά σκληρού χειμώνα, με τις βόρειες χώρες να μένουν χωρίς ρωσικό φυσικό αέριο. Η βρετανική εφημερίδα αναφέρει πως την εβδομάδα που έληξε στις 23 Αυγούστου τα σχετικά συμβόλαια έφτασαν στις 44.100 σημειώνοντας νέα αύξηση από τα 42.800 της αμέσως προηγούμενης εβδομάδας. Η εφημερίδα υπογραμμίζει ότι πολλά θα εξαρτηθούν τις επόμενες εβδομάδες από το τι ακριβώς θα συμβεί με τον αγωγό Nord Stream 1, αν θα υπάρξει και πόση παροχή αερίου προς την Ευρώπη και πώς θα διαμορφωθούν οι τιμές του.

Παρά το εκτεταμένο σορτάρισμα, το ευρώ ανέκαμψε και πάλι χθες στο 1 δολάριο σημειώνοντας άνοδο 0,42%, μολονότι η δέσμευση του προέδρου της Fed πως θα εξακολουθήσει να αυξάνει τα επιτόκια έχει φέρει το δολάριο στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων 20 ετών έναντι του καλαθιού νομισμάτων.

BLOOMBERG, FINANCIAL TIMES, REUTERS

Οι διάττοντες αστέρες της πανδημίας και των lockdowns

Διάφορες εταιρείες δέχονται πιέσεις με την επιστροφή στην κανονικότητα

Σε δεινή θέση έχουν βρεθεί το τελευταίο διάστημα πολλές εταιρείες που είδαν τα κέρδη τους να εκτοξεύονται κατά τη διάρκεια της πανδημίας, καθώς το άνοιγμα των οικονομιών αλλά και οι πληθωριστικές πιέσεις έχουν αλλάξει τη συμπεριφορά αλλά και την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών. Ανάμεσα σε αυτές η αμερικανική εταιρεία παροχής οργάνων γυμναστικής Peloton, η Shopify, η Netflix και η Zoom. Σύμφωνα με δημοσίευμα του CNN Business, αρκετοί καταναλωτές έσπευσαν την περίοδο της πανδημίας να προμηθευθούν τα όργανα γυμναστικής της Peloton αλλά και να συμμετάσχουν στα διαδικτυακά μαθήματα γυμναστικής που παρείχε η εταιρεία. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το πρώτο τρίμηνο του 2020 τα έσοδα της Peloton να σημειώσουν άνοδο 139% και η αξία της μετοχής της να ανέβει κατά 434%. Ωστόσο, αυτή η άνοδος στα οικονομικά μεγέθη της δεν είχε μεγάλη διάρκεια, καθώς τα γυμναστήρια άνοιξαν και πάλι τις πόρτες τους, ενώ ο κόσμος άρχισε να περιορίζει τις δαπάνες για την αγορά εξοπλισμού γυμναστικής. Έτσι, την περασμένη Πέμπτη η εταιρεία Peloton ανακοίνωσε –μεγαλύτερες απ' ό,τι αρχικά αναμένονταν– ζημίες κατά το τρίμηνο που έληγε στις 30 Ιουνίου.

Το Netflix έχει χάσει ήδη 200.000 χρήστες από το πρώτο τρίμηνο του 2022 και άλλους 970.000 κατά το τρίμηνο που ακολούθησε.

Το άνοιγμα των οικονομιών και οι πληθωριστικές πιέσεις έχουν αλλάξει τη συμπεριφορά των καταναλωτών.

Η εταιρεία λογισμικού Shopify, που βοηθάει τις εταιρείες λιανεμπορίου να πωλούν διαδικτυακά τα προϊόντα τους, αναδείχθηκε στον απόλυτο «νικητή» την περίοδο της πανδημίας, όταν δηλαδή πολλές εταιρείες αναζητούσαν εργαλεία για να αποκτήσουν παρουσία στο ηλεκτρονικό εμπόριο. Ωστόσο, πλέον οι επιδόσεις της δεν μπορούν να συγκριθούν με την περίοδο της πανδημίας. Τον προηγούμενο μήνα ο ιδρυτής και CEO της Shopify αποφάσισε να μειώσει κατά 10% το προσωπικό, καθώς το στοίχημα της συνεχιζόμενης ανάπτυξης δεν κερδήθηκε. Την ίδια στιγμή, ενώ το προσφιλές σε όλους Zoom συνεχίζει να καταγράφει κέρδη –δεδομένου ότι αρκετός κόσμος εξακολουθεί να δουλεύει εξ αποστάσεως–, αυτά πλέον εμφανίζονται αρκετά μειωμένα. Σύμφωνα με το CNN Business, τα κέρδη της εταιρείας συρρικνώθηκαν κατά 71% λόγω αυξημένου κόστους. Η Zoom ανακοίνωσε μεγαλύτερη πτώση στα έσοδα –απ' ό,τι αρχικά αναμενόταν– την προηγούμενη εβδομάδα, ενώ έδωσε μια εικόνα που απογοήτευσε τους επενδυτές, βυθίζοντας τη μετοχή κατά 17% την ημέρα που ανακοίνωσε τα οικονομικά της αποτελέσματα. Τέλος, το Netflix που πρόσθεσε 16 εκατομμύρια χρήστες τους πρώτους τρεις μήνες του 2020, αριθμώντας συνολικά έως το τέλος του έτους 200 εκατομμύρια χρήστες, έχει χάσει ήδη από το πρώτο τρίμηνο του 2022 200.000 χρήστες και άλλους 970.000 το τρίμηνο που ακολούθησε.

Ανθησαν στην πανδημία, τώρα δυσκολεύονται οι εταιρείες διανομής

Περικοπές προσωπικού από τη Gorillas, αλλαγές σε Flink και Wolt

Εν μέσω πανδημίας έκαναν την εμφάνισή τους εντελώς ξαφνικά στην αγορά νεοφυείς επιχειρήσεις, όπως η Gorillas και η Flink, οι οποίες δημιούργησαν ένα πυκνό δίκτυο στις γερμανικές –και όχι μόνο– μεγαλουπόλεις, προσέλαβαν εκατοντάδες διανομείς και υποσχέθηκαν παράδοση φρέσκων τροφίμων και προϊόντων σούπερ μάρκετ μέσα σε λίγα λεπτά κατ' οίκον. Το μόνο που έπρεπε να κάνει κανείς ήταν να ανοίξει την εφαρμογή και να επιλέξει τα προϊόντα που επιθυμεί και σε τιμές σούπερ μάρκετ. Η ζήτηση αυξήθηκε κατακόρυφα κατά τη διάρκεια της κρίσης του κορωνοϊού και τα κέρδη των επενδυτών ήταν τεράστια. Ωστόσο, η επιτυχία της περασμένης διετίας άρχισε να φθίνει με την άρση των μέτρων. Το λεγόμενο «γρήγορο εμπόριο» ξεπέρασε το λιανικό το 2021, επισημαίνει σε σχετικό δημοσίευμα της Deutsche Welle ο Κάι Χούντετς, διευθύνων σύμβουλος στο Ινστιτούτο Ερευνας Λιανικού Εμπορίου της Κολωνίας (IFH). «Ακόμη και τότε, όμως, έπρεπε να αναρωτηθεί κανείς, αν όντως η διανομή ενός γιαουρτιού στο γραφείο μέσα σε 15 λεπτά θα μπορούσε μακροπρόθεσμα να συνιστά λειτουργικό επιχειρηματικό μοντέλο», συμπληρώνει.

Η βερολινέζικη νεοφυής Gorillas πρόσφατα εγκατέλειψε ορισμένες πόλεις διανομής στη Βόρεια Pnvavia-Βεστφαλία.

Ο συγκεκριμένος κλάδος βέβαια δεν έμεινε ανεπηρέαστος από τον πόλεμο στην Ουκρανία και τον πληθωρισμό, καθιστώντας τους επενδυτές διστακτικούς. Πολλές υπηρεσίες διανομής προϊόντων που πόνταραν σε μία κατακόρυφη ανάπτυξη έχουν δυσκολίες. Η βερολινέζικη νεοφυής Gorillas, για παράδειγμα, ανακοίνωσε μόλις πριν από λίγους μήνες ότι κάνει περικοπές σε εκατοντάδες διοικητικές θέσεις εργασίας, ενώ πρόσφατα εγκατέλειψε ορισμένες πόλεις διανομής στη Βόρεια Pnvavia-Βεστφαλία. Η ανταγωνίστριά της, Wolt, έχει επικεντρωθεί κυρίως στις διανομές φαγητών εστιατορίου. Η πίεση εξαιτίας του ανταγωνισμού είναι τεράστια λόγω των πολυάριθμων εταιρειών στην αγορά, ενώ παράλληλα η διατήρηση των αποθηκών για τα προϊόντα είναι πολύ δαπανηρή. Σε όλα αυτά προστίθεται η αυτοπεποίθηση των εργαζομένων, οι οποίοι σημειώνουν διαρκώς επιτυχίες στους αγώνες τους για καλύτερες αμοιβές, ασφάλεια και βελτιωμένες εργασιακές συνθήκες, καθώς και η αύξηση των τιμών. «Τα έξοδα παράδοσης οδηγούν πλέον τους πελάτες να κάνουν μόνοι τους τα 300 μέτρα μέχρι το σούπερ μάρκετ ή παραγγέλνουν από φθηνότερη εφαρμογή», λέει χαρακτηριστικά ο κ. Χούντετς. Βέβαια οι επιλογές που έχουν στη διάθεσή τους οι εταιρείες είναι στην πραγματικότητα ελάχιστες. Η Flink προσφέρει πλέον δωρεάν διανομή μόνο για αγορές αξίας 50 ευρώ και άνω, ενώ όλες οι εταιρείες δεν υπόσχονται παράδοση εντός 10 λεπτών. Παρ' όλα αυτά, όπως σημειώνει η Deutsche Welle, η προσφορά ενδέχεται να μην εξαφανιστεί τελείως, καθώς οι δυνατότητες ανάπτυξης στον συγκεκριμένο κλάδο παραμένουν τεράστιες. Σύμφωνα, τέλος, με τη γερμανική Ενωση Λιανικού Εμπορίου (HDE), ο κλάδος είχε πέρυσι τζίρο από πωλήσεις τροφίμων ύψους 204 δισ. ευρώ, ενώ οι διαδικτυακές πωλήσεις αντιστοιχούσαν μόλις στο 2,4% του συνολικού.

Πανικός στην αγορά ενέργειας της Ευρώπης

Αβεβαιότητα για τις ροές του ρωσικού φυσικού αερίου και τη μειωμένη παραγωγή ρεύματος από τις γαλλικές πυρηνικές μονάδες

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Κατάσταση πανικού σε όλα τα επίπεδα διαμορφώνει στην Ευρώπη η νέα ξέφρενη κούρσα των τιμών φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού. Επειτα από έξι εβδομάδες συνεχούς ανόδου, η τιμή του φυσικού αερίου στο ολλανδικό TTF (τιμές αναφοράς για την ευρωπαϊκή αγορά) σκαρφάλωσε χθες μέχρι και τα 319,9 ευρώ/μεγαβατώρα πριν υποχωρήσει το μεσημέρι στα 313,9 ευρώ, σημειώνοντας άνοδο κατά 554,6% σε σχέση με τον Σεπτέμβριο του 2021. Καταιγίδα μακράς διαρκείας προεξοφλούν τα προθεσμιακά συμβόλαια για τον ερχόμενο χειμώνα, με τιμή στα 315,9 ευρώ/μεταβατώρα το τέταρτο τρίμηνο του έτους και πάνω από τα 300 ευρώ μέχρι και τον Φεβρουάριο του 2023. Σε ασύλληπτα επίπεδα, πάνω από τα 700 ευρώ/μεγαβατώρα, κινούνται και οι τιμές ηλεκτρικού ρεύματος στις χονδρεμπορικές αγορές της Ευρώπης, με την Ιταλία να κρατάει σταθερά πλέον τα σκήπτρα της ακριβότερης αγοράς με τιμή μεγαβατώρας σήμερα στα 716 ευρώ και τη Γερμανία τη δεύτερη με τιμή στα 711,78 ευρώ. Στις εξαιρέσεις, επίσης σταθερά, βρίσκονται η Πορτογαλία και η Ισπανία (175,33 ευρώ), λόγω της επιβολής πλαφόν στο φυσικό αέριο, όπως και η Πολωνία (352,39), λόγω δωρεάν δικαιωμάτων CO2, και οι όχι συνήθεις «φθηνές» αγορές της Ελλάδας και της Βουλγαρίας με τιμή στα 402,03 ευρώ η μεγαβατώρα. Με εξαίρεση την Ιταλία, δηλαδή, οι κατά παράδοση ακριβότερες αγορές του Νότου εμφανίζονται οι λιγότερο ευάλωτες και αυτό το οφείλουν στο μειονέκτημα –για κανονικές συνθήκες– των περιορισμένων διασυνδέσεων, που στην παρούσα συγκυρία μετατρέπεται σε πλεονέκτημα.

Στη Δυτική Ευρώπη

Η εκτόξευση των τιμών ρεύματος στις διασυνδεδεμένες ώριμες αγορές της Δυτικής Ευρώπης δεν επηρεάστηκε μόνο από την κούρσα του φυσικού αερίου. Την άνοδο των τιμών πυροδότησε

Οι χώρες του Νότου ελπίζουν ότι μετά τις πιέσεις που δέχεται και ο Βορράς, ίσως βρεθεί κοινός τόπος για μια ενιαία ευρωπαϊκή λύση.

και η μειωμένη παραγωγή των πυρηνικών της Γαλλίας, με τα προθεσμιακά συμβόλαια της χώρας να έχουν εκτοξευθεί για τον Δεκέμβριο στα 1.500 ευρώ/μεγαβατώρα.

Αυτή τη στιγμή 30 αντιδραστήρες της EDF με συνολική ισχύ 25 GW βρίσκονται εκτός λειτουργίας, ενώ η έξοδος από το σύστημα ακόμη 20 αντιδραστήρων για λόγους συντήρησης στην καρδιά του χειμώνα (Δεκέμβριος - Μάρτιος 2023) θα περιορίσει τη διαθέσιμη πυρηνική ισχύ της Γαλλίας κατά επιπλέον 6-8 GW προκαλώντας σημαντικό έλλειμμα ηλεκτρικής ενέργειας συνολικά στην ευρωπαϊκή αγορά, αφού η Γαλλία αποτελεί τον μεγάλο εξαγωγέα για τις γύρω χώρες. Η αγορά της Ελλάδας, όπως και η διασυνδεδεμένη με αυτήν της Βουλγαρίας που ελάχιστα επωφελήθηκαν την προκρίσης περίοδο από τη φθηνή πυρηνική ενέργεια της Γαλλίας δεν αναμένεται να δεχθούν ισχυρές πιέσεις, και αυτός είναι ένας από τους λόγους που η τιμή της μεγαβατώρας στην εγχώρια αγορά συγκρατήθηκε στα επίπεδα των 400 ευρώ, κρατώντας προς τα κάτω και την αγορά της Βουλγαρίας. Οι πρώτες πιέσεις θα φανούν με την επαναλειτουργία της ηλεκτρικής διασύνδεσης με την Ιταλία στις 3 Σεπτεμβρίου, η οποία διεκόπη λόγω βλάβης από τις 24 Αυγούστου. Η επαναλειτουργία του καλωδίου θα δώσει τη δυνατότητα εξαγωγών 500 MW στην ακριβότερη αγορά της Ευρώπης, κάτι που θα οδηγήσει προς τα πάνω τις τιμές στην Ελλάδα. Η επίπτωση, τέλος, των αυξημένων τιμών φυσικού αερίου του Σεπτεμβρίου θα φανεί στις τιμές ρεύματος τον Οκτώβριο και αυτό γιατί οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα τιμολογούν με βάση τη μέση τιμή του προηγούμενου μήνα, σε αντίθεση με την Ευρώπη που τιμολογούν ανά ημέρα, με αποτέλεσμα η όποια διακύμανση στην τιμή του αερίου να περνάει αυτόματα στη χονδρεμπορική τιμή ρεύματος.

ΑΠΕ και λιγνίτης

Η υποχώρηση της παραγωγής των ΑΠΕ το δίμηνο Σεπτεμβρίου - Οκτωβρίου και η υποκατάσταση της κυρίως από το ακριβό φυσικό αέριο, αφού ο λιγνίτης δουλεύει ήδη στο μέγιστο της δυναμικότητάς του, θα εξωθήσουν τις τιμές σε πάνω από 500 ευρώ/μεγαβατώρα το επόμενο διάστημα, εξέλιξη που θα προκαλέσει περαιτέρω δημοσιονομικές πιέσεις για την κάλυψη των επιδοτήσεων στα τιμολόγια ρεύματος.

Η μείωση της πυρηνικής παραγωγής σε συνδυασμό με τις ελλείψεις φυσικού αερίου στις μεγάλες αγορές της Γερμανίας και της Ιταλίας και τις ανησυχίες για περαιτέρω περιορισμό των ροών φυσικού αερίου και πιθανόν πλήρη διακοπή μέσα στον χειμώνα αυξάνουν τη ζήτηση για LNG, δημιουργώντας ένα ανατροφοδοτούμενο σπιράλ ανατιμήσεων στις τιμές φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού που εξελίσσεται σε μαύρη τρύπα για την ευρωπαϊκή οικονομία.

Με τον χειμώνα να βρίσκεται ακόμη μπροστά μας και τις αποθήκες αερίου να μην έχουν ανέβει στα επιθυμητά επίπεδα, την Gazprom να προειδοποιεί για τις τιμές αερίου, τις πληθωριστικές πιέσεις να εντείνονται και τις κοινωνικές αντιδράσεις να κορυφώνονται, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις ανασκουμπώνονται, με τις χώρες του Νότου να αναθαρρούν, μετά τις πιέσεις που δέχεται και ο Βορράς, ότι ίσως βρεθεί κοινός τόπος για μια ενιαία ευρωπαϊκή λύση. Η τσεχική προεδρία, μάλιστα, προετοιμάζεται να συγκαλέσει έκτακτη σύνοδο υπουργών Ενέργειας για να συζητηθεί πρόταση επιβολής ανώτατου ορίου τιμών στις τιμές ρεύματος.

Εκτίναξη των τιμών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας

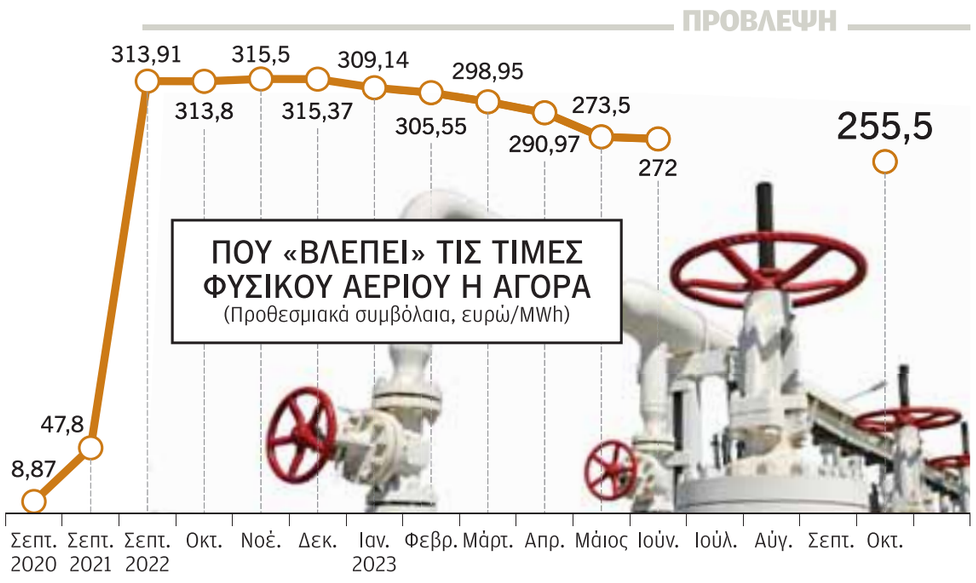

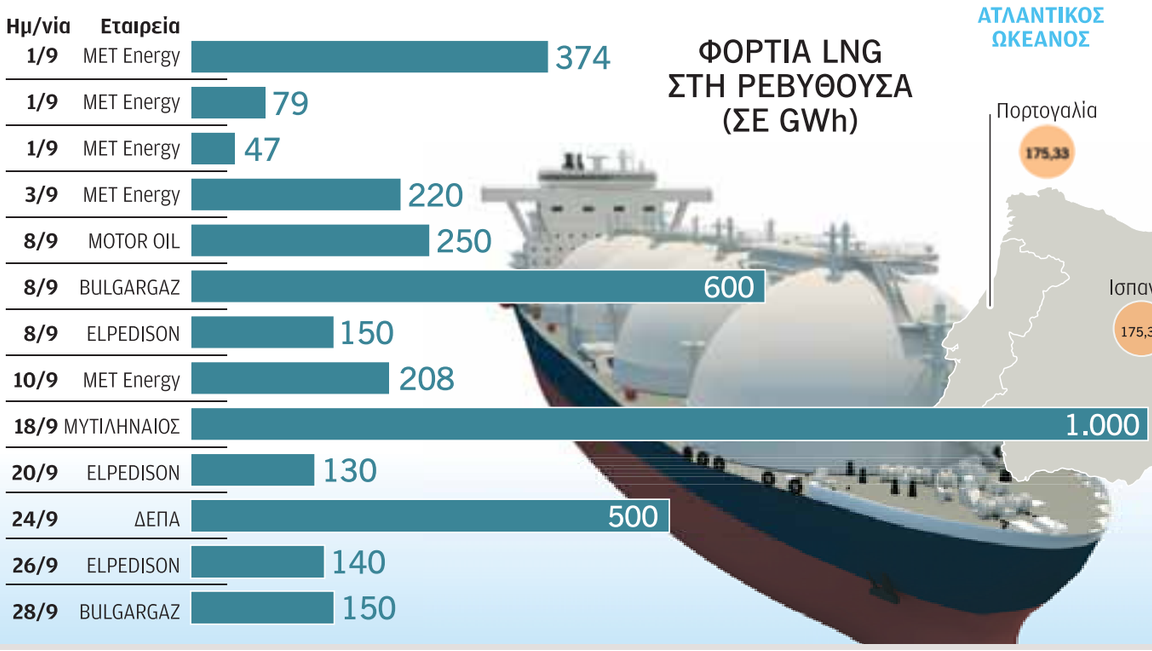

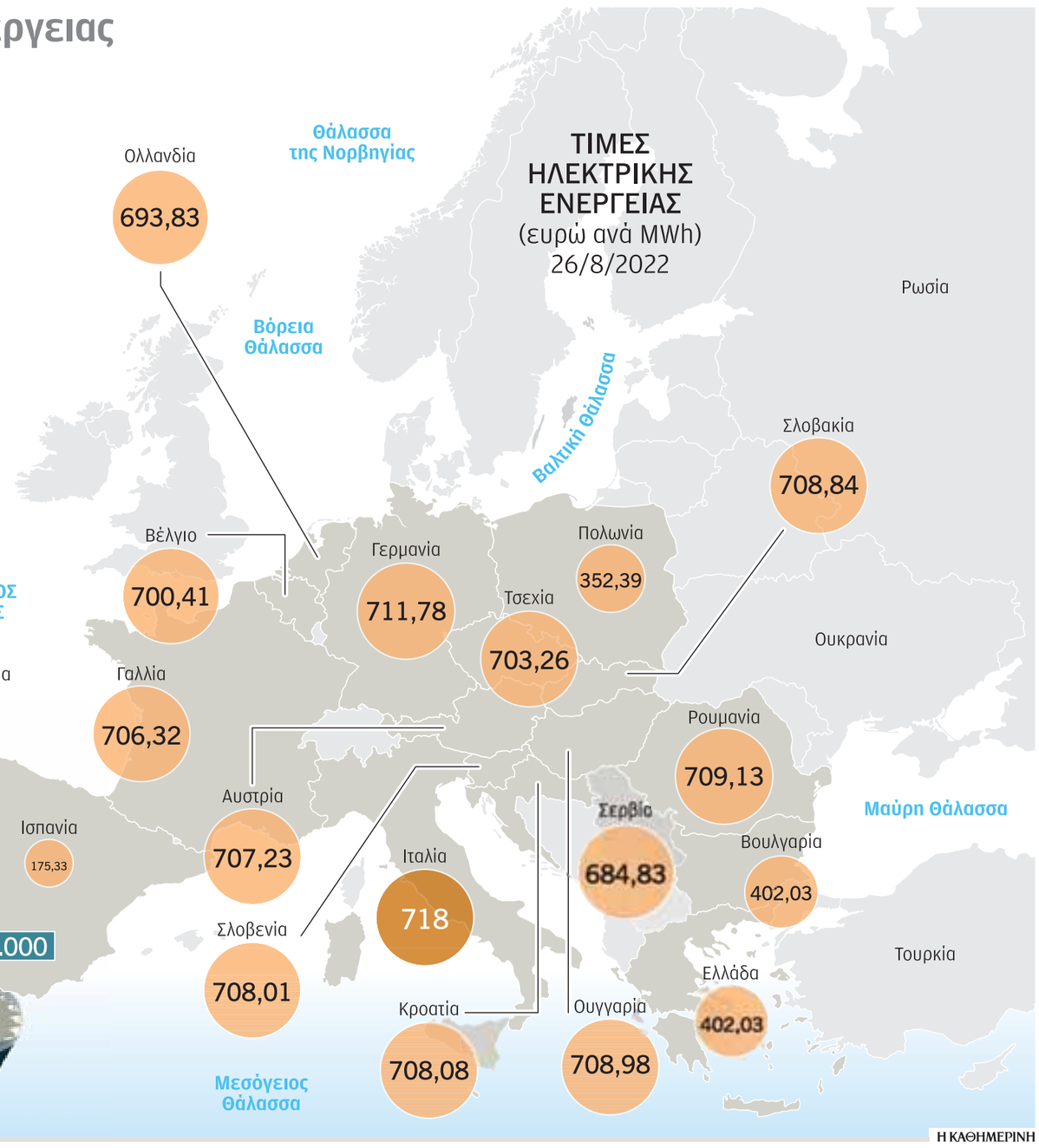

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Μάχη» για μια θέση στη Ρεβυθούσα από Ευρωπαίους εισαγωγείς LNG

Συνωστισμός φορτίων LNG παρατηρείται στη Ρεβυθούσα και στον Κόλπο των Μεγάρων, καθώς οι ευρωπαϊκές χώρες σπεύδουν να υποκαταστήσουν το έλλειμμα από το ρωσικό αέριο και να αυξήσουν τα αποθέματα ενόψει του χειμώνα. Για μια θέση στις εγκαταστάσεις της Ρεβυθούσας διαγκωνίζονται από τον Αύγουστο και μεγάλοι ξένοι εισαγωγείς για τη μεταπώληση φορτίων στις αγορές της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας, με τον ανταγωνισμό να κορυφώνεται ενόψει του διαγωνισμού του ΔΕΣΦΑ για τον ετήσιο προγραμματισμό του 2023. Ενδεικτικό της υψηλής ζήτησης LNG και των δυνατοτήτων της χώρας να εξελιχθεί σε διαμετακομιστή αερίου μέσω της Ρεβυθούσας και του νέου τερματικού σταθμού Αλεξανδρούπολης που ολοκληρώνεται το 2023, είναι ότι τον Αύγουστο έδεσαν στη Ρεβυθούσα 15 φορτία LNG έναντι 3 τον αντίστοιχο μήνα πέρυσι, ενώ για τον Σεπτέμβριο έχουν προγραμματιστεί 13 και για τον Οκτώβριο 6, δυναμικότητας ωστόσο μεγαλύτερης από το σύνολο του προηγούμενου μήνα.

Στο αναθεωρημένο πρόγραμμα του ΔΕΣΦΑ για το 2022 φαίνεται καθαρά η ενίσχυση του εξαγωγικού χαρακτήρα της Ρεβυθούσας και του διεθνούς ενδιαφέροντος. Από τα 15 φορτία του Αυγούστου και τα 13 αντίστοιχα του Σεπτεμβρίου τα 7 μεταφέρονται από ξένες εταιρείες και συγκεκριμένα την ουγγρική NET Energy και την Boulgargaz, ενώ τον Οκτώβριο την εμφάνισή της κάνει για πρώτη φορά και η αυστριακή OMV με ένα μεγάλο φορτίο 1 εκατ. μεγαβατωρών. Στους βασικούς εισαγωγείς με μεγάλο μερίδιο παραμένει η «Μυτιληναίος», ενώ μικρότερα φορτία μεταφέρει η Elpedison, η ΔΕΠΑ, η ΔΕΗ και η Motor Oil. Η κίνηση στον Κόλπο των Μεγάρων αναμένεται να αυξηθεί τους επόμενους μήνες, καθώς ο ΔΕΣΦΑ θα συμπεριλάβει στον ετήσιο προγραμματισμό και το νέο πλωτό FSU.

Κύρια πύλη αερίου

Η Ρεβυθούσα έχει καταστεί το πρώτο εξάμηνο του 2022 η κύρια πύλη εισόδου φυσικού αερίου της χώρας, καλύπτοντας, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΔΕΣΦΑ, το 44% του συνόλου των εισαγωγών αερίου της χώρας, συμβάλλοντας και στην αύξηση των εξαγωγών κατά 134,33% το ίδιο διάστημα. Ειδικότερα, εκφορτώθηκαν περίπου 16,61 TWh LNG από 39 δεξαμενόπλοια από 6 χώρες, έναντι περίπου 10,76 TWh από 15 δεξαμενόπλοια από 4 χώρες στο αντίστοιχο διάστημα του 2021. Η αύξηση αφορά κυρίως φορτία LNG από τις ΗΠΑ, τα οποία άγγιξαν τις 9,79 TWh, έναντι 4,09 TWh την ίδια περίοδο πέρυσι, με τις ΗΠΑ να παραμένουν ο μεγαλύτερος εισαγωγέας LNG στη χώρα μας με ποσοστό 58,94%. Στη δεύτερη θέση βρέθηκαν οι εισαγωγές από την Αλγερία (2,47 TWh), ενώ ακολουθούν η Αίγυπτος (2 TWh), η Νιγηρία (1,20 TWh) και το Ομάν (1,03 TWh), με την Ινδονησία (0,11 TWh) να βρίσκεται στην τελευταία θέση.

Η συνολική ζήτηση φυσικού αερίου στην Ελλάδα το πρώτο εξάμηνο του έτους αυξήθηκε κατά 3,84%, φτάνοντας τις 38,91 τεραβατώρες έναντι 37,47 τεραβατωρών κατά την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι. Το ρωσικό φυσικό αέριο κάλυψε ποσοστό 34,25%, ενώ ποσοστό 19,19% εισήλθε μέσω του αγωγού Tap και 2,3% μέσω της ελληνοτουρκικής διασύνδεσης στους Κήπους Εβρου. Το 67,27% της ζήτησης κάλυψαν οι μονάδες ηλεκτροπαραγωγής αφού το φυσικό αέριο εξακολουθεί να συμμετέχει με υψηλά ποσοστά (40%-60%) στο μείγμα ηλεκτροπαραγωγής.

ΧΡΥΣΑ ΛΙΑΓΓΟΥ

Εκλεισαν διακόπτες νοικοκυριά και εταιρείες

Πάνω από 11% η μείωση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας τον Ιούλιο, με πτώση και στη χρήση φυσικού αερίου

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Μπορεί η Ελλάδα να μην έχει επιβάλει υποχρεωτικά μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας όπως άλλες χώρες της Ευρώπης σε μια προσπάθεια να περιορίσουν τις επιπτώσεις από τις υψηλές τιμές, τα νοικοκυρά όμως και οι επιχειρήσεις της χώρας ξεκίνησαν να αυτορρυθμίζουν τις καταναλώσεις τους για να μειώσουν το κόστος. Τα επίσημα στοιχεία του ΑΔΜΗΕ δείχνουν «βουτιά» της κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος τον Ιούλιο, με τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις μέσης και χαμηλής τάσης να έχουν περιορίσει την κατανάλωση σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα πέρυσι κατά 11,45%.

Μείωση της τάξης του 5,51% εμφανίζει τον ίδιο μήνα και η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας των επιχειρήσεων υψηλής τάσης, έπειτα από αύξηση 8,39% τον Ιούνιο και 13,5% τον Μάιο συγκριτικά με τους αντίστοιχους μήνες του 2021, η οποία όμως, σύμφωνα με εκπροσώπους του κλάδου, αποδίδεται καθαρά στη μείωση της κατανάλωσης της ΛΑΡΚΟ κατά 50% τον Ιούλιο και

Κλειστά κλιματιστικά στα σπίτια και επιλογή νάφθα από τα διυλιστήρια, με στόχο τον περιορισμό του κόστους ενέργειας.

δεν αντανακλά κάποια αντίστοιχη τάση της εγχώριας ενεργοβόρου βιομηχανίας.

Η μείωση της κατανάλωσης των νοικοκυριών δεν φαίνεται να συνδέεται με τις καιρικές συνθήκες, αφού ο Ιούλιος φέτος ήταν μόλις κατά 1 με 2 βαθμούς δροσερότερος από τον περυσινό και άρα οι ανάγκες για χρήση των κλιματιστικών περίπου ίδιες.

Αυτό που προκύπτει είναι ότι τα νοικοκυριά επέλεξαν να μείνουν για κάποιες ώρες χωρίς κλιματισμό για να μειώσουν το κόστος ρεύματος, στοιχείο που δείχνει και την τάση που θα ακολουθήσουν και τον χειμώνα αντίστοιχα για το κόστος θέρμανσης. Οι καιρικές συνθήκες αποτελούν σημαντικό δείκτη για την πορεία της ζήτησης ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου όχι μόνο στην Ελλάδα, γι' αυτό και όλη η Ευρώπη προσδοκά σε έναν ήπιο χειμώνα, σύμμαχο στη διαχείριση του ζητήματος υψηλών τιμών και ενεργειακής επάρκειας. Πτωτική πορεία εμφανίζει από τον Απρίλιο και μετά και η εγχώρια κατανάλωση φυσικού αερίου, αποτέλεσμα κυρίως της μείωσης της κατανάλωσης των διυλιστηρίων που συγκαταλέγονται

Ο περιορισμός στον οδοφωτισμό και το κατέβασμα του διακόπτη στις 3 τα ξημερώματα σε όλα τα ιστορικά μνημεία, η ρύθμιση του θερμοστάτη στα συστήματα κλιματισμού και θέρμανσης, και η «έξυπνη» χρήση των ενεργοβόρων ηλεκτρικών συσκευών είναι μερικά από τα μέτρα.

στους μεγάλους καταναλωτές και υποκατέστησαν το ακριβό φυσικό αέριο με νάφθα και να μαζέψουν τα λειτουργικά κόστη τους. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΔΕΣΦΑ τον Ιούλιο, η εγχώρια κατανάλωση φυσικού αερίου μειώθηκε σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα πέρυσι κατά 12,8% και από τις 6.687.745.973 κιλοβατώρες περιορίστηκε στις 5.829.330.209. Η κατανάλωση των μικρών επιχειρήσεων και των νοικοκυριών εμφανίζει μικρή διαφοροποίηση προς τα πάνω τον Ιούλιο σε σχέση με τον περυσινό, σύμφωνα με τα στοιχεία των τριών ΕΔΑ (Εταιρείες Διανομής Αερίου). Στην ΕΔΑ Θεσσαλονίκης η κατανάλωση έφτασε τον Ιούλιο στις 128.000 MWh από 110.000 MWh τον περυσινό Ιούλιο, στην ΕΔΑ Αττικής στις 82.500 MWh από 83.500 MW και στη ΔΕΔΑ στις 218.000 MWh από 200.000 MWh τον Ιούλιο του 2021. Αντίθετα η κατανάλωση του ΔΕΣΦΑ, με τον οποίο συνδέονται απευθείας οι μετρητές της μεγάλης βιομηχανίας, μειώθηκε στις 347.000 MWh τον Ιούλιο από 900.00 MWh τον αντίστοιχο μήνα πέρυσι.

Για μείωση της κατανάλωσης ενέργειας τον Ιούλιο πάνω από 15% έκανε λόγο με δηλώσεις του ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Κώστας Σκρέκας, σημειώνοντας ωστόσο ότι «η εξοικονόμηση ενέργειας πρέπει να μπει στην καθημερινότητά μας, όπως στη Γερμανία και την Ιταλία». Με την τιμή του φυσικού αερίου να σπάει το ένα ρεκόρ μετά το άλλο, φθάνοντας στα 320 ευρώ/MWh, και τις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας να κινούνται πάνω από τα 700 ευρώ/MWh, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις ανακοινώνουν προγράμματα εξοικονόμησης.

Η Ελλάδα έχει προετοιμάσει το δικό της σχέδιο για τα δημόσια κτίρια, ενώ θα ξεκινήσει και καμπάνια εθελοντικής μείωσης για τους οικιακούς καταναλωτές.

Ο περιορισμός στον οδοφωτισμό και το κατέβασμα του διακόπτη στις 3 τα ξημερώματα σε όλα τα ιστορικά μνημεία, η ρύθμιση του θερμοστάτη στα συστήματα κλιματισμού και θέρμανσης, και η «έξυπνη» χρήση των ενεργοβόρων ηλεκτρικών συσκευών είναι μερικά από τα μέτρα.

Μέτρα για ένα δύσκολο χειμώνα

Η προοπτική ενός πολύ δύσκολου χειμώνα υποχρεώνει τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις να εκδώσουν σειρά συστάσεων και να λάβουν σειρά υποχρεωτικών μέτρων για την εξοικονόμηση ενέργειας, καθώς οι θερμοκρασίες πέφτουν και ο πόλεμος στην Ουκρανία συνεχίζεται. Δυστυχώς η εξοικονόμηση δεν οδηγεί καν σε περιβαλλοντικά οφέλη, καθώς η Ρωσία φαίνεται ότι καίει μεγάλες ποσότητες από το αέριο που προοριζόταν για την Ευρώπη.

Οι ευρωπαϊκές πόλεις θα είναι πολύ πιο σκοτεινές φέτος τον χειμώνα, με οδηγίες για σβήσιμο βιτρινών, φωτεινών επιγραφών, φωτισμών κτιρίων και διαφημίσεων, μέτρο που στη Γερμανία θα ισχύει μετά τις 10 το βράδυ.

Κάποια από τα μέτρα έχουν προσωρινό χαρακτήρα, όπως π.χ. το χαμήλωμα των θερμοστατών στους 19 βαθμούς (η Ιρλανδία διαφοροποιείται ορίζοντας τη θερμοκρασία στους 20 βαθμούς για τους χώρους διαβίωσης και στους 15-18 για τα υπνοδωμάτια). Υπάρχουν όμως και μέτρα που θα βοηθήσουν συνολικότερα στην εξοικονόμηση ενέργειας, καθώς κάποιες χώρες μετατρέπουν την ανάγκη σε ευκαιρία.

Σε αυτές συγκαταλέγεται η Σουηδία, που επιδοτεί την εγκατάσταση ακόμη καλύτερων μονώσεων στα κτίρια, με έμφαση στα μέρη που «πάσχουν», όπως οι σοφίτες και τα παλαιά κουφώματα.

Οι χώρες που τα τελευταία χρόνια επένδυσαν σε συστήματα μέσων μεταφοράς και στη χρήση ποδηλάτου έχουν περισσότερες δυνατότητες μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας στις μετακινήσεις, ώστε οι σπάνιοι ενεργειακοί πόροι να χρησιμοποιηθούν σε άλλους τομείς της οικονομίας.

«Επιχείρηση θερμοστάτης» στην Ευρώπη

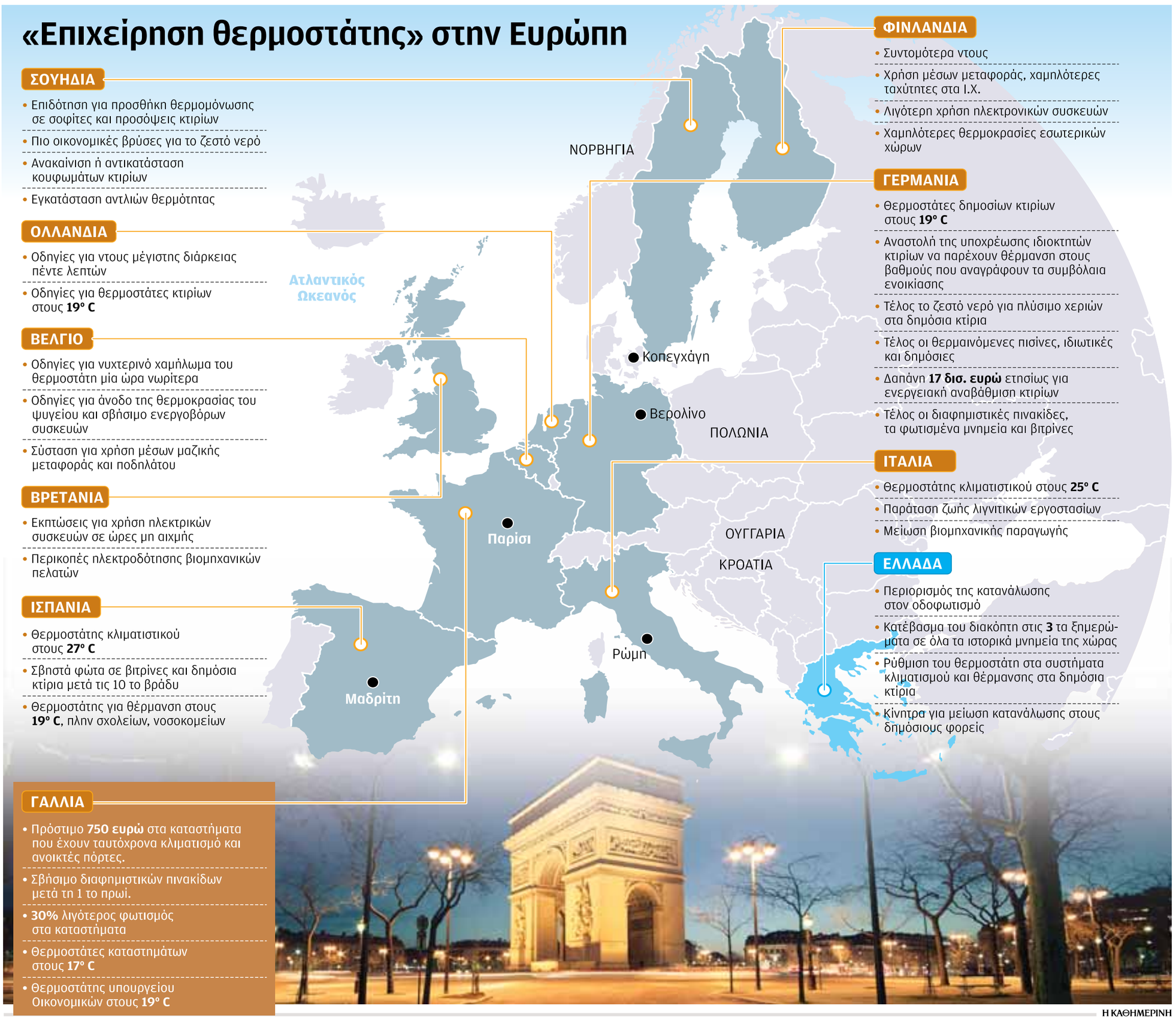

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

"Ευχαριστούμε
για την εμπιστοσύνη σας για πάνω από 25 χρόνια.
Ευγενική υπενθύμιση όπως τερματίσετε
την μεταξύ μας τραπεζική σχέση."

Μετά λύπης & χαιρετισμών,
RCB ~~Bank~~

RCB

Ολες οι συναλλαγές live με τη φορολογική διοίκηση

Σύμφωνα με τον σχεδιασμό από την 1η Ιανουαρίου της νέας χρονιάς διασυνδέονται 836.000 POS με τις ταμειακές μηχανές των επιχειρήσεων

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Στη διασύνδεση των ταμειακών μηχανών - φορολογικών μηχανισμών με τα 836.000 POS προχωράει η ΑΑΔΕ από τον Ιανουάριο του 2023. Σύμφωνα με τον σχεδιασμό, οι επιχειρήσεις έχουν υποχρέωση να έχουν διασυνδέσει τις ταμειακές μηχανές με τα POS τους από την 1.1.2023, ενώ όπως σημειώνουν από τη φορολογική διοίκηση, η υποχρέωση διασύνδεσης με τα POS ισχύει καθολικά στην επικράτεια για όλες τις επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν ταμειακές και φορολογικούς μηχανισμούς για την έκδοση παραστατικών λιανικής.

Παράλληλα, όλες οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν φορολογικούς μηχανισμούς θα πρέπει να διαβιβάζουν τα στοιχεία τους στην εφορία εντός της ημέρας. Η εξέλιξη αυτή θα δώσει τη δυνατότητα στη φορολογική διοίκηση να γνωρίζει σε πραγματικό χρόνο (live) το πότε πραγματοποιήθηκε μία συναλλαγή. Ουσιαστικά, αυτή τη στιγμή η εφορία έχει την πληροφορία για τις αποδείξεις που εκδίδονται μέσω φορολογικών μηχανισμών όταν η συναλλαγή γίνεται με μετρητά, αλλά δεν υπάρχει η πληροφορία για τις συναλλαγές που γίνονται με κάρτες. Ηδη πάντως οι κλάδοι που είναι πολύ ψηλά στη φοροδιαφυγή έχουν ξεκινήσει και αποστέλλουν τα στοιχεία των αποδείξεων στην ΑΑΔΕ. Συγκεκριμένα, στην παρούσα φάση οι επιχειρήσεις εστίασης οι οποίες διαθέτουν 110.000 ταμειακές στέλνουν στοιχεία αποδείξεων κάθε 3 ώρες, τα πρατήρια υγρών καυσίμων που διαθέτουν 13.500 ταμειακές κάθε 1 ώρα. Μάλιστα, τα πρατήρια καυσίμων στα στοιχεία που αποστέλλουν αναγράφεται η ποσότητα και το είδος καυσίμου, στοιχεία που διευκολύνουν το υπουργείο Οικονομικών να γνωρίζει τις καταναλώσεις καυσίμων και να σχεδιάζει την πολιτική του στη δύσκολη αυτή συγκυρία. Οι υπόλοιπες επιχειρήσεις στέλνουν τα στοιχεία ανά 24ωρο, με την έκδοση της ημερήσιας συγκεντρωτικής κίνησης (το γνωστό «Ζ»). Στόχος της ΑΑΔΕ, σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, είναι η διαβίβαση να γίνεται ανά 10 με 15 λεπτά. Σημειώνεται ότι στις επιχειρήσεις που μπαίνουν στο μικροσκόπιο των ελεγκτών η ΑΑΔΕ έχει τη δυνατότητα να μειώνει ακόμα περισσότερο τη συχνότητα διαβίβασης των αποδείξεων.

Οπως αναφέρει στην «Κ» ο διοικητής της ΑΑΔΕ Γ. Πιτσιλής: «Από κοινού με το υπουργείο Οικονομικών δημιουργούμε ένα νομοθετικό, κανονιστικό και, ταυτόχρονα, ένα ψηφιακό επιχειρησιακό περιβάλλον, που επιτρέπει τον έλεγχο των συναλλαγών σε πραγματικό χρόνο. Συμπληρώνοντας το έργο των ηλεκτρονικών βιβλίων, myDATA, η διασύνδεση ταμειακών μηχανών και POS είναι ένα ακόμη βήμα προστασίας των συνεπών επιχειρήσεων και διασφάλισης, ότι οι φόροι που καταβάλλουν οι πολίτες στις συναλλαγές τους πηγαίνουν εκεί που πρέπει και

Τέλος στα κόλπα φοροδιαφυγής με τις ηλεκτρονικές πληρωμές και τις «μαϊμού» ταμειακές.

που χρειάζεται». Σημειώνεται ότι σύντομα το οικονομικό επιτελείο και η ΑΑΔΕ θα καταθέσουν στη Βουλή νομοθετική διάταξη που θα προβλέπει πρόστιμα και κυρώσεις για όσους δεν διαβιβάζουν τα στοιχεία των αποδείξεων εντός του χρονικού πλαισίου που ισχύει για κάθε κλάδο. Οι νέες διαδικασίες αναμένεται να περιορίσουν σημαντικά τη φοροδιαφυγή που συντελείται, ενώ ταυτόχρονα θα γνωρίζει, σε σημαντικό βαθμό, τον ΦΠΑ που πρέπει να εισπράξει καθώς και τον τζίρο κάθε επιχείρησης. Μάλιστα, με τα νέα συστήματα που ενεργοποιούνται σε λίγους μήνες, η ΑΑΔΕ θα μπορεί να εξάγει στατιστικά στοιχεία που αφορούν τον τζίρο κάθε κλάδου της ελληνικής οικονομίας. Τα στοιχεία αυτά θα βοηθήσουν τις ελεγκτικές υπηρεσίες να σχεδιάσουν τους ελέγχους. Δηλαδή, στην περίπτωση που κάποια επιχείρηση δηλώνει εισοδήματα ή ο ΦΠΑ που αποδίδει είναι μικρότερος του μέσου όρου του κλάδου θα ελέγχεται για να διαπιστωθεί τυχόν φοροδιαφυγή.

Η διασύνδεση των ταμειακών μηχανών με τα POS από τις αρχές του 2023 εκτιμάται ότι θα περιορίσει τις δυνατότητες φοροδιαφυγής και τις απώλειες στον ΦΠΑ. Οι ελεγκτές έχουν διαπιστώσει ότι πολλές επιχειρήσεις στις συναλλαγές που έχουν με πελάτες τους με πιστωτικές ή χρεωστικές κάρτες δεν εκδίδουν την απόδειξη λιανικής. Ενώ δηλαδή το POS δέχεται τη συναλλαγή, ο καταστηματάρχης είτε δεν κόβει καθόλου απόδειξη είτε εκδίδει απόδειξη μικρότερης αξίας. Παράλληλα, με τη νέα διαδικασία μπαίνει τέλος στις «μαϊμού» ταμειακές μηχανές καθώς όλες θα διασυνδεθούν με τα POS.

Το υποχρεωτικό πρωτόκολλο επικοινωνίας μεταξύ ταμειακών και POS επιβάλλει την έκδοση της απόδειξης, όταν η πληρωμή γίνεται με χρήση καρτας. Το POS δεν θα μπορεί να κάνει «ελεύθερη» είσπραξη, αλλά θα πρέπει να λάβει εντολή από την ταμειακή, με βάση συγκεκριμένη απόδειξη. Ετσι αντιμετωπίζεται το φαινόμενο πλήρωμών σε POS χωρίς την έκδοση απόδειξης ή με δελτίο παραγγελίας, τονίζουν από την ΑΑΔΕ.

Η διαδικασία

Παρακάτω παρουσιάζουμε τα βήματα διεκπεραίωσης των πληρωμών με πλαστικό χρήμα από τις αρχές του έτους με τη διασύνδεση των φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών (ΦΗΜ) με τα τερματικά αποδοχής καρτών πληρωμών (EFT POS):

1. Η συναλλαγή ξεκινάει από τον φορολογικό ηλεκτρονικό μηχανισμό (ΦΗΜ), δηλαδή τις σύγχρονες ταμειακές μηχανές για τις συναλλαγές λιανικής. Ο χειριστής (υπάλληλος ή καταστηματάρχης) επιλέγει «πληρωμή με κάρτα» και ο ΦΗΜ στέλνει σχετικό αίτημα στο σύστημα πληρωμών με κάρτες EFT/POS.

2. Το σύστημα EFT/POS επιβεβαιώνει αυτόματα στον φορολογικό μηχανισμό τη λήψη του αιτήματος, θέτοντάς τον σε αναμονή του αποτελέσματος.

3. Το POS συνδέεται στον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών (τράπεζα ή αντίστοιχη υπηρεσία πληρωμών) και λαμβάνει πληροφορία αν υπήρξε (α) online έγκριση ή (β) offline έγκριση ή (γ) απόρριψη offline ή (δ) διακοπή της συναλλαγής.

4. Το σύστημα EFT/POS αποκρίνεται στον ΦΗΜ με το τελικό αποτέλεσμα: απόρριψη ή έγκριση. Ταυτόχρονα με την έγκριση, στέλνει και τα βασικά στοιχεία της συναλλαγής (όπως αριθμό συναλλαγής, κωδικό έγκρισης κ.λπ.) αλλά και δεδομένα για εκτύπωση της απόδειξης από τον ΦΗΜ, εφόσον αυτός το υποστηρίζει.

5. Ο φορολογικός μηχανισμός - ΦΗΜ επιβεβαιώνει τη λήψη του τελικού αποτελέσματος. Σε περίπτωση που η επιβεβαίωση αυτή, για οποιοδήποτε λόγο, δεν τεκμηριωθεί από το σύστημα EFT/POS, τότε το EFT/ POS δημιουργεί σχετική σήμανση για τη μη διεκπεραίωση της συναλλαγής από τον φορολογικό μηχανισμό.

Διασύνδεση ταμειακών με POS

- Από 1/1/23 διασύνδεση ταμειακών μηχανών με 836.000 POS
- Η διασύνδεση αφορά το σύνολο τη επικράτειας χωρίς εξαιρέσεις
- Θα είναι αδύνατη πλέον η πληρωμή με κάρτα χωρίς έκδοση απόδειξης

POS σε όλη την αγορά

- Επέκταση POS στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας
- Σήμερα υποχρέωση έχουν περισσότεροι από 110 επαγγελματικοί κλάδοι
- Εξαιρούνται προς το παρόν ταξί, περίπτερα, θέατρα, κινηματογράφοι κ.λπ.

Διαβίβαση αποδείξεων

- Διαβίβαση αποδείξεων ηλεκτρονικά στην ΑΑΔΕ σταδιακά σε πραγματικό χρόνο
- Ηδη οι επιχειρήσεις εστίασης που διαθέτουν 110.000 ταμειακές αποστέλλουν κάθε 3 ώρες
- Τα πρατήρια υγρών καυσίμων που διαθέτουν 13.500 ταμειακές κάθε 1 ώρα
- Οι υπόλοιπες επιχειρήσεις στέλνουν τα στοιχεία ανά 24ωρο
- Στόχος της ΑΑΔΕ η διαβίβαση να γίνεται ανά 10 με 15 λεπτά
- Στις επιχειρήσεις που ελέγχονται μειώνεται ο χρόνος διαβίβασης των αποδείξεων
- Πρόστιμα και ποινές σε όσους δεν διαβιβάζουν στοιχεία αποδείξεων στην ΑΑΔΕ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Επέκταση POS σε όλη την αγορά

Την επέκταση των POS στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας σχεδιάζει το οικονομικό επιτελείο. Στόχος, όπως σημειώνουν από το υπουργείο Οικονομικών, είναι ο περιορισμός της φοροδιαφυγής μέσω της αύξησης των ηλεκτρονικών συναλλαγών και η δημιουργία κουλτούρας πληρωμών αντίστοιχης με αυτή στις χώρες της Ε.Ε., όπου σε πολύ μεγάλο ποσοστό οι πολίτες χρησιμοποιούν κάρτες για το σύνολο σχεδόν των συναλλαγών τους.

Και η αλήθεια είναι ότι τη στιγμή που η κυβέρνηση παρέχει κίνητρα στους πολίτες προκειμένου να πληρώνουν με κάρτα, για παράδειγμα τα περισσότερα ταξί δεν διαθέτουν POS καθώς δεν είναι υποχρεωτικό. Στο πλαίσιο αυτό, θα επανεξετασθούν όλοι οι κλάδοι που είναι εκτός του συστήματος POS και θα εκδοθούν οι σχετικές αποφάσεις επέκτασης του μέτρου της υποχρεωτικότητας. Στη σχετική λίστα με όσους είναι ενταγμένοι στα POS περιλαμβάνονται περισσότερες από 110 επαγγελματικές

Στοιχεία για επιχειρήσεις που φοροδιαφεύγουν αντλούν οι εφοριακοί από τις ηλεκτρονικές πλατφόρμες.

δραστηριότητες, ενώ με την υποχρεωτική εγκατάσταση POS θα συμπεριληφθεί το σύνολο των δραστηριοτήτων. Σήμερα δεν έχουν υποχρέωση POS τα θέατρα, οι κινηματογράφοι, τα ταξί, τα περίπτερα και διάφορες άλλες κατηγορίες ελεύθερων επαγγελματιών.

Οι συμφωνίες με ηλεκτρονικές πλατφόρμες αλλά και τα στοιχεία που θα αντλεί η φορολογική διοίκηση από τους κλάδους της οικονομίας αναμένεται να οδηγήσουν και στον περιορισμό της φοροδιαφυγής και των συναλλαγών χωρίς απόδειξη. Ηδη το προηγούμενο διάστημα η ΑΑΔΕ εντόπισε, με τη βοήθεια των στοιχείων που αποστέλλουν οι πλατφόρμες delivery στην ΑΑΔΕ, επιχειρήσεις εστίασης που απέκρυψαν εισοδήματα ύψους 5,2 εκατ. ευρώ και κατ' επέκταση του ΦΠΑ. Παράλληλα, έχουν εντοπισθεί επιχειρήσεις στον χώρο του τουρισμού που δεν δήλωσαν τα εισοδήματα από βραχυχρόνιες μισθώσεις. Πρόκειται για περιπτώσεις κατά τις οποίες οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις δεν εξέδωσαν αποδείξεις για περισσότερα από 500 πακέτα διαμονής τα οποία είχαν κλειστεί μέσω των γνωστών πλατφορμών βραχυχρόνιας μίσθωσης. Οι ελεγκτές της ΑΑΔΕ, χρησιμοποιώντας ειδικό λογισμικό, εντόπισαν τις ύποπτες επιχειρήσεις και διασταύρωσαν τις κρατήσεις από τις πλατφόρμες με τις αποδείξεις που εξέδωσαν, επιβάλλοντας και πρόστιμα που προβλέπει η νομοθεσία. Επίσης, σε όσες περιπτώσεις επιχειρήσεων εμφανίζεται σημαντική μείωση των εσόδων και συγκεκριμένα κάτω από τον μέσο όρο του κλάδου, η ΑΑΔΕ θα ενεργοποιεί τον ελεγκτικό μηχανισμό διενεργώντας ελέγχους σε βάθος πενταετίας.

Μήνυμα από οίκους στην Αθήνα για δημοσιονομική πειθαρχία

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Σε διαρκή εποπτεία από τους οίκους αξιολόγησης και τις αγορές θα βρίσκεται η Ελλάδα το επόμενο διάστημα, καθώς η ενεργειακή κρίση είναι πιθανό να επεκταθεί και το 2023, πιέζοντας τα δημοσιονομικά σε μια εκλογική χρονιά κατά την οποία η κυβέρνηση έχει στοχεύσει στην επιστροφή στα πρωτογενή πλεονάσματα και την ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας.

Κριτής οι αγορές

Επειτα από την έξοδο από την ενισχυμένη εποπτεία, ο πραγματικός κριτής της ελληνικής οικονομίας είναι οι αγορές. Καθώς η επίτευξη επενδυτικής βαθμίδας το 2023 αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους της κυβέρνησης, ο οποίος βέβαια δεν είναι εφικτός πριν από τις εκλογές, οι αγορές και οι οίκοι αξιολόγησης παρακολουθούν στενά τις κινήσεις της ελληνικής κυβέρνησης, ειδικά σε μια περίοδο όπου υπάρχει σχετική δημοσιονομική ελευθερία λόγω της αναστολής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Η εμβάθυνση της ενεργειακής κρίσης έχει οδηγήσει σε νέα μέτρα στήριξης τα οποία αρχικά δεν είχαν προϋπολογισθεί και που προς το παρόν «καλύπτονται» από την υπεραπόδοση των εσόδων, ωστόσο –με το τέλος της κρίσης να μη διαφαίνεται στον ορίζοντα– είναι δύσκολο να εκτιμηθεί πόση περαιτέρω στήριξη θα χρειαστεί, ειδικά το 2023.

«Οι δημοσιονομικές επιδόσεις είναι βασικό στοιχείο στην ανάλυσή μας για την πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας στο πλαίσιο μιας πιθανής επόμενης αναβάθμισης», όπως σημειώνει

«Η δημοσιονομική ισορροπία είναι κρίσιμη στις αξιολογήσεις, ενώ ο εκτροχιασμός του προϋπολογισμού θα φέρει υποβάθμιση».

στην «Κ» ο Μάρκο Μρσνικ, ανώτερος διευθυντής της S&P για την Ευρώπη και επικεφαλής αναλυτής για την Ελλάδα. «Θα μπορούσαμε να αναβαθμίσουμε περαιτέρω την Ελλάδα εάν συνεχιστούν οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις παράλληλα με ισχυρότερες από τις αναμενόμενες οικονομικές και δημοσιονομικές επιδόσεις», όπως προσθέτει, επισημαίνοντας πως «στην S&P προβλέπουμε πως το έλλειμμα του προϋπολογισμού θα φτάσει το 4,2% του ΑΕΠ φέτος και το 2,2% το 2023». Ο οίκος παράλληλα προειδοποιεί πως ο εκτροχιασμός του προϋπολογισμού αποτελεί έναν από τους παράγοντες που θα οδηγήσουν σε υποβάθμιση, κάτι που θα καθυστερήσει την επιστροφή στην επενδυτική βαθμίδα.

Η πολύ ισχυρή πορεία της ανάπτυξης και του τουρισμού, καθώς και η υπεραπόδοση των εσόδων και η άνοδος του πληθωρισμού έχουν λειτουργήσει ως ασπίδες για τα δημοσιονομικά της Ελλάδας, παρέχοντας χώρο για τα μέτρα στήριξης για την ενέργεια το 2022. Ωστόσο η στήριξη αυτή έχει όρια και ακόμη δεν έχει προϋπολογιστεί κάποιο πακέτο για το 2023 όπου και η κυβέρνηση έχει θέσει στόχο πρωτογενές πλεόνασμα 1% του ΑΕΠ, έπειτα από πρωτογενές έλλειμμα 2% φέτος.

«Θα μπορούσαμε να αναβαθμίσουμε περαιτέρω την Ελλάδα εάν συνεχιστούν οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις παράλληλα με ισχυρότερες από τις αναμενόμενες οικονομικές και δημοσιονομικές επιδόσεις», σημειώνει στην «Κ» ο Μάρκο Μρσνικ, ανώτερος διευθυντής της S&P για την Ευρώπη και επικεφαλής αναλυτής για την Ελλάδα.

Οπως μάλιστα προειδοποιούν οικονομολόγοι, υπάρχει κίνδυνος αναβολής της επιστροφής στην επενδυτική βαθμίδα για το 2024. Οπως σημειώνει στην «Κ» ο Ρικάρντο Αμάρο, οικονομολόγος της Oxford Economics, φαίνεται ότι η ενεργειακή κρίση θα παραμείνει οξεία προς τον χειμώνα και πιθανόν να επιδεινωθεί, επομένως περαιτέρω μέτρα στήριξης πιθανότατα είναι δικαιολογημένα, αλλά δεδομένων των δημοσιονομικών περιορισμών της Ελλάδας, η πολύ στοχευμένη (και όχι γενική) στήριξη είναι η πιο σωστή πολιτική. «Ωστόσο», όπως προειδοποιεί ο κ. Αμάρο, «τα μέτρα στήριξης και η επιδείνωση των οικονομικών προοπτικών σημαίνουν ότι οι δημοσιονομικές επιδόσεις είναι πιθανό να "χτυπηθούν" το 2023». Και όπως υπογραμμίζει, «αυτά δεν είναι ευπρόσδεκτα νέα για τους οίκους αξιολόγησης, οι οποίοι θα συνεχίσουν να δίνουν σημαντικό βάρος στη μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή τροχιά και τα δημοσιονομικά σχέδια της Ελλάδας, και συγκεκριμένα στο αν η δέσμευση για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και για δημοσιονομική σύνεση παραμένει ανέπαφη μετά τις επερχόμενες εκλογές». Οπως προσθέτει, «οι πρόσφατες εξελίξεις απαιτούν κάποια προσοχή σε ό,τι αφορά την επίτευξη του στόχου της επενδυτικής βαθμίδας και ο κίνδυνος καθυστέρησης αυτού του οροσήμου για το 2024 σίγουρα αυξάνεται».

Οπως σημειώνει στην «Κ» ο Ντένις Σεν, διευθυντής της Scope Ratings και επικεφαλής αναλυτής για την Ελλάδα, ο δείκτης ελληνικού χρέους αναμένεται να κινηθεί σε μια ταχύτερη από την αναμενόμενη πτωτική πορεία, από το υψηλό του 206,3% του ΑΕΠ το 2020 στο 171,3% έως το τέλος του 2022, πριν ενδεχομένως να μετριαστεί περαιτέρω στο 146,5% έως το 2027. Σε αυτή τη βάση, ακόμη και με την κλίμακα των μέτρων που εξαγγέλλονται και διατίθενται από την κυβέρνηση για την παρούσα ενεργειακή κρίση, ο οίκος θεωρεί ότι η Ελλάδα διατηρεί ένα «μαξιλάρι» όσον αφορά τον διαθέσιμο δημοσιονομικό χώρο, πριν ξεκινήσουν οι ανησυχίες για ουσιαστική δημοσιονομική διολίσθηση.

Η χρήση των πόρων

Η Scope αναμένει ότι το 2022 το πρωτογενές έλλειμμα της Ελλάδας θα κλείσει στο 0,75% του ΑΕΠ –εντός στόχου 2%– πριν επιστρέψει σε ισοσκελισμένο πρωτογενή λογαριασμό έως το έτος 2023. Επομένως, είναι δυνατή περαιτέρω οικονομική στήριξη λόγω της απουσίας της δυναμικής που εκτροχιάζει τη δημοσιονομική εξυγίανση και την εποικοδομητική τροχιά αξιολόγησης της Ελλάδας. «Ωστόσο, αν και η Ελλάδα έχει δημοσιονομικό χώρο, παρακολουθούμε στενά τη δημοσιονομική της θέση μετά και την έξοδο από την ενισχυμένη εποπτεία και αυτοί οι πόροι του προϋπολογισμού δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται άσκοπα ώστε να αποφευχθεί η αλλαγή των προσδοκιών για συνετή δημοσιονομική πολιτική στο μέλλον», προειδοποιεί ο Σεν.

Οι επιδοτήσεις

Προς το παρόν, οι αγορές δεν έχουν δείξει κάποια ανησυχία σχετικά με τον κίνδυνο εκτροχιασμού της δημοσιονομικής πορείας της χώρας, ενώ στην εξίσωση της Ελλάδας έχει προστεθεί και η αύξηση του πολιτικού κινδύνου λόγω της υπόθεσης των τηλεφωνικών παρακολουθήσεων. Μπορεί οι δύο (S&P και DBRS) από τους τέσσερις οίκους να βαθμολογούν την Ελλάδα ένα σκαλοπάτι μακριά από την επενδυτική βαθμίδα, ωστόσο η κρίσιμη αυτή απόσταση θα χρειαστεί μήνες δημοσιονομικών εξετάσεων για την Ελλάδα προτού καλυφθεί. Αν και η στήριξη που έχει προσφέρει η ελληνική κυβέρνηση μέχρι τώρα ήταν σίγουρα δαπανηρή, πρέπει να αξιολογηθεί λαμβάνοντας υπόψη δύο πτυχές. Πρώτον, η απουσία οποιασδήποτε στήριξης θα είχε ως αποτέλεσμα ασθενέστερες οικονομικές επιδόσεις, οι οποίες από μόνες τους θα μείωναν και τις δημοσιονομικές επιδόσεις. Επιπλέον, ενώ οι δημόσιες δαπάνες έχουν αυξηθεί, ο υψηλότερος πληθωρισμός παρέχει μια προσωρινή ώθηση σε ορισμένες ροές εσόδων – π.χ. τα έσοδα από τον ΦΠΑ αυξήθηκαν λόγω των υψηλότερων τιμών.

wiz-guide.com

wiz BookOnline

Τραπέζι στο αγαπημένο σου
ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ με ενα ΚΛΙΚ

wizguide
LiveBetter

Σχέδια για επενδύσεις στην Ελλάδα από τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα

Στο επίκεντρο ενέργεια, ΑΠΕ, υποδομές, τουρισμός, ακίνητα και τεχνολογία

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Δεκάδες projects, τα μεγαλύτερα στην ενέργεια αλλά όχι μόνο, συζητούνται μεταξύ της ελληνικής πλευράς και των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (ΗΑΕ) ήδη από καιρό, με τη συνάντηση όμως την Πέμπτη του ηγέτη τους σεΐχη Μοχάμεντ Μπιν Ζαγιέντ αλ Ναχιάν με τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη να προσδίδει νέο μομέντουμ στην εξέλιξή τους, σύμφωνα με κορυφαίες διπλωματικές πηγές. Εξάλλου, τα ΗΑΕ θα είναι η τιμώμενη χώρα στη Διεθνή Εκθεση Θεσσαλονίκης. Η ωρίμανση της προσέγγισης των δύο χωρών έρχεται λιγότερο από ένα χρόνο μετά την υπογραφή της «Κοινής Διακήρυξης για τη δημιουργία Ευρείας Στρατηγικής Εταιρικής Σχέσης Ελλάδος - ΗΑΕ» και της «Συμφωνίας Συνεργασίας σε Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Αμυνας» τον Νοέμβριο του 2021.

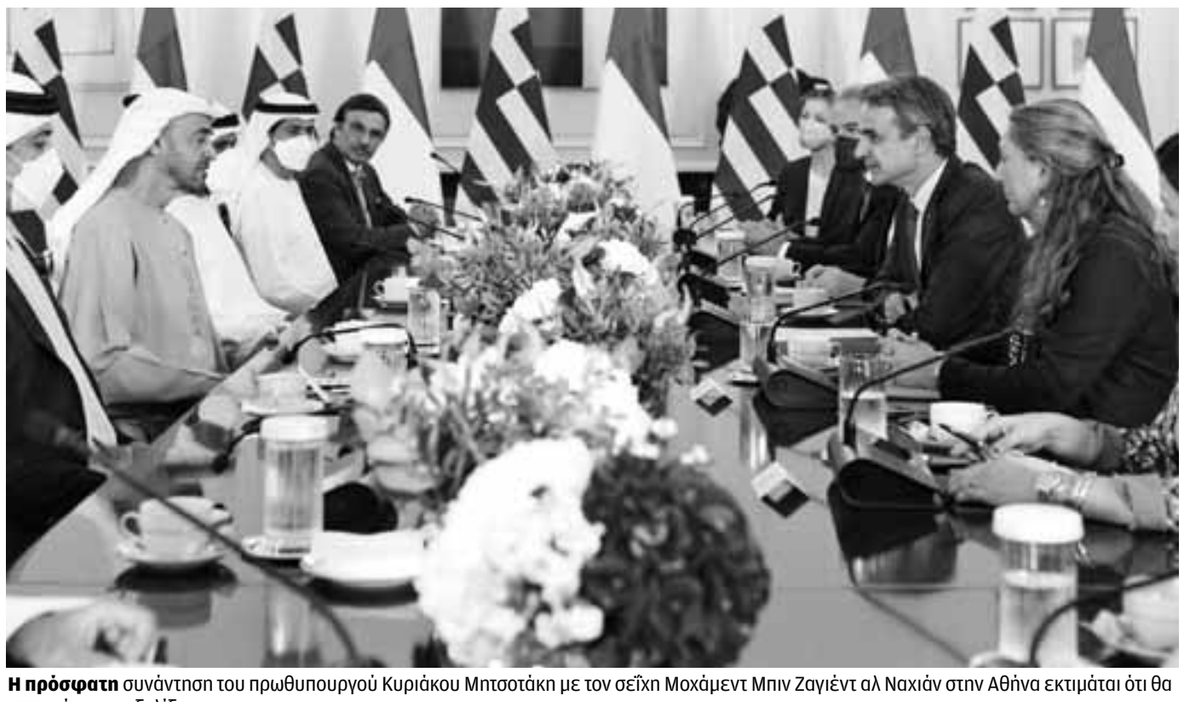

Η πρόσφατη συνάντηση του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη με τον σεΐχη Μοχάμεντ Μπιν Ζαγιέντ αλ Ναχιάν στην Αθήνα εκτιμάται ότι θα επιταχύνει τις εξελίξεις.

Οι συζητήσεις που πραγματοποιούνται μεταξύ των δύο πλευρών έχουν ξεκινήσει εδώ και αρκετό καιρό.

Κλάδοι προτεραιότητας για την ελληνική πλευρά αποτελούν η ενέργεια, οι ΑΠΕ, ο τουρισμός, η υψηλή τεχνολογία, οι υποδομές, η αγορά ακινήτων, αλλά και η τόνωση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας. Σύμφωνα με κορυφαίες διπλωματικές πηγές, η Abu Dhabi Developmental Holding Company (ADQ), η οποία στο παρελθόν είχε εξετάσει πιθανή επένδυση στην Pharmathen (η οποία δεν προχώρησε) ενώ ενδιαφέρθηκε και για απόκτηση μετοχικού μεριδίου στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών αλλά δεν περιελήφθη τελικά στα προκριθέντα σχήματα στον σχετικό διαγωνισμό, αξιολογεί τώρα επενδύσεις σε ελληνικές φαρμακοβιομηχανίες, λιμάνια (όπως του Ηρακλείου) και logistics, αεροδρόμια και αυτοκινητοδρόμους. Επίσης, η ADQ βρίσκεται σε απευθείας επαφή με το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Γ.Γ. Ενέργειας και Ορυκτών Πόρων), προκειμένου να αξιολογήσει πιθανές σχετικές επενδύσεις. Ακόμα από τον Μάιο του 2022, έχει υπογράψει Στρατηγική Συμφωνία Επενδυτικής Συνεργασίας με την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα και την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων (HDBI) για την πραγματοποίηση επενδύσεων 4 δισ. ευρώ στην Ελλάδα. Η εν λόγω συνεργασία αναμένεται να αρχίσει να παράγει έργο από τον Σεπτέμβριο, ενώ προετοιμάζεται η υπογραφή ενός Master Investment Initiative Framework, που θα δημιουργήσει ένα Joint Venture Fund. Επιπλέον, έχει ζητήσει από την Enterprise Greece προτάσεις για επενδύσεις.

Από την πλευρά της η ADNOC, η Εθνική Εταιρεία Πετρελαίου του Αμπου Ντάμπι και η Motor Oil υπέγραψαν νωρίτερα φέτος στρατηγική συμφωνία-πλαίσιο για τη διερεύνηση ευκαιριών αναφορικά με την προμήθεια LNG στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένης της μελλοντικής υπεράκτιας εγκατάστασης αποθήκευσης LNG και της μονάδας FSRU της Dioriga Gas και του τερματικού σταθμού φυσικού αερίου Dioriga.

Εξίσου σημαντικό επενδυτικό κεφάλαιο είναι και η MASDAR. Τον Δεκέμβριο του 2019, υπεγράφη Μνημόνιο Κατανόησης μεταξύ της ΔΕΗ Ανανεώσιμες Α.Ε. και της εμιρατινο-φινλανδικής κοινοπραξίας Masdar Taaleri Generation Doo - MTG για την ανάπτυξη έργων πράσινης ενέργειας τουλάχιστον 300 MW (αιολικά και φωτοβολταϊκά έργα). Σε εφαρμογή αυτού του Μνημονίου, τον Μάιο 2021, υπεγράφη συμφωνία με κοινοπραξία ελληνικών επιχειρηματικών ομίλων (Κωνσταντακόπουλου - Kyoto και Βασιλάκη - Autohellas) για δημιουργία μονάδας ηλιακής ενέργειας στη Βοιωτία, ισχύος 65 MW. Η Masdar εξετάζει, επίσης, το ενδεχόμενο να αναπτύξει ΑΠΕ σε ελληνικά νησιά, καθώς και υπεράκτια αιολικά πάρκα σε συνεργασία με τη Motor Oil. Ενδιαφέρεται ακόμη, σύμφωνα πάντα με τις ίδιες πηγές, για παραγωγή πράσινου υδρογόνου, μονάδες αφαλάτωσης που θα τροφοδοτούνται από ΑΠΕ, αποθήκευση ενέργειας και συμμετοχή σε προγράμματα σε περιοχές απολιγνιτοποίησης.

Η Mubadala, γνωστή στην Ελλάδα παλαιότερα για τις επενδύσεις της στις ιχθυοκαλλιέργειες (Andromeda, Νηρέας και Σελόντα), πρόσφατα προχώρησε σε συνεργασία με την ΤΕΜΕΣ του ομίλου Κωνσταντακόπουλου, μέσω της θυγατρικής της Eagle Hills, στον τομέα του hospitality management (τον Ιούλιο 2020, αποφασίσθηκε κοινή επένδυση ύψους 500 εκατ. ευρώ για την κατασκευή συγκροτήματος ξενοδοχειακών μονάδων, υπηρεσιών golf, κατοικιών στη Μεσσηνία, έκτασης 1.800 στρεμμάτων).

Φέτος τον Μάιο ανανεώθηκε μνημόνιο συνεργασίας (του 2018) με την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων για πραγματοποίηση κοινών επενδύσεων (συμμετοχή 400 εκατ. / 200 εκατ. δολ.) σε startup και καινοτόμες ΜΜΕ μέσω funds, όπως τα Venture Friends και Diorama. Τώρα αξιολογεί, σύμφωνα με ελληνικές διπλωματικές πηγές, επενδύσεις στην ακτοπλοΐα και στις κλινικές «Ρέα», Ευρωκλινική, «Ερρίκος Ντυνάν», αλλά και συμμετοχή στο επενδυτικό ταμείο «Φαιστός», όπως και στο λιμάνι του Αστακού της Αιτωλοακαρνανίας με στόχο τη δημιουργία συγκροτήματος με πολυτελείς κατοικίες και μαρίνα για mega yachts.

Τα ώριμα projects και αυτά που έχουν αρχίσει να υλοποιούνται

Υπάρχει όμως και μια σειρά επενδύσεων που έχουν ωριμάσει ή βρίσκονται σε διαδικασία ωρίμανσης. Μια τέτοια είναι το PSR Eagle Resort, που αφορά την ανάπτυξη σύνθετου τουριστικού συγκροτήματος και κατοικιών, προϋπολογισμού 191 εκατ. ευρώ, στην Κάρυστο. Υπενθυμίζεται επίσης πως η Abu Dhabi Al Dahra Agriculture (θυγατρική της ADQ) έχει εδώ και καιρό εξαγοράσει το 20% της «Μύλοι Λούλης». Η Kerzner (One & Only) στην οποία συμμετέχει το κρατικό επενδυτικό ταμείο Dubai Investment Corporation ολοκληρώνει σε συνεργασία με την Dolphin Capital Investors την κατασκευή του θερέτρου και των παραθεριστικών κατοικιών One & Only Kea Island σε μια επένδυση 150 εκατ. ευρώ, ενώ έχει αναλάβει και τη διαχείριση των Αστεριών Γλυφάδας (One & Only Aesthesis).

Η πλέον γνωστή στην Ελλάδα όμως εταιρεία από τα Εμιράτα είναι ίσως η AGC, από τη συμμετοχή της στο σχήμα που έχει εξαγοράσει τον Αστέρα Βουλιαγμένης. Τώρα προωθεί το The Mykonos Project που αφορά την ανάπτυξη ξενοδοχειακής μονάδας προϋπολογισμού 51 εκατ. ευρώ, στο Καλό Λιβάδι στη Μύκονο. Αλλά και η ομοεθνής της Monterock International δραστηριοποιείται επίσης στη Μύκονο στον κλάδο της εστίασης (Coya, Nammos, Nusr-Et) και στον ξενοδοχειακό (N Hotel - Kenshō Psarou) και στη Σαντορίνη στον κλάδο εστίασης (Nobu). Επίσης, αναπτύσσει τα ξενοδοχειακά συγκροτήματα One & Only και Aman στον Καλαφάτη και στον Καραμπέτη της Μυκόνου αντίστοιχα. Η εν λόγω επένδυση εκτιμάται ότι ξεπερνάει τα 200 εκατ. Πρέπει ακόμα να αναφερθεί πως το Switz Group, που εδρεύει μεν στα Εμιράτα αλλά ανήκει σε ινδικά συμφέροντα, έχει ήδη εξαγοράσει μια σειρά από ελληνικές εταιρείες: Κρητών Αρτος, Olympic Foods, Artizan - CSM Hellas Bakery Solution, Κουλουράδες, Σαμούρη.

Στο ρόστερ των ομίλων και των επενδυτικών κεφαλαίων από τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, που βρίσκονται σε συζητήσεις είτε με την ελληνική κυβέρνηση είτε με φορείς επενδύσεων στην Ελλάδα, είτε με Ελληνες επιχειρηματίες, περιλαμβάνονται ακόμα το Khalifa Fund,

Επιχειρηματίες από τα Εμιράτα έχουν ήδη προχωρήσει σε εξαγορά σημαντικού αριθμού ελληνικών επιχειρήσεων.

η Elite Agro, η P&O Marinas αλλά και ιδιώτες από τα Εμιράτα κατά μόνας, όπως ο σεΐχης Tahnoun bin Zayed Al Nahyan (φέρεται να ενδιαφέρεται να επενδύσει στον ενεργειακό κλάδο στον Μελίτη στη Φλώρινα και στη διαχείριση τουριστικών λιμένων). Επίσης, ο ίδιος έχει πραγματοποιήσει μέσω επενδυτικών οχημάτων που ελέγχει επενδύσεις σε ακίνητα (5ώροφο κτίριο στην Διονυσίου Αρεοπαγίτου στου Μακρυγιάννη και στο ξενοδοχείο Ermioni Club σε Πόρτο Χέλι). Ιδιωτικά δραστηριοποιείται επενδυτικά σε εκτάσεις ελαιοκαλλιεργειών σε Πελοπόννησο, Κρήτη, Στερεά Ελλάδα, καθώς και μονάδας τυποποίησης ελαιολάδου.

Η Kerzner ολοκληρώνει σε συνεργασία με την Dolphin Capital Investors την κατασκευή του θερέτρου και των παραθεριστικών κατοικιών One & Only Kea Island.

Μαγνήτης για επενδυτικά κεφάλαια οι εταιρείες ανάπτυξης

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Κεφάλαια ύψους 350 εκατ. ευρώ άντλησαν από θεσμικούς και ιδιώτες επενδυτές εταιρείες του τομέα της ανάπτυξης ακινήτων, όπως η Dimand Real Estate και η Lamda Development, αλλά και η Μπλε Κέδρος ΑΕΕΑΠ. Μάλιστα, οι προσφορές που συγκέντρωσαν ήταν πολλαπλάσιες, δείγμα της επενδυτικής ζήτησης που επιβεβαίωσε τη ρήση ότι «σε περιόδους κρίσης και οικονομικής ύφεσης, τα ακίνητα αποτελούν καταφύγιο». Την ίδια στιγμή όμως, η εξέλιξη αυτή συνιστά και ένα σημαντικό «μήνυμα» προς τις διοικήσεις των εταιρειών του κλάδου, που δρομολογούν εισαγωγές ή εκδόσεις ομολόγων τους επόμενους μήνες, ότι μπορούν να «ποντάρουν» στην επενδυτική κοινότητα όχι μόνο για την ευόδωση των επενδυτικών τους σχεδίων, αλλά και για την προστασία απέναντι στον επερχόμενο κύκλο ανόδου των επιτοκίων.

Για παράδειγμα, η δημόσια προσφορά για την εισαγωγή των μετοχών της Dimand Real Estate αποτέλεσε την πρώτη του είδους (και σε κλίμακα) από εκείνη της «Ανεμος» (θυγατρικής στις ΑΠΕ του ομίλου Ελλάκτωρ), το 2014, και κατόρθωσε να συγκεντρώσει προσφορές συνολικού ύψους 133 εκατ. ευρώ, υπερκαλύπτοντας την προσφορά κατά 1,4 φορές. Μάλιστα, το συνολικό ύψος των προσφορών ήταν ακόμα υψηλότερο (ξεπέρασε τα 150 εκατ. ευρώ), αλλά τεχνικές δυσκολίες (αφορούσαν προσφορές που είχαν γίνει σε τράπεζες του εξωτερικού) δεν επέτρεψαν τη συγκέντρωση μεγαλύτερου ποσού. Το «στόρι» της Dimand έπεισε και με το παραπάνω τους επενδυτές, καθώς η εταιρεία διαθέτει ένα ευρύ επενδυτικό πρόγραμμα για την ανάπτυξη 15 έργων ακίνητης περιουσίας ύψους 500 εκατ. ευρώ και εξασφαλισμένο αντικείμενο τουλάχιστον μέχρι το τέλος του 2025. Είναι χαρακτηριστικό ότι μεταξύ των επενδυτών στην Dimand ήταν και το family office της κ. Μαριάννας Λάτση, που τοποθέτησε συνολικά 15 εκατ. ευρώ. Αντίστοιχα, η Lamda Development εξασφάλισε 230 εκατ. ευρώ μέσω νέας ομολογιακής έκδοσης (η προηγούμενη είχε γίνει το 2020), με «πράσινα» χαρακτηριστικά, με το επιτόκιο να διαμορφώνεται σε 4,75% που ήταν το χαμηλότερο του εύρους, καθώς η έκδοση υπερκαλύφθηκε κατά 3,12 φορές, συγκεντρώνοντας προσφορές συνολικού ύψους 718,5 εκατ. ευρώ. Η Lamda θα αξιοποιήσει τα κεφάλαια αυτά για την είσοδο στον κλάδο των ΑΠΕ, επιθυμώντας να εξασφαλίσει ενεργειακή επάρκεια (και σε χαμηλό κόστος) για τα ακίνητα του χαρτοφυλακίου της στο μέλλον και ασφαλώς και για τις κτιριακές υποδομές που θα δημιουργηθούν στο Ελληνικό.

Το τελευταίο διάστημα, εν μέσω έντονης αβεβαιότητας στην αγορά, τρεις εταιρείες ακίνητης περιουσίας κατάφεραν να αντλήσουν 350 εκατ. ευρώ.

Το φθινόπωρο θα πρέπει να αναμένεται η εισαγωγή των μετοχών της Noval Property ΑΕΕΑΠ, θυγατρικής του ομίλου Βιοχάλκο, ενώ προετοιμασίες για την είσοδό της στο Χ.Α. πραγματοποιεί και η Trade Estates ΑΕΕΑΠ, του ομίλου Φουρλή.

Παράλληλα, η εταιρεία θα επενδύσει κεφάλαια της τάξεως των 85-110 εκατ. ευρώ (από τα έσοδα του ομολόγου) για την ενεργειακή αναβάθμιση των υφιστάμενων ακινήτων της, ιδίως των εμπορικών κέντρων.

Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2023, η Lamda Development θα απευθυνθεί ξανά στο επενδυτικό κοινό, αυτή τη φορά στο πλαίσιο της δημόσιας εγγραφής των μετοχών της θυγατρικής Lamda Malls, της οποίας ελέγχει πλέον το 100%, καθώς πρόσφατα ολοκληρώθηκε η εξαγορά ποσοστού 31,7% (ανήκε στη Varde Partners), αντί 109 εκατ. ευρώ. Η Lamda Malls θα συγκεντρώσει το σύνολο των εμπορικών κέντρων του ομίλου, συμπεριλαμβανομένων κι εκείνων στο Ελληνικό, με αποτέλεσμα η μελλοντική της αξίας να εκτιμάται ότι θα προσεγγίσει ή και θα ξεπεράσει το 1,5 δισ. ευρώ, χωρίς να αποκλείεται στο μεσοδιάστημα να αποκτηθούν κι άλλα εμπορικά ακίνητα, που θα εμπλουτίσουν το χαρτοφυλάκιο της εταιρείας.

Το φθινόπωρο θα πρέπει να αναμένεται η εισαγωγή των μετοχών της Noval Property ΑΕΕΑΠ, θυγατρικής του ομίλου Βιοχάλκο, η οποία υλοποιεί ένα ευρύ επενδυτικό πρόγραμμα ύψους άνω των 300 εκατ. ευρώ με την ανάπτυξη εμβληματικών ακινήτων σε όλο το φάσμα της αγοράς, από ξενοδοχεία και γραφεία μέχρι logistics και ασφαλώς το Πάρκο Πολιτισμού που φιλοδοξεί να αναπτύξει στις πρώην εγκαταστάσεις του ομίλου στην οδό Πειραιώς.

Προετοιμασίες για την είσοδό της στο Χ.Α. πραγματοποιεί και η Trade Estates ΑΕΕΑΠ του ομίλου Φουρλή, μετά την πρόσφατη στρατηγική συνεργασία με τον όμιλο Autohellas του ομίλου Σφακιανάκη. Το πλάνο προβλέπει τη διάθεση ενός ποσοστού της τάξεως του 25%-30% στο επενδυτικό κοινό, ενώ αν υπολογιστεί και το 12% που αναμένεται να αποκτήσει σταδιακά η Autohellas, το ποσοστό του ομίλου Φουρλή εκτιμάται ότι θα υποχωρήσει πλησίον του 50%. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να αποκλείεται η συμμετοχή ενός ακόμα στρατηγικού επενδυτή, καθώς η δηλωμένη πρόθεση της διοίκησης είναι το ποσοστό του ομίλου Φουρλή στην Trade Estates να υποχωρήσει κάτω από το 50%.

Εφιάλτης ο φετινός λογαριασμός θέρμανσης

Εως 6 δισ. ευρώ πρέπει να πληρώσουν τα νοικοκυριά για να βγάλουν τον χειμώνα

ΤΟΥ ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Ο εφιάλτης είναι εδώ: τα νοικοκυριά να χρειαστεί να πληρώσουν 5-6 δισ. ευρώ για να αγοράσουν τις ίδιες ποσότητες φυσικού αερίου και πετρελαίου θέρμανσης που αγόρασαν και πέρυσι για να περάσουν τον χειμώνα. Οταν πέρυσι τον Οκτώβριο η σεζόν ξεκίνησε με τιμή πετρελαίου θέρμανσης στα 1,16 ευρώ ανά λίτρο και τώρα κινδυνεύουμε να ξεκινήσουμε να το πληρώσουμε 1,7 ευρώ, όταν το φυσικό αέριο είχε πέρυσι τον Οκτώβριο 6 λεπτά η κιλοβατώρα και φέτος μπορεί να εκτοξευτεί και πάνω από τα 24 λεπτά, ο κίνδυνος γίνεται εύκολα αντιληπτός. Αν παραμείνουν αυτές

Τα περιθώρια για πολύ γενναία στήριξη και για την κάλυψη της θέρμανσης είναι περιορισμένα.

οι τιμές και το επόμενο χρονικό διάστημα –προς το παρόν όλες οι προβλέψεις είναι εξαιρετικά δυσοίωνες– τότε τα νοικοκυριά θα βρεθούν αντιμέτωπα με το δίλημμα ή να μειώσουν την κατανάλωση ενέργειας ή να πληρώσουν πολύ περισσότερα σε σχέση με πέρυσι. Η αύξηση του επιδόματος θέρμανσης και η επιδότηση της τιμής του φυσικού αερίου παραμένουν στην ατζέντα του οικονομικού επιτελείου. Ωστόσο, με δεδομένο το «δημοσιονομικό βαρίδι» που έχει δημιουργηθεί για την επιδότηση του ηλεκτρικού ρεύματος, τα περιθώρια για πολύ γενναία στήριξη από την πλευρά του κράτους και για την κάλυψη της θέρμανσης είναι περιορισμένα.

• Το φυσικό αέριο. Τα νούμερα που τεκμηριώνουν τον κίνδυνο της πολύ μεγάλης επιβάρυνσης των νοικοκυριών είναι πολύ συγκεκριμένα. Από το σύνολο της κατανάλωσης φυσικού αερίου –περίπου 30 TWh σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία για το α΄ εξάμηνο της φετινής χρονιάς– περίπου 8,2 τεραβατώρες διατίθενται μέσω του δικτύου διανομής και καταλήγουν κυρίως στα νοικοκυριά. Αρα, σε ετήσια βάση, τα νοικοκυριά καταναλώνουν για θέρμανση περίπου 16 δισεκατομμύρια κιλοβατώρες. Τον Ιανουάριο του 2021 μια κιλοβατώρα φυσικού αερίου κόστιζε 1,6 λεπτά στο χρηματιστήριο του Αμστερνταμ. Τον Οκτώβριο του 2021 η περυσινή χειμερινή σεζόν ξεκίνησε με την τιμή στα 6,38 λεπτά του ευρώ αυξημένη κατά 294% σε σχέση με τις αρχές του χρόνου, καθώς η ενεργειακή κρίση είχε ήδη ξεσπάσει. Φτάσαμε τον Αύγουστο φέτος στα 17 λεπτά του ευρώ και ο εφιάλτης είναι η τιμή του Σεπτεμβρίου. Επειδή η τιμολόγηση γίνεται με βάση τη χρηματιστηριακή τιμή του προηγούμενου μήνα, από τον Σεπτέμβριο τα νοικοκυριά θα αρχίσουν να τιμολογούνται με βάση τα 300άρια που καταγράφονται εδώ και μερικά 24ωρα για την τιμή της μεγαβατώρας. Ακόμη λοιπόν και αν ληφθούν υπόψη οι εκπτώσεις που γίνονταν μέχρι τώρα (30 ευρώ ανά μεγαβατώρα από το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης), οι τελικοί καταναλωτές κινδυνεύουν να πληρώσουν μια κιλοβατώρα φυσικού αερίου ακόμη και πάνω από 24-25 λεπτά. Με δεδομένη την κατανάλωση, ο «λογαριασμός» κινδυνεύει να φτάσει ακόμη και στα 4 δισ. Αν λοιπόν δεν υπάρξει αποκλιμάκωση των τιμών το επόμενο διάστημα ή πολύ γενναία επιδότηση από το κράτος (εξελίξεις και οι δύο όχι πολύ πιθανές με βάση τα τωρινά δεδομένα), η «στροφή» σε άλλο καύσιμο θα μπει αναγκαστικά στο τραπέζι.

• Το πετρέλαιο θέρμανσης. Ξεκίνησε πέρυσι τον Οκτώβριο να πωλείται προς 1,16 ευρώ το λίτρο. Κατά τη διάρκεια του χειμώνα οι τιμές ανέβηκαν πολύ και στο τέλος της προηγούμενης χειμερινής σεζόν φτάσαμε στο σημείο ένα λίτρο να κοστίζει 1,6 ευρώ. Τον Ιούνιο, με την έκρηξη της τιμής του πετρελαίου η τιμή αναρριχήθηκε ακόμη και στα 1,9 ευρώ, ενώ με τα σημερινά δεδομένα βρισκόμαστε κοντά στα 1,7 ευρώ. Ετσι, το νοικοκυριό που γέμισε τη δεξαμενή πέρυσι τον Οκτώβριο και περιμένει την 15η Οκτωβρίου φέτος για ανεφοδιασμό, θα πληρώσει το λίτρο περίπου 46% ακριβότερα αν δεν υπάρξει αλλαγή σκηνικού όσον αφορά τη διεθνή τιμή του πετρελαίου. Δεδομένου ότι η ετήσια κατανάλωση ανέρχεται περίπου στα 1,2-1,3 δισεκατομμύρια λίτρα, η επιβάρυνση μπορεί να ξεπεράσει τα 2 δισ. ευρώ για τα νοικοκυριά που στρέφονται στο πετρέλαιο για την κάλυψη των αναγκών θέρμανσης.

• Το ηλεκτρικό ρεύμα. Για τα νοικοκυριά που επιλέγουν το ρεύμα για να καλύψουν τις ανάγκες θέρμανσης η φετινή χειμερινή σεζόν ξεκινάει με μια πολύ μεγάλη διαφορά σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή. Η κρατική επιδότηση επεκτείνεται στο σύνολο της κατανάλωσης και δεν περιορίζεται στις 300 κιλοβατώρες ανά μήνα. Ετσι, για τα νοικοκυριά που θερμαίνονται με ρεύμα –και κατά κανόνα ξεφεύγουν από το όριο των 300 κιλοβατωρών τον μήνα– η τελική χρέωση ανά κιλοβατώρα θα είναι χαμηλότερη σε σχέση με πέρυσι, παρά την έκρηξη της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος που έχει φτάσει να πωλείται σε τιμές λιανικής ακόμη και πάνω από 80 λεπτά η κιλοβατώρα. Φυσικά, η ελάφρυνση θα ισχύει για όσο ακολουθείται το σημερινό σύστημα κρατικής επιδότησης το οποίο χρηματοδοτείται με 2 δισ. ευρώ ανά μήνα. Με τα σημερινά δεδομένα η τελική τιμή λιανικής μιας κιλοβατώρας μπορεί να πέσει και κάτω από τα 22 λεπτά του ευρώ και να μετατρέψει το ηλεκτρικό ρεύμα σε φθηνότερη λύση θέρμανσης για τα νοικοκυριά, ειδικά αν χρησιμοποιηθεί συσκευή περιορισμένης κατανάλωσης, όπως είναι τα κλιματιστικά ή οι αντλίες θερμότητας.

• Τα ξύλα και τα pellet. Δεδομένου ότι η εγχώρια παραγωγή δεν καλύπτει την ολοένα και αυξανόμενη ζήτηση, η τιμή του ξύλου αλλά και του pellet αναμένεται ότι θα είναι πολύ αυξημένη σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή. Παρά την αύξηση της τιμής η «στροφή» στην καύση αναμένεται να είναι ακόμη πιο μεγάλη φέτος, ειδικά στη Β. Ελλάδα και τις ορεινές περιοχές.

Το κόστος για να ζεσταθούν φέτος τα σπίτια

	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ		ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	
	15/10/21	**Σήμερα**	Πέρυσι	**Φέτος**
Ετήσια κατανάλωση φυσικού αερίου* 16,50 δισ. KWh	€0,06	**€0,24**	€990 εκατ.	**€3,96 δισ.**
Κατανάλωση πετρελαίου θέρμανσης 1,25 δισ. lt	€1,16	**€1,70**	€1,45 δισ.	**€2,13 δισ.**
		Σύνολο	€2,44 δισ.	**€6,09 δισ.**

* Αφορά μόνο την κατανάλωση από το δίκτυο διανομής χωρίς αυτή των ηλεκτροπαραγωγών και των βιομηχανιών

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ
(χρηματιστηριακή τιμή TTF ανά KWh)

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Βαρύς χειμώνας για νοικοκυριά

Με ορατό τον κίνδυνο το κόστος της θέρμανσης να εκτοξευθεί φέτος ακόμη και πάνω από τα 5-6 δισ. ευρώ, είναι προφανές ότι τα 167 εκατ. ευρώ που δόθηκαν πέρυσι ως επίδομα θέρμανσης σε 830.000 νοικοκυριά μοιάζει πολύ «μικρό» για να περιορίσει το πολύ υψηλό κόστος. Η αύξηση του διαθέσιμου κονδυλίου είναι στα σχέδια της κυβέρνησης, ωστόσο το επιπλέον ποσό που θα δοθεί θα εξαρτηθεί από τα δημοσιονομικά περιθώρια. Περιθώρια που στενεύουν ολοένα και περισσότερο κάθε φορά που η τιμή του φυσικού αερίου –και κατά συνέπεια και του ηλεκτρικού ρεύματος, που σε μεγάλο βαθμό είναι συνδεδεμένη– ανεβαίνει σε υψηλότερα επίπεδα. Οσο υψηλότερη η τιμή του φυσικού αερίου, τόσο μεγαλύτερο το κόστος επιδότησης των λογαριασμών ηλεκτρικού ρεύματος και κατά συνέπεια τόσο στενότερα τα περιθώρια για άλλα μέτρα στήριξης, μεταξύ των οποίων και το επίδομα θέρμανσης.

Τα τελευταία δύο χρόνια το επίδομα θέρμανσης έχει διευρυνθεί και καλύπτει όχι μόνο το πετρέλαιο, αλλά και το φυσικό αέριο και άλλα καύσιμα, ακόμη και τα καυσόξυλα. Και πάλι όμως τα τελικά στατιστικά στοιχεία από την περυσινή σεζόν δείχνουν ότι, πρακτικά, αυτοί που εισπράττουν το επίδομα είναι εκείνοι που χρησιμοποιούν πετρέλαιο: σε σύνολο 830.000 δικαιούχων, οι 642.000

αγόρασαν πετρέλαιο και οι υπόλοιποι 187.000 φυσικό αέριο και λοιπά καύσιμα. Κατά συνέπεια, στην «επικαιροποίηση» των κριτηρίων θα αναζητηθεί όχι μόνο πρόσθετος δημοσιονομικός χώρος, αλλά και τρόπος να διευρυνθεί ο κατάλογος των δικαιούχων, ειδικά αυτών που ζουν σε πολυκατοικίες με κεντρική θέρμανση φυσικού αερίου και οι οποίες είναι πιθανό να μείνουν χωρίς θέρμανση λόγω κόστους ή ασυμφωνίας στις γενικές συνελεύσεις. Για την ενίσχυση των νοικοκυριών θα προωθηθεί και η επιδότηση της τιμής του φυσικού αερίου, ωστόσο και πάλι τα διαθέσιμα δημοσιονομικά περιθώρια θα κρίνουν το κατά πόσον η επιδότηση θα μπορεί να ξεπερνά τα 30 ευρώ ανά μεγαβατώρα δεδομένου ότι και αυτά τα χρήματα προέρχονται από το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Δυσοίωνο το μέλλον της ρωσικής οικονομίας

Του **ΧΟΛΓΚΕΡ ΣΜΙΝΤΙΝΓΚ**

Ο βίαιος πόλεμος του Βλαντιμίρ Πούτιν κατά της Ουκρανίας θα μπορούσε να μετασχηματίσει την Ευρώπη περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο γεγονός από την πτώση του κομμουνισμού και εντεύθεν. Σχεδόν έξι μήνες αφότου εξαπέλυσε τον δεύτερο πόλεμο κατά της Ουκρανίας στις 24/2/2022, η έκταση της ζημίας στη ρωσική οικονομία παραμένει σχεδόν αδύνατο να αποτιμηθεί. Η επίσημα αναφερόμενη πτώση κατά 4% σε τριμηνιαία βάση για το ΑΕΠ της Ρωσίας μετά την αύξησή του 3,5% το πρώτο τρίμηνο φαίνεται ύποπτα μικρή. Από την άλλη πλευρά, ο ευρέως αναφερόμενος ισχυρισμός ερευνητών του Πανεπιστημίου Γέιλ ότι «η αποχώρηση δυτικών επιχειρήσεων από τη χώρα και οι κυρώσεις ακρωτηριάζουν τη ρωσική οικονομία», φαίνεται να υπερεκτιμάται προς το παρόν. Πολλά από τα μηνιαία οικονομικά στοιχεία του Απριλίου και του Μαΐου φέτος, στα οποία αναφέρεται η σχετική μελέτη του Γέιλ, παρουσιάζουν μεγάλες διακυμάνσεις. Για παράδειγμα, οι ερευνητές επικαλούνται την απότομη πτώση των ρωσικών δεικτών Διευθυντών Προμηθειών, μια σημαντική βουτιά στις κινεζικές εξαγωγές προς τη Ρωσία μετά την έναρξη της εισβολής και μια τεράστια πτώση στα έσοδα από πετρέλαιο και φυσικό αέριο την περίοδο Μαρτίου - Μαΐου. Ωστόσο, οι δείκτες Διευθυντών Προμηθειών ανέκαμψαν από τον Μάιο (σε 54,7 μονάδες για τις υπηρεσίες και 50,3 μονάδες για τη μεταποίηση τον Ιούλιο), ενώ οι κινεζικές εξαγωγές στη Ρωσία αυξήθηκαν απότομα και πάλι τους τελευταίους μήνες από 3,8 δισ. δολ. (-26% σε ετήσια βάση) τον Απρίλιο σε 6,8 δισ. δολάρια (+22% σε ετήσια βάση) τον Ιούλιο. Οι υψηλές τιμές για το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο φαίνεται να κατευθύνουν ακόμα έσοδα στα δημόσια ταμεία, παρά τους χαμηλότερους όγκους εξαγωγών και παραγωγής.

Η καλύτερη εικασία μας είναι ότι η Ρωσία βρίσκεται σε μια μεγάλη μεν, όχι καταστροφική, όμως, ύφεση. Τα επίσημα στοιχεία για πτώση των εταιρικών δανείων κατά 9,4% μεταξύ Φεβρουαρίου και Ιουνίου μπορεί να αποτελεί ένδειξη σοβαρά μειωμένης επιχειρηματικής δραστηριότητας. Για τέσσερις βασικούς λόγους αναμένουμε ότι η ρωσική οικονομία θα αποδυναμώνεται ολοένα και περισσότερο τα επόμενα χρόνια. Πρώτον, θα υπάρξει απώλεια εσόδων. Η Ρωσία κερδίζει σημαντικά έσοδα από τις εξαγωγές. Αλλά εάν οι τιμές του πετρελαίου συνεχίσουν να ομαλοποιούνται, η έκπτωση η οποία ισχύει μέχρι σήμερα θα επηρεάσει αρνητικά τα έσοδα. Σε όρους όγκου οι εξαγωγές φυσικού αερίου της Ρωσίας στην Ε.Ε. έχουν μειωθεί κάτω από το ένα τρίτο των προ πολέμου επιπέδων τους. Σε υψηλές τιμές φυσικού αερίου στην αγορά σποτ, η μείωση των εσόδων μπορεί να μην έχει σημασία (ακόμα). Αλλά η Ε.Ε. πιθανότατα θα αγοράζει όλο και λιγότερο αέριο από τη Ρωσία, η οποία δεν μπορεί εύκολα να ανακατευθύνει τις ροές προς την Ασία λόγω έλλειψης αγωγών.

Δεύτερον, υπάρχει απώλεια πρόσβασης σε τεχνολογίες και κεφάλαια της Δύσης. Τρίτον, σημειώνεται διαρροή πνευματικού κεφαλαίου. Και τέταρτον, το κόστος καταστολής αυξάνεται. Για να κατασιγάσει τις διαφωνίες ενάντια στον πόλεμο ή και την πτώση του βιοτικού επιπέδου, η Ρωσία θα πρέπει να αφιερώνει όλο και περισσότερους πόρους στις υπηρεσίες εσωτερικής ασφαλείας της, οι οποίοι θα λείπουν από αλλού.

Ο κ. Χόλγκερ Σμίντινγκ είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

Το αέριο βάζει την οικονομία στο τρενάκι του τρόμου

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Η κυβέρνηση ετοιμάζεται να καταθέσει την ερχόμενη εβδομάδα τον συμπληρωματικό προϋπολογισμό, ύψους 2-2,5 δισ. ευρώ, προκειμένου να καλυφθούν τα επιπλέον ποσά κυρίως για την επιδότηση των λογαριασμών του ρεύματος και των αυξημένων ενεργειακών αναγκών του Δημοσίου.

Δύο εβδομάδες αργότερα, στα μέσα Σεπτεμβρίου, θα ετοιμαστεί και το νέο μακροοικονομικό σενάριο, με τις επικαιροποιημένες προβλέψεις της κυβέρνησης για ΑΕΠ και πληθωρισμό, ώστε να καταρτισθεί το προσχέδιο προϋπολογισμού που θα υποβληθεί στη Βουλή στις 3 Οκτωβρίου. Σύμφωνα με πληροφορίες, ο ρυθμός ανάπτυξης για φέτος τοποθετείται πλέον πάνω από 4% (έναντι προηγούμενης πρόβλεψης για 3,1%), ενώ ο πληθωρισμός εκτιμάται ότι θα πλησιάσει την πρόβλεψη της Κομισιόν (8,9%). Ωστόσο, όλος αυτός ο σχεδιασμός κρύβει μια άνευ προηγουμένου αβεβαιότητα. Οπως σημειώνει χαρακτηριστικά υψηλόβαθμο στέλεχος του οικονομικού επιτελείου, «η οικονομική πολιτική βρίσκεται στο τρενάκι του τρόμου».

Ο λόγος είναι προφανώς η αλματώδης άνοδος της τιμής του φυσικού αερίου, που διαμορφώθηκε τις τελευταίες ημέρες περίπου στα 320 ευρώ η MWh, ξεπερνώντας κάθε πρόβλεψη και χωρίς πειστική προοπτική υποχώρησης.

Το κόστος των μέτρων στήριξης της κυβέρνησης είναι τεράστιο. Αθροίζεται, σύμφωνα με εκτιμήσεις του οικονομικού επιτελείου, σε 14 δισ. ευρώ για το σύνολο της φετινής χρονιάς. Τα 12 δισ. ευρώ αφορούν την επιδότηση του ηλεκτρικού ρεύματος, με το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης να συνεισφέρει τα 10 δισ. ευρώ και τον προϋπολογισμό τα υπόλοιπα 2 δισ. ευρώ. Αλλα 2 δισ. ευρώ από τον προϋπολογισμό αφορούν τα υπόλοιπα μέτρα στήριξης έναντι της ενεργειακής κρίσης, πλην του ρεύματος.

Το κόστος των μέτρων στήριξης κατά της ενεργειακής κρίσης είναι τεράστιο και αθροίζεται, σύμφωνα με εκτιμήσεις του οικονομικού επιτελείου, σε 14 δισ. ευρώ για το σύνολο της φετινής χρονιάς.

Το χειρότερο είναι ότι τα μέτρα αυτά δεν καλύπτουν καν όλες τις ανάγκες των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων. Το φυσικό αέριο θα χτυπήσει δυνατά τις πόρτες των νοικοκυριών που θερμαίνονται με αυτό από το φθινόπωρο. Ο δεκαπλασιασμός της τιμής του δεν αντιμετωπίζεται με τα υφιστάμενα επίπεδα επιδοτήσεων των 30 ευρώ ανά MWh και με όποια μέτρα εξοικονόμησης ληφθούν. Επίσης, οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις, της μέσης τάσης, καλύπτονται μόνο σε ποσοστό 50%-55% για την αύξηση της τιμής του ρεύματος και συνεπώς αντιμετωπίζουν σχεδόν τριπλασιασμό της επιβάρυνσης από την κατανάλωση του ηλεκτρικού ρεύματος, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για το κόστος τους και την ανταγωνιστικότητά τους. Ο προϋπολογισμός θα κληθεί να καλύψει ένα σημαντικά αυξημένο κόστος για δημόσια κτίρια, σχολεία, νοσοκομεία κ.λπ. που θερμαίνονται με φυσικό αέριο.

Εκεί, όμως, που το «τρενάκι του τρόμου» της οικονομικής πολιτικής είναι έτοιμο να εκτροχιαστεί είναι στις προβλέψεις για το 2023. Η κυβέρνηση έχει καταθέσει τον περασμένο Απρίλιο στην Ε.Ε. ένα Πρόγραμμα Σταθερότητας, που προβλέπει για το 2023 επιστροφή σε πρωτογενή πλεονάσματα, 1% του ΑΕΠ. Είναι ένας στόχος κρίσιμος για να εξασφαλίσει η Ελλάδα το εισιτήριο για την επενδυτική βαθμίδα των ομολόγων της. Η κρίσιμη λεπτομέρεια εδώ είναι ότι το Πρόγραμμα Σταθερότητας δεν προβλέπει καμία δαπάνη για επιδότηση λογαριασμών ρεύματος. Και δεδομένου ότι κανείς δεν πιστεύει πως οι τιμές του φυσικού αερίου θα προσγειωθούν απότομα από 1ης.1.2023 ώστε να μη χρειάζονται άλλες επιδοτήσεις τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις, είναι μάλλον βέβαιον ότι αυτό το πρόγραμμα θα χρειαστεί αναθεώρηση. Το ερώτημα είναι αν θα καταστεί δυνατόν να διατηρηθεί ο στόχος της επιστροφής στα πρωτογενή πλεονάσματα. Η πηγή του υπουργείου Οικονομικών αναγνώρισε, απαντώντας σε σχετική ερώτηση της «Κ», ότι «με δυσκολία θα γίνει η επιστροφή στα πρωτογενή πλεονάσματα, αλλά δεν μπορεί να μη γίνει». Το προσχέδιο προϋπολογισμού, στις αρχές Οκτωβρίου, θα δώσει ίσως κάποιες πρώτες απαντήσεις για το πώς θα επιτευχθεί αυτό.

Προηγουμένως, μέσα σε όλο αυτό το περιβάλλον αβεβαιότητας, ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης θα κληθεί να εξαγγείλει νέα μέτρα στήριξης στο πλαίσιο της ΔΕΘ στις 10 Σεπτεμβρίου. Το μοναδικό όπλο της κυβέρνησης σε αυτή την κατεύθυνση είναι η καλύτερη του αναμενομένου πορεία του ΑΕΠ, κυρίως χάρη στον τουρισμό, που εξασφαλίζει τον λεγόμενο επιπλέον δημοσιονομικό χώρο. Πόσος, όμως, θα είναι αυτός ο επιπλέον δημοσιονομικός χώρος που δεν θα εξαντληθεί από τις αυξημένες ανάγκες για επιδότηση του ρεύματος είναι πολύ αβέβαιο. Οι μέχρι πρόσφατα εκτιμήσεις τον τοποθετούσαν στα 2 δισ. ευρώ, ένα ποσό στο οποίο ενδέχεται να φτάσουν και οι πρόσθετες ανάγκες για επιδότηση του ρεύματος, μηδενίζοντας τα περιθώρια για παροχές.

«Θα διαχειριστούμε αυτά που έχουμε», έλεγε στέλεχος του οικονομικού επιτελείου τις προηγούμενες ημέρες, ποντάροντας σε αισιόδοξους υπολογισμούς που έδειχναν περιθώρια της τάξης των 400-700 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τις πληροφορίες, η επιταγή ακρίβειας για τους ευάλωτους παραμένει το επικρατέστερο μέτρο για φέτος. Θα δοθεί, επίσης, μια σχετικά μικρή αύξηση στο επίδομα θέρμανσης, ενώ δεν είναι βέβαιο αν θα δοθεί fuel pass 3.

Τα πράγματα, βεβαίως, θα ήταν πολύ διαφορετικά αν η τιμή του φυσικού αερίου δεν είχε σκαρφαλώσει στα ύψη. Ο ρυθμός ανάπτυξης, σε μια τέτοια περίπτωση, θα έφτανε στο 7%, αναφέρουν στο οικονομικό επιτελείο.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Τα άγχη της Ευρώπης δεν μας αγγίζουν

Του **ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΣΗ**

Οι ευρωπαϊκές χώρες προετοιμάζονται για έναν πολύ δύσκολο χειμώνα. Ο πόλεμος στην Ουκρανία. Η μετατροπή του από το Κρεμλίνο σε ενεργειακό πόλεμο με πρώτο στόχο την ύφεση στις ευρωπαϊκές οικονομίες και απώτερο στόχο φιλικές προς αυτό ανατροπές των πολιτικών συσχετισμών στη Γηραιά Ηπειρο. Οι νέες περισσότερο μεταδοτικές παραλλαγές και το αναμενόμενο κύμα πανδημίας. Οι συνέπειες της κλιματικής κρίσης που επιτείνουν την ενεργειακή κρίση, δοκιμάζουν τις (εν πολλοίς πεπαλαιωμένες) ευρωπαϊκές υποδομές και δυσκολεύουν την επίτευξη των (αρχικά φιλόδοξων, αλλά ήδη μάλλον ανεπαρκών) στόχων για περιορισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Ο συνδυασμός όλων αυτών ορίζει μια νέα κανονικότητα, δυστοπική και με διάρκεια. Κορωνίδα, η παράλυση της Κομισιόν.

Ο Μακρόν καλεί τους Γάλλους πολίτες να προετοιμαστούν για θυσίες (πολλοί εξ αυτών για περισσότερες θυσίες…) και

Μηνύματα χαλαρότητας και εφησυχασμού στέλνονται στην κοινή γνώμη.

ζητεί από τους υπουργούς του να μην πέφτουν στο αμάρτημα της δημαγωγίας. Το Βερολίνο ενέκρινε δραστικό πρόγραμμα εξοικονόμησης ενέργειας με περικοπές και στην ιδιωτική κατανάλωση, επίσης ανακοινώνει από τώρα την υποχρεωτική χρήση μάσκας και τεστ από 1ης Οκτωβρίου για την πανδημία. Γενικευμένες οι ανησυχίες και οι προβληματισμοί για την ύφεση, που απειλεί και τις πιο ισχυρές οικονομίες και που –εκ των πραγμάτων– δεν θα αφήσει κανέναν ανεπηρέαστο.

Η χώρα μας δείχνει να είναι η εξαίρεση. Τα μηνύματα που αναμεταδίδονται είναι ότι η Ελλάδα είναι πανταχόθεν θωρακισμένη (όπως ήταν το 2008-9), ότι η οικονομία της πηγαίνει σφαίρα κι ότι η πανδημία δεν αποτελεί, πια, αξιόλογο πρόβλημα. Ενα πνεύμα χαλαρότητας δίνει τον τόνο, λες και όλα πάνε καλά, η χώρα είναι η λαμπερή εξαίρεση σε όλη την Ευρώπη, τα έχει όλα υπό έλεγχο, κινείται λες με πρόνοια και σχέδιο σε όλα τα μέτωπα. Τα πράγματα δεν είναι έτσι. Υπάρχει μέριμνα και δραστηριότητα όσον αφορά αυτά που λέγονται παροχές, ενώ ένας εφησυχασμός παρατηρείται σε όλα τα άλλα – τα δύσκολα και μεγάλα. Παράδειγμα, η κυβερνητική πολιτική στο μέτωπο της ενέργειας. Τρία σημεία:

(α) Από τη μια, φέτος θα δαπανηθούν 12 δισ. ευρώ (6% ΑΕΠ), εκ των οποίων 2 δισ. από τον προϋπολογισμό, για την επιδότηση των λογαριασμών ρεύματος. Θα επιδοτηθούν όλα τα νοικοκυριά, πλούσια και φτωχά, για όλα τα σπίτια τους (όχι μόνο για κύρια κατοικία), για όλη την κατανάλωσή τους. Απλόχερη επιδότηση.

(β) Από την άλλη, δεν γίνεται καμία προσπάθεια να συγκρατηθεί η κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος, που αν μη τι άλλο θα ήταν μια πράξη σύνεσης. Θα ήταν εύλογο να κάνουμε μια προσπάθεια εξοικονόμησης, καθώς δεν είναι (ούτε θα μπορούσε να ήταν) διασφαλισμένη η επαρκής τροφοδοσία της χώρας με φυσικό αέριο και, άρα, η παραγωγή ηλεκτρισμού φέτος.

(γ) Ταυτόχρονα, δεν εκδηλώνεται καμία ουσιαστική μέριμνα για την ενίσχυση των δικτύων μεταφοράς - διανομής. Κι αυτό, παρότι δεν υπάρχουν ισχυρά δίκτυα για τη διανομή ρεύματος από ανανεώσιμες πηγές (μπορεί να παραχθεί πράσινη ενέργεια, δεν μπορεί να μεταφερθεί…), ενώ κι αυτά τα δίκτυα που υπάρχουν χάνουν το 17% του ηλεκτρικού φορτίου καθ' οδόν, στη διαδικασία μεταφοράς – διπλάσιες απώλειες από άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Λες, κυριαρχεί το πνεύμα χαλαρότητας που μας συνοδεύει από την προηγούμενη δεκατία, όταν καλλιεργήθηκε η ψευδαίσθηση (σε μεγάλο μέρος της κοινωνίας, αλλά και σε μεγάλο μέρος της κυβέρνησης…) ότι η κρίση είναι ένα φαινόμενο που αντιμετωπίζεται μοιράζοντας λεφτά: παίρνεις, παράδειγμα, από τον κουμπαρά που είχε φτιάξει ο Χουλιαράκης, βγαίνεις και στις αγορές που πρόθυμα αγόραζαν ελληνικά ομόλογα, αφού μπορούσαν ανά πάσα στιγμή να τα ξεφορτώσουν στην αγκαλιά της Κριστίν Λαγκάρντ, μοιράζεις μερικές δεκάδες δισεκατομμύρια ευρώ – έστω με κριτήρια αμφισβητούμενα για τον ορθολογικό, δίκαιο και αναπτυξιακό χαρακτήρα τους. Κι όταν κλείνουν οι αγορές, ευτυχώς μένει το λεφτόδεντρο των (πληθωριστικών) φορολογικών εσόδων. Λεφτά υπάρχουν. Και ο χρόνος δουλεύει για εμάς. Ή, μήπως, όχι;...

kallitsiskostas@yahoo.com

Φορολογικοί έλεγχοι ακόμα και δεκαπέντε χρόνια πίσω

Στη 15ετία η παραγραφή υποθέσεων εφόσον δεν έχουν υποβληθεί δηλώσεις

ΤΟΥ ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Μπορεί το Συμβούλιο της Επικρατείας να έχει βάλει «φρένο» στις παρατάσεις των φορολογικών χρήσεων και να έχει κρίνει ότι οι υποθέσεις παραγράφονται στην πενταετία, εντούτοις υπάρχουν περιπτώσεις που ο έλεγχος επεκτείνεται στη 10ετία, αλλά και στη 15ετία.

Εως και δεκαπέντε χρόνια πίσω μπορεί να φθάσει ο έλεγχος από τις φορολογικές αρχές υπό προϋποθέσεις. Μπορεί το Συμβούλιο της Επικρατείας να έχει βάλει «φρένο» στις παρατάσεις των φορολογικών χρήσεων και να έχει κρίνει ότι οι υποθέσεις παραγράφονται στην πενταετία, εντούτοις υπάρχουν περιπτώσεις που ο έλεγχος επεκτείνεται στη 10ετία αλλά και στη 15ετία. Η Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών (ΔΕΔ) απέρριψε προσφυγή φορολογουμένης η οποία ζήτησε την ακύρωση του ελέγχου και των προστίμων που της επιβλήθηκαν επικαλούμενη την απόφαση του ΣτΕ για παραγραφή της υπόθεσής της, καθότι είχε παρέλθει το χρονικό διάστημα (πενταετία) που είχε δικαίωμα η φορολογική αρχή να την ελέγξει. Ωστόσο, ο έλεγχος διαπίστωσε ότι για τις ελεγχόμενες χρήσεις η φορολογούμενη δεν είχε υποβάλει φορολογικές δηλώσεις, με αποτέλεσμα ο έλεγχος να επεκταθεί στη 15ετία. Στην εν λόγω φορολογούμενη διαπιστώθηκε προσαύξηση περιουσίας που δεν είχε δηλωθεί ποτέ στην Ελλάδα. Μάλιστα, η ελεγχόμενη έβγαλε την περίοδο 2013 και 2014 τα ποσά αυτά στο εξωτερικό μέσω πιστωτικών ιδρυμάτων.

Η νομοθεσία λοιπόν ορίζει ότι:

Φορολογούμενη ζήτησε ακύρωση προστίμων και τελικά βρέθηκε να οφείλει στην εφορία επιπλέον 274.689 ευρώ.

• Σε περίπτωση που δεν έχει υποβληθεί δήλωση στη φορολογία εισοδήματος ισχύει 15ετής παραγραφή. Αυτό σημαίνει ότι η εφορία μπορεί να ελέγξει τις χρήσεις από το 2006 και εφεξής.

• Εφόσον από συμπληρωματικά στοιχεία που περιήλθαν σε γνώση των φορολογικών αρχών εξακριβώνεται ότι το εισόδημα του φορολογουμένου υπερβαίνει αυτό που είχε δηλωθεί, ισχύει 10ετής παραγραφή. Τα συμπληρωματικά στοιχεία μπορούν να προέρχονται, για παράδειγμα, από τράπεζες του εξωτερικού, στις οποίες η φορολογική διοίκηση δεν θα μπορούσε να έχει πρόσβαση.

• Αντίθετα, η Ολομέλεια του ΣτΕ έχει κρίνει ότι τα στοιχεία για τα υπόλοιπα και τις κινήσεις των τραπεζικών λογαριασμών στην ημεδαπή, ανεξαρτήτως αν αυτά στοιχειοθετούν την απόκτηση εισοδήματος, δεν αποτελούν «συμπληρωματικά στοιχεία», δηλαδή δεν μπορούν να δικαιολογήσουν την παράταση της πενταετούς παραγραφής σε δεκαετή. Και αυτό καθώς οι ελεγκτικές αρχές έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στις κινήσεις των τραπεζικών λογαριασμών.

• Επίσης, εφόσον η δήλωση φορολογίας εισοδήματος ή τα έντυπα και οι καταστάσεις που τη συνοδεύουν αποδεικνύονται ανακριβή, ισχύει επίσης η 10ετής παραγραφή.

Τα εμβάσματα

Κατά τον έλεγχο φορολογουμένης οι ελεγκτές εντόπισαν εμβάσματα ύψους 355.500 ευρώ κατά τα έτη 2012 και 2013 και παρά το γεγονός ότι είχε παρέλθει η πενταετία που παραγράφονται οι φορολογικές υποθέσεις, της επιβλήθηκαν φόροι και πρόστιμα 274.689 ευρώ.

Από τον διενεργηθέντα έλεγχο στη φορολογούμενη συντάχθηκε έκθεση ελέγχου φορολογίας εισοδήματος και εκδόθηκαν στο όνομα της προσφεύγουσας οι οριστικές πράξεις οικονομικών ετών 2013 και 2014 (διαχειριστικές χρήσεις 2012 και 2013), σύμφωνα με τις οποίες:

• Για τη χρήση 2012 εντοπίστηκαν εμβάσματα στο εξωτερικό ύψους 143.000 ευρώ.

• Για τη χρήση 2013 εντοπίστηκαν εμβάσματα ύψους 212.500 ευρώ.

Οπως τονίζεται στην έκθεση της ΔΕΔ, «επειδή η προσφεύγουσα δεν έχει υποβάλει δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος για τις διαχειριστικές χρήσεις 2012 και 2013 (οικ. έτη 2013 και 2014), το δικαίωμα του Δημοσίου να κοινοποιήσει φύλλα ελέγχου ή πράξεις καταλογισμού φόρου παραγράφεται μετά την πάροδο δεκαπέντε ετών από τη λήξη της προθεσμίας για την επίδοση της δήλωσης. Ως εκ τούτου, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας περί "παραγραφής του δικαιώματος του Δημοσίου προς επιβολή του φόρου, με την έκδοση και την κοινοποίηση της καταλογιστικής του φόρου πράξης" δεν ευσταθεί και απορρίπτεται ως νόμω και ουσία αβάσιμο».

Με βάση την απόφαση της ΔΕΔ και των ελεγκτών καταλογίσθηκαν σε βάρος της προσφεύγουσας:

• Για το έτος 2013: Ποσό φόρου εισοδήματος 51.770,00 ευρώ, πλέον 62.124,00 ευρώ (πρόσθετος φόρος/πρόστιμο), εισφορά αλληλεγγύης ποσού 5.720,00 ευρώ, ήτοι συνολικά 119.614,00 ευρώ.

• Για το έτος 2014: Ποσό φόρου εισοδήματος 66.625,00 ευρώ, πλέον 79.950,00 ευρώ (πρόσθετος φόρος/πρόστιμο), εισφορά αλληλεγγύης ποσού 8.500,00 ευρώ, ήτοι συνολικά 155.075,00 ευρώ.

Επί της ουσίας για ποσό αδήλωτων εισοδημάτων ύψους 355.500 ευρώ, η εφορία της καταλόγισε πρόστιμα που έφθασαν στο 77,26% ή διαφορετικά στο ποσό των 274.689 ευρώ.

Αριθμός πάγιων εντολών

ΣΤΟΙΧΕΙΑ 7ΜΗΝΟΥ	2020	2021	2022
Ασφάλειες	1.878.387	2.381.651	2.734.999
Υδρευση	476.706	503.004	580.014
Ενέργεια	3.803.722	4.431.804	4.606.388
Τηλεπικοινωνίες	1.579.739	1.554.682	1.592.286
Λοιπές εμπορικές εταιρείες	321.781	335.913	374.259
Λοιπά (Δημόσιο, εισερχόμενα από Ευρώπη)	293.923	506.195	787.146
ΣΥΝΟΛΟ	8.354.258	9.713.249	10.675.092
Απορρίψεις*	3.330.035	3.266.509	4.229.735

ΠΗΓΗ: ΔΙΑΣ * Απορρίφθηκαν λόγω έλλειψης υπολοίπου στον τραπεζικό λογαριασμό

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πάγιες εντολές πληρωμής με άδειους λογαριασμούς

Σημάδι έλλειψης ρευστότητας των νοικοκυριών αποτελεί η αύξηση του αριθμού των απορρίψεων που καταγράφεται στις πάγιες εντολές πληρωμής λογαριασμών, οι οποίες σύμφωνα με στοιχεία της ΔΙΑΣ αυξήθηκαν κατά 29,5% το επτάμηνο Ιανουαρίου - Ιουλίου 2022 σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Πρόκειται για πάγιες εντολές που έχουν συνδεθεί με τραπεζικούς λογαριασμούς για την πληρωμή λογαριασμών ρεύματος, κινητής ή σταθερής τηλεφωνίας, ύδρευσης ή άλλων υποχρεώσεων, και οι οποίες όταν φθάνει η στιγμή της εξόφλησης απορρίπτονται από τις τράπεζες με το αιτιολογικό ότι οι λογαριασμοί δεν έχουν επαρκές υπόλοιπο. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΔΙΑΣ, που αποτελεί τον εθνικό φορέα εκκαθάρισης όλων των συναλλαγών, οι απορρίψεις το επτάμηνο του τρέχοντος έτους αυξήθηκαν στα 4,2 εκατ. από 3,3 εκατ. το αντίστοιχο περυσινό διάστημα, καταγράφοντας άνοδο κατά 29,5%, ποσοστό τριπλάσιο από την αύξηση που κατέγραψε το ίδιο διάστημα ο αριθμός των πάγιων εντολών στη χώρα μας για την πληρωμή λογαριασμών. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των πάγιων εντολών αυξήθηκε στα 10,7 εκατ. έναντι 9,7 εκατ. το 2021, καταγράφοντας ετήσια άνοδο κατά 9,9%, με τη μερίδα του λέοντος, δηλαδή 4,6 εκατ., να αφορά πάγιες εντολές για την εξόφληση λογαριασμών ρεύματος. Ετσι, παρά το γεγονός ότι όλο και περισσότεροι επιλέγουν την πάγια εντολή για την πληρωμή των μηνιαίων λογαριασμών, όταν φθάσει η στιγμή που η εταιρεία θα πρέπει να «τραβήξει» τα χρήματα από τον τραπεζικό λογαριασμό, αυτός εμφανίζεται χωρίς επαρκές υπόλοιπο, με συνέπεια η τράπεζα να απορρίπτει τη συναλλαγή.

Η αύξηση των απορρίψεων αποτελεί ανησυχητικό σημάδι που δείχνει την έλλειψη ρευστότητας ακόμη και από νοικοκυριά που έχουν επιλέξει εκούσια την πληρωμή των υποχρεώσεών τους μέσω πάγιας εντολής, προεξοφλώντας τη δυνατότητά τους να έχουν διαθέσιμο υπόλοιπο, κάτι που τελικώς δεν επαληθεύεται τη στιγμή της εξόφλησης.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι αρκετές εταιρείες –κυρίως ενέργειας– δίνουν κίνητρο για τη σύνδεση του λογαριασμού με πάγια εντολή, ενώ άλλες –κυρίως τηλεπικοινωνιών– έχουν κάνει υποχρεωτική τη διασύνδεση με τραπεζικό λογαριασμό όταν ο λογαριασμός εκδίδεται ηλεκτρονικά. Ετσι, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΔΙΑΣ τα τρία τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση (21%) των πάγιων εντολών για την εξόφληση του ρεύματος, ενώ σταθερές εμφανίζονται οι πάγιες εντολές για την πληρωμή λογαριασμών τηλεφωνίας. Η δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία πάγιων εντολών είναι η εξόφληση ασφαλίστρων, που αυξήθηκε επίσης κατά 45,6% τα τελευταία τρία χρόνια. Η πληρωμή των μηνιαίων υποχρεώσεων μέσω πάγιας εντολής δεν αποτελεί διαδεδομένο τύπο πληρωμών στη χώρα μας, σε αντίθεση με άλλες ευρωπαϊκές αγορές που προκρίνουν αυτόν τον τύπο συναλλαγών για την εξόφληση. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι άμεσες χρεώσεις, κατηγορία στην οποία εμπίπτουν οι πάγιες εντολές, αντιπροσωπεύουν με βάση στοιχεία της ΕΚΤ για το 2021 το 20% των συναλλαγών στην Ε.Ε. έναντι μόλις 1,2% στην Ελλάδα, με τον αριθμό των άμεσων χρεώσεων ανά κάτοικο να διαμορφώνεται στις 67,6 συναλλαγές στην Ε.Ε. έναντι μόλις 2,4 ανά κάτοικο στη Ελλάδα.

Πρώτη σε δαπάνες κατά της ενεργειακής ακρίβειας η Ελλάδα

ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Την πρώτη θέση μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών σε ό,τι αφορά τις κρατικές δαπάνες για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης, ως ποσοστό του ΑΕΠ, καταλαμβάνει η Ελλάδα, σύμφωνα με στοιχεία του ινστιτούτου Bruegel που δημοσιοποίησε το πρακτορείο Bloomberg.

Συγκεκριμένα, τα κυβερνητικά μέτρα στήριξης της Ελλάδας από τον περασμένο Σεπτέμβριο μέχρι και τον Ιούλιο φθάνουν τα 6,8 δισ. ευρώ ή 3,7% του ελληνικού ΑΕΠ. Στη δεύτερη θέση βρίσκεται η Λιθουανία με δαπάνες ίσες με το 3,6% του ΑΕΠ της και ακολουθεί η Ιταλία με 2,8% του ΑΕΠ της.

Στα μέτρα που υπολογίζει το Bruegel περιλαμβάνονται αυτά που ανακοίνωσε η κυβέρνηση τον περασμένο Μάιο για τη στήριξη των τιμολογίων του ρεύματος έως το τέλος του χρόνου, αλλά δεν έχουν ακόμη εφαρμοστεί στο σύνολό τους. Ωστόσο, εν τω μεταξύ ο προϋπολογισμός των εν λόγω μέτρων έχει αναθεωρηθεί δραστικά προς τα πάνω λόγω της ανόδου της τιμής του φυσικού αερίου. Επομένως, ο τελικός λογαριασμός αναμένεται να είναι πολύ υψηλότερος. Το ποσό, πάντως, των 6,8 δισ. ευρώ είναι κοντά σε εκείνο που ανέφερε ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας την περασμένη εβδομάδα. Ο κ. Σταϊκούρας είπε ότι το κόστος των κυβερνητικών παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης θα φθάσει φέτος τα 6 δισ. ευρώ.

Η Ελλάδα, αν και βγήκε μόλις το 2018 από μια πρωτοφανή κρίση χρέους και έχει με διαφορά το υψηλότερο χρέος στην Ε.Ε., υπήρξε επίσης γενναιόδωρη στα μέτρα στήριξης κατά του κορωνοϊού, καταλαμβάνοντας μία από τις υψηλότερες θέσεις από πλευράς κατά κεφαλήν δαπάνης. Ο κ. Σταϊκούρας είπε ότι συνολικά η χώρα έχει δαπανήσει για τις δύο κρίσεις, υγειονομική και ενεργειακή, περί τα 50 δισ. ευρώ. Συνολικά, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις έχουν δαπανήσει περίπου 280 δισ. ευρώ από τον περασμένο Σεπτέμβριο για την ενεργειακή κρίση, σύμφωνα με το Bruegel. Παρά το μεγάλο ποσό, όμως, το μέλλον δεν προοιωνίζεται ανέφελο. Οπως σημειώνει σε δήλωσή του στο Bloomberg ο Τζιοβάνι Σγκαραβάτι, ένας εκ των τριών αναλυτών της σχετικής μελέτης του Bruegel, «οι τιμές θα παραμείνουν υψηλές καθ' όλη τη διάρκεια του χειμώνα και οι κυβερνήσεις θα πρέπει να εργαστούν έχοντας στον νου την υπόθεση του χειρότερου σεναρίου, ότι δηλαδή δεν θα υποχωρήσουν ούτε μετά τον χειμώνα». «Οι κυβερνήσεις θα πρέπει να επικεντρωθούν στη μείωση της ενεργειακής ζήτησης, όπου είναι εφικτό», συνιστά ο κ. Σγκαραβάτι. Ανάλογη άποψη είχε διατυπώσει πρόσφατα και το ΔΝΤ, υποστηρίζοντας ότι οι κυβερνήσεις πρέπει να επιτρέψουν στις υψηλότερες τιμές να ασκήσουν πίεση στους καταναλωτές για να μειώσουν την κατανάλωση.

«Η Ευρώπη πρέπει να προσαρμοστεί στους αυξημένους λογαριασμούς για τα ορυκτά καύσιμα», ανέφεραν οικονομολόγοι του Ταμείου στις αρχές του μήνα. «Οι κυβερνήσεις πρέπει να αφήσουν το αυξημένο κόστος της ενέργειας να μεταβιβαστεί στον τελικό καταναλωτή, ώστε να ενθαρρύνουν την εξοικονόμηση ενέργειας και τη σταδιακή κατάργηση των ορυκτών καυσίμων. Πρέπει να καταργηθούν τα οριζόντια μέτρα, όπως είναι οι έλεγχοι των τιμών, και οι πολιτικές παρεμβάσεις να είναι στοχευμένες, όπως, για παράδειγμα, τα επιδόματα στα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος που υποφέρουν περισσότερο».

Μέτρα στήριξης νοικοκυριών και επιχειρήσεων

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021 - ΙΟΥΛΙΟΣ 2022

ΠΗΓΗ: Bruegel

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Καμπανάκι» δήμων για το υψηλό ενεργειακό κόστος

Σήμα κινδύνου για τη δεινή οικονομική κατάσταση στην οποία έχουν περιέλθει οι δήμοι και οι ΔΕΥΑ (Δημοτικές Επιχειρήσεις Υδρευσης - Αποχέτευσης) εξέπεμψε ο πρόεδρος της ΚΕΔΕ Δημήτρης Παπαστεργίου, τονίζοντας την ανάγκη να συγκληθεί άμεσα η επιτροπή των υπουργείων

Ο πρόεδρος της ΚΕΔΕ Δημήτρης Παπαστεργίου ζητεί να προχωρήσει η ΚΥΑ που θα επιτρέπει σε όλους τους δήμους να συνάψουν δάνεια για έργα εξοικονόμησης ενέργειας.

Σε δεινή θέση οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Υδρευσης - Αποχέτευσης.

Εσωτερικών και Οικονομικών και να δοθούν συγκεκριμένες λύσεις.

Ο κ. Παπαστεργίου χαρακτήρισε «μείζον πρόβλημα για όλους τους δήμους της χώρας» το ενεργειακό κόστος. «Ξεκάθαρα, δεν βγαίνει η εξίσωση με τίποτα, ούτε στους δήμους ούτε στις ΔΕΥΑ, οι οποίες μέχρι σήμερα δεν έχουν στηριχθεί ουσιωδώς, αφού οι περισσότερες παροχές τους είναι πάνω από 35kVA και συνεπώς είναι εκτός επιδοτήσεων ενέργειας. Και δυστυχώς από τις μέχρι τώρα συναντήσεις της ΚΕΔΕ με τους αρμοδίους, δεν είμαι σίγουρος ότι έχει γίνει κατανοητό το οικονομικό κενό που αντιμετωπίζουμε». ανέφερε.

Ο πρόεδρος της ΚΕΔΕ ξεκαθάρισε ότι οι δήμοι θα καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια συμμετέχοντας στην πρωτοβουλία για μείωση της κατανάλωσης κατά 10%, όμως αυτό δεν είναι τόσο εύκολο όσο ακούγεται. «Προφανώς μπορούμε να εξοικονομήσουμε πόρους από τον κλιματισμό και τον διακοσμητικό φωτισμό σε δημόσια κτίρια και αξιοθέατα, τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά όμως στον φωτισμό, όπου μία μείωση 10% δημιουργεί ζητήματα ασφαλείας. Μάλλον πιο απλό είναι να προχωρήσει επιτέλους η ΚΥΑ που θα επιτρέπει σε όλους τους δήμους –και σε αυτούς χωρίς πιστοληπτική ικανότητα– να προχωρήσουν σε σύναψη δανείων για έργα εξοικονόμησης ενέργειας. Με δύο υπογραφές δεν θα επιτύχουμε εξοικονόμηση 10%, αλλά έως και 80%», είπε.

Αναφερόμενος ο κ. Παπαστεργίου στο θέμα της παράτασης του ωραρίου στα σχολεία, σημείωσε ότι η ΚΕΔΕ χαιρέτισε την πρωτοβουλία που διευκολύνει και καλύπτει τις ανάγκες της οικογένειας προκειμένου να έχουν τα παιδιά μια εκπαιδευτική απασχόληση. «Ομως», τόνισε, «αυτή η επέκταση ωραρίου φέρνει και επιπλέον δαπάνες σε λειτουργικά έξοδα και προσωπικό καθαριότητας».

Πάντως, το υπουργείο Παιδείας διαβεβαίωσε την ΚΕΔΕ ότι τα κόστη θα καλυφθούν. «Επιπλέον κόστη καθαριότητας υπήρχαν και στο παρελθόν και καλύφθηκαν από τα ταμεία των δήμων. Φέτος όμως αυτό είναι αδύνατο να γίνει σε μια περίοδο που έχουμε να αντιμετωπίσουμε το ενεργειακό κόστος», κατέληξε.

Παρατείνεται η αναστολή ΦΠΑ 24% στα ακίνητα για δύο ακόμη χρόνια

Στόχος της Ελληνικής κυβέρνησης, να παραμείνει στον «πάγο» έως τα τέλη του 2024

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Στην αναστολή επιβολής του ΦΠΑ 24% στην οικοδομή για δύο χρόνια ακόμη εξετάζει το οικονομικό επιτελείο με στόχο να διατηρηθούν οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης και να τονωθούν περαιτέρω οι κατασκευές. Σύμφωνα με τη νομοθεσία, ο ΦΠΑ στα ακίνητα έχει «παγώσει» μέχρι τα τέλη του 2022 και στις προθέσεις της κυβέρνησης είναι να παραμείνει «παγωμένος» μέχρι τα τέλη του 2024.

Οπως αναφέρουν στελέχη του οικονομικού επιτελείου, η χώρα μας έχει τη δυνατότητα να αναστείλει εκ νέου τον ΦΠΑ στην οικοδομή, επισημαίνοντας ότι η απόφαση που ελήφθη από την κυβέρνηση το 2019 ώθησε τις αγοραπωλησίες ακινήτων αλλά και την κατασκευή καινούργιων. Από το 2025 η κυβέρνηση έχει τη δυνατότητα να μειώσει τον ΦΠΑ στα ακίνητα από το 24% στο 13%, ακόμη και να τον μηδενίσει. Η πρόσφατη απόφαση της Ε.Ε. κατοχυρώνει σε μόνιμη βάση τη δυνατότητα της Ελλάδας για

Το οικονομικό επιτελείο σχεδιάζει την παράταση της αναστολής του ΦΠΑ για να διατηρηθούν οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης και να τονωθούν περαιτέρω οι κατασκευές.

εφαρμογή ειδικών μειωμένων συντελεστών, κάτι που θα μπορεί να πράξει η ελληνική κυβέρνηση εφόσον οι δημοσιονομικές συνθήκες το επιτρέψουν. Αυτό που έχει σημασία, αναφέρουν πηγές του υπουργείου Οικονομικών, είναι ότι πλέον η χώρα μας μπορεί να προχωρήσει όποτε αυτή κρίνει στην εφαρμογή μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ.

Σημειώνεται ότι ο ΦΠΑ επιβάλλεται στις πωλήσεις νεόδμητων ακινήτων. Από τον Ιανουάριο του 2025 και εφόσον παραταθεί για τα επόμενα δύο χρόνια, ο ΦΠΑ στα νεόδμητα μπορεί να περιορισθεί είτε στο 13% είτε η χώρα να ζητήσει να ενταχθεί στις παρεκκλίσεις για τα ακίνητα ακολουθώντας το παράδειγμα του Λουξεμβούργου που έχει μηδενικό συντελεστή.

Από το 2025 η κυβέρνηση έχει τη δυνατότητα να μειώσει τον ΦΠΑ στα ακίνητα από το 24% στο 13%, ακόμη και να τον μηδενίσει.

Παράλληλα, η κυβέρνηση εξετάζει την παράταση και της έκπτωσης φόρου για όσους ανακαινίζουν τα ακίνητά τους. Σύμφωνα με τη νομοθεσία, οι ιδιοκτήτες ακινήτων έχουν τη δυνατότητα να γλιτώσουν ποσό έως 1.600 ευρώ από τον φόρο που τους αναλογεί εφόσον προχώρησαν σε επισκευές στα ακίνητά τους και διαθέτουν τα σχετικά τιμολόγια. Η έκπτωση ανέρχεται στο 40% των δαπανών με ανώτατο όριο (δαπάνης) τις 16.000 ευρώ. Ετσι, οι φορολογούμενοι για εργασίες της τάξης των 16.000 ευρώ θα έχουν έκπτωση 40%, δηλαδή 6.400 ευρώ, ποσό το οποίο θα κατανεμηθεί ισόποσα σε τέσσερα χρόνια. Εξαιρείται από την έκπτωση το κόστος των υλικών. Για να τύχουν της μείωσης του φόρου οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να έχουν τις σχετικές αποδείξεις και μάλιστα η πληρωμή του ποσού θα πρέπει να έχει κατατεθεί μέσω τραπεζικού συστήματος. Τη δαπάνη που πραγματοποίησαν το προηγούμενο έτος θα πρέπει να τη δηλώσουν σε σχετικό κωδικό στο έντυπο Ε1 μαζί με τις φορολογικές τους δηλώσεις. Ειδικότερα:

Οι δαπάνες που θα πραγματοποιήσουν κατά το χρονικό διάστημα από την 1η-1-2020 μέχρι και την 31η-12-2022 οι ιδιοκτήτες κατοικιών και λοιπών κτιρίων για να εξοφλήσουν αμοιβές παροχής υπηρεσιών που σχετίζονται με την ενεργειακή, λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση των ακινήτων τους, θα μειώνουν σε ποσοστό 40% του ύψους τους τον φόρο εισοδήματος των ιδιοκτητών για τα επόμενα τέσσερα έτη. Δηλαδή, το 40% του ποσού των δαπανών που θα έχουν πραγματοποιηθεί σε καθένα από τα έτη 2020, 2021 και 2022 θα κατανέμεται ισόποσα στα εκάστοτε 4 επόμενα έτη και θα μειώνει τον φόρο εισοδήματος που θα βεβαιώνεται εις βάρος του ιδιοκτήτη σε κάθε ένα από τα 4 αυτά επόμενα έτη. Π.χ., αν η δαπάνη πραγματοποιηθεί το 2020, το 40% αυτής θα κατανέμεται ισόποσα στα έτη 2021, 2022, 2023 και 2024. Το ποσό της δαπάνης που αντιστοιχεί σε καθένα από τα επόμενα αυτά έτη, δηλαδή το 1/4 του 40% της δαπάνης, θα μειώνει τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων που θα βεβαιώνεται στον φορολογούμενο ιδιοκτήτη κατά το έτος αυτό.

– Για τον υπολογισμό της έκπτωσης θα λαμβάνονται υπόψη μόνο οι δαπάνες για τις εργασίες και όχι τα έξοδα για τις προμήθειες των υλικών.

– Απαραίτητες προϋποθέσεις για να ισχύσει η έκπτωση του 40% των δαπανών για αμοιβές εργασιών ενεργειακής, λειτουργικής και αισθητικής αναβάθμισης κτιρίων από τον φόρο εισοδήματος του ιδιοκτήτη κατά τα επόμενα 4 έτη είναι τα κτίρια για τα οποία πραγματοποιούνται οι δαπάνες να μην έχουν ήδη ενταχθεί ή να μην πρόκειται να ενταχθούν σε πρόγραμμα αναβάθμισης κτιρίων.

Πτώση ξανά στο Χ.Α. με επίκεντρο τις τράπεζες και τα blue chips

Το ελληνικό Χρηματιστήριο ακολούθησε το ριμπάουντ των ευρωπαϊκών αγορών

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Σε νέα πτώση οδηγήθηκε το Χρηματιστήριο Αθηνών, παρά το δυναμικό ξεκίνημα το οποίο έστειλε τον Γενικό Δείκτη στις 879 μονάδες και στο +1,3%, καθώς ο χαμηλός τζίρος και οι πιέσεις σε τράπεζες και blue chips δεν άφησαν την εγχώρια αγορά να ακολουθήσει το ριμπάουντ των περισσότερων ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων, όπου το κλίμα βελτιώθηκε κάπως έπειτα από το sell-off.

Αντίθετα με ό,τι μας είχε συνηθίσει το τελευταίο διάστημα, το Χ.Α., εκεί που έδειχνε ανθεκτικότητα και άμυνες στις διεθνείς πιέσεις, χθες ακολούθησε τον δικό του δρόμο πτώσης, κάτι που «κινδυνεύει» να στείλει τις αποδόσεις για τον μήνα Αύγουστο, ο οποίος ολοκληρώνεται σήμερα, στα αρνητικά. Οπως προειδοποιεί η Depolas Investment

Ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε απώλειες 1,45% και έκλεισε στις 855,70 μονάδες.

Services, «η ανοδική τάση των αγορών τις τελευταίες εβδομάδες δοκιμάζεται και απαιτεί προσοχή, καθώς και η μεταβλητότητα αναμένουμε να αυξηθεί».

Ετσι, όσον αφορά τα στατιστικά της χθεσινής συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε πτώση της τάξεως του 1,45% και έκλεισε στις 855,70 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 53,24 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τη Merit Securities, τα σημεία στήριξης εντοπίζονται στις 849 και 841 μονάδες και τα σημεία αντίστασης στις 899 και 950 μονάδες.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης υποχώρησε κατά 1,56%, στις 2.060,53 μονάδες, ενώ με πτώση 0,39% έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης, στις 1.358,05 μονάδες. Ο τραπεζικός δείκτης υποαπέδωσε και πάλι σημειώνοντας πτώση 1,67%, στις 553,01 μονάδες, με την Alpha Bank να υποχωρεί κατά 3,73%, την Πειραιώς κατά 1,63%, τη Eurobank κατά 1,25% και την Εθνική Τράπεζα να κλείνει με απώλειες 0,59%.

Στα μη τραπεζικά blue chips, τις μεγαλύτερες απώλειες κατέγραψε η «Σαράντης» στο -5,54%, ενώ με πτώση άνω του 2% ακολούθησαν οι Titan, Βιοχάλκο, ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, ΔΕΗ, Motor Oil, ΟΠΑΠ και ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή. Ανοδικά έκλεισαν μόνο οι Coca-Cola (+1%), ΟΛΠ (+0,53%) και ΕΥΔΑΠ (+0,13%).

Οι ροές που διαμορφώνουν το πρόσημο του Γενικού Δείκτη είναι πλέον αρνητικές, με το σενάριο της υπέρβασης των 900 μονάδων να ετεροχρονίζεται μετά την ολοκλήρωση του ανοδικού κύκλου των αυξήσεων των παρεμβατικών επιτοκίων από τις κεντρικές τράπεζες, σχολιάζει ο Δημήτρης Τζάνας, διευθυντής επενδύσεων της «Κύκλος Χρηματιστηριακής».

Ετσι, όπως προσθέτει, οι εξαιρετικές επιδόσεις των εξαμηνιαίων αποτελεσμάτων από τα ΕΛΠΕ, τη Motor Oil και τον ΟΠΑΠ, αλλά και όσες θα ακολουθήσουν στο επόμενο διάστημα, θα καθοδηγήσουν τις επενδυτικές αποφάσεις τους από τις υψηλές μερισματικές αποδόσεις που ήδη καταγράφονται.

Αν και το ελληνικό ΑΕΠ εκτιμάται ότι φέτος θα φτάσει το 5,7% (UBS) ή και υψηλότερα, το πολιτικό σκηνικό ταράσσει τα νερά της αγοράς, όπως και η πάντα παρούσα γεωπολιτική ένταση.

Με αυτά τα δεδομένα, οι αγοραστές θα κληθούν να δώσουν πολλές μάχες τις επόμενες ημέρες για να διατηρήσουν τις στηρίξεις του Γενικού Δείκτη, όπως τονίζει ο κ. Τζάνας.

Αλλωστε το διεθνές περιβάλλον παραμένει δύσκολο. Η ουκρανική κρίση έχει προκαλέσει παγκόσμια ενεργειακή κρίση και τον κίνδυνο επισιτιστικής, με τον πληθωρισμό να έχει εκτοξευθεί. Οι προσδοκίες ότι η πληθωριστική αιχμή σύντομα θα ξεπεραστεί διαψεύστηκαν και οι κεντρικοί τραπεζίτες έχασαν πολύτιμο χρόνο αρνούμενοι να ξεκινήσουν άμεσα δράσεις αντιπληθωριστικές.

Γνώριζαν άλλωστε ότι τα υψηλά επιτόκια δεν θα λύσουν τα προβλήματα που συνδέονται με την προσφορά του πετρελαίου και του φυσικού αερίου, αλλά θα μειώσουν τις νέες πιστώσεις και θα αυξήσουν τους τόκους των παλαιότερων. Το αποτέλεσμα της αυστηρής νομισματικής πολιτικής θα είναι πιθανότατα η είσοδος της παγκόσμιας οικονομίας σε ύφεση.

Σύμφωνα με τη Merit Securities, τα σημεία στήριξης εντοπίζονται στις 849 και 841 μονάδες και τα σημεία αντίστασης στις 899 και 950 μονάδες.

(Πηγή: Reuters)

Εν αναμονή των κεντρικών τραπεζών οι αγορές

Οι αγορές στις δύο πλευρές του Ατλαντικού παρέμειναν και χθες για τρίτη συναπτή συνεδρίαση στο κλίμα της αναμονής για τις επόμενες κινήσεις των κεντρικών τραπεζών. Μια αναμονή που οδήγησε τις προηγούμενες δύο συνεδριάσεις σε συντονισμένη υποχώρηση σε Ευρώπη και ΗΠΑ. Παράλληλα οι επενδυτές είχαν το βλέμμα στραμμένο στα στοιχεία για τον πληθωρισμό της Ευρωζώνης, αλλά και για την απασχόληση στις ΗΠΑ. Κι ενώ η Wall Street παρέμεινε και χθες σε πτωτική πορεία, στην Ευρώπη ορισμένα χρηματιστήρια ανέκαμψαν με μικρά κέρδη.

Ανάμεσά τους ο δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου που έκλεισε οριακά σε θετικό πρόσημο με κέρδη 0,07%, αλλά και ο Xetra DAX της Φρανκφούρτης που έκλεισε με κέρδη 1,90% εν μέσω κλίματος αισιοδοξίας που έχει καλλιεργήσει στη χώρα η επιτυχία της να γεμίσει τους ταμιευτήρες της με αέριο καλύπτοντας τους στόχους της νωρίτερα από το χρονοδιάγραμμα.

Η θετική εξέλιξη έχει επισκιάσει κάθε ανησυχία για την εκτόξευση του πληθωρισμού στο 8,8% τον Αύγουστο στη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία. Στον αντίποδα η αγορά του Παρισιού, με τον δείκτη CAC 40 να κλείνει με μικρές απώλειες 0,19%, αλλά και τον πανευρωπαϊκό δείκτη EuroStoxx 600 με απώλειες 0,73%. Σημειωτέον ότι στις πρώτες ώρες της συνεδρίασης ο EuroStoxx 600 σημείωνε άνοδο 0,1%.

Οι συνεδριάσεις των επόμενων ημερών αναμένεται να καθοριστούν από τα στοιχεία που θα δοθούν για την παγκόσμια οικονομία και τις ενδείξεις για το πού οδεύει η νομισματική πολιτική σε ΗΠΑ και Ευρώπη. Οι εκτιμήσεις συγκλίνουν πως ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη έφτασε τον Αύγουστο στο 9% καταγράφοντας επιτάχυνση από το 8,9% του Ιουλίου. Τα σχετικά στοιχεία θα δοθούν σήμερα στη δημοσιότητα, ενώ την Παρασκευή αναμένονται τα στοιχεία για την αμε-

Ο πανευρωπαϊκός δείκτης EuroStoxx 600 έκλεισε χθες με απώλειες 0,73%.

ρικανική αγορά εργασίας που θα καταδεικνύουν κατά πόσον επιτυγχάνει η Fed να αποθερμάνει τη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις οικονομικών αναλυτών που συμμετείχαν σε δημοσκόπηση του Reuters, αναμένεται να έχουν δημιουργηθεί 300.000 νέες θέσεις εργασίας στις ΗΠΑ τον Αύγουστο, λιγότερες από τις 528.000 που δημιουργήθηκαν τον Ιούλιο.

REUTERS, BLOOMBERG

Η αύξηση των αποθεμάτων φυσικού αερίου στη Γερμανία οδήγησε τον δείκτη DAX σε άνοδο 1,90%.

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%
3M COMPANY	123.75	-2.1275
ALCOA CORP	50.8183	-8.4355
ALLEGHANY CRP	841.03	-0.0938
ALTRIA GROUP	45.26	-0.9845
AMAZON COM	127.73	-1.5872
AMER EXPRESS C	154.02	-0.3365
AMER INTL GROU	52.4	-0.7576
AMGEN	238.72	-0.2757
APPLE INC	158.5301	-1.766
BANK OF AMERIC	33.87	-0.0885
BAXTER INTL IN	56.84	-0.2632
BOEING CO	161.56	-2.3335
BRISTOL MYERS	67	0.3745
CAMPBELL SOUP	51.02	-0.2346
CATERPILLAR IN	186.94	-2.5237
CIGNA CORP	284.735	-0.8548
CHEVRON	160.57	-2.4661
CISCO SYSTEMS	45.21	-1.0939
CITIGROUP	48.94	-0.871
CERVECERIAS	11.26	-0.0887
COCA-COLA CO	62.3	-0.6855
COLGATE PALMOL	79.24	-0.4398
DANAOS CORP	68.14	5.0895
DIANA SHIPPING	4.825	-6.3107
DOW INC	51.565	-2.4683
DUPONT DE NMOU	57.22	-1.2427
ENTERGY CP	117.83	-1.3397
EXXON MOBIL	96.63	-3.4858
FEDEX CORP	213.36	-1.5549
FORD MOTOR CO	15.2352	-2.1503
INTL BUS MACHI	129.81	-0.3837
GENERAL DYNAMI	231.395	-0.9863
GENERAL ELEC C	74.705	-1.7686
GOLDM SACHS GR	332.4	-0.4552
HALLIBURTON CO	30.32	-4.953
HARTFORD FINL	65.29	-0.6694
HP INC	31.445	-0.2696
HOME DEPOT INC	292.71	-1.2183
INTEL CORP	32.378	-1.7061
JOHNSON JOHNSO	162.53	-0.2883
JPMORGAN CHASE	114.0699	-0.2798
LAZARD	36.185	-0.5633
MCDONALD'S COR	253.1	-1.0013
MERCK & CO	86.985	-0.6907
MICROSOFT CP	261.69	-1.3347
3M COMPANY	123.76	-2.1196
MORGAN STANLEY	84.525	-0.9666
NIKE INC CL B	107.73	-0.139
NORFOLK SOUTHE	244.05	-3.0971
PFIZER INC	46.043	-0.4045
PROCTER & GAMB	140.69	-0.7058
ROCKWELL AUTOM	236.08	-0.7734
SCHLUMBERGER L	38.54	-4.5567
SOUTHERN	77.99	-0.877
STEALTHGAS	3.07	-6.9697
TSAKOS ENERGY	14.88	-5.8228
UNISYS CORP	9.265	-0.5901
UNITEDHEALTH G	522.83	-1.31
US BANCORP	45.92	-0.3905
VERIZON COMMS	42.785	-1.2578
WALT DISNEY CO	111.94	-1.4005
WELLS FARGO &	43.85	-0.1594
WALMART INC	132.45	-0.3236

London/Λονδίνο

(Σε πέννες)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ANGLO AMERICAN	2851.21669	-4.654
A.B.FOOD	1534.71801	1.716
ADMIRAL GRP	2171.38802	-1.505
ASHTEAD GRP.	4326.56714	-0.675
ANTOFAGASTA	1122.30656	-5.622
AVIVA	419.2592	-0.785
ASTRAZENECA	11145.75	-3.467
BABCOCK INTL	326.8	1.743
BAE SYS.	814.19933	-2.829
BARCLAYS	164.54	1.604
BR.AMER.TOB.	3476.6627	-0.173
BARRATT DEVEL.	438.70757	0.675
BERKELEY GP.HL	3703.5	-0.27
BR.LAND	432.55	0
BUNZL	2930.8391	-6.132
BP	451.52756	-1.868
BURBERRY GRP	1761.1034	0.576
BT GROUP	152.55281	0.264
COCACOLA HBC A	1999.525	0.556
CARNIVAL	746.50894	-2.773
CENTRICA	77.8906	-6.589
COMPASS GROUP	1861	-0.933
CAPITA GROUP	25.08	0.32
CRH	3224.275	-0.404
DCC	5038	-0.474
DIAGEO	3796.5	-0.889
DIRECT LINE	207.5584	-0.242
EXPERIAN	2651.62768	-1.118
EASYJET	356.8607	0.508
FRESNILLO	706.2076	-5.081
GLENCORE	492.5	-2.997
GSK	1394.05	0.43
HIKMA	1341.76907	-1.235
HAMMERSON	21.38	0.945
HARGREAVES LS	858.81421	-1.367
HSBC HLDGS.UK	528.8	1.243
INTL CONSOL AI	106.78	0.72
INTERCON. HOTE	4713.5	-1.368
3I GRP.	1208.49198	1.341
IMPBRANDS	1893.24714	0.053
INTERTEK GROUP	4004.55	-0.398
ITV	63.83276	-0.971
JOHNSON MATTHE	2061.66935	-0.488
KINGFISHER	234.28033	1.086
LAND SECS.	659.61	0.891
LEGAL&GEN.	255.34334	-0.313
LLOYDS GRP.	43.4338	0.183
MARKS & SP.	74	1.455
MONDI	1460.80769	0.068
NATIONAL GRID	1142.34244	-1.143
NEXT	5861.2437	1.64
PROVIDENT FIN.	179.38661	0.291
PRUDENTIAL	907.8	-0.525
PERSIMMON	1510.6602	0.2
PEARSON	861	-0.829
RELX	2308.1267	-0.391
RIO TINTO	4806	-3.313
ROYAL MAIL	277.8897	3.109
ROLLS-ROYCE HL	78.74724	-0.357
SAINSBURY(J)	203.08287	1.48
SCHRODERS	2760.47368	-0.661
SAGE GRP.	720	-0.854
ST JAMESS PLAC	1122.52778	-0.311
SMITHS GROUP	1522.0656	-0.33
SMITH&NEPHEW	1011.5	0.149
SSE	1711.7297	-5.076
STAND.CHART.	602.3795	0.746
SEVERN TRENT	2832.6886	-1.579
TRAVIS PERKINS	844.10419	2.025
TESCO	251.63633	-0.673
TUI AG	131.95	3.531
TAYLOR WIMPEY	110.84823	0.639
UNILEVER	3938	0.216
UTD. UTILITIES	1084.45141	-1.842
VODAFONE GROUP	115.98	0.556
WPP	745	-0.108
WHITBREAD	2506.01064	-0.12

Zurich/Ζυρίχη

(Σε ελβ. Φρ.)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ABB LTD N	27.33	-0.36
RICHEMONT N	110.95	-0.14
GEBERIT N1	457	0.91
NOVARTIS N	79.16	-1.01
ROCHE HOLDING	316.4	0.64
SGS N	2199	-0.18
SWATCH GROUP I	241.3	1.05
ADECCO N	30.79	1.79
JULIUS BAER N	47.35	-0.71
CS GROUP AG	5.116	0.16
GIVAUDAN N	3166	0.09
NESTLE SA	115.16	-0.26
TRANSOCEAN N	0	0
SWISSCOM N	510	-0.78
SWISS RE N	74.2	0.6
UBS GROUP N	15.49	0.19
ZURICH INSURAN	431	0.02

Frankfurt/Φρανκφούρτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ADIDAS N	151.54	3.26
ALLIANZ SE	170.14	0.72
BASF SE	42.185	-0.055
BAY MOT WERKE	73.81	0.3
BEIERSDORF	101.25	-2.15
BAYER N AG	51.86	0.79
COMMERZBANK	6.494	0.114
CONTINENTAL AG	58.38	0.88
DEUTSCHE BANK	8.392	0.15
DEUTSCHE POST	36.93	0.51
DT BOERSE N	168.4	-1.05
DT LUFTHANSA A	5.908	0.033
DT TELEKOM N	18.848	0.076
E.ON SE NA	8.614	0.034
FRESENIUS MEDI	34.15	0.02
FRESENIUS SE	24.56	0.01
HEIDELBERGCEME	45.77	0.1
HENKEL AG&CO V	66.46	1.22
INFINEON TECH	24.885	0.65
K+S AG NA	22.55	-1.97
MERCK KGAA	171.6	-0.1
MUENCH. RUECK	235.3	0.9
RWE AG	38.96	-1.13
THYSSENKRUPP A	5.562	0.042
VOLKSWAGEN VZ	145.9	3.3
VONOVIA SE	26.95	0.56
SIEMENS N	103.74	1.52
SAP SE	84.6	0.03

Amsterdam/Αμστερνταμ

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AALBERTS	37.24	-0.83
AEGON	4.467	-0.4
ABN AMRO BANK	9.646	0.88
AKZO NOBEL	63.94	-0.03
ARCELORMITTAL	23.79	-1.73
ASML HOLDING	490.4	-2.56
BOSKALIS WESTM	33	-0.06
GALAPAGOS	49.78	0.18
HEINEKEN	90	-0.82
ING GROEP	8.834	1.44
KONINKLIJKE DS	129.6	0.04
KPN KON	3.212	-0.77
NN GROUP	40.5	0.35
KONINKLIJKE DS	129.6	0.04
IMCD	139.95	-2.13
RANDSTAD	46.3	0.87
RELX	26.68	0.3
UNIBAIL RODAM	52.06	-0.06
VOPAK	21.74	-1.18
WOLTERS KLUWER	103.85	0.73

Milano/Μιλάνο

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
A2A SPA	1.16	1.16
ATLANTIA	22.78	22.75
AZIMUT HLDG	16.18	16.04
ENEL	4.81	4.81
EXOR	60.80	62.06
ENI	12.24	12.50
GENERALI ASS	14.82	14.71
GEOX	0.80	0.80
INTESA SANPAOL	1.7294	1.65
MEDIOBANCA	7.91	7.91
RCS MEDIAGROUP	0.71	0.70
PRYSMIAN	30.98	30.90
SNAM	4.87	4.95
STMICROELEC.N.	35.28	35.07
TELECOM ITALIA	0.21	0.21
TENARIS	13.76	14.57
TERNA	7.42	7.48
UNICREDIT	9.378	1.23

Tokyo/Τόκιο

(Σε γιέν)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AJINOMOTO	3867	2.79
ASAHI GROUP HL	4732	1.11
ASTELLAS PHARM	1991	0.91
BRIDGESTONE CO	5379	-0.02
CANON INC	3422	1.06
CASIO COMPUTER	1303	-0.53
CITIZEN WATCH	607	1.68
CREDIT SAISON	1745	-1.02
DAIWA SEC GROU	608.9	0.41
SUBARU	2480.5	1.33
FUJIFILM HOLDI	7166	0.73
FUJITSU	16735	2.92
HINO MOTORS	623	-0.95
HITACHI	6986	1.53
HONDA MOTOR	3700	0.84
IHI	3715	4.21
ISUZU MOTORS	1730	-0.06
KAWASAKI HVY I	2706	4.08
KAJIMA CORP	1490	0.81
KEIO	5290	2.72
KOBE STEEL	642	1.74
KONICA MINOLTA	487	2.1
JTEKT	984	-0.2
MITSUB UFJ FG	728.3	0.44
MITSUBISHI COR	4635	2.36
MITSUBISHI ELE	1406	0.97
MITSUBISHI MOT	543	0.93
NEC CORPORATIO	5060	5.97
NIKKON HLDG	2365	1.24
NIKON CORP	1606	0.88
NIPPON SUISAN	4732	1.23
NISSAN MOTOR C	542.7	2.07
NOMURA HOLDING	503.3	0.42
NISSAN CHEMICA	7120	0.56
NIPPON PAPER I	915	
OBAYASHI CORP	968	0.73
ODAKYU ELEC RA	1883	1.56
OJI HOLDINGS	562	0.54
OSAKA GAS	2377	0.3
RICOH CO LTD	1109	2.4
SECOM	8855	1.08
SEVEN & I HLDG	5602	-0.34
SHARP CORP	1002	0.1
SHIMIZU CORP	773	0.52
SHISEIDO	5325	0.17
SONY GROUP COR	11325	0.27
SMFG	4217	0.67
SUMITOMO CHEM	559	1.27
SUZUKI	850	3.53
TAISEI CORP	4155	1.09
TDK CORPORATIO	4900	1.14
TOBU RAILWAY	3240	1.57
TOKIO MARINE H	7672	1.62
TORAY INDUSTRI	804.7	1.68
TREND MICRO	8580	1.06
TOPY INDS LTD	1455	4.6
TORAY INDUSTRI	804.7	1.68
TOSHIBA CORP	5200	1.23
TOYOBO	1056	1.44
TOYOTA MOTOR C	2105	0.72
YAMAHA CORP	5400	-0.18

Paris/Παρίσι

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACCOR	23.80	0.98
AIR LIQUIDE	127.60	-0.5
ALSTOM	20.97	1.55
AXA	23.55	1.07
BNP PARIBAS	46.39	1.38
BOUYGUES	29.55	0.96
CAPGEMINI	175.10	0.34
CARREFOUR	16.46	-2.69
CASINO GUICHAR	13.16	0.23
CREDIT AGRICOL	9.22	1.16
DANONE	52.17	-0.38
DASSAULT SYSTE	38.62	0.01
EDF	11.95	-0.04
L'OREAL	342.60	-1.23
L.V.M.H.	661.80	-0.17
LAGARDERE	15.60	0.26
MICHELIN	24.41	0.91
PERNOD RICARD	185.65	0.13
KERING	515.50	-0.31
PUBLICIS GROUP	49.15	0.57
RENAULT	28.17	0.66
SAINT-GOBAIN	41.28	1.76
SANOFI	82.60	1.46
SCHNEIDER ELEC	122.60	0.29
SOCIETE GENERA	22.07	1.36
SODEXO	75.74	-0.81
TF1	6.33	0.4
THALES	121.55	-0.29
VEOLIA ENVIRON	22.33	-0.27

Madrid/Μαδρίτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACS CONS Y SER	22.28	-0.2686
AENA SME	122.25	0.2049
ACERINOX	9.148	-1.5497
ACCIONA	197.2	-2.1825
AMADEUS	52.86	0.4561
BBVA	4.4865	1.1954
BANKINTER	5.034	3.4313
CAIXABANK	2.942	1.7993
DSTR INT ALIME	0.0134	2.2901
ENDESA	17.5	-1.4917
ENAGAS	18.68	-2.8854
FERROVIAL	25.42	-0.5866
FOMENTO DE CON	8.94	-3.6638
GRIFOLS	12.08	-0.2065
IBERDROLA	10.645	-1.2065
INT AIRLINES G	1.2395	-0.1209
INDRA SISTEMAS	7.895	-1.2508
INDITEX	22.14	0.545
MAPFRE	1.647	1.5413
MERLIN PROP	9.23	-1.0188
ARCELORMITTAL	23.79	-1.8362
REPSOL	13.195	-3.1915
BCO DE SABADEL	0.6774	3.2622
BANCO SANTANDE	2.4475	1.7037
SACYR	2.228	0.0898
TELEFONICA	4.136	-0.1449
MEDIASET ES CO	2.854	-0.9715
TECNICAS REUN	6.02	0.922

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ			ΤΙΜΕΣ SPOT
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0034	ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,4472
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	138,71	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	5,0286
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,3047
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	24,577	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	6,9233
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4376	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	7,8751
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,85645	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	14.875,00
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	406,38	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	3,3168
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,7323	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	79,8025
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,8657	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1.350,92
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	10,6500	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	20,0077
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9741	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	4,4907
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	142,10	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,6245
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	9,7553	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	56,393
ΚΟΥΝΑ ΚΡΟΑΤΙΑΣ	7,5103	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,3997
ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ*	-	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	36,494
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	18,2390	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	16,8567

* Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατουσών συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2022	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0199
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	0,8518
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4452
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	10,4606

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	394,34	475,26
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	394,34	475,26
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	394,34	470,98

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	855,70	868,25	-12,55	-1,45%
FTSE/X.A. LARGE CAP	2.060,53	2.093,10	-32,57	-1,56%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	5.521,32	5.494,57	26,75	0,49%
FTSE/X.A.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	2.943,27	2.971,41	-28,14	-0,95%
ATHEX SELECT PLUS	3.004,77	3.043,36	-38,59	-1,27%
ATHEX SELECT	4.266,31	4.286,44	-20,13	-0,47%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	968,20	983,33	-15,13	-1,54%
FTSE/X.A.-Χ.Α.Κ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	418,55	425,69	-7,14	-1,68%
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.181,95	4.231,07	-49,12	-1,16%
FTSE/X.A. MID CAP	1.358,05	1.363,40	-5,35	-0,39%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.323,38	2.358,06	-34,68	-1,47%
FTSE/X.A. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	501,54	508,42	-6,88	-1,35%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.501,95	1.523,98	-22,03	-1,45%
FTSE/X.A. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	553,01	562,43	-9,42	-1,67%
FTSE/X.A. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.139,44	4.211,21	-71,77	-1,70%
FTSE/X.A. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	671,75	670,82	0,93	0,14%
FTSE/X.A. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	3.057,35	3.057,35	0,00	0,00%
FTSE/X.A. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	3.645,16	3.707,21	-62,05	-1,67%
FTSE/X.A. ΕΜΠΟΡΙΟ	826,98	822,23	4,75	0,58%
FTSE/X.A. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	8.227,75	8.278,57	-50,82	-0,61%
FTSE/X.A. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	8.657,98	8.576,15	81,83	0,95%
FTSE/X.A. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	5.710,75	5.816,21	-105,46	-1,81%
FTSE/X.A. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	2.985,30	3.050,16	-64,86	-2,13%
FTSE/X.A. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	4.332,25	4.434,28	-102,03	-2,30%
FTSE/X.A. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.218,62	2.279,15	-60,53	-2,66%
FTSE/X.A. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	1.943,49	1.950,64	-7,15	-0,37%
FTSE/X.A. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.520,60	4.604,08	-83,48	-1,81%
FTSE/X.A. ΥΓΕΙΑ	362,28	362,28	0,00	0,00%
FTSE/X.A. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	3.993,53	4.068,46	-74,93	-1,84%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	16.257.577,26
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	6.298.462,48
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	5.715.336,19
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	4.685.229,28
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	4.342.595,16
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	2.490.964,79
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	2.382.533,86
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.970.271,93
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	1.405.162,08
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	1.216.646,03
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	932.621,11
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	827.006,06
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	637.506,04
ΥΔΡΕΥΣΗ	560.438,35
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	503.094,56
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	492.593,28
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	353.886,72
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	248.516,93
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	224.368,99
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	174.744,65
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	161.391,85
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	147.438,75
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	143.842,72
ΤΡΟΦΙΜΑ	127.042,67
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	122.791,83
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	77.973,35
ΚΑΠΝΟΣ	74.202,00

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
BYTE COMPUTER (ΚΟ)	3,200	1,59%	ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΓΡ. (ΚΟ)	6,310	-5,54%
ΚΑΡΕΛΙΑ (ΚΟ)	270,000	1,50%	ΕΛΑΣΤΡΟΝ (ΚΟ)	2,180	-3,54%
ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS (ΚΟ)	3,400	1,49%	ΚΡΙ - ΚΡΙ (ΚΟ)	5,500	-3,51%
ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΚΟ)	5,480	1,48%	ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	0,920	-3,16%
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2,965	1,19%	ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	9,620	-2,73%
ΑΒΑΞ (ΚΟ)	0,769	1,18%	ΟΠΑΠ (ΚΟ)	13,300	-2,71%
ΕΥΑΘ (ΚΟ)	4,390	1,15%	CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	2,590	-2,63%
ΕΛΤΟΝ (ΚΟ)	1,770	1,14%	ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	18,420	-2,54%
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	23,150	1,00%	VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	3,445	-2,41%
ΙΑΤΡΙΚΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΚΟ)	1,420	0,71%	ΔΕΗ (ΚΟ)	5,205	-2,35%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΔΕΗ (ΚΟ)	5.861.599,79	LOGISMOS (ΚΟ)	0,42%
ΟΤΕ (ΚΟ)	5.715.336,19	ΔΕΗ (ΚΟ)	0,29%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	4.656.803,40	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,27%
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	4.590.688,85	UNIBIOS (ΚΟ)	0,22%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	4.327.053,38	ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,21%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	3.650.983,37	PHOENIX VEGA MEZZ PLC (ΚΟ)	0,21%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	3.496.478,09	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,20%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	3.449.177,04	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ (ΚΟ)	0,18%
JUMBO (ΚΟ)	2.490.964,79	LAVIPHARM (ΚΟ)	0,17%
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	2.382.533,86	ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	0,16%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

		Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	3,445	-2,41
TITC	(TITAN)	11,8	-2,32
EEE	(COCA COLA HBC)	23,15	1
ΟΤΕ	(ΟΤΕ)	16,18	-1,82
ΑΡΑΙΓ	(AEGEAN AIRLINES)	5,02	-1,95
ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	17,6	-2,11
ΑΔΜΗΕ	(ΑΔΜΗΕ)	1,79	-0,89
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	6,31	-5,54
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	(ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	1,74	-0,57
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	9,62	-2,73
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	15,45	-1,84
ΛΑΜΔΑ	(LAMDA DEVELOPMENT)	5,985	-1,89
ΕΛΧΑ	(ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1,372	-0,44
ΑΛΦΑ	(ALPHA BANK)	0,92	-3,16
ΜΠΕΛΑ	(JUMBO)	14,4	-0,69
ΕΤΕ	(ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	3,188	-0,59
ΠΕΙΡ	(ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	1,025	-1,63
ΕΥΡΩΒ	(EUROBANK)	0,9334	-1,25
ΕΛΠΕ	(ΕΛΠΕ)	6,87	-1,72
ΚΟΥΕΣ	(QUEST)	4,5	0
ΕΥΔΑΠ	(ΕΥΔΑΠ)	7,85	0,13
ΟΠΑΠ	(ΟΠΑΠ)	13,3	-2,71
ΜΟΗ	(MOTOR OIL)	18,42	-2,54
ΔΕΗ	(ΔΕΗ)	5,205	-2,35
ΟΛΠ	(ΟΛΠ)	15,2	0,53

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	**480**	1.858	4.618
FTSE/X.A. Τράπεζες	**0**	0	0
FTSE/X.A. Large Cap	**480**	1.858	4.618
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	**1.865**	22.721	241.604
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	**75**	672	5.702
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	**410**	7.982	65.511
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	**51**	161	496
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	**24**	295	5.927
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	**0**	0	540
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	**97**	3.227	18.191
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	**29**	113	120
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	**4**	24	1.468
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	**54**	130	7.438
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	**4**	23	1.131
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	**23**	60	1.224
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	**12**	30	3.566
JUMBO (ΚΟ)	**32**	121	861
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	**21**	66	4.398
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	**0**	0	25.097
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	**70**	151	684
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	**101**	307	2.654
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**205**	2.206	15.714
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	**17**	69	887
ΟΤΕ (ΚΟ)	**61**	152	1.249
ΟΛΠ (ΚΟ)	**1**	1	669
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	**184**	4.798	42.193
ΔΕΗ (ΚΟ)	**303**	1.880	23.324
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	**48**	115	5.987
TITAN CEMENT (ΚΑ)	**0**	0	1.080
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	**39**	138	5.493
Δικαιώματα σε Δείκτες	**23**	221	1.406
FTSE/X.A. Large Cap	**23**	221	1.406
Δικαιώματα σε Μετοχές	**2**	11	1.063
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	**0**	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**2**	11	682
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	**0**	0	126
ΟΤΕ (ΚΟ)	**0**	0	81
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	**0**	0	5
ΔΕΗ (ΚΟ)	**0**	0	169
Συνολική Δραστηριότητα	**2.370**	24.811	248.691

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 30 Αυγούστου 2022

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0.9100	0.9340	0.9103	-1.0870	"6,430"	0.9100	0.9120	0.9100	-0.44
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1.2350	1.2700	1.2530	-0.0440	"23,969"	1.2450	1.2650	1.2450	-1.19
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	0.3820	0.3840	0.3821	-0.0360	"2,075"	0.3820	0.3840	0.3840	0.52
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.1150		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC						0.0705	0.0730		
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD	0.0860	0.0860	0.0860	-0.3500	"10,000"	0.0000	0.0900	0.0860	-4.44
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1.7000	1.7500	1.7232	-1.6770	"47,156"	1.7100	1.7200	1.7300	-0.57
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD						1.6700	1.7100		
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0000	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ	0.0165	0.0165	0.0165	0.1420	88	0.0155	0.0165	0.0165	-2.94
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0220		
ΓΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (EM, Σ)"						0.0425	0.0000		
ΕΛΗΝ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3600	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)						0.0000	0.0670		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0370		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0040		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0005		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD						0.1900	0.0000		
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.0315		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΟΔΟΣ""" ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ "						0.0000	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0165	0.0175		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0730	0.0880		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	0.0420	0.0480	0.0428	-0.3250	"8,000"	0.0420	0.0480	0.0480	4.35
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.7100	0.7900		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						1.8800	1.9900		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0565	0.0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0475		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0295		
ΔΒΚΔ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.9100	1.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.6450	0.6450	0.6450	0.3000	500	0.6350	0.6450	0.6450	2.38
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.3300	0.3820		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	2.6200	2.6200	2.6200	2.0000	190	2.5800	2.6000	2.6200	0.77
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΚΕΟ	ΚΕΟ PLC						1.2900	1.3300		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						0.1620	0.1980		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0.0000	0.0000		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.2440	0.0000		
Τεχνολογία										
NETIN	NET INFO PLC						0.0000	1.1000		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0.0810	0.0880		
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.2840	0.3140		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ	0.0580	0.0600	0.0581	0.2230	"10,600"	0.0535	0.0600	0.0600	3.45
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.2180		
Ενέργεια										
ΛΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.1000	1.1000	1.1000	1.2170	450	1.0900	1.1000	1.1000	1.85
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΙΕΠ	"ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (AN, EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΙΣΕΠ	"ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (AN, EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΚΑΕΠ	"ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ (AN, Σ)"						0.0000	0.2300		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (AN, EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΔΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΔΙΕΘΝΕΙΣ (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΕΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΕΣ (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΚΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (AN, EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
EPME	"ERMES DEPARTMENT STORES PLC (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΧΑΣΕ	"Ch. Charilaou Group Plc (AN, Σ)"						0.0020	0.0000		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	"CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
IOAN	"CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΛΗΟ24	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ομόλογα)						0.0000	0.0000		
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1						57.6000	61.0000		
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2	60.0100	60.0100	60.0100	-9.0180	"1,100"	60.0000	60.9990	60.0100	-0.15
ΤΡΙΣΤΟΝΕ	"Tristone Healthcare Bond Designated Activity Company (Ομόλογα) (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης σταθμικής τιμής σε σεντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση.

** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'.

Ειδική κατηγορία διαπραγμάτευσης: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομούνται εταιρείες όταν ενδεχομένως θα συντρέχουν σοβαροί λόγοι μη πλήρους συμμόρφωσης τους με τη νομοθεσία και μη παροχής επαρκών στοιχείων /εχεγγύων προς τους επενδυτές.

Αγορά ειδικών χαρακτηριστικών: ταξινομούνται εταιρείες οι οποίες έχουν: (α) δεν τηρούν τις υποχρεώσεις της διασποράς ή της εμπορευσιμότητος ή της χρηματιστηριακής αξίας της αγοράς στην οποία είναι εισηγμένες ή (β) παραλείπουν να εισαγάγουν στο Χρηματιστήριο μετοχές τους όπως προβλέπεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων ή (γ) i. για τις οποίες επίκειται ουσιαστική διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους ή ii. για τις οποίες επίκειται αντίστροφη εξαγορά ή iii. οι οποίες είναι επενδυτικού οργανισμού και επιζητούν την απαλλαγή τους από περιορισμό αναφορικά προς τις υποχρεώσεις τους.

NBG Securities

Οι «κρυφοί» αγώνες ενός πρωταθλητή

Οι σκληρές μάχες που δίνει από την παιδική ηλικία απέναντι σε νοοτροπίες, «πρέπει», γονείς, προπονητές αλλά και τον ίδιο του τον εαυτό

Του **ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΑΤΟΥ**

Οι Ελληνες πρωταθλητές προσέφεραν λάμψη μεταλλίων, πολλές διακρίσεις και χαμόγελα στη χώρα μας το τελευταίο διάστημα. Εχοντας διανύσει έναν πολύ δύσκολο δρόμο γεμάτο εμπόδια πάσης φύσεως, έφτασαν στην κορυφή. Αλλοι δεν τα κατάφεραν και θα προσπαθήσουν ξανά, όπως ο επικοντιστής μας Εμμανουήλ Καραλής, που δήλωσε με θάρρος ότι έδωσε μάχη με την κατάθλιψη, όπως παλαιότερα και οι σταρ του τένις, Τζόκοβιτς και Οσάκα. Αλλοι αποφάσισαν να τα παρατήσουν. Είναι τελικά ο πρωταθλητισμός μία εκτόνωση ή πίσω από τα φλας κρύβεται ένας άλλος διαφορετικός κόσμος; Μήπως όταν ένας αθλητής σηκώνει τη γροθιά της νίκης, έχει βγει νικητής από πολλά περισσότερα πράγματα τα οποία πιθανόν αντιμετώπισε από τα πρώτα του βήματα κι ένα μετάλλιο αντικατοπτρίζει όχι μόνον έναν πρωταθλητή αλλά έναν... υπεράνθρωπο; Η «Κ» απευθύνθηκε σε έναν εξειδικευμένο επιστήμονα για να βρει απαντήσεις, τον ψυχολόγο και αθλητικό ψυχολόγο Βαγγέλη Βερτόπουλο.

Οταν τον ρωτήσαμε αν είναι δυσβάσταχτη η πίεση στον πρωταθλητισμό, ακόμη και στον αθλητισμό από τις μικρές ηλικίες, μας είπε: «Σε πολλούς αθλητές και σε πολλά αθλήματα υπάρχει μια υπερβολικά πρόωρη εξειδίκευση και είσοδος στον πρωταθλητισμό και ενώ οι αθλητές πλέον εξωτερικεύουν τις δυσκολίες, μιλούν για αυτές και η κοινωνία μας είναι πιο έτοιμη να ακούσει, δυστυχώς προπονητές, γονείς και διοικήσεις, πολλές φορές δεν έχουν κάνει αυτό το βήμα και ασκούν πολύ έντονες πιέσεις στους αθλητές. Είναι ένα φαινόμενο το οποίο πάντα υπήρχε, αλλά βλέπαμε τα αποτελέσματά του αργότερα. Οι πιέσεις προέρχονται πρωτίστως μέσα από το περιβάλλον των προπονητών και των γονέων και πολύ αργότερα από χορηγούς. Ομως, αυτές οι πιέσεις είναι πιο σοβαρές όταν προέρχονται από τους γονείς και τους προπονητές. Πάρα πολλοί προπονητές σε όλα τα αθλήματα εκπαιδεύονται στο πώς να επικοινωνούν με τους αθλητές, να μαθαίνουν βασικές αρχές της αθλητικής ψυχολογίας για

Ο ψυχολόγος και αθλητικός ψυχολόγος Βαγγέλης Βερτόπουλος αποκαλύπτει μέσω της «Κ» τον αθέατο κόσμο του πρωταθλητισμού.

να βοηθούν τους αθλητές τους να είναι πιο ανθεκτικοί. Δυστυχώς όμως υπάρχουν ακόμη προπονητές σε πολλά αθλήματα πιο απαιτητικά, όπου οι αθλητές ξεκινούν σε πιο μικρές ηλικίες κι εκεί ασκούνται μεγάλες πιέσεις. Με καλές προθέσεις ενδεχομένως, αλλά άθελά τους δημιουργούν δυσκολίες, διότι επιβάλλουν το αποτέλεσμα».

Τα πρώτα σημάδια εμφανίζονται από μικρή ηλικία σε έναν αθλητή. Και δεν είναι λίγες οι φορές που ο ίδιος ο γονιός αποτελεί το πρόβλημα...

Γονιός «προπονητής»

«Μπορεί να έρθει σ' εμάς ένα παιδάκι επειδή σκέφτεται να σταματήσει το άθλημά του ή αγχώνεται πολύ στον αγώνα ή στην προπόνηση. Στον αθλητικό ψυχολόγο ο αθλητής έρχεται όταν είναι σε πιο μικρή ηλικία, με πρωτοβουλία του γονιού. Βλέπει ότι υπάρχει δυσκολία και μας λέει π.χ. ότι στην προπόνηση αποδίδει, αλλά στον αγώνα δυσκολεύεται πάρα πολύ. Εκεί πολλές φορές αποκαλύπτεται ότι ο ίδιος ο γονιός με τη στάση του ως «προπονητής» από την εξέδρα δημιουργεί το πρόβλημα. Οταν ένας αθλητής δυσκολεύεται ή αγχώνεται ή έχει άλλες δυσκολίες που προσπαθεί να διαχειριστεί, υπάρχουν συγκεκριμένες αιτίες», τονίζει ο κ. Βερτόπουλος και συνεχίζει: «Η μία είναι το ταμπεραμέντο και η ιδιοσυγκρασία του ίδιου του αθλητή. Ολοι έχουμε διαφορετικές προσωπικότητες, κάποιοι μπορεί να έχουμε από τη φύση μας μια έμφυτη ροπή προς το άγχος ή την απογοήτευση ή προς τη θλίψη και τη μελαγχολία ή τον θυμό. Από κει και πέρα υπάρχει το άμεσο περιβάλλον του αθλητή, που ζει και συμβαδίζει με την αθλητική του προσπάθεια, που κι εκεί βρίσκουμε τις υπόλοιπες αιτίες. Ποιο είναι αυτό το περιβάλλον; Οσοι εμπλέκονται με άμεσο ή έμμεσο τρόπο στην προσπάθεια του αθλητή, ανεξαρτήτως ηλικίας. Και αυτοί είναι οι γονείς δύο κατηγοριών: Οι γονείς που πολύ συνειδητά βλέπουν το παιδί τους και λένε "εμένα θα γίνει πρωταθλητής ή πρωταθλήτρια" για εντελώς δικούς τους λόγους και για δικά τους απωθημένα. Είναι σαν αυτούς που λένε όταν το παιδί τους περάσει στο πανεπιστήμιο, "περάσαμε στο πανεπιστήμιο" και υπερηφανεύονται ταΐζοντας τη δική τους αντίληψη για το πόσο άξιοι και σημαντικοί είναι οι ίδιοι μέσα από τα επιτεύγματα των παιδιών τους. Είναι μία κατηγορία γονέων που δημιουργεί πολλές δυσκολίες στα παιδιά. Η άλλη κατηγορία γονέων είναι αυτή που καλοπροαίρετα προσπαθεί να στηρίξει το παιδί, όμως δεν έχει τη γνώση και την εκπαίδευση να το πετύχει. Πάνω στη δουλειά που κάνουμε με τους αθλητές, εκπαιδεύουμε και τους γονείς πώς να επικοινωνούν με τα παιδιά τους και να συμπεριφέρονται μέσα σε έναν αγώνα. Να πηγαίνουν ή όχι στην προπόνηση; Τι να λένε στο παιδί όταν τους ρωτάει "πώς τα πήγα;". Αυτές είναι παγίδες που ο γονιός παρότι θέλει καλοπροαίρετα να στηρίξει το παιδί του, άθελά του πέφτει σ' αυτές, να πετάει "σπόρια" άγχους στο παιδί».

Η Ελίνα Τζένγκο φιλάει το ταρτάν που τόσο έχει στερηθεί στις προπονήσεις της, μετά την κατάκτηση του χρυσού στον ακοντισμό. Παιδί μεταναστών από την Αλβανία, έχει βιώσει δυσκολίες μέχρι να φτάσει στην κορυφή. Και γι' αυτό το μετάλλιό της έχει μεγαλύτερο βάρος...

Είναι όμως μόνο «σπόρια» άγχους τελικά ή και «σπόρια» κακής συμπεριφοράς και νοοτροπίας; «Αυτό συμβαίνει γιατί έχουμε μια λανθασμένη κατεύθυνση μέσα μας. Θαυμάζουμε υπερβολικά το αποτέλεσμα και τη νίκη, ενώ στην πραγματικότητα αυτό που είναι το συγκινητικό κι αυτό που θα έπρεπε να χειροκροτούμε είναι η προσπάθεια. Δεν σας κρύβω ότι ως πρώην αθλητής και προπονητής ξιφασκίας, όπως εξελισσόμουν και ωρίμαζα κι εγώ, συνειδητοποίησα πως όταν αγωνίζονται δύο αθλητές, στον έναν από τους δύο μπορεί να μην του βγαίνει καθόλου ο αγώνας. Οταν αντιλήφθηκα πόσο αξιοθαύμαστη είναι η προσπάθεια αυτού του αθλητή που δεν του βγαίνει τίποτα, που είναι... αντιταλέντο, εκεί ο αθλητισμός για μένα έγινε κάτι πολύ πιο θεαματικό και πολύ πιο συγκινητικό».

Επιμόρφωση, θωράκιση

Για το πώς θα μπορούσε ο γονιός ή ο κόσμος να δει την προσπάθεια και όχι το αποτέλεσμα και για το αν φταίει κάπου και η ιδιοσυγκρασία μας και η έλλειψη παιδείας, ο κ. Βερτόπουλος υποστηρίζει:

«Ο κάθε λαός έχει την κουλτούρα και τα χούγια του. Ουσιαστικά καταλήγει να είναι, όπως είπατε, θέμα παιδείας κι εδώ πρέπει να αρπάξουμε την ευκαιρία. Να επιμορφωθούν και να εκπαιδευτούν ο γονιός και ο προπονητής –αυτό προσπαθούμε– να καταλάβουν ότι αξίζει πραγματικά να είναι περήφανοι για την προσπάθεια του παιδιού σε κάτι που αγαπάει κι ότι ακόμη κι αν χάσει ή γνωρίσει μια βαριά ήττα, η προσπάθεια είναι εξίσου ικανή για να αισθάνεται υπερήφανος. Είναι λιθαράκια που λείπουν από αυτό το κομμάτι της παιδείας. Κι επειδή οι γονείς και οι προπονητές πολλές φορές μπορεί να μη θέλουν ή να μην μπορούν να αντιληφθούν αυτά τα πράγματα, εστιάζουμε περισσότερο στον αθλητή τον ίδιο. Να γίνει πιο ανθεκτικός. Να αποκτήσει ένα αλεξίσφαιρο απέναντι στην κακή νοοτροπία. Να χτίσουμε ως αθλητικοί ψυχολόγοι μέσα του τον ίδιο τον αθλητή ώστε να είναι πιο ανθεκτικός και να μην επηρεάζεται από όλα αυτά».

Λουκάνικα και μπέικον δεν είναι αθώα

ΠΟΥ: Τα επεξεργασμένα κρέατα καρκινογόνα για τον άνθρωπο

Της **ΣΟΦΙ ΕΓΚΑΝ**

Χοτ ντογκ και αγώνες μπέιζμπολ. Μπέικον και κυριακάτικα πρωινά. Μπράτβουρστ και μπάρμπεκιου. Η αμερικανική κουλτούρα είναι γεμάτη με χαρμόσυνες περιστάσεις που περιλαμβάνουν επεξεργασμένα κρέατα, αλλά όταν αυτή η απόλαυση επεκτείνεται πέρα από τις περιστασιακές γιορτές, οι ειδικοί λένε ότι πρέπει να την περιορίσουμε.

«Τα στοιχεία αποδεικνύουν αρκετά πειστικά ότι η τακτική κατανάλωση επεξεργασμένων κρεάτων είναι επιζήμια για την υγεία, συμπεριλαμβανομένου του καρκίνου του παχέος εντέρου, του διαβήτη τύπου 2 και των καρδιαγγειακών παθήσεων», ανέφερε ο δρ Φρανκ Χιου, καθηγητής διατροφολογίας και επιδημιολογίας και πρόεδρος του τμήματος διατροφής στη Σχολή Δημόσιας Υγείας T.H. Chan του Χάρβαρντ. Και, συνολικά, πρόσθεσε, οι περισσότεροι ειδικοί σε θέματα υγείας συμφωνούν ότι «τα επεξεργασμένα κρέατα είναι πιο βλαβερά από τα μη επεξεργασμένα».

Θεωρητικά, τα επεξεργασμένα πουλερικά και ψάρια δεν είναι τόσο βλαβερά όσο το επεξεργασμένο κόκκινο κρέας, αλλά δεν έχουμε στοιχεία που να το επιβεβαιώνουν.

Τα επεξεργασμένα κρέατα μπορεί να περιλαμβάνουν ζαμπόν, λουκάνικα, μπέικον, αλλαντικά (όπως μπολόνια, καπνιστή γαλοπούλα και σαλάμι), χοτ ντογκ, αποξηραμένα κρέατα, πεπερόνι και ακόμη και σάλτσες που παρασκευάζονται με αυτά τα προϊόντα. Οταν το κρέας επεξεργάζεται, τροποποιείται μέσω της ωρίμανσης, της ζύμωσης, του καπνίσματος ή του αλατίσματος, προκειμένου να ενισχυθεί η γεύση και η διάρκεια ζωής του.

Το 2015, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ανακοίνωσε ότι το επεξεργασμένο κρέας είναι «καρκινογόνο για τον άνθρωπο», επικαλούμενος «επαρκείς αποδείξεις» ότι προκαλεί καρκίνο του παχέος εντέρου. Το Παγκόσμιο Ταμείο Ερευνας για τον καρκίνο συνιστά την κατανάλωση ελάχιστου, αν όχι καθόλου, επεξεργασμένου κρέατος και τον περιορισμό του κόκκινου κρέατος σε περίπου τρεις μερίδες (ή περίπου 200 έως 350 γραμμάρια) την εβδομάδα.

Είναι σημαντικό να περιοριστεί η πρόσληψη κρέατος –κυρίως μοσχαρίσιου και χοιρινού στις Ηνωμένες Πολιτείες– ακόμη και όταν δεν είναι επεξεργασμένο, διότι συνδέεται όχι μόνο με τον καρκίνο αλλά και με καρδιακές παθήσεις, εγκεφαλικά επεισόδια και γενικότερο κίνδυνο θανάτου. (Στην ανακοίνωσή του το 2015 σχετικά με τα επεξεργασμένα κρέατα, ο ΠΟΥ χαρακτήρισε το κόκκινο κρέας ως «πιθανώς καρκινογόνο»).

Οι ειδικοί δεν μπορούν να συστήσουν με βεβαιότητα έναν τύπο επεξεργασμένου κρέατος έναντι ενός άλλου, λόγω του τρόπου με τον οποίο διεξάγονται σήμερα οι έρευνες.

Οι μελέτες

«Οι περισσότερες μελέτες επικεντρώνονται στα επεξεργασμένα κρέατα που καταναλώνονται περισσότερο: χοτ ντογκ, μπέικον, λουκάνικα», ανέφερε ο Χιου. Ετσι, επειδή όλοι οι τύποι επεξεργασμένων κρεάτων συγκεντρώνονται μαζί στις περισσότερες μελέτες, πρόσθεσε, «είναι δύσκολο να γίνει μια πειστική δήλωση σχετικά με το ποια επεξεργασμένα κρέατα είναι καλύτερα ή χειρότερα από άλλα». Και, σημείωσε, οι άνθρωποι που τείνουν να τρώνε ένα είδος επεξεργασμένου κρέατος τείνουν να τρώνε και άλλα, οπότε είναι δύσκολο να ξεχωρίσει κανείς την επίδραση του ενός έναντι του άλλου. «Θεωρητικά, μπορεί κανείς να πει ότι τα επεξεργασμένα πουλερικά και ψάρια δεν είναι τόσο βλαβερά όσο το επεξεργασμένο κόκκινο κρέας», επισήμανε ο Χιου, επικαλούμενος τη χαμηλότερη περιεκτικότητα των πουλερικών και των ψαριών σε κορεσμένα λιπαρά και την αφθονία ωμέγα-3 λιπαρών οξέων σε ορισμένα είδη ψαριών. «Αλλά δεν έχουμε στοιχεία που να το επιβεβαιώνουν», σημείωσε.

Το κύριο ζήτημα φαίνεται να είναι η ίδια η επεξεργασία και όχι το από τι αποτελείται το επεξεργασμένο κρέας, ανέφερε η Μάρτζι ΜακΚούλαχ, ανώτερη επιστημονική διευθύντρια επιδημιολογικής έρευνας στην Αμερικανική Αντικαρκινική Εταιρεία. Η διαδικασία της ωρίμανσης ή της συντήρησης με νιτρικά και νιτρώδη άλατα, τα οποία μπορούν να δημιουργήσουν καρκινογόνες χημικές ουσίες στα τρόφιμα, μπορεί να συμβάλει στον κίνδυνο εκδήλωσης καρκίνου, σημείωσε η ΜακΚούλαχ.

Μια άλλη πιθανή μεταβλητή, πρόσθεσε, είναι ότι το μαγείρεμα του κρέατος σε υψηλές θερμοκρασίες μπορεί να σχηματίσει πρόσθετες καρκινογόνες ουσίες. Αυτό περιλαμβάνει το μαγείρεμα του κρέατος σε άμεση επαφή με φλόγα ή καυτή επιφάνεια, όπως όταν ψήνεται στο μπάρμπεκιου, στη σχάρα ή το τηγάνι.

Εκτός από τους κινδύνους πρόκλησης καρκίνου, όλα τα επεξεργασμένα κρέατα τείνουν να έχουν υψηλή περιεκτικότητα σε νάτριο, οπότε αυτός είναι «ένας σημαντικός παράγοντας», επισήμανε η Χιου. Η υπερβολική πρόσληψη νατρίου μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο υψηλής αρτηριακής πίεσης και καρδιαγγειακών παθήσεων.

Διαβήτης και άνοια

Τα επεξεργασμένα κρέατα έχουν επίσης συνδεθεί με αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης διαβήτη τύπου 2 και άνοιας. Μια μεγάλη μελέτη του 2021 που διεξήχθη στη Βρετανία, για παράδειγμα, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι για κάθε επιπλέον 25 γραμμάρια επεξεργασμένου κρέατος στην ημερήσια διατροφή ενός ατόμου, ο κίνδυνος εμφάνισης άνοιας αυξανόταν κατά 44% και ο κίνδυνος εμφάνισης της νόσου Αλτσχάιμερ κατά 52%. Η δρ Βιγιάγια Σουραμπούντι, επίκουρη καθηγήτρια Ιατρικής στο Κέντρο Ανθρώπινης Διατροφής του UCLA, ανέφερε ότι η ανησυχία με το επεξεργασμένο κρέας είναι ότι μπορεί να αυξήσει τη φλεγμονή στον οργανισμό, εν μέρει με την αλλαγή του μικροβιώματος του εντέρου. «Τα βακτήρια του εντέρου αλληλεπιδρούν με το ανοσοποιητικό μας σύστημα και τελικά οδηγούν σε χρόνια φλεγμονή», σημείωσε, η οποία μπορεί να επηρεάσει την αρτηριακή πίεση, το σάκχαρο και τη χοληστερόλη, αυξάνοντας τον κίνδυνο εμφάνισης χρόνιων ασθενειών, ακόμη και θανάτου. «Μια φυτική διατροφή θα λειτουργήσει πιο προληπτικά στη μείωση του κινδύνου», δήλωσε η Σουραμπούντι. «Αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να γίνουμε 100% βίγκαν ή χορτοφάγοι», τόνισε, απλώς το μεγαλύτερο μέρος της διατροφής μας θα πρέπει να προέρχεται από φυτικές πηγές. Αυτός ο τρόπος διατροφής είναι επίσης κατά κανόνα πιο ωφέλιμος για το περιβάλλον. Αυτό λοιπόν σημαίνει ότι είναι καλύτερο να τρώμε φυτικές εναλλακτικές μορφές επεξεργασμένου κρέατος;

Μια πιθανή μεταβλητή είναι ότι το μαγείρεμα του κρέατος σε υψηλές θερμοκρασίες μπορεί να σχηματίσει πρόσθετες καρκινογόνες ουσίες. Αυτό περιλαμβάνει το μαγείρεμα του κρέατος σε άμεση επαφή με φλόγα ή καυτή επιφάνεια, όπως όταν ψήνεται στο μπάρμπεκιου, στη σχάρα ή στο τηγάνι.

Εναλλακτικές μορφές

«Δυνητικά, τα εναλλακτικά επεξεργασμένα κρέατα είναι καλύτερα από τα επεξεργασμένα, αλλά δεν είναι όλα τα εναλλακτικά ίδια», δήλωσε ο Χιου. Τελικά, εξαρτάται από το τι είναι φτιαγμένα τα προϊόντα – αν είναι εντελώς φυτικά υποκατάστατα ή προϊόντα φτιαγμένα από ένα μείγμα κρέατος και λαχανικών. Αλλά, πρόσθεσε, «φυσικά, μια πιο βέλτιστη διατροφή θα πρέπει να βασίζεται σε ελάχιστα επεξεργασμένες φυτικές τροφές». Και όσον αφορά τα προϊόντα με την ένδειξη «χωρίς προσθήκη νιτρικών ή νιτρωδών»; Τα κρέατα χωρίς νιτρικά μπορεί να χρησιμοποιούν συστατικά όπως ο χυμός σέλινου, ένα φυσικό νιτρικό άλας, αλλά δεν είναι σαφές αν αυτά είναι καλύτερα για την υγεία από εκείνα που παρασκευάζονται με συνθετικά νιτρικά ή νιτρώδη.

Για τα προϊόντα με σήμανση, όπως «βιολογικά», «χωρίς αντιβιοτικά», «ελευθέρας βοσκής» ή «εκτρεφόμενα με σεβασμό στην καλή διαβίωση», ανέφερε η Σουραμπούντι: «Νομίζω ότι αν οι άνθρωποι μπορούν να επιλέξουν άπαχα κομμάτια, βιολογικά και χορτοφαγική διατροφή –αν έχουν την οικονομική δυνατότητα– είναι προτιμότερο, επειδή ό,τι τρώει το ζώο που καταναλώνουμε συγκεντρώνεται στο σώμα του και στη συνέχεια καταλήγει σε εμάς».

Επομένως, τα επεξεργασμένα κρέατα που είναι πιο επιβλαβή για την υγεία μας είναι αυτά που τρώμε τακτικά και όχι ως περιστασιακή λιχουδιά. Αυτό σημαίνει ότι: πού και πού –σε έναν αγώνα μπέιζμπολ ή σε ένα οικογενειακό μπάρμπεκιου, για παράδειγμα– μπορούμε να απολαύσουμε ένα χοτ ντογκ. Απλώς, ας μη μας γίνει συνήθεια.

Εκστρατεία πολιτικών για καλοκαίρι χωρίς ζάχαρη και υγιεινή διατροφή

Της **ΑΝΑ ΠΙΛ**

Το πρωί της παραμονής της 4ης Ιουλίου, ο γερουσιαστής Κόρι Μπούκερ (Νιου Τζέρσεϊ), μέλος του Δημοκρατικού Κόμματος, έστειλε ένα μαζικό ηλεκτρονικό μήνυμα με θέμα «Καλοκαίρι χωρίς ζάχαρη». Περιέγραφε λεπτομερώς τις βλαβερές συνέπειες της επεξεργασμένης ζάχαρης, όπως οι φόροι για τη χρηματοδότησή της μέσω επιδοτήσεων, οι κίνδυνοι για την υγεία και οι συνακόλουθοι λογαριασμοί ιατρικής περίθαλψης.

Ο Μπούκερ παρακάλεσε τους παραλήπτες του mail να συμμετάσχουν μαζί του στην αποχή από την κατανάλωση πρόσθετης ζάχαρης μέχρι την Ημέρα της Εργασίας. «Η αλλαγή ξεκινάει από εμάς», έγραφε το κείμενο πάνω από ένα εικονίδιο που οι παραλήπτες μπορούσαν να πατήσουν και τους προέτρεπε: «Ακολουθήστε τον Κόρι». «Ακολουθήστε με σε αυτή την πρόκληση. Πάρτε μέρος σε αυτό το πείραμα ζωής».

Διακομματικό νομοσχέδιο

Ο Μπούκερ έχει υπάρξει ειλικρινής υποστηρικτής της διατροφικής υγείας. Είναι βίγκαν, μια επιλογή την οποία αποδίδει εν μέρει στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της κτηνοτροφίας, και ήταν υποστηρικτής ενός διακομματικού νομοσχεδίου με τον γερουσιαστή Μάικ Μπράουν της Ιντιάνα, και τους βουλευτές Τζέιμς Μακ Γκόβερν της Μασαχουσέτης και Τζάκι Ουαλόρσκι της Ιντιάνα, το οποίο οδήγησε στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης ενός συνεδρίου του Λευκού Οίκου που θα πραγματοποιηθεί αυτό το φθινόπωρο και θα έχει ως στόχο, σύμφωνα με τον ιστότοπο του Μπούκερ, «να διασφαλίσει ότι όλοι οι Αμερικανοί θα έχουν πρόσβαση σε προσιτά, υγιεινά και θρεπτικά τρόφιμα».

Ολα άρχισαν από ένα μαζικό ηλεκτρονικό μήνυμα που έστειλε ο γερουσιαστής Κόρι Μπούκερ (Νιου Τζέρσεϊ), μέλος του Δημοκρατικού Κόμματος.

Αλλά το μήνυμα της 3ης Ιουλίου ήταν μια νέα προσέγγιση στην προσπάθεια του Μπούκερ για την εθνική διατροφή. «Αποτελεί πρόκληση για μένα να δω πώς θα λειτουργήσει το σώμα του και ακόμη και πώς θα βελτιωθεί», έγραψε για αυτό που θεωρεί «τόσο ένα προσωπικό πείραμα όσο και μια κοινή προσπάθεια». (Αυτό που φάνηκε ως περιστασιακή ολίσθηση στο τρίτο πρόσωπο ήταν ένα λάθος μεταφοράς από το αρχικό δελτίο ειδήσεων, σύμφωνα με τον διευθυντή επικοινωνίας του Μπούκερ, Τζεφ Γκιρτζ). Ο Μπούκερ παρουσίασε ένα βραχυπρόθεσμο πρόγραμμα, σχεδιασμένο να διαρκέσει δύο μήνες. Δεν είναι η πρώτη φορά που στρατολογεί το έθνος για να γίνει συνεργάτης του σε θέματα υπευθυνότητας για τη σωματική αυτοβελτίωση. Ο Γκιρτζ με τον οποίο επικοινωνήσαμε μέσω email στις 4 Ιουλίου, μας είπε: «Πιστεύει επίσης ότι αυτό θα είναι διδακτικό γι' αυτόν. Το να στερηθεί τη ζάχαρη ένας τύπος που ομολογουμένως τρώει πολλή από αυτήν και να επιτρέψει στον εαυτό του να υπάρξει λίγο ευάλωτος κατά τη διαδικασία, θα είναι δύσκολο και ίσως λίγο αμήχανο κάποιες φορές. Ελπίζει ότι θα τον βοηθήσει να μάθει, να είναι ακόμα πιο ανοιχτός στις προτάσεις των άλλων και, όπως πιστεύει, να διευρύνει τη δική του κατανόηση και ενσυναίσθηση». Στο mail, ο Μπούκερ εξηγεί ότι τα φυσικά σάκχαρα επιτρέπονται κατά τη διάρκεια της πρόκλησης, καθώς και το αλκοόλ και τα τεχνητά γλυκαντικά. Αλλά, όπως έγραψε, ο ίδιος θα είναι «σκληροπυρηνικός», απαρνούμενος την «αγαπημένη» του στέβια στο τσάι του. Ο Γκιρτζ αναγνωρίζει ότι «το αλκοόλ είναι ζάχαρη», αλλά επισημαίνει ότι το να ζητήσεις από τους ανθρώπους να κόψουν κάθε είδους αλκοόλ «φαίνεται σαν να τους ζητάς να κάνουν κάτι τελείως διαφορετικό».

Ως Πρώτη Κυρία, η Μισέλ Ομπάμα ξεκίνησε την εκστρατεία «Let's Move!» το 2010 με στόχο τη μείωση της παιδικής παχυσαρκίας. Στη φωτογραφία, μαγειρέματα στον Λευκό Οίκο το 2014 στο πλαίσιο σχετικής δράσης.

Από Δευτέρα δίαιτα

Μέχρι να φτάσει το ηλεκτρονικό μήνυμα το πρωί της Κυριακής, πολλοί Αμερικανοί είχαν ήδη ολοκληρώσει τα ψώνια για τους εορτασμούς της 4ης Ιουλίου που θα περιλάμβαναν χοτ ντογκ, ψωμάκια και κέτσαπ. Αυτά τα προϊόντα περιέχουν συχνά σιρόπι καλαμποκιού και άλλα πρόσθετα σάκχαρα, τα οποία, όπως γράφει ο Μπούκερ, είναι η αιτία για «επιβλαβείς φλεγμονώδεις επιπτώσεις στην υγεία». Επικαλούμενος τη διάσημη υπόσχεση «από Δευτέρα δίαιτα», ο Μπούκερ καθησύχασε τους ανθρώπους ότι θα μπορούσαν να ξεκινήσουν την αποτοξίνωση «στο τέλος της ημέρας της 4ης Ιουλίου».

Αλλες πολιτικές προσωπικότητες έχουν εργαστεί για τη βελτίωση της αμερικανικής διατροφής. Ως Πρώτη Κυρία, η Μισέλ Ομπάμα ξεκίνησε την εκστρατεία «Let's Move!» το 2010 με στόχο τη μείωση της παιδικής παχυσαρκίας στο 5% έως το 2030. Εκτός από την προώθηση της σωματικής δραστηριότητας, το σχέδιο περιλάμβανε τη βελτίωση της ποιότητας του φαγητού στα σχολεία και την ενθάρρυνση των οικογενειών να καλλιεργούν προϊόντα, με πρότυπο τον λαχανόκηπο του Λευκού Οίκου της Ομπάμα.

Αν και μια μελέτη του 2020 διαπίστωσε ότι οι μαθητές των οποίων τα σχολεία συμμετείχαν στο Εθνικό Πρόγραμμα Σχολικών Γευμάτων που υποστήριξε η Ομπάμα είχαν καλύτερη ποιότητα διατροφής από εκείνους των οποίων τα σχολεία δεν συμμετείχαν, τα Κέντρα Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων ανέφεραν ότι το 2020 το ποσοστό των παχύσαρκων παιδιών και εφήβων εξακολουθούσε να είναι πολύ πάνω από τον στόχο, στο 19,7%. Το 2012, ο δήμαρχος της Νέας Υόρκης Μάικλ Μπλούμπεργκ ανακοίνωσε τη μερική απαγόρευση των ζαχαρούχων ποτών μεγαλύτερων του ενάμισι λίτρου, η οποία ακυρώθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο της πολιτείας το 2013, μία ημέρα πριν τεθεί σε ισχύ. Ο δικαστής Μίλτον Α. Τινγκλινγκ έκρινε ότι το σχέδιο ήταν «αυθαίρετο και ιδιόρρυθμο».

Η πρόσκληση του Μπούκερ για ένα καλοκαίρι χωρίς ζάχαρη παρέκαμψε τη νομοθετική παρέμβαση υπέρ της προσωπικής ευθύνης. Αν και εξήγησε ότι τα επεξεργασμένα σάκχαρα είναι «ουσίες που λαμβάνουν τόσο μεγάλο ποσοστό των φόρων μας μέσω κυβερνητικών επιδοτήσεων», ο Μπούκερ δεν ανέφερε κανένα προτεινόμενο νομοσχέδιο που θα τερμάτιζε τις φορολογικές ελαφρύνσεις για τις εταιρείες που προσθέτουν ζάχαρη στα τρόφιμα.

Αν και ο Γκιρτζ δεν απάντησε σε ερώτηση σχετικά με το αν οι επιδοτήσεις στις οποίες αναφέρθηκε ο Μπούκερ χρηματοδοτούν την καλλιέργεια καλαμποκιού, του ομώνυμου συστατικού του σιροπιού καλαμποκιού, σημείωσε ότι ο Μπούκερ «θα επιδιώξει μεταρρυθμίσεις στην επερχόμενη συζήτηση για το γεωργικό νομοσχέδιο του επόμενου έτους».

Σύμφωνα με τον Γκιρτζ, από την 4η Ιουλίου, 3.500 άτομα είχαν υπογράψει για την πρόκληση του Μπούκερ, του οποίου η υπογραφή στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ήταν «ενεργός και έτοιμος να απαλλαγώ από τη ζάχαρη».

Τρόφιμα που αυξάνουν τον κίνδυνο για COVID

Η υψηλότερη κατανάλωση υπερεπεξεργασμένων τροφίμων συσχετίστηκε με αυξημένο κίνδυνο μόλυνσης από COVID-19, σύμφωνα με μια νέα μελέτη, που δημοσιεύθηκε πρόσφατα στο διεθνές επιστημονικό περιοδικό European Journal of Nutrition. Είναι γνωστό πως η διατροφή διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο ανοσοποιητικό σύστημα, αλλά μέχρι στιγμής υπάρχουν περιορισμένα στοιχεία για τη σχέση διατροφής και COVID-19.

Στη νέα μελέτη εξετάστηκαν στοιχεία από 41.012 συμμετέχοντες στο UK Biobank, στη Βρετανία. Οι καθηγητές της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών Αθ. Ράπτης, Αναστασία Θανοπούλου, Παναγιώτης Χαλβατσιώτης, Σταυρούλα Πάσχου, Εριφύλη Χατζηαγγελάκη και Θεοδώρα Ψαλτοπούλου συνόψισαν τα κύρια σημεία. Στη μελέτη αξιολογήθηκε η συσχέτιση μεταξύ της μέσης κατανάλωσης υπερεπεξεργασμένων τροφίμων (% ημερήσια πρόσληψη γραμμαρίων) και της μόλυνσης από COVID-19.

Οι διατροφικές συνήθειες συλλέχθηκαν με διαδικτυακό ερωτηματολόγιο διατροφής 24 ωρών και τα τρόφιμα κατηγοριοποιήθηκαν ανάλογα με τον βαθμό επεξεργασίας τους. Πρόκειται για κατεψυγμένα γεύματα, αναψυκτικά, κάθε είδος fast food, καθώς και συσκευασμένα τρόφιμα, όπως μπισκότα, κέικ, αλμυρά σνακ.

Η κατανάλωση υπερεπεξεργασμένων προϊόντων σχετίζεται με την πιθανότητα μόλυνσης.

Σε σύγκριση με τους συμμετέχοντες στο χαμηλότερο τεταρτημόριο χρήσης υπερεπεξεργασμένων τροφίμων, οι συμμετέχοντες στο δεύτερο, τρίτο και υψηλότερο τεταρτημόριο παρουσίασαν υψηλότερο κίνδυνο για λοίμωξη COVID-19 (3%, 24% και 22% πάνω αντίστοιχα, $p < 0,001$). Δεν εντοπίστηκε επίδραση της ηλικίας, του επιπέδου εκπαίδευσης και των συννοσηροτήτων στις συσχετίσεις αυτές. Από την άλλη, ο δείκτης μάζας σώματος είχε κάποια μεσολάβηση (13,2%) στις συσχετίσεις αυτές, υποδηλώνοντας ότι τα υπερεπεξεργασμένα τρόφιμα αυξάνουν το σωματικό βάρος, γεγονός που με τη σειρά του αυξάνει τον κίνδυνο νόσησης από COVID-19.

Ο δείκτης μάζας σώματος είχε κάποια μεσολάβηση (13,2%) στις συσχετίσεις αυτές, υποδηλώνοντας ότι τα υπερεπεξεργασμένα τρόφιμα αυξάνουν το σωματικό βάρος, γεγονός που με τη σειρά του αυξάνει τον κίνδυνο νόσησης από COVID-19.

Ανεβάζει τον πήχυ της ανάπτυξης φέτος η ΤτΕ

Στο 4,2% από 3,2% που προέβλεπε τον Ιούνιο, λόγω υψηλών επιδόσεων στον τουρισμό, στην περιοχή του 8% ο πληθωρισμός

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Αναθεωρεί προς τα πάνω το σενάριό της για τον ρυθμό ανάπτυξης φέτος η Τράπεζα της Ελλάδος και πλέον τον τοποθετεί, σύμφωνα με πληροφορίες, στο 4,2% από 3,2% που προέβλεπε τον Ιούνιο στην Εκθεση Νομισματικής Πολιτικής. Αντίστοιχα, όμως, αναθεωρεί προς τα κάτω την πρόβλεψη για τον επόμενο χρόνο, επίσης κατά μία ποσοστιαία μονάδα, από το 4,1% στο 3,1%.

Επίσης, η κεντρική τράπεζα αναμένεται να αναθεωρήσει την πρόβλεψή της για τον πληθωρισμό στην περιοχή του 8%, έναντι προηγούμενης πρόβλεψης για 7,6%.

Η μεγαλύτερη αισιοδοξία για τον ρυθμό ανάπτυξης φέτος, την οποία μοιράζεται και η κυβέρνηση, πηγάζει σε μεγάλο βαθμό από την πορεία του τουρισμού. Η αρχική εκτίμηση της Τράπεζας της Ελλάδος βασιζόταν σε πρόβλεψη για τουριστικά έσοδα ίσα με το 80% των αντίστοιχων του 2019, όπως και της κυβέρνησης. Ομως, τα τελευταία στοιχεία δείχνουν ότι βαδίζουμε στο 100% των εισπράξεων του 2019.

Τα τελευταία στοιχεία από τον τουρισμό δείχνουν ότι βαδίζουμε στο 100% των εισπράξεων του 2019.

Τα στοιχεία της ίδιας της Τράπεζας της Ελλάδος για το ταξιδιωτικό ισοζύγιο την περασμένη εβδομάδα έδειξαν ότι οι ταξιδιωτικές εισπράξεις ήταν αυξημένες κατά 2,3% έναντι του 2019 τον Ιούνιο και κατά 5,3% την περίοδο Ιανουαρίου - Ιουνίου σε σύγκριση με την αντίστοιχη του 2019, και παρά το γεγονός ότι η ταξιδιωτική κίνηση ήταν μειωμένη κατά 11% τον Ιούνιο και κατά 15,1% το πρώτο εξάμηνο. Σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο, οι ταξιδιωτικές εισπράξεις αυξήθηκαν κατά 224,5% τον Ιούνιο και κατά 329,3% την περίοδο Ιανουαρίου - Ιουνίου 2022.

Αναθεωρείται το ΑΕΠ με οδηγό τον τουρισμό

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΕ ΕΤΗΣΙΑ ΒΑΣΗ

Ταξιδιωτικές εισπράξεις	Ιδιωτική κατανάλωση	Κύκλος εργασιών λιανεμπορίου	Κύκλος εργασιών στο σύνολο της οικονομίας
+329,3% α' εξάμηνο	+16,5% α' τρίμηνο	+12% β' τρίμηνο	+39,3% β' τρίμηνο

Εξαγωγές	Βιομηχανική παραγωγή	Επενδύσεις	ΑΕΠ
+39,8% α' εξάμηνο	+3,3% α' εξάμηνο	+14,7% (πρόβλεψη Κομισιόν)	+4,2% (πρόβλεψη Τρ. Ελλάδος)

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η κατανάλωση

Η ιδιωτική κατανάλωση, βασικός πυλώνας της ανάπτυξης, σημείωσε άνοδο κατά 16,5% σε σταθερές τιμές το πρώτο τρίμηνο, και σύμφωνα με πρόσφατη ανάλυση της Alpha Bank δεν αναμένεται να καμφθεί στο β' και στο γ' τρίμηνο εξαιτίας του πληθωρισμού.

Σημαντικό ρόλο εδώ παίζει και πάλι ο τουρισμός, αλλά και η αύξηση των καταθέσεων και η αύξηση της απασχόλησης, καθώς και τα κυβερνητικά μέτρα στήριξης έναντι του ενεργειακού κόστους, όπως σημειώνει και η τράπεζα.

Σύμφωνα, εξάλλου, με στοιχεία που δημοσίευσε η ΕΛΣΤΑΤ, ο κύκλος εργασιών του λιανεμπορίου το β' τρίμηνο ανήλθε σε 15,41 δισ. ευρώ, αυξημένος κατά 12% σε σύγκριση με το β' τρίμηνο του 2021, όταν είχε διαμορφωθεί στα 13,76 δισ. ευρώ, και κατά 20,1% σε σύγκριση με το α' τρίμηνο του 2022, που είχε διαμορφωθεί στα 12,8 δισ. ευρώ.

Αύξηση σημείωσε ο τζίρος των επιχειρήσεων και στο σύνολο των κλάδων της ελληνικής οικονομίας, σύμφωνα με στοιχεία της προηγούμενης εβδομάδας της ΕΛΣΤΑΤ. Συγκεκριμένα, ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων ενισχύθηκε σε ετήσια βάση κατά 39,3% και έφτασε στα 111,2 δισ. ευρώ, με πρωταγωνιστές βεβαίως τις επιχειρήσεις του τουρισμού και της εστίασης, που εμφάνισαν αύξηση του κύκλου εργασιών τους κατά 128,8% το β' τρίμηνο.

Σημειώνεται, πάντως, ότι έως ένα βαθμό η αύξηση του κύκλου εργασιών είναι αποτέλεσμα του πληθωρισμού.

Η διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, σύμφωνα με τα στοιχεία του α' εξαμήνου που δημοσίευσε πρόσφατα η Τράπεζα της Ελλάδος, επισκίασε την καλή πορεία των εξαγωγών. Οι εξαγωγές αγαθών σημείωσαν αύξηση κατά 39,8% σε τρέχουσες τιμές και κατά 5,5% σε σταθερές τιμές. Ωστόσο, την ίδια ώρα οι εισαγωγές σημείωσαν αύξηση κατά 49,1% σε τρέχουσες τιμές και κατά 22,8% σε σταθερές τιμές. Χωρίς καύσιμα, σε τρέχουσες τιμές οι εξαγωγές και οι εισαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 27,5% και 32,5% αντίστοιχα και σε σταθερές τιμές κατά 11,1% και 23,3%.

Ακόμη, ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής αυξήθηκε κατά 8,4% τον Ιούνιο και κατά 3,3% το α' εξάμηνο, σε σύγκριση με τις αντίστοιχες περιόδους του 2021.

Αύξηση επενδύσεων

Η κυβέρνηση προσβλέπει, σε σημαντική αύξηση των επενδύσεων και επικαλείται την πρόβλεψη της Κομισιόν για άνοδό τους φέτος κατά 14,7%, ενώ υποστηρίζει ότι οι άμεσες ξένες επενδύσεις πέρυσι έφτασαν τα 4,8 δισ. ευρώ.

Η Εθνική Τράπεζα είχε αναθεωρήσει από τον περασμένο Ιούνιο την πρόβλεψή της για την ανάπτυξη στο 4%, όπου φαίνεται ότι συγκλίνουν τώρα οι περισσότεροι αναλυτές, καθώς στο ίδιο ύψος ήταν και οι καλοκαιρινές προβλέψεις της Κομισιόν (4%) στα μέσα Ιουλίου, ενώ σε ανάλογο επίπεδο φαίνεται ότι καταλήγει και η κυβέρνηση ενόψει της αναθεώρησης του μακροοικονομικού σεναρίου της.

Το οριστικό μέγεθος της κυβερνητικής πρόβλεψης θα καθοριστεί, πάντως, σε μεγάλο βαθμό από την ανακοίνωση της ΕΛΣΤΑΤ για το ΑΕΠ το β' τριμήνου, στις 7 Σεπτεμβρίου. Αυτό θα είναι καθοριστικό και για τη διαμόρφωση της πρόβλεψης για τον δημοσιονομικό χώρο και τα μέτρα που θα εξαγγείλει τρεις ημέρες αργότερα ο πρωθυπουργός στη ΔΕΘ.

Μικρές απώλειες σημείωσε το ΧΑΚ

Μικρές απώλειες σημείωσε την Τρίτη το ΧΑΚ. Ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε μικρή πτώση σε ποσοστό 0,12% και έκλεισε στις 72,68 μονάδες.

Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 παρουσίασε επίσης πτώση σε ποσοστό 0,11%, κλείνοντας στις 43,58 μονάδες. Ο ημερήσιος όγκος συναλλαγών διαμορφώθηκε σε €121.735,49. Πτώση κατέγραψε και η Κύρια Αγορά κατά 0,60% και τα Ξενοδοχεία κατά 1,18%. Η Εναλλακτική Αγορά και οι Επενδυτικές Εταιρείες σημείωσαν άνοδο, με 0,90% και 0,49% αντίστοιχα.

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Logicom με €81.260,84 (πτώση 0,57% - τιμή κλεισίματος €1,73), της Τράπεζας Κύπρου με €30.033,64 (πτώση 1,19% - τιμή κλεισίματος €1,245), της Ελληνικής Τράπεζας με €5.853,22 (πτώση 0,44% - τιμή κλεισίματος €0,91), της A. Tsokkos Hotels με €860 (πτώση 4,44% - τιμή κλεισίματος €0,086) και της Δήμητρα Επενδυτικής με €792,93 (άνοδος 0,52% - τιμή κλεισίματος €0,384).

Ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε μικρή πτώση σε ποσοστό 0,12% και έκλεισε στις 72,68 μονάδες.

Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγμάτευσης, έξι κινήθηκαν ανοδικά και πέντε πτωτικά. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 71.

Η επιδείνωση της ενεργειακής κρίσης μπορεί να φέρει υποβάθμιση

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Αμεση προειδοποίηση για σημαντική πίεση στα δημοσιονομικά της Ελλάδας από το πολύ πιθανό ενδεχόμενο της περαιτέρω επιδείνωσης της ενεργειακής κρίσης τον χειμώνα, κάτι που μπορεί να θέσει την αξιολόγηση της χώρας ακόμη και σε κίνδυνο υποβάθμισης, στέλνει ο οίκος αξιολόγησης Fitch.

Η Fitch παρατηρεί και αυτή πως το δημοσιονομικό κόστος της κρατικής στήριξης στην Ελλάδα για τον μετριασμό των επιπτώσεων των αυξημένων τιμών της ενέργειας είναι το υψηλότερο στην Ευρωπαϊκή Ενωση σε σχέση με το ΑΕΠ (3,7% του ΑΕΠ), έπειτα από ανάλογους υπολογισμούς που έκανε την περασμένη εβδομάδα και το think tank Bruegel. Ωστόσο, επισημαίνει πως το πραγματικό καθαρό δημοσιονομικό κόστος θα διαμορφωθεί στο 1,4% του προβλεπόμενου ΑΕΠ, καθώς περίπου τα δύο τρίτα της στήριξης σε ακαθάριστους όρους θα ανακτηθούν από το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών της Ε.Ε. και από τη φορολόγηση των απρόσμενων κερδών των επιχειρήσεων κοινής ωφελείας (windfall tax).

Προειδοποίηση από Fitch σε περίπτωση που οι πιέσεις στα δημοσιονομικά της Ελλάδας ενταθούν, καθώς το κόστος των επιδοτήσεων είναι υψηλό.

Μετά το Bruegel, και η Fitch σημειώνει ότι οι δαπάνες για την επιδότηση των λογαριασμών ρεύματος είναι οι υψηλότερες στην Ευρώπη ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Αν και, όπως έχει επισημάνει η Fitch, η Ελλάδα είναι πιο ανθεκτική σε σχέση με άλλες μεγάλες χώρες της Ευρωζώνης σε μια διακοπή των ροών του φυσικού αερίου λόγω του ευρύτερου ενεργειακού μείγματος και της πρόσβασης σε εναλλακτικές προμήθειες, υπολογίζει πως σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο ο πληθωρισμός στη χώρα θα αυξηθεί κοντά στο 20% βραχυπρόθεσμα. Αυτό, όπως προειδοποιεί, θα οδηγήσει στην ανάγκη για εφαρμογή περισσότερων μέτρων δημοσιονομικής στήριξης, γεγονός που θα επηρεάσει αρνητικά τα δημόσια οικονομικά. Παράλληλα, η Fitch υπογραμμίζει πως ένα νέο δυσμενές σοκ στην ελληνική οικονομία που θα επηρεάσει την ανάκαμψη ή μια αποτυχία μείωσης του δείκτη του δημόσιου χρέους βραχυπρόθεσμα λόγω μεγαλύτερων ελλειμμάτων μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της αξιολόγησης.

Ο οίκος τοποθετεί στις αδυναμίες της Ελλάδας το γεγονός ότι εισάγει όλο το φυσικό αέριο που χρησιμοποιεί. Το φυσικό αέριο αντιπροσωπεύει περίπου το ένα τέταρτο του πρωτογενούς ενεργειακού μείγματος της Ελλάδας, ενώ το πετρέλαιο σχεδόν το μισό. Η Ρωσία αντιπροσώπευε περίπου το 40% των εισαγωγών φυσικού αερίου πριν από την εισβολή της στην Ουκρανία, ενώ περίπου τα δύο τρίτα αυτού του αερίου χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Ο οίκος αναφέρει πως η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας της Ελλάδας έχει τονίσει ότι το πρώτο τρίμηνο του 2023 θα είναι κρίσιμο εάν σταματήσει η παροχή ρωσικού φυσικού αερίου. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Fitch, η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία της Ελλάδας θα μειωνόταν κατά 3% (σε σύγκριση με το αντίθετο της μη διακοπής) εάν η Ρωσία σταματούσε τις ροές φυσικού αερίου, ελλείψει αντιστάθμισης της προσφοράς και προσαρμογών από τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές. Η Fitch, ωστόσο, εντοπίζει και «ελαφρυντικούς» παράγοντες, σημειώνοντας πως οι τερματικοί σταθμοί LNG θα είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού σε περίπτωση διακοπής, ενώ η πολιτική απάντηση περιλαμβάνει τη μετατροπή από φυσικό αέριο σε ντίζελ πέντε σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, και η παραγωγή λιγνίτη, η οποία επρόκειτο να καταργηθεί, θα διατηρηθεί και θα καλύψει περίπου το 10% του ενεργειακού εφοδιασμού.

Deloitte.

Στην Deloitte παρέχουμε στους πελάτες μας ευρύ φάσμα απόψεων, ικανοτήτων και δημιουργικότητας, που απαιτούνται για την επίτευξη αποτελεσμάτων με θετικό αντίκτυπο.

© 2022 Deloitte Limited

Connect for impact.

www.deloitte.com/cy